

EESTI STATISTIKA

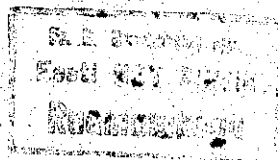
ILMUB KORD KUUS

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1929

OKTOOBER

SISUKS PEALE MUU:

Maavalitsuste tulud ja kulud 1. I. 1927—31. III. 1928.

Eesti tööstussaaduste väljavedu 1927 ja 1928 a.

Raharingvool 1919—29 a.

Haiguskindlustus 1927 ja 1928 a.

Jalgrataste arv 1922—28 a.

Tollimaks ja väliskaubandus-tollitariifi kohaselt 1928 a.

Maapidamine ja viljade kasvupinnad 1929 a.

Loomade arv ja koosseis 1929 a.

Nr. 95 (10)

TALLINN

Nr. 95 (10)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.		Page
Maavalitsuste tulud ja kulud 1. I. 1927 — 31.		Recettes et dépenses des administrations d'arrondissement en 1927/28. — V. Feldman	545
III. 1928. — V. Feldman	545	Exportation des produits industriels en 1927 et 1928. — R. Renning	554
Eesti tööstussaaduste väljavedu 1927 ja 1928 a. — R. Renning	554	Circulation fiduciaire de 1919—29. — V. Poom	558
Raharingvool 1919—29 a. — V. Poom	558	Assurance-maladie en 1927 et 1928. — R. Sõrmus	567
Haiguskindlustus 1927 ja 1928 a. — R. Sõrmus	567	Bicyclettes en circulation de 1922—28	575
Jalgrataste arv 1922—28 a.	575	Droits de douane et commerce extérieur d'après le tarif douanier en 1928 — A. Kits	578
Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt 1928 a. — A. Kits	578	Étendue de la superficie et superficie emblavée en 1929	590
Maapidamine ja viljade kasvupinnad 1929 a.	590	Effectif du bétail en 1929	594
Loomade arv ja koosseis 1929 a.	594		

ALALISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

(Standardnumeration)		(Numération permanente)	
Tab. 1. Sissevedu augustis	598	Tab. 1. Importation en août	598
" 2. Väljavedu augustis	599	" 2. Exportation en août	599
" 3. Sisse- ja väljavedu augustis (tähtsamad ained)	600	" 3. Importation et exportation des principaux articles en août	600
" 4. Tollimette läbikäik augustis	602	" 4. Commerce extérieur en août (par les douanes)	602
" 5. Tollimaksude tulud detsembris	119	" 5. Recettes douanières en décembre	119
" 6. Ühend. riigiraudteede tegevus juulis	597	" 6. Chemins de fer unis en juillet	597
" 7. Tallinna sadama tegevus septembris	603	" 7. Mouvement du port de Tallinn en septembre	603
" 8. Eesti Panga äriseis 31. VIII. 29	603	" 8. Situation financière de la Banque d'Estonie au 31. VIII. 1929	603
" 9. Maapanga äriseis	225	" 9. Situation financière de la Banque agraire	225
" 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äriseis 1. VIII. 29	604	" 10. Situation financière des banques privées et des principales banques coopératives au 1. VIII. 29	604
" 11. Üksikute pankade ärisaisu summad 1. VIII. 29	604	" 11. Montant des bilans des banques au 1. VIII. 29	604
" 12. Riigi sissetulekud juulis	605	" 12. Recettes de l'Etat en juillet	605
" 13. Valuuta hinnad Tallinna börsil septembris	606	" 13. Cours du gros en Tallinn en septembre	606
" 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud septembris	605	" 14. Nombre des personnes passées les confins de la République en septembre	605
" 15. Elanikkude arv linnades septembris	606	" 15. Mouvement de la population dans les villes en septembre	606
" 16. Liikvel olev raha 1. IX. 29	607	" 16. Billets en circulation 1. IX. 29	607
" 18. Pankadevahelise arvekoja tegevus septembris	607	" 18. Mouvement de la chambre de compensation en septembre	607
" 19. Protestitud vekselid augustis	607	" 19. Effets protestés en août	607
" 20. Kapitali emissioonid septembris	607	" 20. Emissions des capitaux en septembre	607
" 21. Tööstustoodang augustis	607	" 21. Production de quelques industries en août	607
" 22. Loomataudid augustis	607	" 22. Epizooties en août	607
" 23. Tapamajade tegevus augustis	607	" 23. Fonctionnement des abattoirs en août	607
" 24. Suurmtüüginnaugustis	587	" 24. Prix de gros en août	587
" 25. Toidualmete maksumus kalorilise sisalduse järgi 1925—29	605	" 25. Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1925—29	605
" 26. Turuhinnad septembris	608	" 26. Prix de détail en septembre	608
" 27. Elumaksumusindeksid	609	" 27. Nombres-indices du coût de la vie	609
" 28. Suurmtüügindeksid	609	" 28. Nombres-indices des prix de gros	609
" 29. Tööbõrsid ja eravahetallituskont. augustis	610	" 29. Activité des bourses du travail et des agences d'affaires privées en août	610
" 30. Tööstusettevõtted ja nende tööjõud 1 septembris	611	" 30. Entreprises industrielles et leur main d'oeuvre au 1 septembre	611
" 31. Tööõnnetused tööstusettevõtteis augustis	612	" 31. Accidents du travail dans les entreprises industrielles en août	612
" 32. Tööstutõeliste arvu liikumise indeksid	612	" 32. Nombres-indices du mouvement du nombre de la main d'oeuvre dans les entrepr. industr.	612
" 33. Nakkushaigused augustis	612	" 33. Maladies contagieuses en août	612

MAAVALITSUSTE TULUD ja KULUD 1. I. 1927 — 31. III. 1928. a. (15 kuud).
RECETTES et DÉPENSES des ADMINISTRATIONS D'ARRONDISSEMENT en
1927/28 (15 mois).

Sisu: 1) Kulude ja tulude vahekord, lhk. 545. 2) Erakorralised tulud ja kulud, lhk. 546. 3) Kulud, lhk. 546. 4) Tulud, lhk. 548.

Maavalitsusel 1928 a. hakkas maksuma uus eelarveaasta (1-st aprillist kuni 31-ee märtsini). Uuele eelarveaastale ülemineku puhul maavalitsused koostasid 1927 a. tulud-kulud — järgnevat 1928 a. esimese kolme kuu vastavate summadega. Järgnevalt käsitletud 1927/28 a. arvud seega on 15-ne kuu andmed, millist asjaolu vaha pidada silmas nende võrdlusi eelmiste aastatega.

Enamjao mele võrdluste tegemisel on sellepärast kasutatud keskmisi kuu tulu-kulu summastid.

Tulude sissetulek samuti ka kulusummade väljaandmine aasta jooksul ei sünni ühetasasel, vaid siin on oma hoo- ja vaikesed ajajärgud. Viimaste hulka, eriti kulude suhtes, näivad kuuluvat aasta kolm esimest kuud, millised maavalitsuste 1927/28 a. aruandeks esinevad kaks korda. Sellepärast ei

saa 12-ne kuu (ehk kuukeskmisi) arvused tõelist olukorda täpselt iseloomustavaiks pidada.

Andmed 1927/28 a. tulude-kulude kohta on võetud kokku maaomavalitsuste liidu poolt aruannete järgi. Tuludeks on arvatud aruande aastal tegelikult sissetulnud kui ka võlgu jäänud aruande aasta tulude summad, ning kuludeks väljamakstud kui ka väljamaksmata aruande aasta vastavad summad. Harjumaa on arvanud tuludeks kõik tegelikult saadud summad (ka eelmiste aastate arvel saadud, väljaarvatud kinnisvaramaks) ning arvestamata jätnud võlgujäänud summad.

1. Kulude ja tulude vahekord.

Rapport entre les recettes et dépenses.

Maavalitsuste tulud, kulud, üle- ehk puudujääk (—).
Recettes et dépenses des administrations des arrondissements.

1.	1927/28	1927/28	1926	1925	1924	1923	1927/28	1927/28	1926	1925	1924		
	15 kuud	12 kuud (arvutatud)					15 kuud	12 kuud (arvutatud)					
<i>Brutto—Brutto:</i>			1 000 kr						1923 = 100				
Tulud— <i>Recettes</i>	5 841	4 673	4 080	4 005	3 418	3 272	178,6	142,8	150,7	122,4	104,5		
Kulud— <i>Dépenses</i>	5 898	4 718	4 869	3 866	3 421	3 076	191,7	153,4	158,3	125,7	111,2		
Ülejääk— <i>Excédent</i>	—57	—45	61	139	—3	196	—29,1	—22,9	31,1	70,9	—1,5		
<i>Netto—Netto:</i>													
Tulud— <i>Recettes</i>	2 450	1 960	2 264	1 923	1 757	1 820	134,7	107,7	124,4	105,6	96,5		
Kulud— <i>Dépenses</i>	2 507	2 005	2 203	1 784	1 760	1 624	154,4	123,5	135,6	109,8	108,4		

Kui 1927/28 a. summest arvata maha vastavalt keskmise kolme kuu tulu- ja kulusumma, siis saame keskmiseks 12-ne kuu tuluks 4 673 tuh. kr, kuluks 4 718 tuh. kr ja puudujäägiks 45 tuh. kr. Võrdlusel eelmiste aastate arvudega selgub et langus (suhteline) 1927/28 a. väljendub—tuludel 7,9% ja kuludel 4,9%.

Kui tulude-kulude summest arvata maha maavalitsuste poolt saadud toetuste- ja tagasisaadavate kulude summad ning kõrvutada saadud

netto tulude ja kulude arvud, siis ilmneb, et need, samuti kui brutto-summadki, peale järjekindlat iga-aastast suurenemist, on viimasel arveaastal vähenenud. Maavalitsuste büdžettide paisumine sündis seni eeskätt toetuste ja tagasisaadavate kulusummade arvel. 1927/28 a. toetuste summa küll alanes veidi (1,1%) kuid tagasisaadavad kulud kerkisid järsult võrreldes eelmise aastaga (21,3%).

Tulud, kulud, üle- ja puudujäägid 1000 kr. — *Dépenses, recettes et excédent ou déficit (1000 kr).*

2.	1927/28 a.						Keskmiselt kuu kohta <i>Moyenne par mois</i>				
	Tulud— <i>Dépenses</i>			Kulud— <i>Recettes</i>			Üle- ehk puudujääk (—) *)	Tulud— <i>Dépenses</i>		Kulud— <i>Recettes</i>	
	Korral.	Erakorral.	Kokku	Ordinaire	Extra-ordinaire	Total		Kokku Total	1927/28	1926	1927/28
							1927/28		1926	1927/28	1926
Viru	865,9	64,0	929,9	836,0	67,7	905,7	24,2	62,0	67,5	60,4	66,0
Järva	385,9	2,4	388,3	380,8	7,4	388,2	0,1	25,9	32,6	25,9	32,6
Harju	671,6	16,4	688,0	674,0	15,9	690,5	— 2,5	45,9	49,7	46,0	48,7
Lääne	514,8	19,3	534,1	541,2	34,2	575,4	— 41,3	35,6	37,9	38,4	37,9
Saare	288,7	33,6	322,3	300,4	18,1	318,5	3,8	21,5	18,7	21,2	18,9
Pärnu	567,7	19,6	587,3	551,5	24,6	576,1	11,2	39,1	43,0	38,4	42,5
Viljandi	348,2	18,0	366,2	355,1	11,1	366,2	—	24,4	24,9	24,4	24,8
Tartu	899,1	81,7	920,8	854,3	66,1	920,4	0,4	61,4	65,1	61,4	63,8
Valga	198,1	8,4	206,5	206,5	—	206,5	—	13,8	11,2	13,8	11,2
Võru	502,5	5,9	508,4	502,8	5,6	508,4	—	32,9	33,9	33,9	33,4
Petseri	378,4	10,5	388,9	401,7	40,3	442,0	— 53,1	25,9	27,3	29,4	25,9
Kokku—Total	5 560,9	279,8	5 840,7	5 606,9	291,0	5 897,9	— 57,2	399,4	410,8	393,2	405,7

*) *Excédent ou déficit (—).*

Üksikuist maavalitsusist Järvamaa tulud-kulud näitavad suurimat langust 1927/28 a., seejuures alanemine on sündinud toetuste ja tagasisaadavate kulude arvel, kuna muu osa tulu-kuludest, vastandina enamikule maavalitsusist, tunduvalt kerkis 1927/28 a. (keskmine kuutulu + 16,7%). Tulukulusummade tõus oli suhteliselt suurim Valgemaal, mis puudutas eeskätt toetusi ja tagasisaadavaid kulusid. 1927/28 majandusaasta lõpetasid — ülejäägiga 5 (1926 a. — 7), tulude-kulude tasakaaluga 3 (1926 a. — 3) ja puudujäägiga 3 (1926 a. — 1) maavalitsust; samuti oli üldtulemuks puudujääk — 57,2 tuh. (1926 a. ülejääk 60,3 tuh. kr) krooni suuruses. Kui tuludes jätta arvestamata laenuteel saadud summe ning eelmiste aastate ülejääke, siis puudujääk üldsummas ulatub 258,2 tuh. kr (1926 a. 228,7 tuh. kr), ülejääk esineb kahel (1926 a. 4), puudujääk üheksal (1926 a. 7) maavalitsusel.

2. Erakorralised tulud ja kulud.
Recettes et dépenses extraordinaires.

Maavalitsusil aruandeis enamasti pole eraldatud erakorralised tulud ja kulud korralisist; samuti ei võimalda

aruandeis leiduvad andmed seda igal juhul toimetada täie täpsusega. Kui arvata erakorralisiks tuludeks — saadud laenud, toetused erakorralisiks otstarbeiks (varade muretsemiseks jne.), varade müügist saadud summad, eelmiste aastate ülejäägid jne., ning erakorralisiks kuludeks—varade muretsemine, suuremad remondid ja sisseaadud, kapitalide asutamine, siis esimeste summa teeb välja 279,8 tuh. kr ehk 4,8% tulude üldsummast, viimaste summa 291,0 tuh. kr ehk 5,2% kulude üldsummast, ning puudujääk erakorralisel arvel 11,2 tuh. kr ehk 19,6% üldpuudujäägist. Erakorralisist tuludest moodustasid riiklikud toetused 49,2 tuh. kr, laenud 88,9 tuh. kr; eelmiste aastate ülejääk 112,1 tuh. kr ning erakorralisist kuludest kinnisja vallasvara soetamine, ehitused, suuremad remondid, sisseaadud 231,8 tuh. kr, kapitalide asutamine 32,6 tuh. kr. Erakorralise büdžeti suuruse poolest paistavad silma Viru- ja Tartumaa; suhteliselt suurimad erakorralised tulud olid Saare- ja kulud Põltsamaal.

3. Kulud.
Dépenses.

Kulude otstarve — Mouvement des dépenses d'après leur destination.

3.	1927/28 a. 15 kuud 1000 kr	% üldsummast % au total		Keskmine kulu kuu kohta Dépense moyenne par mois		
		1927/28	1926	1927/28	1926	1927/28
				1 000 kr		1926=100
Maavolikogu ja -valitsus—Conseil et admin. des arrondis.	594,2	10,1	9,9	39,6	40,0	99,0
Omaval. järelevalve—Surveillance des administr. publiques	53,6	0,9	0,9	3,7	3,7	100
Haridus—Instruction	2 048,2	34,7	33,8	136,5	137,3	99,5
Tervishoid—Hygiène	529,3	9,0	7,4	35,3	30,0	117,7
Töö-hoolekanne—Assistance	371,2	6,3	6,2	24,7	25,0	98,8
Põllumajandus—Agriculture	421,1	7,1	6,7	28,1	27,2	103,7
Teed—Routes	1 431,7	24,3	24,1	95,4	97,8	97,5
Etevõtete puudujäägid—Déficit des entreprises	—	—	0,1	—	0,1	0,0
Varandused—Biens	121,9	2,1	2,1	8,1	24,6	32,9
Kapitalide asutam.—Assiguation pour les capitaux spéciaux	32,6	0,5	0,7	2,2	2,8	78,5
Laenude ja %% tasumine—Amortissement des dettes et %%	118,7	2,0	1,6	7,0	6,9	118,2
Mitmesugused kulud—Dépenses diverses	157,5	2,7	2,0	10,5	8,2	128,9
Tagavara summad—Reserves	17,7	0,3	0,5	1,2	2,1	60,0
Kokku—Total	5 897,7	100	100	393,2	405,7	96,9

Kulude summa ühe elaniku peale (sentides) 1927/28 a. (15 kuud)—Montant des dépenses par habitant (en snt.) en 1927/28.

4.	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku Total
Maavolikogu ja -valitsus—Conseil et administr.	68	101	86	64	50	82	74	68	111	67	80	75
Haridus—Instruction	281	309	224	289	270	300	258	256	236	235	215	259
Tervishoid—Hygiène	44	84	63	140	115	44	69	46	42	46	72	67
Töö-hoolekanne—Assistance	91	72	49	40	24	58	31	44	48	24	9	47
Põllumajandus—Agriculture	129	53	41	64	59	36	51	28	25	28	34	53
Teed—Routes	178	76	263	150	42	260	30	220	214	224	225	181
Muud kulud—Autres dépenses	64	70	32	73	26	32	48	113	50	42	116	63
Kokku—Total	835	765	758	820	592	812	567	775	726	666	751	745

Kulud üldsummas olid 1927/28 a. (15 kuu jooksul) 745 senti iga maaelaniku peale. Ühe elaniku kohta langes väikseim summa Viljandi- (1926 a. Saare-) ja suurim Virumaa (1926 a. Järva). Viljandimaal oli eriti madal

teedekulu (aruandest on välja jäetud riigi toetus teede alal, samuti sellega kaetud väljaminekud) ja Virumaa kõrge põllumajanduslik kulu. 1927/28 a. keskmine kuukulu näitab 3,1% alanemist, võrreldes eelmise aastaga.

Maavolikogu ja -valitsuse ülalpidamise peale kulutati 1927/28 a. 7,3—15,3% kulude üldsummast (1926 a. 7,4—17,8%) ehk 56—111 senti maaelaniku kohta. Mainitud kulu suhteliselt peaegu ei muutunud, nimelt keskmine ühe kuu kulu oli 1927/28 a. 39,6 ja 1926 a. 40 tuh. kr. Madalaim oli kulu Saaremaal, toetus- ja abiraha väljamaksude puudumise ja madalate majanduskulude tõttu; ka eelmisel aastail olid need kulud Saaremaal keskmisest madalamad (summa elaniku peale). Suhteliselt suurim kulusumma langes aruande- kui ka eelmisel aastail Valgamaale, peamiselt kõrgete palga- ja majanduskulude tagajärjel. Maavalitsuse ülalpidamiskulu, eriti palga-, kantselei-, toetuste ja abirahade kõrguse poolest paistab välja veel Järvamaa.

Omavalitsuste järelvalve kulu suurus suhteliselt 1927/28 a. ei muutunud, keskmine kuukulu oli 1927/28 ja 1926 a. 3,7 tuh. kr ning nende osasuurus kulude üldsummas mõlemil aastail 0,9%. Suuremad olid need kulud, eriti vallasekretäride perekonna abiraha ja teenistustasu kulu, Viljandi- ja Valgamaal (1927/28 — 3,8 ja 2,4%, 1926 a. 3,7 ja 3,0% üldkuludest) ning väikseimad Petserimaal (1927/28 a. — 0,0% üldkuludest, 1926 a. puudusid üldse).

Kulude hulgas domineerivad 1927/28 a., samuti kui eelmisel aastail, väljaminekud hariduse alal; nende osa kulude üldsummas oli 1927/28 a. 34,7% ja 1926 a. 33,8%. Hariduskulu ühe elaniku kohta oli madalaim Petseri- (1927/28 a. 215 ja 1926 a. 171 senti) ning kõrgeim Järvamaal (1927/28 a. 309 ja 1926 a. 292 senti). Selle nähtuse põhjuseks oli peamiselt inspeksiooni ja algkoolide kulu keskmisest madalam tasapind ning kesk- ja erikooli kulu täieline puudumine Petserimaal, kuna Järvamaal vastupidiselt kõik mainitud kulliliigid keskmisest palju kõrgemad olid. Üle 80% kuludest moodustasid palgad, milliste summa aasta läbi jääb ligikaudu ühesuuruseks; sellest peamiselt on tingitud lahkuminekute väikesus keskmises kuukulu suuruses 1927/28 ja 1926 a. (1927/28 a. 0,5% võrra madalam). Maavalitsusile tasuti hariduskuludest riigi poolt (toetusena õpetajate palkadeks) 1927/28 a. 80,5% (1926 a. 82,4%) ning õppemaksude näol (tagasisaadavad kulud) saadi tagasi 6,0% (1926 a. 4,7%) hariduskulu üldsummast, seega tuli maavalitsusil hariduskulu katteks kasutada muid tuluallikaid 1927/28 a. 13,5% ja 1926 a. 12,9% ulatuses.

Suhteliselt suurimat kasvu 1927/28 a. näitasid tervishoiu kulud; võrreldes 1926 a. nende keskmine ühe kuu kulu kerkis 17,7% võrra ning nende osasuurus kulude üldsummas tõusis 7,4%-ist 9%-ni. Neist kuludest peaosas (umbes pool) moodustasid maade tervishoiu personaali ülalpidamise kulud; Järva-, Lääne- ja Saaremaal aga olid haigemajade kulud suures ülekaalus

ning ühtlasi langes mainitud maadele üle 2/3 haigemajade kulude üldsummast. Tervishoiu kuludest tasuti maavalitsusile riigi toetusena 2,0% ja tagasisaadavate kuludena (haigetemaksud) 18,7%. Järva-, Lääne- ja Saaremaal saadi tagasisaadavate kuludena tagasi 38,1 — 47,4% tervishoiu üldkuludest. Üldse tervishoiu kulude suurenemine sündis eeskätt haigemajade arvel, millede keskmine kuukulu kasvas 32,6% võrra 1927/28 a.; eriti suurt osa etendasid siin Järva- ja Läänemaa. Esimesel suurenemine tegi välja 12,5, teisel 80,0%. Elaniku kohta tervishoiu kulu oli madalaim Valga- (1926 a. Viru ja Võru) ja kõrgeim Läänemaal (1926 a. Saaremaal).

Hoolekande kulu osasuurus üldkuludest tõusis 1927/28 a. 0,1% võrra (1927/28 a. — 6,8%, 1926 a. 6,2%), kuna keskmine ühe kuu kulu langes 1,2% võrra. Suurematena esinevad siin vanade kodude ja vaestemajade ning lastevajajate ülalpidamiskulud, esimestele langes 47,3% ja teistele 39,8% hoolekande kulude üldsummast 1927/28 a., ning ka 1926 a. olid vastavad arvud umbes samad (1926 a. 47,4% ja 42,9%). Hoolekande kuludest saadi tagasi riigi toetuste näol 10,0% (1926 a. 19,7%) ja tagasisaadava kulu näol 37,1% (1926 a. 34,5%); Virumaal, kus hoolekande kulud absoluutselt ja suhteliselt olid suurimad, tagasisaadavate kulude summa ulatus 71,7%-ni. Madalaimad olid need kulud Petserimaal, nimelt elaniku kohta 9 senti; mainitud maal lastevajajaid, vanade kodud ja vaestemajad puudusid täitsa.

Põllumajanduskulude osa kulude üldsummas 6,7%-lt 1926 a. tõusis 7,1%-ni 1927/28 a.; samal ajal mainitud kulude keskmine kuukulusumma kasvas 3,7% võrra. Siia kuuluvat üksikuist kulliliigest on suurenenud tähelepanuväärselt majapidamis- ja põllutöökoostööde kulu, milline 1927/28 a. andis ligi poole üldsummast (1926 a. 36%). Põllumajanduskuludest tasus riik 7,1% (1926 a. —) ning tulusid (tagasisaadavad kulud) saadi põllumajanduse alal 19,3% (1926 a. 0,8%). Üksikuist maist paistab põllumajanduslike, eriti majapidamis- ja põllutöökoostööde, kulude kõrguse poolest silma Virumaa, kus see ulatus 15,1%-ni üldkultust ning elaniku peale andis 129 senti. Selle nähtuse üheks põhjuseks oli koolitalude majapidamiskulude (samuti ka tulude, s. o. tagasisaadavad kulud põllum. alal) arvestamine bruttosummas Virumaal, kuna teised maad nähtavasti võtsid arvesse ainult talude puudu- või ülejäägi summa. Põllumajanduskulu oli madalaim Valgamaal (1926 a. Võrumaal), nimelt 25 senti elaniku kohta; mainitud maas puudusid väljaminekud majapidamis- ja põllutöökoostööde ja loomakliinikute alal ning „muud kulud“ täitsa; ühtlasi olid ka kõik teised põllum. kulliliigid, väljaarvatud personaali ülalpidamiskulu, keskmisest madalamad.

Teedekulu kõrguse poolest omas teise koha, üksikuis mais isegi esimese (1927/28 a. Harju- ja Petserimaal; 1926 a. Harju-, Pärnu- ja Tartumaal). Aruandeaastal, nagu varemaltki, on mõned maavalitsused arvesse võtmata jätnud riigi toetussummadega kaetud teedekulu, milline moodustab peaosa neist kuludest (kuni 90%), mis tunduvalt vähendas kulusummat. 1927/28 a. olid sarnaseiks maiks Järva- ja Viljandimaa, millele teedekulu suhteliselt mitu korda madalam oli keskmisest.

Peale eelmainitud kahe maa paistab silma vähese teedekulu poolest Saaremaa, kus see moodustas maaelaniku kohta 42 senti; tingitud oli see madalast teede- ja sildade ehitus- ja paranduskulust, ning maa ja kruusaaukude võõrandamis-, postijaamade ja õomajade ja „muude“ kulude täielisest puudumisest. Suhteliselt kõrgeimaks osutus kulu Harjumaal (263 senti elaniku kohta), mida põhjustas peale suure teede ehitus- ja paranduskulu veel kõrge tehniliste abinõude soetamiskulu.

Üldsummas teedekulu osasuurus üldkuludest kerkis 24,1% 1926 a., 24,9% 1927/28 a., kuna keskmine kuukulu samal ajal alanis 2,5% võrra. Teedekulust tasuti maavalitsusile riigi poolt (toetused) 78,6% (1926 a. 72,3%) ning tagasisaadavate kulude näol 5,1% (1926 a. 8,6%).

Varanduste kulud aruandeaastal langesid järsult, nimelt, keskmine kuukulu 67,1% võrra ning nende osa kulude üldsummast 6,1—2,1%. Mainitud kulud koosnevad kinnis- ja vallasvara soetamise ja korrashoiukuludest; neist näitavad langust ainult esimesed (1927/28 a. — 70,3 tuh. kr, 1926 a. 270,4 tuh. kr), viimased aga kasvasid kahekordseks. Tähendada tuleb, et varanduste kulude all esinevad summad tegelikult ei sisalda kõiki korrashoiu- ja soetamiskulu-

sid, kuna mitmed maavalitsused need osaliselt on paigutanud varandusvaldava asutuse ehk osakonna väljaminekute hulka; seda kinnitavad muuseas maade erakorralised kulud, mis peaosas koosnevad varade soetamis- ja korrashoiu kuludest, millised summalt kaugelt ületavad ülalnäidatud varanduste kulu.

Kapitale asutati aruandeaastal 1 maas (1926 a. 5), neist kolm võtsid osa kapitalide asutamisest ka eelmisel aastal. Asutatud kapitalide summa keskmiselt kuus oli madalam viimasel aastal (1927/28 a. 2,2; 1926 a. 2,8 tuh. kr) 21,5% võrra, samuti nende osa kuludes üldse vähenes 0,7% -ilt 0,5% -ni; selle liikumise põhjuseks oli üldiselt aruandeaastal vähem soodne tulude ja kulude vahekord.

Elavale laenu tegemisele eelmisel aastal järgnes aruandeaastal laenude ja nende % -i intensiivsem tasumine ning nende summa kokku esmakordselt ületas saadud laenude summa 1927/28 a. Sellest siiski ei saa järeldada, et maavalitsuste võlakoorimatus oleks vähenenud, sest võlgade tasu ükski oli ikkagi väiksem kui saadud laenude summa, nimelt oli esimene 73,7, teine 88,9 tuh. krooni. Laenude ja % -i tasumise keskmine ühe kuu summa kasvas 6,9 tuh. kr — 7,9 tuh. kroonini (+16,2%) ning osasuurus kulude üldsummas 1,6% -st 2,0% -ni.

Suurenemist näitavad 1927/28 a. ka mitmesugused kulud, keskmiselt kuus 28,0%, ning osasuuruselt 0,7% võrra; suuremaks kuluks selles rühmas osutusid pensionimaksud.

Ettenägemata kulud (tagavara summad) 1927/28 a. alanisid (keskmine kuukulu) 40% võrra; kulude üldsummas nende osatähtsus vähenes 0,5% -st 1926 a. 0,9% -ni 1927 a.

4. Tulud.

Recettes.

Tulude allikad—Recettes d'après les sources.

5.	1927/28 a. 15 kuud 15 mois de 1927/28 1 000 kr	% üldsummast % au total		Keskmine tulu kuu kohta Recette moyenne par mois		
		1927/28	1926	1927/28	1926	1927/28
				1 000 kr		1926=100
Liikum. varand. maks— <i>Impôt sur les immeubles</i>	919,4	15,7	17,5	61,3	72,1	85,0
Tulumaks— <i>Impôt sur le revenu</i>	722,9	12,4	10,1	48,2	41,5	116,1
Ärimaks— <i>Impôt commercial</i>	172,6	3,0	2,9	11,5	11,9	96,6
Mitmesugused maksud— <i>Impôts divers</i>	179,9	3,1	2,5	12,0	10,2	117,7
Toetussummad— <i>Subvention</i>	2 876,7	49,3	47,2	191,8	193,9	98,9
Tagasisaadavad kulud— <i>Dépenses reversables de nouveau</i>	514,4	8,8	6,9	34,2	23,2	121,3
Ettevõtete ülejäägid— <i>Bénéfice des entreprises</i>	13,1	0,2	1,0	0,9	4,1	21,9
Varanduste tulud— <i>Recettes de biens</i>	101,6	1,7	2,1	6,8	8,6	79,1
Laenu— <i>Emprunts</i>	88,9	1,5	4,2	5,9	17,4	33,9
Mitmesugused tulud— <i>Recettes diverses</i>	251,2	4,3	5,6	16,7	22,9	72,9
Kokku— <i>Total</i>	5 840,7	100	100	389,3	410,8	94,8

Tulusid üldsummas saadi 1927/28 a. 15 kuu kestel 5 840,7 tuh. kr, s. o. keskmine ühe kuu tulu langes 5,2% võrra.

Maksud kokku andsid keskmiselt kuus 138,0 tuh. kr (1926 a. — 135,7 tuh. kr) ehk 2,0% võrra vähem kui 1926 a. Nende osasuurus tulude üldsummast suurenes 33,0% 1926 a. 34,2% 1927/28 a. Maksutulu osa suurenemine seega oli tingitud teiste kululiikide suuremast langusest. Suuremaid maksudest näitab tagasiminekut kinnis-

võrra vähem kui 1926 a. Nende osasuurus tulude üldsummast suurenes 33,0% 1926 a. 34,2% 1927/28 a. Maksutulu osa suurenemine seega oli tingitud teiste kululiikide suuremast langusest. Suuremaid maksudest näitab tagasiminekut kinnis-

Tulude summa ühe elaniku peale (sentides) 1927/28 a. (15 kuud).
 Montant des recettes par habitant (en sent.) en 1927/28 (de 15 mois).

	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku Total
Liikumata varanduste maks— <i>Impôt sur les immeubles</i>	140	162	104	105	58	105	158	120	118	90	115	116
Tulumaks— <i>Impôt sur le revenu</i>	87	86	92	95	100	90	72	97	87	97	86	91
Ärimaks— <i>Impôt commercial</i>	18	19	34	15	4	36	16	22	34	26	12	22
Mitmesugused maksud— <i>Impôt divers</i>	28	26	29	20	9	35	25	22	33	15	5	23
Toetusummad— <i>Subvention</i>	335	268	433	372	258	475	194	377	405	423	400	363
Tagasi saadavad kulud— <i>Dépenses reversabl. de nouveau</i>	182	166	3	127	84	54	9	30	12	6	13	65
Laenud— <i>Emprunts</i>	1	—	11	23	34	—	—	37	—	—	—	11
Mitmesugused tulud— <i>Recettes diverses</i>	53	37	12	3	26	18	87	44	29	6	21	32
Muud tulud— <i>Autres recettes</i>	13	1	38	1	31	6	6	27	8	2	9	14
Kokku—Total	857	765	756	761	599	828	567	776	726	665	661	737

varamaks, mille osatähtsus langes 1,8% ja keskmine kuusissetulek 15,0% võrra.

Tunduvalt kasvas sissetulek tulu- ja äritunnistuste maksust. Seda nähtust põhjustas suurel määral jaanuari—märtsi kuude tulude kahekordne esinemine 1927/28 aruandes, kuna mainitud kuudele koondub sissetulek äritunnistuste maksust pea täielikult, tulumaksust aga suuremal määral kui ajalaprillist augustini. Muude vähemate maksude keskmine kuusumma tõusis 17,7% võrra eelmisest aastast. Üksikul maavalitsusel maksutulude summa liikus 27,8—47,9% vahel (üldtulust), seejuures kõrgemad arvud langesid neile maavalitsustele, mis riiklike toetuste osalise arvestamise teel olid vähendanud oma tulude üldsummat, mis omakorda tõstis teiste tululike osasuurst. Ühe maaelaniku kohta sissetulek maksudest (kokku) kõikus 166—293 senti piires; madalaim oli see Saaremaal (ka 1926 a.) ning seda põhjustas peamiselt liikumata vara maksu madal tasapind (keskmisest arvust üle poole madalam). Kõrgeim summa elaniku peale tuli Järvamaal ja põhjuseks oli jällegi liikumata varanduse maks, mis siin ligi 50% keskmisest kõrgemana esineb.

Toetussumme mitmesuguseiks otstarbeiks saadi riigilt keskmiselt kuus 1,1% võrra vähem kui 1926 a., kuna aga mõne teise tululiigi langus palju järsum oli, siis toetuste protsent üldtuludest, nagu, maksudelgi suurenes 47,2% 1926 a. 49,3% 1927/28 a. Üksikuist toetuste liigest suurenes märgatavalt, ka keskmise kuusumma poolest, toetus teede alal, mis olenes suurel määral mainitud toetuste aruandesse sissevõtmisest Läänemaal, kus nad eelmisel aastal olid välja jäetud. Kui tähelepanemata jätta toetusi mitte kogu ulatuses arvestanud Järva- ja Viljandimaad, siis summa elaniku kohta liikus 258—475 senti, ja % üldkulust 39,1—63,6 vahel. Madalaim summa langes Saaremaale, kus põhjustas seda madal toetussumma teede alal. Elaniku kohta kõrgeim summa oli Pärnumaal, toetussummade kõrguse tõttu teede ja hoolekande alal.

Riiklikud toetused on seni olnud suurimaks tululikkaks maavalitsusel ning seejuures on

nende osatähtsus järjekindlalt iga aastaga tõusnud; ning aruandeaastal juba ligi pool (üksikul maavalitsusel aga kuni 2/3) maavalitsuste büdžetist kaeti riigilt saadud toetussummadega. Üldsummas suurimaks osutusid toetused hariduse alal (õpetajate palk) kuid Harju-, Pärnu- ja Võrumaal olid esikohal toetused teede alal.

Kõigist tululiigest on ainult üks keskmise kuusumma alusel kasvanud; selleks tuluks osutus tagasisaadav kulu, milline keskmiselt kerkis 21,9% võrra ning osasuurst 1,9% võrra. Siia kuuluvaist tulu allrühmest samuti kõik näitavad kasvu peale ühe — teede alal, mis tagasi läks. Eriti järsk oli tõus põllumajanduse alal tagasisaadavate kulude juures ning sündis see peamiselt Virumaa arvel, millisel maal elaniku peale langev tagasisaadav kulusumma seetõttu suurimaks kujunes (182 senti). Väikseim oli see summa Harjumaal (3 senti), kus ainult hoolekande ja „muul“ alal esinesid suurust tähtsusetu summad. Sellele vastavalt oli mainitud tululiigi osatähtsus üksikuis mais õige lahkumise, 0,4—21,7% vahel üldkulust.

Ettevõtted andsid tulu (ülejäaki) maavalitsusile vähem kui eelmisel aastal keskmiselt kuus 78,1% võrra; see tululik ei etendanud suurt osa ka varem aastail (1926 a. 1% üldtulust), nüüd langes 0,2%-ni üldtulust. Mainitud tulu esines 1927/28 a. üldse kuues maas ja suurusest nimetamisväärt oli see summa Virumaal, moodustades 0,9% tulude üldsummast.

Varanduste tulud üldsummas alanesid keskmiselt kuus 20,9% võrra (neist kapitaliprotsendid 37,8 ja rendid ja üürid 8,2%), ning osasuurst vähenes protsenditulu 0,9%-lt 1926 a. 0,6%-ni 1927/28 a. ja rendid ja üürid vastavalt 1,2-lt—1,1%-ni tuluüldsummast. Languse põhjuseks oli peamiselt raha hoiuprotsendimäärade rendi-üürihinna alanemine 1927/28 a. võrreldes 1926 a. Üksikuis mais see tulu moodustas 0,1—5,0% üldtulust; suuremaid sissetulekuid mainitud allikast said Harju- (5,0%), Saare- (4,6%) ja Tartumaa (3,5%).

Laenuteel muretsesid endale sissetulekut 5 maad (1926 a.—5) üldsummas 88,9 tuh. kr, neist 4 maad võtsid osa laenu tegemi-

sest ka 1926 a. laenusumma alanes — keskmiselt kuus 66,1% ning osasuurus üldsummast langes 2,7% võrra eelmisest aastast. Muutuse põhjuseks oli järsk laenusumma tagasimineku Läänemaal, kus erakorraliste väljaminekute katteks tehtud laenu summa 1926 a. tõusis haruldase kõrguseni — (29,3% üldtulust); laenu suuruse härilikkude piiridesse tagasivalgumine mainitud maal (3,1%) 1927/28 a. kutsus esile tunduva languse laenude üldsummas.

Tähendame veel, et 1927/28 eelaarve täitmisel kolmel maavalitsusel väljakujunenud puudujäägi (96,9 tuh. kr) katteks laenuteel tuleks laenude summat suurendada 185,8 tuh. kroonini.

Mitmesugusist tuludest kerkisid vähemal määral viivitusprotsendid, liikumisabinõude tulud, juhuslikud tulud ja eelmiste aastate ülejäägid, kuna muud tulud, järsult alanedes, rühma üldsummat langetasid 5,6% 1926 a. — 4,3% 1927/28 a., ehk keskmiselt kuus 27,1% võrra.

Omavalitsuste tulude ja kulude kohta ennem Keskküroo väljaandis ilmunud artiklid ja andmed:

Maavalitsuste tulud ja kulud 1923—26 a., V. Feldman, Eesti Statistika 1928 a., lhk. 367—381.

Linnade ja alevite tulud ja kulud 1926 a., H. Neuhaus, Eesti Statistika Nr. 78 (5), 1928 a., lhk. 311—322.

Sama 1925 a., H. Neuhaus, Eesti Statistika Nr. 66 (5), 1927 a., lhk. 257—269.

Sama 1924 a., H. Neuhaus, Eesti Statistika Nr. 52 (7), 1926 a., lhk. 1—13.

Sama 1923 a., H. Neuhaus, Eesti Statistika Nr. 40 (7), 1925 a., lhk. 1—13 (lisa).

Sama 1922 a., H. Neuhaus, Eesti Statistika Nr. 25 (4), 1924 a., lhk. 1—14 (lisa).

Omavalitsuste kulud tervishoiu ja hoolekande peale 1925 a., E. Lasberg, Eesti Statistika Nr. 65 (4), 1927 a., lhk. 203—205

Linnade ja alevite tulud ja kulud 1. I. 1927 kuni 31. III. 1928 a., H. Neuhaus, Eesti Statistika 1929 a., lhk. 325—335.

MAAVALITSUSTE KULUD I. I. 1927 — 31. III. 1928 a. (15 kuud)
 DEPENSES des ADMINISTRATIONS des ARRONDISSEMENTS de I. 1927 — 31. III. 1928 (15 mois).

	Summad 1000 kr — Montant en 1000 de kr														%											
	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku (12 k.)	Viru	Järva		Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku	1926 a.
I. Maavõllkogu ja valitsus—Conseil et administration de l'arrondissement.	73,6	51,2	78,2	44,6	30,3	58,1	47,8	80,9	31,6	50,9	47,0	594,2	480,4	81,1	13,2	11,3	78,1	9,5	10,1	13,1	8,8	15,3	10,0	10,6	10,1	9,9
1. Volkogou—Conseil	2,4	1,5	8,7	2,4	1,6	3,6	3,4	3,8	1,3	2,5	4,1	35,3	27,7	3,4	4,1	1,2	0,4	0,5	0,6	0,9	0,4	0,6	0,5	0,9	0,6	0,6
2. Valitsus—Administration	49,2	34,0	49,0	33,4	24,7	44,3	36,2	54,3	23,3	36,6	31,0	416,6	338,9	54,4	8,8	7,2	5,8	7,7	7,7	9,9	5,9	11,3	7,2	7,0	7,1	7,0
3. Kantselise kulud—Dépenses de bureau	7,9	6,5	9,5	5,3	2,1	6,2	4,2	1,1	1,1	1,8	1,1	11,1	10,6	1,1	1,1	0,7	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
4. Majanduslikud kulud—Dépenses économiques	8,4	4,1	6,4	2,2	1,9	3,1	2,4	8,6	3,1	4,5	6,7	51,4	41,4	0,9	1,0	0,9	0,4	0,6	0,5	0,6	0,9	1,5	0,9	0,9	0,9	0,9
5. Toetused ja abirahad—Subventions et pensions	5,7	5,1	4,0	1,3	—	0,9	1,6	4,6	1,3	1,3	0,2	26,1	21,8	0,6	1,3	0,6	0,2	—	0,2	0,5	0,5	0,6	0,2	0,1	0,4	0,4
II. Omavalitsuste järevalve—Surveillance des administrations des bourgs et des communes rurales.	10,0	3,3	6,7	6,9	0,3	0,6	13,8	5,3	5,0	1,5	0,2	53,6	43,4	1,1	0,9	1,0	1,2	0,1	0,1	3,8	0,6	2,4	0,3	0,0	0,9	0,9
1. Vallasekretäreid perekonna abiraha ja teenistustasud—Allocations familiales et autres aux secrétaires des communes rurales	7,9	2,2	4,6	5,9	—	—	13,2	1,0	4,9	—	—	40,3	29,1	0,9	0,6	0,7	1,0	—	—	3,6	0,2	2,4	—	—	0,7	0,6
2. Vangimaja kurat, paik, vangivõ kuld—Prisons	0,1	0,1	0,1	0,9	0,1	0,3	0,2	1,0	0,1	1,5	—	4,3	3,3	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	—	—	0,1
3. Vallasekret, kursused—Cours aux secrétaires des comm. rur.	—	0,0	0,1	0,1	0,2	—	0,1	0,2	—	0,0	0,2	6,9	0,1	—	0,0	0,0	0,1	—	—	0,0	0,0	—	—	—	0,0	0,0
4. Muud kulud—Autres dépenses	2,0	1,0	1,0	1,9	—	0,3	0,3	2,5	—	—	—	8,0	10,9	0,2	0,3	0,3	—	—	—	0,0	0,1	—	—	—	0,1	0,2
III. Haridus—Instruction	282,7	156,6	204,2	202,6	145,5	212,7	166,8	303,4	67,2	179,8	126,7	2 048,2	1 646,1	31,2	40,4	29,6	35,2	45,7	36,5	45,5	33,0	22,5	35,4	24,7	34,7	33,8
1. Inspektioon—Inspection	7,9	4,5	4,6	6,1	2,0	5,2	4,7	7,2	1,6	5,0	1,6	49,8	36,2	0,9	1,2	0,7	1,0	0,6	0,9	1,3	0,8	0,8	1,0	0,2	0,8	0,7
2. Algekoolid—Écoles primaires	226,5	121,3	187,0	144,4	107,7	165,4	127,6	268,7	60,5	149,8	118,7	1 682,8	1 362,9	25,0	31,3	27,1	25,1	33,8	28,7	36,3	29,2	29,3	29,2	29,3	29,5	28,6
3. Toetusrahad—Subvention	5,6	0,7	4,1	0,5	—	3,5	0,2	7,7	2,1	7,3	3,6	35,8	34,2	0,6	0,2	0,6	0,1	—	0,6	0,0	0,8	1,0	1,5	0,8	0,6	
4. Haridustöö väljasp. koolid—Enseignement hors de l'école	3,3	3,5	0,2	0,1	1,5	0,2	0,2	4,3	—	1,2	2,3	16,8	9,5	0,3	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	—	—	0,2	
5. Keskraamatukogu ja õppevahendud—Bibliothèque centr. et moyens d'instruct.	0,9	—	1,0	—	—	0,1	1,2	—	0,3	0,3	0,5	10,1	7,7	0,1	—	0,1	—	—	—	0,0	0,2	0,1	0,5	0,1	0,2	
6. Kesk- ja erikoolid—Écoles secondaires et spéciales	38,5	26,4	7,0	50,0	33,6	37,1	28,3	8,0	2,3	13,5	—	244,7	195,4	4,3	6,8	1,0	8,7	10,8	6,5	7,7	0,9	1,1	2,7	—	4,1	
7. Muud kulud—Autres dépenses	—	—	0,3	1,5	0,6	0,1	0,8	3,9	0,4	—	0,6	8,2	0,2	—	—	0,1	0,3	0,2	0,0	0,2	0,1	0,2	—	—	0,1	
IV. Tervishoid—Hygiène publique	48,0	42,8	57,7	98,3	61,8	31,4	44,3	55,0	12,1	35,2	42,7	529,3	359,9	5,3	11,0	8,4	17,0	19,4	5,4	12,1	6,0	5,9	6,9	9,7	9,0	
1. Personaal—Personnel	31,0	12,7	36,7	69,9	21,5	16,3	23,7	34,2	9,3	17,5	10,9	283,4	174,2	3,4	3,2	5,3	3,3	6,8	2,8	6,4	3,7	4,5	3,5	2,5	4,0	
2. Kantselid ja majand. kulud—Dépenses de bureau et économiques	1,9	1,6	11,7	6,9	6,0	8,9	1,0	9,3	2,5	8,8	3,0	61,6	51,8	0,2	0,4	1,7	1,2	1,9	1,5	0,3	1,1	1,2	1,7	0,7	1,0	
3. Haigusid vastu võitlem.—Lutte contre les maladies	11,5	1,5	0,6	1,1	0,7	0,5	3,1	3,8	0,3	0,7	15,0	38,8	20,8	1,3	0,4	0,1	0,2	0,2	0,1	0,9	0,4	0,2	0,1	3,4	0,7	
4. Haigemajad—Hôpitaux	3,4	27,0	8,3	68,1	33,3	1,7	15,0	6,5	5,7	13,6	18,6	110,1	110,1	0,4	7,0	1,2	1,8	10,5	0,3	4,1	0,7	1,1	3,1	3,1		
5. Toetusrahad—Subventions	—	—	0,4	0,1	—	4,0	1,5	0,1	—	2,2	—	8,6	7,4	—	—	0,1	0,0	—	0,7	0,4	0,0	—	—	0,1	0,1	
6. Muud kulud—Autres dépenses	0,2	—	—	3,1	—	0,0	—	0,8	—	—	0,2	4,3	1,6	0,0	—	—	0,5	—	0,0	—	0,1	—	—	—	0,0	
V. Hoolekann—Assistance publique	98,5	36,5	44,4	29,3	13,0	41,5	19,8	51,9	13,8	18,5	5,1	371,2	300,0	10,9	9,4	6,4	4,9	4,0	7,2	5,4	5,6	6,7	3,6	1,2	6,3	
1. Vaeete toetus—Subsides aux pauvres	4,3	4,1	7,2	1,3	0,2	12,6	1,4	1,2	0,3	1,6	3,8	38,0	22,3	0,5	1,1	1,0	0,2	0,0	2,2	0,4	0,1	0,2	0,3	0,9	0,5	
2. Laste varjupaigad—Asiles pour enfants	20,2	17,9	25,2	—	—	6,6	18,8	18,2	24,0	—	10,9	147,8	128,6	2,2	4,6	3,7	—	—	2,1	3,3	5,0	2,6	—	—	2,5	
3. Vanadekodud ja vaestemajad—Asiles de vieillards et établis. de charité	74,0	14,3	12,0	26,7	6,2	6,0	—	23,1	13,5	—	1,3	175,6	142,3	8,2	3,7	1,7	4,6	1,9	1,0	—	2,5	6,5	—	—	3,0	
4. Muud kulud—Autres dépenses	—	0,1	0,0	0,3	—	4,1	0,2	3,6	—	—	—	9,6	6,8	—	0,0	0,0	0,1	—	0,7	0,0	0,4	—	—	—	0,2	
VI. Põllumajandus—Agriculture	139,8	26,9	37,8	44,8	31,9	25,4	32,8	33,8	7,9	21,1	19,8	421,1	325,9	15,4	6,9	5,5	7,8	10,0	4,4	8,9	3,7	3,4	4,2	4,5	7,1	
1. Personaal—Personnel	18,9	12,7	9,3	10,4	8,8	3,2	7,7	12,8	5,9	1,1	10,0	95,8	76,6	2,1	3,3	1,3	1,8	1,2	0,5	2,1	1,4	2,0	0,2	2,3	1,6	
2. Kantselid ja majanduslikud kulud—Bureau et dépenses économiques	1,5	1,7	5,2	2,5	0,5	0,6	0,4	5,6	0,2	2,6	0,2	21,0	20,1	0,2	0,4	0,8	0,1	0,2	0,1	0,1	0,6	0,1	0,5	0,1	0,4	

EESTI TÖÖSTUSSAADUSTE VÄLJAVEDU 1927 ja 1928 a. EXPORTATION des PRODUITS INDUSTRIELS en 1927 et 1928.

Kui väliskaubanduse läbikäiku lugeda iseloomustavaimaks tunnuseks Eesti majanduseisu seisukorrale, siis võib 1927 a. majanduse suhtes lugeda täiesti rahuldavaks. 96,4 miljoni *kr* sisseveo ja 105,8 miljoni *kr* väljaveo juures ulatus kaubabilansi aktiivsem saldo tervelt 9,4 miljoni *kr*. Meie majandusliku seisukorra paranemist tõendab mitte üksi see, et sellane võrdlemisi suur aktiivne saldo (4,6% üldlääbikäigust) on esmakordselt saavutatud, vaid peamiselt asjaolu, et see saldo tekkis just väljaveo tõusu tagajärjel. Nimelt, võrreldes 1926 a., tõusis sissevedu 95,6 miljonilt *kr* 96,3 milj. *kr* peale (1% võrra) ja väljavedu — 96,3 milj. kroonilt 105,8 milj. krooni peale (10% võrra).

1928 a. avaldusid, ühenduses ikaldusega, majandusliku kriisi tunnused, ja väliskaubanduses väljendus see sisseveo tõus 131,4 miljoni krooni peale (36% võrra), kuna väljavedu tõusis vaid 127,1 milj. kroonini (20% võrra). Tulemuseks oli kaubabilansi passiivne saldo, 4,3 milj. *kr* suuruses summas (1,7% üldlääbikäigust). Kuid sel asjaolul on vaid piiratud tähtsus mitte üksi selle tõttu, et väliskaubanduse üldlääbikäik tõusis 28% võrra, vaid ka selle tõttu, et väljavedu, see meie väliskaubanduse aktiveerimise alus, saavutab kõigil aladel tunduvat edu, nagu seda tõendavad andmed järgmises tabelis (ühes põlitööriist., masin. ja väetisainet.):

Väljavedu Eestist 1923—28 a. (tuhandeis *kr*)—Exportation de l'Estonie en 1923—28 (en 1000 *kr*)

1.	1928	1927	1926	1925	1924	1923
Põllumajandusained	58 518	52 453	44 865	43 281	33 434	24 418
Tööstusained	45 172	38 471	37 256	40 644	29 117	25 001
Sellest: Poolvalmis ja valmissaadused	38 771	35 224	36 108	39 274	28 250	24 018
Metsasaadused	21 455	14 000	13 820	12 117	12 406	11 620
Muud toidu- ja maisained	1 964	852	795	604	314	178
Kokku	127 109	105 776	96 236	96 646	75 271	61 818
	%					
<i>Produits agricoles</i>	46,0	49,6	46,6	44,8	44,4	39,5
<i>Produits industriels</i>	35,5	36,4	38,7	42,1	38,7	41,4
<i>Dont: Produits ouvrés et demi-ouvrés</i>	30,5	33,3	37,5	40,6	37,5	40,3
<i>Produits forestiers</i>	16,9	13,2	13,9	12,5	16,5	18,8
<i>Autres denrées alimentaires et coloniales</i>	1,6	0,8	0,8	0,6	0,4	0,3
<i>Total</i>	100	100	100	100	100	100

Nende andmete põhjal võib konstateerida järgmist: 1) üldväljaveo kasvu tempo oli 1928 a. maksimaalne viimase 6 aasta kohta, kasvades võrreldult 1923 a., kahekordseks 2) 1928 a. avaldas kiireimat kasvutempot metsasaaduste väljavedu, järgmisel kohal asub sellepoolest tööstuslik väljavedu. Sellejuures on iseloomustav, et esmakordselt 6 aasta kestel ületab tööstusliku väljaveo tõus (6,7 milj. *kr*) põllumajandusliku väljaveo oma (6,1 milj. *kr*). Kuid see sündis peamiselt toores- ja poolvalmisainete väljaveo suurenemise tõttu, mis on maksev mõlema — 1927 ja 1928 a. kohta 3) valmissaaduste väljavedu, kuigi ületab 1928 aastal keskmise väljaveo eelmise viie aasta kohta (nimelt 32 756 tuhat *kr*) 18% võrra, siiski ei küüinud 1925 a. rekordarvuni.

Nii võib ütelda, et 1928 a. raskused ei pannud seisma Eesti majandusliku arengu edasiminekut.

Väljaveo arenemist 1923—28 a. kujutavad järgmised indeksarvud, kus 1923 a. on arvatud 100:

	Põllumajandusained	Tööstusained	Metsasaadused	Kokku
1923	240	176	185	206
1927	215	150	120	171
1926	184	146	115	156
1925	177	159	104	156
1924	137	114	107	122
1928	100	100	100	100

Ülemines tööstusliku väljaveo käsitamisele, peab kõigepealt tähendama, et 1927 a. langeb

valmis- ja poolvalmisraaduste peale 92% ja 1928 a. — 86% tööstusliku üldväljaveo väär-

tusest. Üksikute tööstusharude järgi jaguneb väljavedu järgmiselt:

Tööstuslike valmis- ja poolvalmisraaduste väljavedu.
Exportation des produits industriels ouvrés et demi-ouvrés.

2.	Tuhand. kr.—1000 kr			%		
	1928	1927	1923—1927 a. keskm.	1928	1927	1923—1927 a. keskm.
Nahksaadused (tähtsam. tallanahk)— <i>Artic. de cuir (princ. cuir à semet.)</i>	1 745	475	631	4,5	1,3	2,0
Puusaadused (vineer ja vineerkaup)— <i>Articles de bois (artides en bois de pléage)</i>	6 329	5 630	4 653	16,3	16,0	14,2
Pabersaadused (rotatsioon- ja trükipaber)— <i>Articles de papier (papier roté et d'imprim.)</i>	7 652	8 029	8 312	19,7	22,8	25,4
Tekstiilsaadused (puuvillane lõng ja riie, muu riie)— <i>Articles textiles (fil et tissus de coton. autres tissus)</i>	18 412	16 264	14 928	47,5	40,1	45,6
Metallsaadused (jõu- ja tööstusmasinad, telefoniparaadid)— <i>Articles métalliques (machines motrices et opératives, appareils téléphoniques)</i>	1 615	1 044	1 007	4,2	3,0	3,1
Mineeraalsaadused (tsement, telliskivid)— <i>Produits en minéraux (ciment, briques)</i>	1 885	2 361	2 032	4,9	6,7	6,2
Keemisaadused (tuletkuud), väetisained— <i>Produits chimiques (allumettes)</i>	1 053	1 222	1 066	2,7	3,5	3,2
Muud saadused (ühes õlde, rasvade, kummi jne.) (tähtsam. muusikariistad)— <i>Autres produits (y compr. huiles, graisses, caoutchouc etc.) (princip. instruments de musique)</i>	80	199	107	0,2	0,6	0,3
Kokku—Total	38 771	35 224	32 756	100	100	100

Endiselt asub esikohal tekstiilsaaduste väljavedu, suurenedes mõlemal aastal absoluutselt, kui ka suhteliselt, kuigi mitte saavutades rekordset 1925 a. Üldiselt ületab tekstiilsaaduste väljavedu 1928 a. keskmise väljaveo eelmisel viiel aastal (14 928 tuh. kr) 23% võrra. Peamiseks väljaveokaubaks olid puuvilla riie ja lõng (ligi 3/4 üldväljaveost, kuid nende väljaveo tõus oli vähem intensiivne, kui teistel tekstiilkaupadel. Nii tõusid, võrreldes 1926 a., 1928 a. puuvilla saaduste väljavedu 1 609 tuh. kr, ehk 13% võrra, kuna samal ajal teiste tekstiilsaaduste väljaveo tõus ulatus 2 470 tuh. kr, ehk 132% peale. Sellejuures kasvab eriti suuresti dshuutriide ja -kotide väljavedu — tervelt 5-kordseks; villase riide väljavedu tõusis 62% võrra.

Teisel kohal tööstussaaduste väljaveos asub paberitööstuse toodang. Rekordne oli 1925 a. kus paberi väljavedu tõusis 11,2 milj. kroonini, moodustades 28,6% tööstuslikust üldväljaveost. Sellest ajast peale näitab paberi väljavedu langust, ja 1928 a. osutus madalamaks eelmise viie aasta keskmisest (8 312 tuhat kr) 660 tuhande kr, ehk 8% võrra. Selle nähtuse peapõhjuseks tuleb lugeda seda, et maailmaturu konjunktuuri tõttu osutus Eesti töösturitel kasulikumaks müüa paberi asemel tselluloosi ja pabermassi, millede väljavedu 25 tonnilt, 5 tuhande kr väärtuses 1925 a. — tõusis 1928 a. 27 048 tonni peale, 4 697 tuhande krooni väärtuses. Arvestades selle asjaoluga, tõusis paberitööstuse kogutoodangu väljaveo üldväärtus 1928 a., võrreldes 1925 a. 10% võrra.

Puutööstuse saaduste väljaveos peab märkima kestva edukat arengut. 1928 a. oli rekordseks väljaveo suuruse poolest, milline 86% võrra ületab eelmise viie aasta keskmise (4.635 tuh. kr).

Teiste tööstusharude toodangu väljaveo suhtes peab kõigepealt allakriipsutama nahatööstuse poolt 1928 a. saavutatud suurt edu — väljavedu

ületab eelmise viie aasta keskmise 168% võrra. Kuid huvitavaim on metallitööstuse saaduste väljaveo absoluutne ja suhteline tõus, mille tõttu ta 1928 a. jõudis ette keemia tööstuse saaduste väljaveost. Metallitööstuse toodangu väljaveo suurus 1928 a. ületab eelmise viie aasta keskmise (1 007 tuh. kr) 60% võrra. Üksikasjalisemal tutvumisel vastavate andmetega selgub, et suurenemine sündis peamiselt mitmesuguste masinate väljaveo arvel.

Lõpuks, languse tunnuseid avaldavad mineeraalide ümbertöötamise- ja keemiatööstuste toodangu väljavedu — esimeses oli väljavedu 7% võrra madalam viie aasta keskmisest ja teises — 1% võrra. Kuid, arvesse võttes mõlema tööstusharu piiratud tähtsust tööstuslikus väljaveos, ei oma need eitavad nähtused tõsist üldmõju.

Ettekujutuse tööstusliku väljaveo jagunemisest väljaveomaade järgi annab järgmine tabel:

Tööstussaaduste väljavedu riikide järgi 1927—28.
Export. des produits industriels d'après les pays en 1927—28.

3.	1928		1923—1927 keskmine
	1927	Moyen.	
Tööstussaaduste väljavedu (tuhand. kr)— Exportation des produits industriels (en 1000 kr)	38771	35224	32 756
Sellest—Dont:			
Inglismaale—Angleterre	7 241	5 466	5 218
Saksamaale—Allemagne	7 040	7 307	6 076
Nõukogude Liitu—Union des Rép. Sov. Soc.	5 317	6 617	7 443
Läti—Lettonie	4 662	4 412	4 285
Taani—Danemark	3 745	2 977	3 806
Soome—Finlande	2 301	2 209	1 552
Rootsi—Suède	2 023	1 503	1 803
Mujale—Autres pays	6 442	4 733	2 973
	% %		
Inglismaale—Angleterre	18,7	15,5	15,9
Saksamaale—Allemagne	18,2	20,7	18,6
Nõukogude Liitu—Union des Rép. Sov. Soc.	13,7	18,8	22,7
Läti—Lettonie	12,0	12,5	13,1
Taani—Danemark	9,7	8,5	11,0
Soome—Finlande	5,9	6,3	4,7
Rootsi—Suède	5,2	4,3	4,9
Mujale—Autres pays	16,6	13,4	9,1

Iseloomustavaim on tunduv absoluutne ja suhteline tööstusliku väljaveo tõus Inglismaale, millepoolest 1928 a. oli rekordne. See asjaolu võimaldab Inglismaale jällegi asuda esikohale riikide hulgas, millised on turgudeks Eesti tööstuslikule väljaveole. Üldiselt ületab väljavedu Inglismaale 1928 a. eelmise 5 aasta keskmise (5 218 tuh. *kr*) 89% võrra, ja veel kunagi pole ta osatähtsus selles Eesti kaubanduse harus nii suur olnud, kui nüüd. Lähemal tutvumisel andmetega selgub, et tööstusliku väljaveo tõusu Inglismaale põhjustasid peamiselt nahatööstuse toodangu pääs sinna ja puutööstuse saaduste väljaveo tõus (10% võrra).

Selle kõrval väärib tähelepanu tööstusliku väljaveo tunduv kahanemine Nõukogude Liitu. 1928 a. polnud mitte üksi tööstuslik väljavedu sinna 28% võrra väiksem eelmise viie aasta

keskmisest, vaid kogu selle aja jooksul pole kunagi Nõukogu Liidu osatähtsus nii madalale langenud. Peamiseks põhjuseks on see, et paberi-tööstusel õnnestus saavutada müügivõimalusi teiste riikide turgudel.

Teiste riikide suhtes võib äramärkida tööstusliku väljaveo suhtelist ja absoluutset tõusu Skandinaavia riikidesse¹⁾ ja stabiilsust teistesse Balti riikidesse. Kuigi 1928 a. tööstuslik väljavedu Saksamaale veidi kahanes, siiski oli ta kõrgem viie aasta keskmisest (6 072 tuhat *kr*) 16% võrra. Lõpuks paistab silma väljaveo tugev tõus muudesse, eraldi nimetamata riikidesse, mis tõendab turusidemete laiendamist²⁾.

Turgude rühmitamisel ida-, lääne- ja naaberriikidesse jaguneb tööstuslik väljavedu 1927 ja 1928 a. nende vahel järgmiselt³⁾:

Tööstussaaduste väljaveoturud 1927—28 a. (tuhandetes kroonides).
Marchés pour l'exportation des produits industriels en 1927—28 (en 1000 *kr*).

4.	Idaturud Marchés d'Est		Naaberturud Pays balt. et scand		Lääneturud Marchés d'Ouest		Muud turud Autres marchés		
	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	
Nahksaadused	—	—	285	263	1 480	212	—	—	
Puusaadused	77	88	201	76	6 051	5 466	—	—	
Pabersaadused	5 268	6 544	506	464	1 132	1 000	746	21	
Tekstiilsaadused	152	77	12 364	10 059	5 674	5 893	222	235	
Metallsaadused	125	1	1 187	799	293	240	10	4	
Mineraalsaadused	—	—	1 868	1 880	19	19	—	462	
Keemiasaadused, väetisained	1	—	176	181	875	1 040	1	1	
Muud saadused (ühes õlides, rasvades, kummi jne.)	—	—	36	127	42	72	2	—	
Kokku	5 628	6 710	16 601	13 849	15 566	13 942	981	723	
			% %						
Articles de cuir	—	—	15	55	85	45	—	—	
Articles de bois	1	2	3	1	96	97	—	—	
Articles de papier	69	82	6	6	15	12	10	—	
Articles textiles	1	1	67	62	31	36	1	1	
Articles métalliques	8	—	73	77	18	23	1	—	
Produits en minéraux	—	—	99	80	1	1	—	19	
Produits chimiques, engrais	—	—	17	15	82	85	—	—	
Autres produits (y compris huiles, graisses, caoutchouc etc.)	—	—	45	64	52	36	3	—	
Total	14	19	43	39	40	40	3	2	

Neist andmeist järgneb, et naaberturgudele mineva ekspordi absoluutse ja suhtelise tõusu tulemusena asusid need turud esikohale. Samal ajal langeb tugevasti idaturgude tähtsus. Mis puutub aga lääneturgedesse, siis 1925 a. olid nad domineerivad — tööstuslik väljavedu sinna moodustas 16 387 tuhat *kr*, ehk 42% üldsummast. 1926 a. järgneb äkiline langus—11 468 tuh. kroonile, ehk 32%. 1927 ja 1928 a. saavutasid lääneturud absoluutselt jällegi 1925 a. tasapinna.

Üksikute kaupade suhtes võib konstateerida järgmisi olulisemaid muutusi. Tekstiilkaupade müügi alal sündis pea täielik sidemete katkemine idaturgudega. Nende kaupade eksport lääneturgudele on küll suur, kuid pole veel kindlakujuiline. Nii oli 1928 a. eksport 2% võrra

madalam eelmise 3 aasta keskmisest. Täiesti edukalt areneb väljavedu naaberturgudele, ja siin saavutati suurt edu 1928 a., kus väljavedu tõusis eelmise kolme aasta keskmise vastu 29% võrra.

Pabersaaduste müügi alal on kõige iseloomustavam väljaveo tunduv kahanemine idaturgudele, mille arvel tõusis väljavedu muudele turgudele. Siin omab suurema tähtsuse paberi väljavedu Lõuna- ja Kesk-Ameerika vabariikidesse, kuhu 1928 a. läks neid kaupu 480 tuhande *kr* väärtuses. Puutööstuse saadused läksid pea tervelt lääneturgudele.

Nahatööstuse toodangu väljavedu pole kindel. Nii läks väljavedu 1925 ja 1926 a. peamiselt idaturgudele. 1927 a. katkesid täiesti side-

1) 1928 aasta ületab 5 aasta keskmise Rootsi suhtes 26% ja Taani suhtes 4% võrra.

2) 1928 aastal väljavedu muudele turgudele, võrreldes 5 aasta keskmisega, tõusis 117% võrra.

3) Idaturgude hulka kuuluvad Nõukogude Liit ja Aaslaamad, naaberturgude hulka — Soome, Rootsi, Taani, Norra, Läti, Leedu ja Poola; lääneturgude hulka — Lääne-Euroopa riigid ja P.-Am. Ühisriigid.

med nende turgudega, ja esikohale asusid naaberturud. 1928 aastal läks nahatööstuse toodangu väljavedu peamiselt lääneturgudele. Kuivõrd püsiv on see edusamm, selgub lähemal ajal.

Lõpuks on vaja peatuda toores- ja poolvalmis ainete väljaveol, milline viimastel aastatel märksa on tõusnud, nimelt ületas nende väljavedu 1928 a. eelmise viie aasta keskmise 338% võrra. See tõus sündis peamiselt tselluloosi ja pabermassi väljaveo suurenemise tõttu,

milline 1928 a. moodustas 75% nende ainete koguväljaveost. Vanaraua ja mitmesuguste metallide peale langeb 14% — sel väljaveol puudub positiivne tähtsus tööstusele. Tselluloos ja pabermass läksid 1928 a. kõigerohkem P.-Am. Ühisriikidesse, Prantsusmaale, Inglismaale ja Belgiasse.

Tööstusliku väljaveo sotsiaalpoliitilise tähtsuse iseloomustamiseks Eesti majanduses ja tururühmade osatähtsuse äramääramiseks selles suhtes on toodud järgmine tabel:

Töötasu peale langev osa Eesti tööstuslikust väljaveost 1927 ja 1928 a. (ligikaudne arvestus) (tuhanded kroonides).
Sommes dépensées pour la main d'oeuvre dans la fabrication des produits industriels exportés (calcul approximatif d'après les données de la stat. de la production) (millions de kr.)

5.	Idaturud Marchés d'Est		Naaberturud Pays baltiq. et scandin.		Läaneturud Marchés d'Ouest		Muud turud Autres marchés		Kokku—Total	
	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927
Nahksaadused—Articles de cuir	—	—	21	23	120	18	—	—	141	41
Puusaadused—Articles de bois	21	24	56	21	1676	1520	—	—	1 753	1 565
Pabersaadused—Articles de papier	669	837	64	60	144	128	95	3	872	1 028
Tekstiilsaadused—Articles textiles	25	13	2 040	1 613	936	966	37	38	3 039	2 635
Metallsaadused—Articles métalliques	54	—	514	329	127	134	4	2	699	465
Mineraalsaadused—Produits en minéraux	—	—	560	581	6	6	—	143	566	730
Keemiasaadused väetisained—Produits chimiques engrais	—	—	38	38	188	217	—	—	226	255
Muud saadused (ühes õlide, rasvade jne)— Autres produits (y compris huiles, graisses, caoutchouc etc.)	—	—	12	27	14	15	1	—	27	42
Kokku—Total	769	874	3 305	2 697	3 211	3 004	137	136	7 422	6 761
%	10,4	12,9	44,5	39,9	43,3	44,4	1,8	2,8	100,0	100,0

Sellele peab lisama, et 1927 a. moodustas tööstuslikuks väljaveoks mineva toodangu pealt makstud töötasu 41,5% töötasu üldsummast ja 3,4% rohkem, kui 1926 a. *).

Üldistades kõiki ülaltoodut, võib konstateerida, et tööstusliku väljaveo osatähtsuse kahanemine ei oma, rahvamajanduse huvide seisukohalt, olulist tähtsust. Kui aga arvesse võtta nii tingimusi, millede sündis tööstusettevõtete tegevus ja muu seas, teostus tööstuslik väljavedu, kui ka raskusi, milledega, võistluse teravnemisele meie töösturitel tuleb võidelda turgudel, siis on olemas küllaldast objektiivset

alust tunnustada saavutatud tulemusi täiesti rahuldavateks. Pealegi nii väljaveo tunduv kahanemine üksikute tööstusharudes (näit. mineraalide ümbertöötamise tööstuses, keemia-tööstuses), kui ka tööstusliku toodangu müügiturgudel sündinud muudatused (näit. väljaveo langus idaturgudele) ei sisaldanud endis midagi sellast, mis võis vähegi tõsiselt mõjutada tööstuse stabiilsust. Kuid sellejuures ei saa märkimata jätta, et tuleviku edu kindlustamiseks on vaja tööstusliku väljaveo alal teha rohkem organisatsioonilist tööd, kui seni.

*) Töötasu üldsumma ulatus 1927 a. 16 283 tuh. kr., ja 1926 a. langes ekspordi 16 074 tuh. kr. peale — 6 541 tuh. kr., s. o. 40,7%.

Väliskaubanduse kohta enne Keskbüroo väljaandis ilmuud artiklid ja andmed:

Eesti tööstussaaduste turud 1923—1926 a. R. Renning, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 498—503.

Eriväljaanded: Väliskaubandus 1921—22; seesama 1923 a., 1924 a., 1925 a., 1926 a., 1927 a. ja 1928 a. (seeria Eesti Majandus v. v. I, IV, VII, VIII, X ja XI).

Metsasaadused meie väliskaubanduses 1920—28; A. Kits, Eesti Statistika, 1929 a., lhk. 165—175.

Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt 1927 a. A. Kits, Eesti Statistika, 1928 a. lhk. 589—599.

Põllumajandus- ja tööstusainete väliskaubanduses; J. Janusson, Eesti Statistika 1928 a. lhk. 453—459.

Väliskaubandus 1919—27, J. Ölsman, Eesti Statistika 1928 a., lhk. 101—109.

Väliskaubandus ja tollimaksud tollitariifi §§ järele 1928 a. Eesti Statistika 1927 a., lhk. 503—512.

Põllumajandus- ja tööstusainete väliskaubandus, J. Janusson, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 322—331.

Maksubilans 1928 a., A. Tooms, Eesti Statistika Nr. 92 (7); lhk. 420—426.

Sama 1927 a., A. Tooms, Eesti Statistika Nr. 78 (5); lhk. 303—310.

Sama 1924—26 a., A. Tooms, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 239—257.

Põllumajandus- ja tööstusainete väliskaubanduse bilans, J. Janusson, Eesti Statistika nr. 49 (4), 1926 a., lhk. 3—9.

Eesti väliskaubandus 1919—1921., H. Kukk, Eesti Statistika nr. 5, 1922 a., lhk. 35—68.

RAHARINGVOOL 1919—29 a. CIRCULATION FIDUCIAIRE de 1919—29.

Sis: 1) Riigi kassatähed, lhk. 559. 2) Pangatähed, lhk. 559. 3) Vahetusraha, lhk. 560. 4) Üldine raharingvool, lhk. 561. 5) Eri-põhjuslikud muutused ringvoolus, lhk. 561. 6) Raharingvoolu võrdlusarvud, lhk. 563. 7) Keskmise aasta ringvool, lhk. 563. 8) Kuulised kõrvalekalded aasta keskmisest, lhk. 564. 9) Hooaja võnkumused, lhk. 564. 10) Võnkumused kuu kestel, lhk. 565. 11) Raharingvoolu koostis, lhk. 565.

Eesti iseseisvuse ajal tekkinud maksuvahendite ringvoolu, selle mahu, kõikumiste ulatuse ja iseloomu ülevaatlikku kokkuvõtet on parem ja selgem teha ajaloolise arenemise jälgimisega käsikäes. Mis puutub Eesti seaduslikku maksu- vahendit, siis jättis Eesti oma iseseisvusega kõrvale kõik endised ta piirides liikunud rahaüksused, — vene rublad, hiljem Saksa okkupatsioonil puudulikud ost-rublad ja margad, ning emiteeris 9.12.1918 a. oma esimesed riigi kassa-

Raharingvool (kuu lõpul tuh. kr.) 1919—29 — Circulation fiduciaire de 1919—29 (à la fin de chaque mois en milliers de kr.)

1.	1929	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922	1921	1920	1919
1. Riigikassatähed — 1. Billets du Trésor.											
Jaanu ar	—	—	14 044	15 382	16 891	15 929	24 452	27 991	22 366	6 221	165
Veebru ar	—	—	14 749	16 143	17 061	10 091	23 427	27 635	23 933	8 073	316
Märts	—	—	15 290	16 633	17 462	13 109	22 840	28 805	20 030	8 752	664
Aprill	—	—	15 401	16 317	16 493	17 199	22 942	28 707	28 710	9 820	1 008
Mai	—	—	14 803	14 751	14 804	15 106	20 527	27 846	20 110	10 869	1 587
Juuni	—	—	14 868	19 863	14 516	13 886	20 106	27 217	27 788	12 103	2 422
Juuli	—	—	15 991	14 408	14 989	12 954	19 483	29 018	28 252	13 094	2 881
August	—	—	15 824	15 409	15 670	13 233	18 450	26 611	27 028	14 098	2 939
Septem ber	—	—	16 768	15 481	16 545	14 274	18 042	25 776	27 765	15 485	3 441
Oktoober	—	—	17 269	15 728	16 598	15 901	18 006	25 993	27 430	17 074	4 323
Novem ber	—	—	16 404	14 985	16 508	17 582	17 283	25 651	27 420	17 901	5 286
Detsem ber	—	—	15 400	14 485	15 575	17 475	16 565	25 189	27 572	20 322	5 910
2. Pangatähed. ¹⁾ — 2. Billets de la Banque d'Estonie.											
Janvier	35 133	37 106	19 045	18 924	17 702	17 274	12 026	4 310	—	—	—
Février	35 760	38 529	19 520	19 070	17 812	17 411	13 771	6 303	—	—	—
Mars	36 259	38 826	20 010	19 406	18 079	17 098	16 022	6 298	449	—	—
Avril	34 728	39 033	19 723	19 370	18 169	17 832	16 379	6 303	449	—	—
Mai	31 587	37 133	19 223	18 356	17 586	17 745	16 229	6 288	449	—	—
Juin	31 504	36 676	19 035	18 078	17 530	16 969	16 664	6 300	449	—	—
Juillet	33 089	37 243	19 344	18 416	17 874	16 455	16 440	6 294	449	—	—
Août	34 343	38 288	19 684	18 671	17 000	16 506	17 123	7 414	449	—	—
Septembre	35 791	39 584	20 476	18 840	18 161	16 823	17 225	8 532	2 500	—	—
Octobre	—	38 896	22 483	19 282	19 095	16 626	17 035	10 899	2 500	—	—
Novembre	—	37 709	22 825	19 205	18 369	17 473	17 061	10 694	3 500	—	—
Décembre	—	36 433	23 623	19 050	18 999	18 153	17 852	12 094	3 000	—	—
3. Panga- ja kassatähed üldringvool. — 3. Billets de la Banque d'Estonie et billets du Trésor											
Jaanu ar	35 133	37 106	33 089	34 306	31 653	32 603	36 478	32 301	22 366	6 221	165
Veebru ar	35 760	38 529	34 263	35 213	34 873	34 102	37 198	33 940	23 933	8 073	316
Märts	36 259	38 826	35 240	36 039	35 541	35 207	38 802	35 103	26 479	8 752	664
Aprill	34 728	39 033	35 124	35 687	34 662	35 031	39 321	35 010	29 159	9 820	1 008
Mai	31 587	37 133	34 026	33 107	32 390	32 851	36 736	34 134	20 559	10 869	1 587
Juuni	31 504	36 676	33 903	31 941	32 046	30 855	36 770	33 517	28 287	12 103	2 422
Juuli	33 089	37 243	34 735	32 824	32 363	29 409	35 923	35 312	28 701	13 094	2 881
August	34 343	38 288	35 488	34 074	33 270	29 739	35 573	34 025	28 377	14 098	2 939
Septem ber	35 791	39 584	37 244	34 321	34 706	31 097	35 867	34 108	30 265	15 485	3 441
Oktoober	—	38 896	39 752	34 990	35 693	32 227	35 041	36 892	29 930	17 074	4 323
Novem ber	—	37 709	39 289	34 193	34 877	35 055	34 344	36 345	30 920	17 901	5 286
Detsem ber	—	36 433	39 023	33 544	34 574	35 628	34 417	37 263	30 572	20 322	5 910
Aasta keskmine Moyenne annuel.	—	37 953	35 957	34 186	34 137	32 817	36 379	34 830	28 252	12 868	2 579
4. Vahetusraha. ²⁾ — 4. Circulation de monnaie d'appoint.											
Jaanu ar	3 051	3 652	1 361	1 280	1 133	1 125	856	—	—	—	—
Veebru ar	3 693	3 073	1 354	1 265	1 134	1 003	918	—	—	—	—
Märts	3 885	3 648	1 336	1 289	1 150	1 105	862	7	—	—	—
Aprill	3 669	3 673	1 349	1 285	1 172	1 103	938	37	—	—	—
Mai	3 650	3 690	1 344	1 207	1 182	1 083	964	52	—	—	—
Juuni	3 738	3 723	1 361	1 314	1 252	1 001	1 041	64	—	—	—
Juuli	3 846	3 749	1 369	1 344	1 231	1 095	1 074	98	—	—	—
August	3 934	3 903	1 401	1 383	1 278	1 118	1 118	127	—	—	—
Septem ber	—	3 942	1 370	1 384	1 280	1 110	1 132	163	—	—	—
Oktoober	—	3 966	1 395	1 408	1 295	1 134	1 162	211	—	—	—
Novem ber	—	3 873	1 390	1 397	1 297	1 154	1 255	366	—	—	—
Detsem ber	—	3 899	1 413	1 407	1 306	1 175	1 253	480	—	—	—

¹⁾ 1928 ja 1929 a. raha- ja pangandusreformi järeldusel 16.438.055 krooni riigi kassatähti amalgameeritud pangatähtedega.

²⁾ 1928 ja 1929 a. oli vahetusrahast ühekroonilisi:

	1929	1928		1929	1928		1929	1928
Jaanu ar	2 248	2 280	Mai	2 272	2 312	Septem ber	—	2 485
Veebru ar	2 302	2 307	Juuni	2 353	2 330	Oktoober	—	2 505
Märts	2 429	2 294	Juuli	2 449	2 350	Novem ber	—	2 430
Aprill	2 291	2 306	August	2 495	2 516	Detsem ber	—	2 435

tähed Eesti markades. Kaitsesõjategevusest tingitud suur rahatarvidus ja peale seda alanud ülesehitamise aegjärk sundis riigikassat muude vahendite puudusel — väljaarvatud esimene 10 miljoni margaline laen Soomest ja sunduslikult rahana maksuma pandud võlakohustised — kõiki nõudeid rahuldama paber raha trükkimisega.

Keskpannga tegevuse kasvamisega asus Eesti Pank 1921 a. oma emisjoni õiguse kasutamisele, välja andes pangatähti paralleelselt riigi kassatähtedele, mis kestis kuni 1928 a., kui rahaja pangandusreformi tagajärjel sündis kassatähtede amalgameerimine pangatähtedega ja Eesti Pangale ainuõigus jäi rahamärkide üle 2 krooni väljaandmiseks.

Kolmas liik rahavahendeist — vahetusraha, mida riigikassa alates 1922 a. välja annab, ei loetud kuni 1927 a. lõpuni raharingvoolu. Uue rahaseaduse järgi omab vahetusraha, kuni 2 krooni väärtuses väljaandmise ainuõiguse riigikassa.

1. Riigi kassatähed.

Billets de Trésor d'État.

Esimeste seaduslike rahamärkide—riigi kassatähtede — väljalaskmiseks anti esmakordselt luba Ajutise Valitsuse poolt rahaministeeriumile määrusega 9.12.1918 a., millega kassatähed ühtlasi seaduslikeks maksuvahenditeks tunnistati. Kassatähtede eest vastutas selle määruse põhjal Eesti riik kogu oma varanduste ja sissetulekutega. Nende igakordse väljalaske suuruse määras kindlaks valitsus. Seda tehti 9.12.1918 a. Ajutise Valitsuse poolt—145 milj. marga väärtuses, Asutava Kogu poolt 19.12.1918 a. — 500 milj. mk, Vabariigi Valitsuse poolt suurendati 9.4.1920 a. kogu emisjoni kuni 1.000 milj. margani. Edasi anti Asutava Kogu poolt 2.7.1920 a. õigus uue emisjoni peale — 500 milj. mk, Vab. Valitsuse poolt 1.9.1920 a. — 700 milj. mk ja 26.9.1921 a. — 1.000 milj. mk. Nii tõusis lubatud emisjoni ülimäär 3.200 milj. marga peale.

Nagu tab. 1. nähtub, oli tegelikult liikvel olnud kassatähtede kõrgeim seis 1921 a. mais—2.911 milj. mk, missugusele summale teistkordselt ligineb 1922 a. juuli seis—2.901,8 milj. mk. Peab tunnistama, et kassatähtede liikvelolevat hulka teadlikult ei käsitatud. Kuni 1921 a. kasvas see kiirelt riigikassa vajaduste rahuldamiseks riigi eelarvete puudujääkide ja väljaantud summadest. Kui siis 1921 a. ka Eesti Pank oma emisjoni õigust kasutama hakkas, ei tehtud panga kassas mingit vahet pangatähe ja kassatähe vahel, vaid lasti ringvoolu neid rahamärkide kupüüre, mida enam tagavaraks. Nii oli ringvoolu koosseisus mõningaid kõrvalekaldu misi selle tõttu, et kord riigikassa, kord Eesti Pank uusi rahamärke trükkis. Nii seletubki, näiteks,

ajutine järsk suurenemine kassatähtedel 1924 a. 41,0% pealt juulis 49,0% peale detsembris, kuna muidu kassatähtede tagasitõmbamistendents aasta-aastalt selgemalt avaldus.

	Panga- tähed	Kassa- tähed
1921 a. lõpul . . .	9,22%	90,18%
1922 „ „ . . .	32,46 „	67,54 „
1923 „ „ . . .	51,87 „	48,13 „
1924 „ „ . . .	50,95 „	49,05 „
1925 „ „ . . .	54,95 „	45,05 „
1926 „ „ . . .	56,81 „	43,19 „
1927 „ „ . . .	60,53 „	39,47 „

Kassatähtede tagasitõmbamist teostati 1922 a. alates eelarvete ülejääkide varal vastavalt riigikassa jooksvalt arvelt Eesti Pangas mahakirjutades ja kui mitte arvesse võtta kassatähtede madalseisu 1924 a. üldise ringvoolu kontraktisiooni ajal, siis langes nende hulk 1921 a. maist 2.911 milj. mk pealt 1.886,3 milj. mk peale 1926 a. juunis. Viimasel aastal enne reformi kõikus kassatähtede summa 1.700—1.400 milj. marga vahel ja oli nende üleandmisel Eesti Pangale 1. I. 1928 a. 1.643,3 milj. mk.

Kassatähtede valmistamise ja kustutamise üldsummade kohta ei leidu riigikassas varemate aastate kohta tarvitata vaid andmeid, kuid ligikaudu võib valmistatuks lugeda kõike rahamärke 4.500 milj. marka ja kustutatuks üle 2.500 milj. marga.

2. Pangatähed.

Billets de la Banque d'Estonie.

Pangatähed, mis Eesti Panga poolt ainuõiguslikul alusel välja antakse, on kindlustatud kogu panga aktivaga ja nende tagamist näevad ette eripeatükid põhikirjades, nii uues kui vanas ning 1925 a. rahaministri instruksioonis Eesti Pangale. Väljalaske absoluutse summa määras kindlaks endise põhikirja järgi Valitsus, kuna uus põhikirja selle panga enese otsustada jätab. Seda emisjoni piiri tõsteti järk-järgult 350 milj. marga pealt 1921 a. 2.750 milj. mk peale 1927 a. enne reformi. 1929 a. loetakse tegelikuks emisjoni piiriks 45 milj. kr.

Pangatähtede liikumise korraldamises mingit erilist tendentsi ei olnud, ning, nagu eelpool tähendatud, sündis see vaid kassatehnilistel kaalutlustel. Pangatähtede ringvool kasvas aasta-aastalt osalt panga kommertstehingute suurenemisest, osalt asetades käigust eemaldatud kassatähti. Alates 1923 a. suvekuudest oli suurenemise hoog väga tagasihoidlik ja kõikumine sündis enam-vähem ühtlaselt, kuid 1927 a. teisel poolel algas ühes üldise rahamärkide tõusuga ka pangatähtede rohkenemine ringvoolus (detsembris 2.362,3 milj. marka). 1928 a. arvestus läheb lahku eelmiste aastate omast, kuna rahaja majandusreformi järeltulusel 1.643,3 milj. mk

eest kassatähti pangatähtedele juure arvati, nii et selle aasta jaanuari lõpul ringvool oli 37.106 tuh. kr, detsembris 36.433 tuh. kr ja 1929 a. augustis 34.343 tuh. kr.

Eesti Panga poolt valmistatud ja liikvelelastud pangatähtede kogusumma kaheksa aasta kestel 1921 a. kuni 1928 a. ulatub 63 449,5 tuh. krooni peale, millele tulevad juure arvata kas-

satähed 16 438,1 tuh. kr väärtuses, nii et tegelikult see summa 79 887,5 tuh. kr peale tõuseb. Kustutusele on läinud kõlbmatuse tõttu pangatähti 34 887,5 tuh. krooni eest. Eriti suur oli kustutusele läinud pangatähtede hulk 1928 a.,— üle poole sellest, mis eelmisel aastaviiel kokku hävitati: 13 138 tuh. kr, kogusumma 21 749,5 tuh. kr vastu 1923-27 a.

Pangatähtede ringvoolu tulek ja kustutamine 1921—28 a. (mk ja kr).
Mise en circulation et tirage des billets de Banque de 1921—28 (mk et kr).

2.	Liikvele lastud Mis en circulation	Kustutatud Tirés de la circulation	Kogu emisjon Emission totale	Sellest ringvoolus Dont en circulation	Kasutatud emisjoni % (5 : 4) % de l'utilisation des droits d'émission (5 : 4)
	Milj. mk — Millions de mk				
1921	350	—	350	300	85,72
1922	1 150	—	1 500	1 209	80,63
1923	393	143	2 250	1 785	79,34
1924	435	435	2 250	1 815	80,68
1925	485	485	2 250	1 900	84,44
1926	520	520	2 250	1 906	84,71
1927	1 092	592	2 750	2 362	85,90
Kokku—Total . . .	4 925	2 175	2 750	—	—
			1 000 kr		
Ehk üleüldult kroonideks— Ou calculés en kr	49 249,5	21 749,5	27 500,0	—	—
Riigikassalt ülevõetud pangareformi järeldusel — Transmis par le Trésor	16 438,1	—	—	—	—
1928	14 200,0	13 138,1	45 000,0	36 433,0	80,96
Kokku—Total . . .	79 887,6	34 887,6	45 000,0	—	—

Kogu lubatud emisjon, mis 1927 a. lõpul 27,5 milj. kr peale ulatus, tõsteti 1928 a. 45 milj. kr

peale. Lubatud emisjoni kasutamine ulatus tegelikult 80—86%, nagu seda tab. 2 nähtub.

Pangatähtede üksikute kupüüride valmistamine ja kustutamine 1921—28 a.
Préparation et amortissement de billets de Banque de 1921—28.

3.	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922	1921
Pangatähti liikvele lastud: Nouveaux billets émis:								
100 margalised	—	—	—	—	—	4 005 000	800 000	1 200 000
500 "	2 608 653	—	—	—	—	4 900	540 000	480 000
1 000 "	1 109 479	840 000	300 000	350 000	1 170 000	490 000	800 000	—
5 000 "	—	638 000	44 000	27 000	53 000	—	—	—
10 kroonilised	760 000	—	—	—	—	—	—	—
50 "	—	—	—	—	—	—	—	—
Kustutatud:—Amortis:								
100 margalised	142 610	617 500	1 281 000	1 345 000	1 268 910	1 229 500	—	—
500 "	681 689	17 500	76 300	325 200	535 094	40 000	—	—
1 000 "	824 900	421 400	321 200	185 650	40 262	—	—	—
5 000 "	26 760	20 020	6 510	450	—	—	—	—
10 kroonilised	—	—	—	—	—	—	—	—
50 "	—	—	—	—	—	—	—	—

Üksikute rahamärkide kupüüride valmistamisest ja kustutamisest annab üksikasjalise ülevaate tab. 3. Kokkuvõttelikult oli üksikutes kupüürides kogu aja kestel kuni 1928 a. lõpuni järgmisi liikumisi:

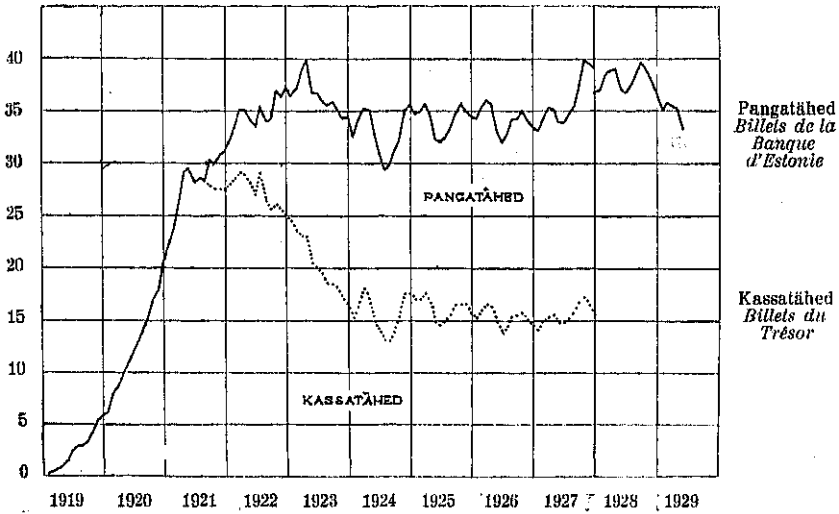
Pangatähti:	Valmistatud kroonides	Kustutatud
100 margalisi	6 005 000	5 884 520
500 "	5 024 500	4 995 085
1 000 "	35 700 000	14 606 720
5 000 "	8 720 000	2 687 000
10 kroonilisi	14 200 000	—
End. kassatähti 500 ja 1000 margalisi	16 898 055	6 714 830

3. Vahetusraha.

Monnaie et billets
subsidiaries.

Väikse kupüürilised 5, 10, 20 ja 50 pennilised, 1, 3, 5, 10 ja 25 pabermargalised rahad kuulusid esimeste kasutatähtede hulka vastavate määruste põhjal. Samuti liideti nendega Eesti Panga poolt välja- lastud 50 margalised pangatähed, mida riigikassa pangalt ära ostis. Alles Valitsuse otsusega 12. 8. 1921 a. emiteeriti 10 margalisi 38 750 tuh. marga väärtuses, siis 25 margalisi 115,0 milj. marga väärtuses ning hiljem 1,5 ning 5 margalisi.

Milj. kr.

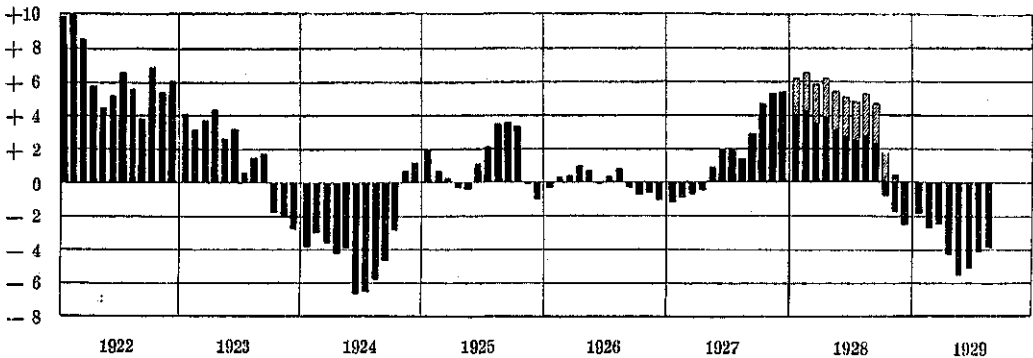

Diagr. 2. Panga- ja kassatähtede ringvool
Circulation des billets du Trésor et de la Banque d'Estonie.

See oli deklareeritud deflatsioon marga tõstmiseks, mida saavutati peamiselt eelarve kulude krediidide sulgemisega mõneks ajaks. 35 207 tuh.

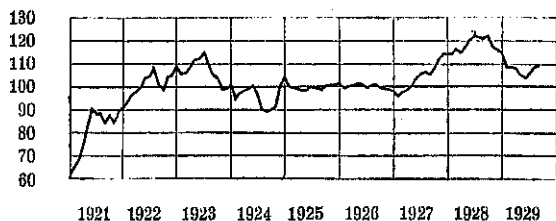
kr pealt märtsis jõuti juulis 29 409 tuh. kr peale, kuid detsembriks oli uuesti 35 628 tuh. kr ringvoolus, annuleerides seega deflatsiooni.

Milj. kr.

Diagr. 3. Raharingvoolu vahekorid eelmise aasta vastava ajaga (samba osad joontega 1928 a. = kaasaarvatud 1 kroonilised)
Circulation de chaque mois par rapport au même mois de l'année précédente (partie demi-noir de l'année 1928 indique coupures d'une kr.).

Järgnevad 1925, 1926 ja esimene pool 1927 a., kus erakorralise elavuse puudumine oli ühenduses enam-vähem rahuldavate majandusoludega; peale hooajaliste kõikumiste ringvool suuremaid võnkumisi ei paku. Ent, välislaenu saabumisega vabanes palju kapitale, usalduse kasvamisest tekkinud vaba raha laialdane liikumine tõstab ringvoolu üle 40 milj. kr, missugune tõus veel hoogsalt 1928 a. kestis. Seda edasiarenemist takistas ebaõnnestunud põllumajanduse aasta ja praegu ollakse samasuguse ringvoolu kontraktsiooni pealtnägijaiks kui 1923 a. (39 033 tuh. kr pealt aprillis langes rahahulk 36 433 tuh. kr detsembriks). Samuti omas 1929 a. suvine

Diagr. 4. Raharingvoolu võrdlusarvud (1925/26 vastavate kuude keskmised = 100)
Nombres comparatifs de la circulation (moyennes mensuelles de 1925/26 sont pris pour 100 pour les mois correspondants des autres années).

kokkutõmbamine sügavama joone kui eelmised aastad, olles augustis 34 343 tuh. kr.

Kõikide nende suuremate majanduselust tingitud muudatustest saame pildi joonisest, kus näidatud rahahulga suurenemine või kahane-

mine võrreldes vastava ajaga eelmisel aastal. Vastavad arvud viimase kolme aasta kohta toob tab. 4.

Raha ringvoolu kasv ehk langus eelmise aasta vastava aja suhtes. (1000 kr.)
Augmentation ou diminution de la circulation en comparaison avec même mois de l'année précédente (1000 kr.)

4.	1929	1928	1927
Jaanuar	-1 973	+ 4 017	- 1 216
Veebruar	-2 789	+ 4 266	- 950
Märts	-2 567	+ 3 586	- 799
Aprill	-4 305	+ 3 909	- 563
Mai	-5 546	+ 3 107	+ 919
Juuni	-5 082	+ 2 773	+ 1 962
Juuli	-4 154	+ 2 508	+ 1 911
August	-3 945	+ 2 800	+ 1 414
September	—	+ 2 300	- 2 042
Oktoober	—	+ 856	+ 4 762
November	—	- 1 863	+ 5 382
Detsember	—	- 2 590	+ 5 479

6. Raharingvoolu võrdlusarvud.

Nombres comparatifs de la circulation fiduciaire.

Kõige rahulikumat ja korrapärasemat liikumist näitas 1925 ja 1926 a. rahaliikumine. Lihtsamate raharingvoolu liikumise võrdlusarvu saamiseks võtame nende kahe aastate vastavate kuude keskmised mõõtisarvudeks. Nii saame tabeli 5.

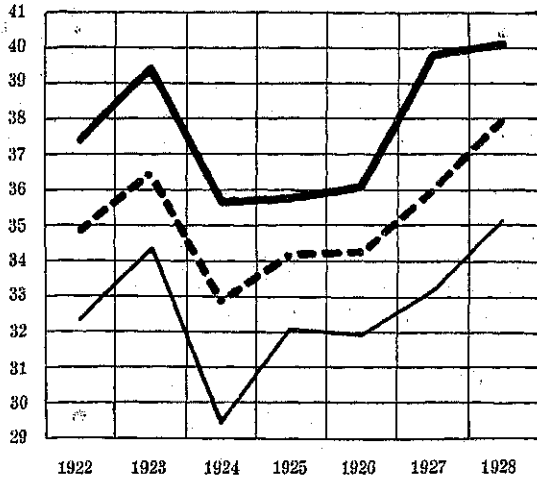
Vastav joonis annab edasi võrdlusarvudes samuti iseloomustavaid muutusi. Selgelt on näha 1923 a. ringvoolu kokkutõmme, siis 1924 a. kunstliku deflatsiooni kättemaks, s. t. nagu vabanenud terasvedru paiskumise kõrgemale algseisust, ning lõpuks peale 1925-26 a. rahulikku kõikumist üllatav tõus 1927/28 a. ühes järgnenud kokkutõmbega 1929 a.

Rahamärkide ringvoolu võrdlusarvud (1925/26 aastate vastavate kuude keskmine = 100).

Nombres comparatifs de la circulation fiduciaire (chiffres moyennes des mois correspondants de 1925-26 = 100).

5.	1929 ¹⁾	1928 ¹⁾	1927	1926	1925	1924	1923	1922	1921	1920	1919
Jaanuar—Janvier	108,4	114,2	96,0	99,5	100,5	94,5	105,8	93,7	64,9	18,0	0,5
Veebruar—Février	108,6	116,5	97,8	100,4	99,5	97,3	106,1	96,9	68,2	23,0	0,9
Märts—Mars	108,1	114,8	95,5	100,7	99,3	98,4	108,6	98,1	74,0	24,5	1,9
Aprill—Avril	105,2	117,5	94,9	101,4	98,5	99,5	111,8	99,5	82,9	27,9	2,8
Mai—Mai	103,4	120,4	103,9	101,1	98,9	100,3	112,2	104,2	90,3	33,2	4,8
Juuni—Juin	106,1	121,9	106,0	99,8	100,2	96,4	114,9	104,8	88,3	37,8	7,0
Juuli—Juillet	109,0	121,4	108,6	100,7	99,3	90,2	110,1	108,3	85,1	40,2	8,8
August—Août	109,4	121,2	105,4	101,2	98,8	88,3	105,6	101,0	84,3	41,9	8,7
September—Septembre	—	121,8	108,0	99,4	100,6	90,1	103,9	98,8	87,7	44,9	10,0
Oktoober—Octobre	—	117,1	112,5	99,0	101,0	91,2	99,2	104,4	84,7	48,3	12,2
November—Novembre	—	116,2	114,6	99,0	101,0	101,5	99,4	105,2	89,5	51,8	15,3
Detsember—Décembre	—	114,1	114,6	98,5	101,5	104,6	101,1	109,4	91,2	61,4	17,4

Milj. kr.

Diagr. 5. Raharingvoolu kõrgem, madalam ja keskmine seis kuus
Circulation maximale, moyenne et minime par mois.

7. Keskmine aasta ringvool.

Circulation moyenne par année.

Pole huvitusetat jälgida raharingvoolu aasta keskmiste liikumist. Väljaarvatud 1925 ja 1926 a. keskmisi, mis väga lähedased (esimesel 84 187 tuh. kr

ja viimasel 34 186 tuh. krooni), on teistel aastatel keskmised õige laiali valgunud: nii oli madalaim keskmine 1924 a. deflatsiooni aastal — 32 817 tuh. kr, kuna kõrgeim 1928 a. osaks sai — 37 953 tuh. kr. Seitsme viimase aasta üldine keskmine võrdub 35 180 tuh. kr.

	Kõrgeim seis	Madalaim seis	Keskmine
(tuh. kr.)			
1922.	37 264	32 801	34 830
1923.	39 321	34 344	36 379
1924.	35 623	29 409	32 817
1925.	35 693	32 046	34 137
1926.	36 039	31 941	34 186
1927.	39 752	33 069	35 957
1928.	40 488	35 145	37 953

Mis puutub ringvoolu kõrgemat ja madalamat kuu seis, siis kõiguvad kõrgemad seisud 35 ja 40 milj. vahel, mida tuleb siis lugeda tarviduse ülimmääraks (kuna madalamad seisud 29—35 milj. kr vahel asuvad), nii et tegelik ampplituudi ulatus kõigub 30 ja 40 vahel. Loomulikult on kõrgeim seis 1928 a. ja madalaim 1924 a., nagu seda eelmised arutlused näitasid.

¹⁾ 1 kr vahetusraha mitte arvatud.

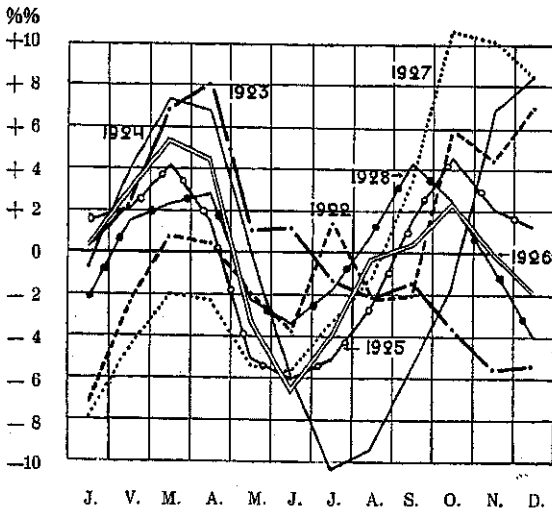
S. Kuulsed kõrvalekal-
ded aasta keskmisest.
Écartis mensuels de la moy-
enne annuelle.
voolust on teataval määral ettevalmistus seesoo-
nikõikumiste arvestusele.

Tabel protsendililist
kõrvalekalletest aasta
keskmisest raharing-

Ka siin paneme tähele teatud korrapärasust
plus ja miinus märkide asetusel. Suvikuud ena-
masti miinusega ja kevad ning talvekuud plus-
siga (v. joonis 6).

Raha ringvoolu kõrvalekaldumise % aasta keskmisest (iga kuu lõpul).
Écartis de la circulation de la moyenne de l'année en % (à la fin de mois)

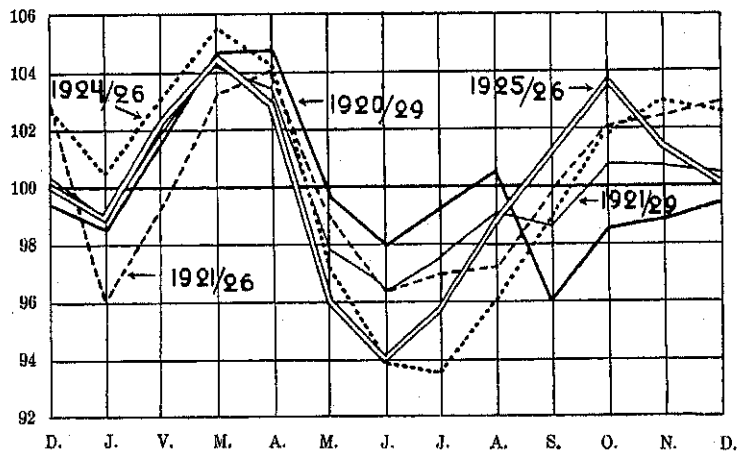
6.	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922	1921	1920	1919
Jaauar	- 2,2	- 8,0	+ 0,3	+ 1,5	- 0,7	+ 0,3	- 7,3	- 20,8	- 51,7	- 93,6
Veebruar	+ 1,5	- 4,7	+ 3,0	+ 2,1	+ 3,9	+ 2,3	- 2,5	- 15,3	- 37,3	- 87,7
Märts	+ 2,3	- 2,0	+ 5,4	+ 4,1	+ 7,3	+ 6,8	+ 0,8	- 6,3	- 32,0	- 74,2
Aprill	+ 2,3	- 2,3	+ 4,4	+ 1,5	+ 6,8	+ 3,1	+ 0,5	+ 3,2	- 23,7	- 60,9
Mai	- 2,2	- 5,4	- 3,2	- 5,1	+ 0,1	+ 1,0	- 2,0	+ 4,6	- 15,5	- 38,5
Juuni	- 3,4	- 5,7	- 6,6	- 6,1	+ 6,0	+ 1,1	- 3,8	-	- 5,9	- 6,1
Juuli	- 1,9	- 3,4	- 4,0	- 5,2	+ 10,4	+ 1,3	+ 1,4	+ 1,6	+ 1,8	+ 11,7
August	+ 0,9	- 1,3	- 0,3	- 2,5	- 9,4	- 2,2	- 2,3	+ 0,5	+ 9,6	+ 14,0
September	+ 4,3	+ 3,6	+ 0,4	+ 1,7	- 5,2	- 1,4	- 2,1	+ 7,1	+ 20,3	+ 33,4
Oktoober	+ 2,5	+ 10,6	+ 2,4	+ 4,5	+ 1,8	- 3,7	+ 5,9	+ 6,0	+ 32,7	+ 67,7
November	+ 0,6	+ 10,1	+ 0,0	+ 2,2	+ 6,8	- 5,6	+ 4,4	+ 9,4	+ 39,1	+ 105,0
Detsember	- 4,0	+ 8,5	- 1,9	+ 1,3	+ 8,6	- 5,4	+ 7,0	+ 10,0	+ 62,6	+ 129,2

Diagr. 6. Raharingvoolu kõrvalekaldumine aasta keskmisest protsentides
Écartis de la circulation de la moyenne annuelle en %.

9. Hooaja võnkumused.
Fluctuations saisonnières.

Kirjeldatud suurema ulatusega kõrvalekaldest, mis tingitud teatud majandusliikudest muutustest, on rida vähemaid korrapäraseid võnkumisi ülesse ja alla, mis järjekindlalt avalduvad. Need on hooaja võnkumised, sesooniline nähtus, mille tekitajaks meile omane majanduselu tempo ja tegevuslaad. On kaks kibedat tegevusriikast hooaega aasta kestel: esimene, kevadine elav tegutsemine äriilmas peale talvist seisakut, millest elava rahandõudmise tõttu veebruar ja märts vastu-

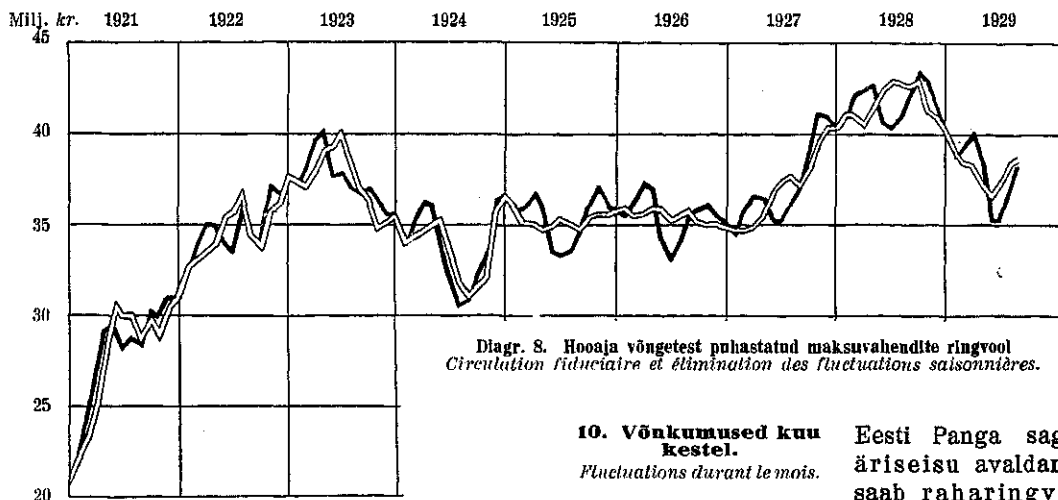
Diagr. 7. Hooaja võngete indekseid mitmesugustel arvestustel
Indices des fluctuations saisonnières calculés d'après les différentes bases.

summade pankadesse tagasivalgumine, alates juba 23. detsembriga. Kui mitte arvesse võtta

talvist nõrgemat rahanõudmist, võime võtta kokku liikumise kahte suure perioodi: kontraktatsioon kevadest suveni ja rahanõudmine sügiseest kevadeni.

Seda nõudmist arvestuste teel kindlaksmäärata ja sesoonivõnkumiste indeksi sellest välja koorida, on kaunis raske, kuna meie kümneaastases liikumises liialt palju eritingimuslikke

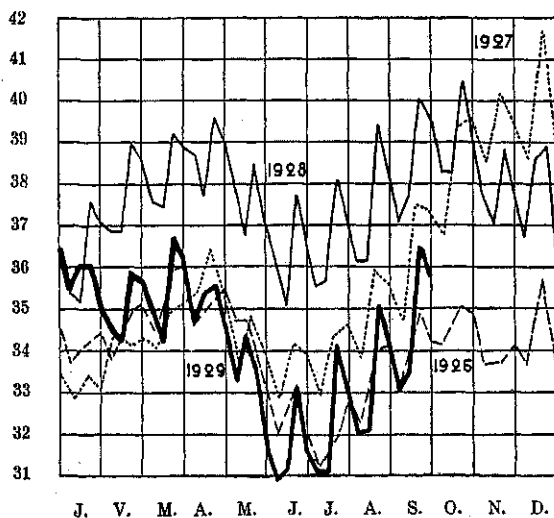
kõikumisi. Mitmesugustest alustest välja minnes saame neli indeksit, mis vähete eraldumisega ja amplituudidega üksteisele väga sarnanevad. Neist vastuvõetavaimaks kujuneb 1925 ja 1926 a. alusel valmistatud indeks, kuna neid mõlemaid aastaid võib nende eeskujuliselt sarnaste liikumiste tõttu lugeda normaalsemaks.

Diagr. 8. Hooaja võngetest puhastatud maksuvahendite ringvool
Circulation fiduciaire et élimination des fluctuations saisonnières.

Puhastatud sesooni võnkumistest ringvool annab tõelise maksuvahendite hulga — selles on kaasa arvatud ka vahetusraha hulk — kõikumisest selles leiduvate erakorraliste avaldustega selgema ülevaate, nagu seda joonisest nr. 8 näha.

Milj. kr.

Diagr. 9. Raharingvoolu nädala (1928 ja 1929 a.) ja dekaadide (1926 ja 1927 a.) liikumine.

Fluctuations de la circulation par semaines en (1928 et 1929 et) décades (en 1926 et 1927).

10. Võnkumused kuu kestel.

Fluctuations durant le mois.

Eesti Panga sagedase äriseisu avaldamisega saab raharingvoolus veel üht perioodilist liikumist tabada: see oli liikumine nädala ehk dekaadide järgi. Nagu joonis viimaste aastate kõikumisest näitab, on iga kuu kolmandal nädalal 2—3 miljoni krooniline hüpe, mis seletub riigiteenijate palgapäevaga 20-dal kuupäeval. Sellest siis ka väga sarnane kuigi vastupidine kõikumine riigikassa jooksvas arves. Sellele nädalhüppele järgneb järk-järguline tagasitõmme.

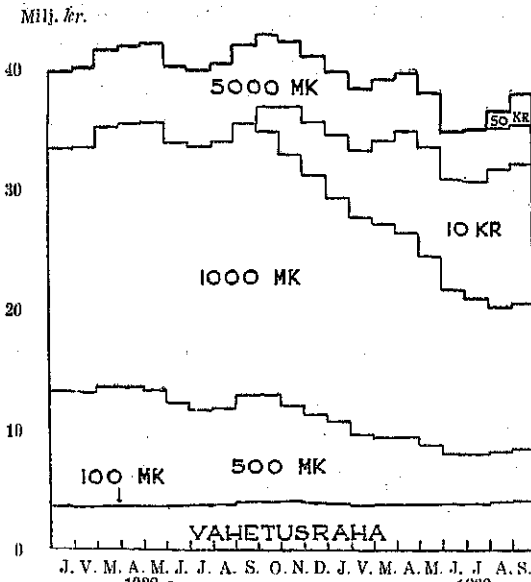
11. Raharingvoolu koostis.

Composition de la circulation.

Raharingvoolu koostisest aastatel peale reformi annab ülevaate joonis nr. 10.

Nagu sellest näha, tulid uute rahadena ringvoolu 1928 a. — 10 kroonilised ja 1929 a. — 50 kroonilised. Uued 10 kroonilised asetasid aeg-ajalt kahanevaid 1000 margalisi; 20 096 tuh. kr pealt 1927 a. lõpul langesid viimased 12 274 tuh. kr peale augustis 1929 a. Kuid 10 krooniliste ringvool kasvis samaks ajaks 11 772 tuh. kr peale, nii et üldse 10 kr väärtuslisi rahamärke 24 046 tuh. krooni 20 096 tuh. kr vastu 1927 a.

Samuti täiendasid 50 kroonilised õigel ajal 5 000 margaliste pangatähtede ringvoolu, kuna viimased langesid 6 467 tuh. kr 1927 a. lõpul 3 190 tuh. kr augustis 1929 a.; 50 kroonilisi oli sel ajal 2 613 tuh. kr väärtuses liikvel.

Diagr. 10. Maksuvahendite ringvoolu koosseis.
Composition de la circulation d'après les coupures.

Tunduvalt kahanenud on 500 margaliste hulk, mis augustis 1929 a. 4 412 tuh. kr väärtuses ringvoelus 9 936 tuh. kr vastu 1927 a. lõpul.

Lõpukorral on 100 margalised pangatähed — 82 000 kr väärtuses, kuna samaväärtuslikud kassatähed vähe kasvanud ja augustis 1929 a. 2 495 tuh. kr eest liikvel olid.

Vahetusraha vähemas väärtuses kui 100 mk on peaaegu muutusetu püsinud.

Maksuvahendite ringvoolu koostis peale reformi (kui lõpul 1 000 kr.)
Composition de la circulation après la réforme monétaire.

	1929		1928	1927
	August	Jaanuar	Jaanuar	Detsember
Pangatähed—Billets				
50 kr.	2 613	—	—	—
5 000 mk.	3 190	5 153	6 492	6 467
10 kr.	11 772	5 691	—	—
1 000 mk.	12 274	18 311	20 809	20 096
500 „	4 412	5 873	9 672	9 936
100 „	82	105	133	217
Kokku—Total	34 343	35 133	37 106	36 716
Vahetusraha — Pièces de monnaie d'appoint				
100 mk.	2 495	2 246	2 280	2 307
Muu vahetusraha—Autres pièces de monnaie d'appoint	1 439	1 403	1 372	1 413
Kokku—Total	3 934	3 651	3 652	3 720
Üldse—Gr. total	38 277	38 784	40 758	40 436

HAIGUSKINDLUSTUS 1927 ja 1928 a.—ASSURANCE-MALADIE en 1927 et 1928.

Sisu 1) Haigekassade arv ja haiguskindlustuse ulatus, lhk. 567. 2) Kindlustatute vanus, lhk. 568. 3) Kindlustatute tööõnnetused, haigustumise sagedus, sündivus ja surevus, lhk. 569. 4) Haigekassade tulud, lhk. 569. 5) Haigekassade kulud, lhk. 571. 6) Kassaliikmete ravimiskapitali tulud ja kulud, lhk. 572. 7) Haigekassade valitsemisekulud, lhk. 573. 8) Haigekassade tagavarakapitalid, lhk. 574. 9) Haigekassade varandused, lhk. 574.

Käesolev ülevaade on seatud kokku haigekassade aastaaruannete põhjal, mis vastuvõetud haigekassade peakoosolekute ning läbivaadatud ja kinnitatud kinnitussametite poolt.

Kuni 1928 a. haigekassad, peale Tartu ja Rakvere ühishaigekassade, seadsid kokku aastaaruanded veneajast pärit vormide järgi, mis ei vastanud enam eluõuetele. See oli eriti puudulik tervishoiu statistika osas.

1929 a. peale Töö-hoolekandeministri määrusega pandi maksma uus aastaaruande vorm. Kulgi uute vormide järgi aruannete kokkuseadmine on sunduslik alles 1929 a. peale, on 1928 a. aruanded enamjaolt ja mõnes osas juba 1927 a. aruanded kokku seatud uute vormide järgi. Seepärast osu andmeid, näiteks, kassaliikmete rühmitust vanuse järgi, ei saa kõrvutada eelmiste aastate andmetega.

1. Haigekassade arv ja haiguskindlustuse ulatus.

Nombre des caisses-maladie et l'étendue de l'assurance-maladie.

Haiguskindlustuse alal tegutsesid 1927 a. 32 haigekassat. 1928 a. algul ühendati Eidapere ühishaigekassa Väandra ühis-

haigekassaga, seega haigekassade arv langes 1928 a. 31 peale. Neist oli ühishaigekassasid, milliseis kindlustatud kahe ehk enam ettevõtte töölised, 1927 a. arvult 19 ja 1928 a. 18.

Balti puuvilla ketramise ja kudumise vabriku haigekassa alla kuulusid küll veel Eesti niidi manufaktuuri töölised, kuid et Balti puuvilla-vabriku töölised moodustavad selle kassa liikmete üldarvust rõhuva enamuse ja et see kassa juba varem eelmiste aastate kokkuvõtteis on arvestatud üksikute ettevõtete haigekassade liigis, pole seda haigekassat ühishaigekassade liiki üle viidud. Samal põhjusel on üksikute ettevõtete haigekassade liigis arvestatud Kreenholmi manufaktuuri haigekassa, kuigi selle alla kuuluvad Kreenholmi manufaktuurile kuuluva mitme iseloomult iseseisva ettevõtte töölised.

Kindlustatute ja nende perekonnaliikmete arv (keskmine kuu kohta aastas).
Nombre des assurés et de leurs membres de famille (nombre moyen mensuel par an).

1.	Kindlustatute arv <i>Nombre des assurés</i>			%			Kindlustatute perekonnaliikmed <i>Membres de famille des assurés</i>	
	Kokku <i>Total</i>	Mehi <i>Hommes</i>	Naisi <i>Femmes</i>	Kokku <i>Total</i>	Mehi <i>Hommes</i>	Naisi <i>Femmes</i>	Üldse <i>Total</i>	100 kindlustatu kohta <i>Par 100 person- nes assurées</i>
1928	36 732	22 741	13 991	100	61,9	38,1	26 635 ¹⁾	81,3
1927	36 452	24 187	12 265	100	66,3	33,7	29 473 ²⁾	91,1
1926	37 064	24 500	12 564	100	66,1	33,9	31 634 ³⁾	96,3
1925	34 349	22 958	11 391	100	66,8	33,2	37 123 ³⁾	125,0
1924	33 665	22 858	10 807	100	67,9	32,1	39 581 ³⁾	135,6
1923	33 359	20 983	12 376	100	62,9	37,1	37 259 ³⁾	129,8
1922	24 634	15 503	9 131	100	62,9	37,1	29 422 ³⁾	...
1921	19 499	12 536	6 963	100	64,3	35,7	21 137 ³⁾	...
1920	14 401	9 079	5 322	100	63,0	37,0
1919	12 047	6 651	5 196	100	56,9	43,1

Kõigis haigekassades kokku oli haiguste vastu kindlustatud palgalisi 1927 a. 36 452 ja 1928 a. 36 732 (aasta keskmised). Kuna haiguskindlustuse piirid seadusega kindlaks määratud ning sel alal viimaseil aastail uuendusi pole olnud, on haiguskindlustus ulatuselt omanud püsiva ilme. Juba 1926 a. peale kindlustatute arv püsib ligidalt ühtlasel tasapinnal. Viimasel kahel aastal (1927 ja 1928) kindlustatute arvus avalduvad väikesed kõikumised on tingitud peamiselt töös-

tusliku tegevuse intensiivsusest. Nii, 1927 a. töös-tuses tegevate arv (palgaliste arv jooksva statistika andmeil) ja haiguste vastu kindlustatute arv (haigekassade aastaaruannete andmeil) tõusis peaaegu võrdset 600 võrra. 1928 a. töös-tuses tegevate ja haiguste vastu kindlustatute arvud näitavad jooksva statistika andmeil tõusu, eelmise aastaga võrreldes, ühtlaselt 4—5% võrra.

Kindlustatute üldarvust 70,0% kuulub ühis-haigekassade alla (1927 a. 25 636 ja 1928 a. 25 713

¹⁾ Viljandi ja Põltsamaa ühishaigekassade ning Kohila ja Kreenholmi haigekassade kassaliikmete perekonnaliikmed arvestamata.

²⁾ Peale p. 1 märgitute, arvestamata Aseri haigekassa kassaliikmete perekonnaliikmed.

³⁾ Arvestamata peamiselt pp. 1 ja 2 nimetatud haigekassade kassaliikmete perekonnaliikmed, kellede kohta statistikat ei peetud.

kassaliiget). Nende alla kuuluvad täielikult kõik kesktoöstuses ja suurel määral suurtööstuses tegevad palgalised. Tallinnas, näiteks, peale Balti puuvilla ketramise ja kudumise vabriku, kus oma haigekassa, kõik suured ettevõtted kuuluvad ühishaigekassa alla. Rõhva enamuse üksikute ettevõtete haigekassade liikmeid moodustavad tekstiiltöölised, sest erandita kõigis suuremates tekstiiltööstuse vabrikutes on omad haigekassad.

Kindlustatute suhtarvud (28/XII.1922 a. üldrahvalugemise andmete alusel). -- *Nombres relatifs des assurés (à la base des données du recensement de 28/XII. 1922).*

2.	Kindlustatuid — <i>Nombre des assurés</i>		
	1000 elaniku kohta — <i>Par 1000 habitants</i>	1000 elukutseliselt tegeva kohta — <i>Par 1000 pers. exerçant prof. active</i>	1000 palgalise kohta — <i>Par 1000 pers. salariés</i>
1928	32,9	93,0	158,7
1927	32,7	92,3	157,5
1926	33,5	94,5	161,4
1925	31,0	87,6	149,6
1924	30,4	85,9	146,6
1923	30,1	85,1	145,8

Rahva üldarvuga võrreldes oli kindlustatute arv 1927 a. (1000 elaniku kohta) 32,7 ja 1928 a. 32,9. 1000 elukutseliselt tegeva kohta haiguste vastu kindlustatuid oli 1928 a. 93,0, 1000 palgalise kohta 158,7. Kindlustatute koefitsiendid on viimasel aastail (1927—28) stabiilsed, sest niivõrd kindlustatute arv, kui ka rahva üldarv on neil aastail muutunud üsna vähe.

Teatavasti ühes haiguste vastu kindlustatud kassaliikmetega saavad haigekassast abi haiguse korral ka nende perekonnaliikmed. Vastandina kassaliikmete arvu liikumisele, mis näitab kuni 1926 a. tõusu ja jääb püsima võrdlemisi stabiilsena kolmel viimasel aastal, kassaliikmete arstiabiõiguslike perekonnaliikmete arv näitab juba 1924 a. peale langust ümmarguselt $\frac{1}{3}$ võrra. Viimase 5 aasta kestel (1924—28) nende arv on langenud 39 581 pealt 26 635 peale, seega 12 946 inimese ehk 32,7% võrra. Selle tõttu ka perekonnaliikmete arv suhteliselt kindlustatute arvule (100 kindlustatu kohta) on langenud 133,6 pealt (1924 a.) 81,3 peale (1928 a.). Haigekassade arstiabisajaite kindlustatute perekonnaliikmete arvu kahanemise annab peaaegu 100% määral üksi

Tallinna Ühishaigekassa. Nii, 1924 a. algul Tallinna Ühishaigekassa võimaldas arstiabi 21 173 (kindlustatu) perekonnaliikmele. 1929 a. alguks oli nende arv langenud 9 079 peale. Sealjuures oli samal ajal kindlustatute (kassaliikmete) arv tõusnud 12 260 pealt (1924 a.) 14 070 peale (1929 a.). Oletades tegelikult perekonnaliikmete üldist tõusu proportsionaalselt kassaliikmete arvu tõusule, võib arvata kindlustatute perekonnaliikmete arvu Tallinna ühishaigekassas, kellel käribud arstiabi saamise õigused, 1929 a. võrreldes 1924 a. umbes 15 000 inimese peale. Selle põhjusi selgitame allpool, käsitades kassaliikmete ravimiskapitali küsimust haigekassades, kus kindlustatute ravimine haigekassade eneste korraldada.

2. Kindlustatute vanus. Répartition des assurés d'après l'âge.

Haiguste vastu kindlustatute, resp. tööstuses, transpordis jne. tegevate vanuslikus koosseisus võime märkida 1927—28 a. mõningaid tähelepanuväärseid muutusi. Noorte, füüsilise tööjõu seisukohalt paremas elueas olijate arv tõuseb suhteliselt meeste, samuti naiste hulgas. Nii, 20—34-aastaseid mehi oli 1927 a. 42,2%, 1928 a. 41,7% üldarvust. 1928 a. oli 21—35-aastaseid mehi kõigest 37,3%. Naiste arv selles vanuses on tõusnud 1928 a. 51,3% peale 50,8% pealt (1927 a.). 1928 a. oli naised ses vanuses 50,4%. Vanemate arv näitab aga suhteliselt tunduvalt langust. Nii näeme meeste koosseisus kiiremat noorenemise protsessi, kui naiste hulgas.

Kindlustatute vanus (%) ¹⁾ Répartition des assurés par âge (%).

3.	Mehed <i>Hommes</i>		Naised <i>Femmes</i>	
	1928	1927	1928	1927
Kuni 17 a. — <i>Moins de 17 ans</i>	4,4	4,0	3,8	4,1
18	3,3	2,9	2,7	3,1
19	4,2	3,6	4,3	3,6
20—24	14,8	14,0	18,1	17,4
25—29	16,4	14,4	16,6	17,6
30—34	18,5	13,8	16,8	15,8
35—39	11,6	12,5	11,5	12,1
40—44	9,9	10,4	9,9	9,6
45—49	8,4	9,6	6,8	6,9
50—54	6,0	6,7	4,8	4,9
55—59	3,8	4,1	2,4	2,5
60 ja üle — <i>60 et plus</i>	8,7	4,0	2,3	2,4
Kokku — <i>Total</i>	100	100	100	100
Teadmata — <i>Inconnu</i>	1,9	1,6	1,0	1,1

Kindlustatute vanus (%). — Répartition des assurés par âge (%).

4.	Mehed — <i>Hommes</i>					Naised — <i>Femmes</i>				
	Kuni 20 a.	20—34	35—49	50 a. ja üle	Kokku	Moins de 20 ans	20—34	35—49	50 ans et plus	Total
1928	11,9	44,7	29,9	13,5	100	10,8	51,5	28,2	9,5	100
1927	10,5	42,2	32,5	14,8	100	10,8	50,8	28,6	9,8	100

¹⁾ Andmed käivad ümmarguselt 90% kohta kassaliikmete üldarvust.

3. Kindlustatute töö-õnnetused, haigustumise sagedus, sündivus ja surevus.

Accidents du travail, naissances, morbidité et mortalité parmi les assurés.

Kindlustatute hulgas ettetulevate tööõnnetuste kohta peab märkima, et osa neist, mis ei tekita tööjõu kaotust, jääb haigekassadele teadmata ja seepärast haigekassade aruannetes arvestamata. Registreeritud on vaid tööõnnetused, milliseile järgnes ajutine ehk jäädav tööjõu kaotus. Ühtlasi jääb haigekassade aruannetes arvestamata osa haigusl, kuigi väiksel arvul.

Haigekassade liikete tööõnnetused, haigused ja sünnitused.
Nombre des accidents du travail, des maladies et des accouchements des membres des caisses.

5.	Juhtude arv <i>Nombre des cas</i>		Haiguspäevade arv <i>Nombre des jours de maladie</i>		Haiguste keskmine kestus päev. <i>Durée moyenne d'un cas de maladie en jours</i>
	Üldarv <i>Nombre total</i>	Iga 100 kindl. k. ²⁾ <i>Par 100 assurés</i>	Üldarv <i>Nombre total</i>	Iga 100 kindl. k. ²⁾ <i>Par 100 assurés</i>	
a) Tööõnnetused— <i>Accidents du travail</i>					
1928 . . .	5 158	14,0
1927 ¹⁾ . . .	4 758	13,0
1926 . . .	4 615	12,5	80 277	216,6	17,4
1925 . . .	4 029	11,7	65 121	189,6	16,2
1924 . . .	3 352	10,1	58 407	173,5	17,2
1923 . . .	3 430	10,3	60 577	181,6	17,7
b) Haigused— <i>Maladies</i>					
1928 . . .	18 186	49,5
1927 . . .	16 734	45,9
1926 . . .	17 181	46,4	279 668	754,5	16,3
1925 . . .	18 316	53,3	275 714	802,7	15,1
1924 . . .	15 577	46,3	251 836	748,1	16,2
1923 . . .	16 731	50,2	255 092	761,7	15,2
c) Sünnitused— <i>Accouchements</i>					
1928 . . .	315	2,3 ³⁾
1927 . . .	293	2,4 ³⁾
1926 . . .	295	2,3 ³⁾	10 194	81,1 ³⁾	34,6
1925 . . .	278	2,4 ³⁾	9 082	79,3 ³⁾	32,5
1924 . . .	308	2,9 ³⁾	9 793	90,6 ³⁾	31,3
1923 . . .	289	2,3 ³⁾	9 228	74,6 ³⁾	31,9

Tabellandmeist näeme, et tööõnnetuste tagajärjel haigustub üle 10% kindlustatute üldarvust. 1927 ja 1928 a. tööõnnetuste arv esineb märksa kõrgemal määral kui kõigil eelmisel 4 aastal (13,0 ja 14,0—12,5 vastu 100 kindlustatu kohta). Seega näitab haigekassade statistika, samuti kui tööõnnetuste vastu kindlustusühisuste statistika, tööõnnetuste sageduse tõusu. (v. E. Statistika Nr. 94 (9), 1927, lhk. 509).

Peale selle umbes pooled kindlustatuist haigustuvad füsioloogiliste tervisriikete tagajärjel. Nende arv langes 1927 a. eelmise aastaga võrreldes, suhteliselt 100 kindlustatu kohta ainult 0,5% võrra. 1928 a., mil kassaliikmeist haiguslus üldiselt 49,5%, ületab haigustumise sageduselt mõlemad eelmised aastad (1926—27).

Sündivus naiskassaliikmete hulgas — 2,3 — 2,4 sündi 100 naiskindlustatu kohta — on 1927-28 a. ligilad eelmiste aastate sündivusele.

Nagu eelantud andmeist võime järeldada, üldine kindlustatute arv, kes vajavad haigustumise puhul rahalist abi ehk rahalist toetust ja

ravimist korraga (haigekassades, kus kindlustatute ravimine haigekassa enese käes), tõuseb ümmarguselt 60—65% peale. Kindlustatute üldarvu kohaselt haigustunud kindlustatute arv võib hinnata ümmarguselt 20—22 tuhande peale. Kindlustatute surevuses näeme vaadeldaval ajavahemikul tunduvald kõikumisi. 1927 a. surevus tõusis 7,8 peale 1000 kindlustatu kohta (7,3 vastu 1926 a.) 1928 a. aga haigekassad registreerisid kindlustatute hulgas üldse 248 ehk 1000 kindlustatu kohta ainult 6,8 surmajuhtu. Seega 1928 a. surevus oli minimaalne kõigi aastate kohta tab. 6 antud aja ulatuses.

Kindlustatute surevus — *Mortalité des assurés.*

6.	Surmajuhude arv <i>Nombre des cas de décès</i>		Üldine surevus 1000 elan. kohta <i>Mortalité générale par 1000 habitants</i>
	Üldarv <i>Nombre total</i>	Iga 1000 kindlustatu kohta <i>Par 1000 assurés</i>	
1928	248	6,8	15,9
1927	279	7,8	17,3
1926	272	7,3	16,2
1925	271	7,9	14,9
1924	240	7,1	15,2
1923	265	7,9	15,2

Rahva üldise surevusega kindlustatute surevuse liikumise tendents on 1927-28 a. ühtlane, kuid kindlustatute surevus on üldisest surevusest umbes 2 korda vähem. Kindlustatute madala surevuse tõttu, surevuse vahe kindlustatute kasuks on 1928 a. veelgi tõusnud.

Kindlustatute madal surevus on loomulik ja arusaadav, kui meeletame, et haigekassade liikmed on tervisel valitud kompleks. Tõelised võetakse ettevõtteisse tööle alles arstliku järelevalvuse järgi — kui arst tunnistab, et töölisel raskeid tervisriikkeid, mis võivad töötamist takistada, pole. Peale selle kindlustatute hulgas puuduvad lapsed ja raugad, kellede hulgas surevus kõrge. Ka mõjutab kindlustatute surevust langetavalt asjaolu, et kassaliikmed, kelle haigus kestab üle 6 kuu, langevad haigekassast välja.

4. Haigekassade tulud.
Recettes des caisses-maladie. Haigekassade tuluallikad olid ka 1927-28 a. endised, seepärast pole tarvidust selle küsimuse juures pikemalt peatuda (v. Eesti Statistika, 1928 a., lhk. 581, p. 4).

Ülevaate haigekassade tuludest annavad tabelid 7, 8 ja 9.

Peale haiguskindlustuse preemiate, s. o. kindlustatute liikmemaksu, ettevõtjate juuremaksu võrdsest kindlustatute liikmemaksule, ettevõtjate maksude (kelle palgaliste ravimine on haigekassa korralduses), kassaliikmete ravimiska-

¹⁾ Puuduvad „Kütte-Jõu“ haigekassa andmed.

²⁾ Kindlustatute keskmise arvu alusel.

³⁾ Koeffitsiendid naiskassaliikmete keskmise arvu alusel.

pitali arvele ning viimaks peale töõnnetuste vastu kindlustusühisuste tagasimaksude töõnnetuste puhul vigastatute abirahade ja ravimiskulude katteks, haigekassade tuludena on arvatud ka 0/0 haigekassade jooksvate arvete pealt, arstirohtude pealt saadud hinnaalandus, apteekide puhaskasu, mitmesugused tagasimaksud jne.

Haigekassade aastased sissetulekud (1000 kr.)
Recettes annuelles des caisses-maladie (1000 kr.)

7.	Sissetuleku üldsumma Montant des revenus	Sissetulek ühe kindlustatu kohta (kr.) Revenu par assuré (kr.)
1928	1701	46,3
1927	1489	40,9
1926	1493	40,3
1925	1156	33,6
1924	884	26,3
1923	900	27,1
1922	601	24,4
1921	328	16,8

Üldine haigekassade tulu tõusis 1927 a. ümarguselt 1,5 miljoni kr ja 1928 a. 1,7 miljoni kr

peale ehk keskmiselt kindlustatu kohta 1927 a. 40,9 kr ja 1928 a. 46,3 kr, mis teeb välja töõlise ühe kuu teenistusest keskmiselt 75% ümber. Tulud on 1927 a. absoluutselt, samuti suhteliselt kindlustatu kohta, 1926 a. tuludele peaaegu võrdsed. 1928 a. annab aga tulude alal võrdlemisi suure tõusu, mis tingitud osalt töõliste teenistuse tõusust. Palgastatistika andmeil töõliste keskmine teenistus tunnis tõusis 1928 a. 31,1 sn peale 29,3 sn pealt 1927 a. (v. E. Statistika nr. 90(5), 1929 a. lhk. 292).

Peale selle Paide ja Kuressaare ühishaigekassad korraldasid 1928 a. esmakordselt oma liikmete ravimist, mis tõstis tulude üldsumma, eelmise aastaga võrreldes, ümarguselt 4,5 tuh. kr võrra.

Ühes töõliste nominaalteenistuse tõusuga näitab ka kindlustatute haiguskindlustuse liikmemaks keskmiselt ühe liikme kohta tunduvalt tõusu. Keskmine liikmemaks näitab tõusu ühishaigekassade, samuti üksikute ettevõtete haigekassade liikmeil.

Sissetulekute jaotus allikate järgi (1000 kr.)—Répartition des revenus (1000 kr.)

8.		1928	1927	1926	1925	1924	1923	
Kindlustatute sissemaksud Montant des cotisations des assurés	Üldsumma—Montant	528	454	445	405	352	301	
	Kindlustatu kohta—Mont. par assuré (kr.)	14,4	12,5	12,0	11,8	10,5	10,8	
Ettevõtjate sissemaksud Montant des cotisations des entrepr.	Üldsumma—Montant	525	459	468	420	410	431	
	Kindlustatu kohta—Mont. par assuré (kr.)	14,3	12,6	12,6	12,2	12,2	12,9	
Murd sissetulekud Autres revenus	Üldsumma Montant	Sissetulek kassaliikmete ravimiskapitali arvele—Recettes de l'assistance médicale	368	310	294
		Kindlustusühisuste tagasimaksud—Reversement de la part des sociétés d'assurance	159	153	173
		Muud—Autres	126	113	113
		Kokku—Total	648	576	580	331	122	114
		Kindlustatu kohta (kr.)—Montant par assuré (kr.)	17,6	15,8	15,7	9,6	3,6	3,4

Tulude üldsummast kindlustatute liikmemaks moodustab üksikute ettevõtete haigekassades 1928 a. 41,5%. Sama palju moodustab liikmemaksule võrdne ettevõtjate juuremaks kassaliikmete haigusabirahade ja perekonnaliikmete ravimiskulude katteks. Järelejäanud osa—veidi alla 20% tulude üldsummast — moodustavad neis haigekassades peamiselt ettevõtjate vabatahtlikud annetused haigekassadele, 0/0 jooksvate arvete pealt ja mõned muud juhuslikud tulud.

vate arvete pealt ja mõned muud juhuslikud tulud.

Mõnes üksiku ettevõtte haigekassas tulud ettevõtja annetust annavad tähelepanuväärseid summe, kuna ühishaigekassades niisugused tulud üldse puuduvad. Muuseas, Kreenholmi manufaktuur on võtnud enese peale ka kindlustatute perekonnaliikmete ravimise, kuiigi see seaduse järgi peab sündima kassaliikmete liikmemaksude ja neile võrdsete ettevõtjate juuremaksude, s. o. haigekassa arvel.

Ühishaigekassades kindlustatute liikmemaks (1928 a. keskmiselt liikme kohta 15,9 kr) teeb välja tulude üldsummast (1928 a. keskmiselt liikme kohta 55,0 kr) vaid 28,1% (üksikute ettevõtete haigekassades 41,5%). Kindlustatute liikmemaksu väike osatähtsus tulude üldsummas on ühishaigekassades tingitud peaaegu üksnes tuludest kassaliikmete ravimiskapitali arvele, mis normide kohaselt (2% teenistusest) peavad haigekassadele, kus kassaliikmete ravimine haigekassa enese käes, andma liikmemaksudele võrdse tulu.

Keskmine sissetulek ja liikmemaks ühe kindlustatu kohta (kr.)
Moyenne des revenus et du prix de cotisation par assuré (kr.)

9.	Keskmine üldine sissetulek kindlustatu kohta Moyenne des revenus totaux par assuré		Keskmine liikmemaks kindlustatu kohta Moyenne du prix de cotisation par assuré	
	Ühishaigekassades	Üksikute ettevõtete haigekassades	Caisses communes	Caisses des entreprises
1928	55,0	26,0	15,9	10,8
1927	48,2	23,3	13,9	9,2
1926	48,1	22,2	13,6	8,3
1925	38,6	20,9	13,7	8,1
1924	29,9	18,6	11,8	7,7
1923	32,2	19,2	12,7	7,6

5. Haigekassade kulud.

Dépenses des caisses-malades.

Peale ülejääkide, mis kantakse tagavarakapitali arvele, ja valitsemiskulude, haigekassad kulutavad

omad tulud kassaliikmeile ja nende perekonna liikmeile rahalisiks toetusiks haiguste, sünnituste ja surma puhul ning abiandmiseks natuuras arstiabi ja ravimise näol. Üldise reegli järgi kassaliikmed saavad haigekassalt haiguse puhul abiraha haiguspäevade eest, nn. haigusabiraha, ning sünnituse ja surma puhul ühekordset rahalist toetust. Neis haigekassades, kus kassaliikmete ravimine haigekassa enese käes, kassaliikmed saavad omalt haigekassalt ka ravimist. Perekonnaliikmete ravimine ja toetamine rahaliselt sünnituse ja surma puhul sünnib aga kõigis haigekassades, arvatud välja erandid, haigekassade kulul. Kassaliikmete ravimiskulud kaetakse erilisest ravimiskapitalist, kuhu ettevõtjad maksavad 2% tööliste teenitusest, kõik muud kulud aga tegevuskapitalist, mille moodustavad kindlustatute liikmemaksud (2% teenitusest), sellele võrdsed ettevõtjate juuremaksud ning muud juhuslikud tulud.

Haiguskindlustuse kuludest, mis kantud haigekassade kaudu, annab ülevaate järgnev tabel.

Haiguskindlustuse maksumus (1000 kr) (Arvestamata ettevõtjate kulud kassaliikmeile ja nende perekonnaliikmeile arstiabi andmiseks). — *Coût de l'assurance-maladie (1000 kr). Dépenses des entrepreneurs pour l'assistance médicale des assurés et membres de leurs familles non comprises.*

Ühishaigekassad <i>Caisses communes</i>		Keskmise kindlustatu kohta <i>(kr.)</i> <i>Moyenne par assuré (kr.)</i>				
Üldse <i>Total</i>	Sellest kulud, peale haigekassade kulude kassaliikmete ravimiseks <i>Dont dépenses autres que les dépenses des caisses pour l'assistance médicale des membres des caisses</i>	Üksikute ettevõtete haigekassad <i>Caisses des entreprises</i>	Sellest kulud, peale haigekassade kulude kassaliikmete ravimiseks <i>Dont dépenses autres que les dépenses des caisses pour l'assistance médicale des membres des caisses</i>			
				Üldse <i>Total</i>	Üksikute ettevõtete haigekassad <i>Caisses des entreprises</i>	
1928	1 380	750	260	53,7	29,2	23,6
1927	1 202	665	282	46,8	25,9	21,6

Sellest näeme, et haigekassad on kulutanud 1928 a. tööliste ja nende perekondade kindlustamiseks haiguste, sündide ja surma puhul üldsummas 1 639 783 kr, millest suurem osa — 1 379 632 kr — langeb ühishaigekassade arvele ning ülejäänud osa — 260 101 kr — üksikute ettevõtete haigekassade arvele. Haiguskindlustuse üldmaksumuse määramisel peab eelantud summadele lisama veel juure ettevõtjate kulud kassaliikmete ja mõnes haigekassas ka nende perekonnaliikmete ravimiskulud. Haiguskindlus-

tuse üldmaksumust täpselt kindlaks teha on võimata, sest ettevõtjate kulude kohta pole sellekohaseid andmeid olemas. Küll võib aga orienteerumiseks teha ligikaudseid kalkulasioone, võttes arvestuse aluseks andmeid ravimiskuludest neis haigekassades, kus ravitakse kassaliikmeid. Sarnase arvestuse järgi haigekassades kindlustatute ja nende perekondade haiguskindlustuse üldmaksumust ühes abirahadega sünnituse ja surma puhul võib hinnata 1928 a. kohta umbes 2,0 milj. kr peale.

Ühe korrektiivi peame veel siiski tegema selle summa kohta. Nimelt, nagu asjaomastest ringkondadest teatakse tõendada, kassaliikmete ravimiskulud ettevõtteleis on keskmiselt vähemad kui haigekassades, sest haigekassad võimaldavad kassaliikmeile paremat ravimist kui ettevõtteid. Seepärast haiguskindlustuse üldmaksumust võiks vahest hinnata mõne % võrra alla eelantud summat.

Toetus rahas ja natuuras (1000 kr).
Prestations en espèces et en nature (1000 kr.)

11.	Kassaliikmeile <i>Aut assurés</i>	Kassaliikmete perekonnaliikmetele — Aut membres de famille d'assurés	Kokku <i>Total</i>	Ühe kindlustatu kohta (kr.) <i>Par assuré (kr.)</i>	Suhte kindlustuse üldmaksumusega % <i>Et côté total en %</i>
a) Rahalisel toetusel — <i>Prestations en espèces</i>					
1928	581	19	600	16,3	36,6
1927	517	21	538	14,8	37,5
1926	496	21	517	14,0	40,5
1925	478	20	498	14,5	44,4
1924	405	21	426	12,6	52,0
1923	458	22	480	14,4	57,9
b) Naturaaltoetusel — <i>Prestations en nature</i>					
1928	632	278	910	24,8	55,5
1927	542	233	775	21,3	54,1
1926	412	231	643	17,4	50,4
1925	236	273	509	14,8	45,4
1924	91	231	322	9,6	39,4
1923	66	211	277	8,3	33,3

Rahalisiks toetusiks haigekassad on kulutanud 1927 a. 517,3 tuh. kr 1928 a. 580,3 tuh. kr ehk ühe kindlustatu kohta keskmiselt 1927 a. 14,8 kr ja 1928 a. 16,3 kr. Nii näeme, et ühes tulude kasvuga haigekassad on kindlustatute toetuseks kulutanud ka suuremaid summe. Kindlustuse kuludest rahalisel toetusel tegid välja 1927—28 a. 36,6—37,5%, avaldades sealjuures languse tendentsi.

Haigekassade kulud kindlustatute naturaaltoetusiks, resp. ravimiseks, tõusevad nii absoluutarvuliselt kui ka suhteliselt ühe kindlustatu kohta järjekindlalt iga aastaga, mille põhjuseks on ulatuselt kassaliikmete ravimise laienemine haigekassades, teistest küljest aga ravimise kallinemine.

Üldsummas haigekassad kulutasid naturaaltoetusiks 1927 a. 542,5 tuh. kr ja 1928 a. 632,4 tuh. kr, mis teeb haigekassade kulude üldsummast 55% ümber. Nende kulude osatähtsus on viimasel kahel aastal, võrreldes 1926 a., tõusnud ligi 5% võrra.

Rahalise toetuse jaotus toetuse iseloomu järgi (1000 kr)—Répartition des prestations en espèces d'après leur nature (1000 kr).

12.	1928	1927	1926	1925	1924	1923
Kassaliikmete toetused—Prestations aux assurés:						
Kokku — Total	428	365	350	364	315	364
Haiguseabiraha—Indemnité de maladie	394	331	320	336	290	339
Matuseabiraha—Indemnité d'enterrement	17	20	17	16	13	15
Sünnituseabiraha—Indemnité d'accouchement	17	14	13	12	12	10
Tööõnnetuste puhul—Indemnité d'accidents	153	152	146	115	90	95
Perekonnaliikmete toetused						
Prestat. aux membres de famille des assurés						
Kokku — Total	19	21	22	20	20	22
Matuseabiraha—Indemnité d'enterrement	13	15	13	13	13	14
Sünnituseabiraha—Indemnité d'accouchement	9	6	9	7	7	8

Rahalisist toetustist suuruse järgi esikohal on kassaliikmete haigusabirahad haiguste puhul, milleks haigekassad kulutasid 1927 a. 330,5 tuh. kr ja 1928 a. 393,7 tuh. kr. Sellele järgnevad haigusabirahad tööõnnetuste puhul, milleks kulutati vastavalt 152,4 tuh. kr ja 152,8 tuh. kr. Abirahad kassaliikmeile ja nende perekondadele sünnituse ja surma puhul moodustavad abirahade üldsummast väikese osa -- aastas umbes 50—55 tuh. kr ümber, sest sündide ja surmajuhude arv on väike.

6. Kassaliikmete ravimiskapitali tulud ja kulud.

Recettes et dépenses pour l'assistance médicale des membres des caisses-maladie.

Kassaliikmete ravimine oli haigekassa enese käes 1927 a. 7-s ühishaigekassas. 1928 a. võtsid kassaliikmete ravimise enese kätte veel Kuresaare ja Paide ühis-

haigekassa, kusjuures viimane võttis üle kassaliikmete ravimise ainult mõnelt ettevõttelt.

Üksikasjalise ülevaate ravimiskapitali läbikäikudest annavad eraldi iga haigekassa kohta tab. 13 andmed. Kuna olukord sisult mõlemal aastal, milliste kohta andmed antud, ühtlane, kasutame käsitluse lihtsustamiseks vaid viimase aasta andmeid.

Kassaliikmete ravimiskapitali tulud ja kulud 1927—28 a. (1000 kr)—Recettes et dépenses de l'assistance médicale en 1927—28 (1000 kr)

13.	Keskmine kassaliikmete arv Nombre moyen des assurés	Tulud—Recettes			Kulud—Dépenses			Puudujäägi % % de déficit	Kulu keskmiselt ühe kassaliikme kohta (kr.) Moy. de dépenses par assuré (kr.)		
		Ettevõtjate sissemaks Montant des cotisations des entrepreneurs	Apteek. ja halgumajadelt saadud hinda aland., tagasi-maksud ja toetused—Rabais des épouhég. et des hospitalair.	Kokku Total	Brutto Brutes	Netto Nettes	Puudujäägi (kaetud tagavara kapitalist ja muist allikaist) Déficit (comblé de capitaux de réserves)		Ettevõtjate sisse-maks = 100 Cotisations des entrepreneurs = 100	Ravimiskulu (netto) = 100 Dép. de l'assistance méd. (net.) = 100	Brutto Brutes
1928											
Tallinna ühishaigekassa	13 661	230,4	35,4	265,8	447,2	411,8	181,4	78,7	44,0	32,7	30,1
Võru-Petseri	516	6,5	—	6,5	8,1	8,1	1,6	25,2	20,2	15,8	15,8
Tartu	4 056	58,5	10,0	68,5	91,7	81,7	23,2	39,7	28,4	22,6	20,1
Tallinna linna ettevõtete haigekassa	744	18,9	—	18,9	24,3	24,3	5,4	28,4	22,1	32,6	32,6
Rakvere ühishaigekassa	872	12,7	1,8	14,5	13,9	17,2	4,5	35,2	26,1	21,7	19,6
Narva	799	24,4	—	24,4	25,9	25,8	1,4	5,9	5,6	32,7	32,7
Valga	295	7,1	—	7,1	9,0	9,0	1,9	27,2	21,4	30,6	30,6
Paide	542	1,0	0,1	1,1	0,9	0,8	—	—	—	—	—
Kuresaare	230	3,3	0,1	3,4	3,2	3,1	—	—	—	11,5	11,0
Kokku—Total	21 755	362,8	47,4	410,2	629,2	581,8	219,4	60,5	37,7	29,6 ¹⁾	27,4 ¹⁾
1927											
Tallinna ühishaigekassa	13 241	200,4	36,0	236,4	391,2	356,6	156,2	77,9	43,8	29,5	26,9
Võru-Petseri	492	4,8	—	4,8	6,3	6,3	1,7	37,8	27,4	12,8	12,8
Tartu	3 789	53,0	0,0	53,0	75,0	75,0	22,0	41,5	29,8	19,8	19,8
Tallinna linna ettevõtete haigekassa	671	14,7	—	14,7	18,6	18,6	3,9	26,2	20,8	27,7	27,7
Rakvere ühishaigekassa	848	9,8	1,6	11,2	14,8	13,1	3,5	36,7	26,8	17,4	15,5
Narva	1 589	20,7	2,0	22,7	24,4	22,4	1,7	8,3	7,7	15,4	14,1
Valga	312	6,5	—	6,5	7,1	7,1	0,6	9,3	8,5	22,9	22,9
Kokku—Total	20 942	309,5	39,6	349,1	537,4	499,1	189,6	61,3	38,0	25,7	23,8

Tabelist näeme, et haigekassad ravivad kassaliikmeid ravimiskapitali arvel väga suure puudujäägiga. Ülejäägiga töötasid ainult Paide (175 kr) ja Kuresaare ühishaigekassa (220 kr). Ravimis-

kulude üldsumma (netto) tõusis 1928 a. 581,8 tuh. kr peale, mille katteks haigekassad said ettevõtjailt preemiaid üldsummas ainult 362,8 tuh. kr. Seega tekkis puhas puudujääk aasta

¹⁾ Arvatud välja Paide ühishaigekassa, kus ravitseti ainult osa kassaliikmeid.

kohta 219,0 tuh. kr, mis on kaetud tagavara, resp. tegevuskapitalist. Muuseas, Tallinna ühishaigekassa on saanud Töö-hoolekandeministeriumilt ravimiskapitali puudujäägi katteks 1927 a. 1340 kr.

Ravimiskulude üldsummast puudujääk tegi välja 1928 a. keskmiselt enamjaos kassades ümmarguselt 20—45%. Üksipäini Narva ühishaigekassas tegi puudujääk netto-kulusummast 5,0%. Suurima puudujäägiga töötab Tallinna ühishaigekassa, kus kassaliikmete ravimiskapitali netto-puudujääk oli 1928 a. 181,1 tuh. kr ehk 44% kulude üldsummast. Teiste sõnadega, Tallinna ühishaigekassa ravis oma kassaliikmeid 44% määral tegevuskapitali arvel, mis nähtud ette muiks otstarbeiks — peamiselt haigusabirahadeks ja kindlustatute perekonnaliikmete ravimiseks.

Sarnase ebanormaalse olukorra tagajärjel Tallinna ühishaigekassal on tulnud kärpida kindlustatute perekonnaliikmete arstiabi õigusi, mille valgustuseks toome alljärgnevad andmed.

Kassaliikmete ja nende arstiabiõigusega perekonnaliikmete arvu liikumine Tallinna ühishaigekassas 1923—29 a. (arvud aasta alguks). *Nombre des assurés et des membres de leur famille, ayant le droit de l'assistance médicale dans la caisse-maladie commune de Tallinn en 1923—29 (au 1 janvier).*

14.	Kassaliikmete arv Nombre des assurés	Kassaliikmete perekonnaliikmete arv Nombre des membres de famille des assurés	Perekonnaliikmete arv 100 kindlustatu kohta Nombre des membres de famille des assurés par 100 personnes assurées
1929 . . .	14 070	9 079	64,5
1928 . . .	12 096	13 244	109,5
1927 . . .	13 251	14 738	111,2
1926 . . .	13 477	15 372	114,1
1925 . . .	11 786	20 124	170,7
1924 . . .	12 269	21 173	172,6
1923 . . .	12 281	19 948	162,4

Tabelist näeme, et kindlustatute ja nende arstiabiõigusega perekonnaliikmete arvulises liikumises avalduvad teravalt lahkuminevad vastupidised tendentsid, millele tähelepanu juhtisime juba eelpool. Kassaliikmete arvu suurenedes väheneb nende perekonnaliikmete arv, kellele haigekassa poolt võimaldatakse arstiabi.

Juba kassaliikmete ravimise ülevõtmise algul kärbiti ravimist saajate perekonnaliikmete arvu. Nii, 1. XII. 1925 a. võeti ära arstiabi saamise õigused kassaliikmete vanemalt.

1926 a. augustis võeti ära arstiabi saamise võimalused haigekassa kulul 16—18 a.-vanuseilt kassaliikmete lastelt. Neis piires võimaldati perekonnaliikmetele ravimise saamist kuni 16. VIII. 1929, mil ravimise võimalused anti jälle tagasi kassaliikmete lastele 16—18 a. vanuses ning oma vanemate ravimise õigused neile kassaliikmetele, kellel muid perekonnaliikmeid pole.

Ravimisõigusliste perekonnaliikmete vähene mine 1929 a., võrreldes 1928 a., on fiktiivne, sest 1928 a. sügisel Tallinna ühishaigekassa, perekonnaliikmete ravimisõiguste kontrolli järgi,

kustutas ravimisõigusliste perekonnaliikmete registrist maha umbes 2000 perekonnaliiget.

7. Haigekassade valitsemisekulud.
Dépenses d'administration.

Haigekassade valitsemisekulud on tegelikult veidi madalamad, kui näitab andmestik, kuna nende hulka on võetud mõned, ehkki vähese tähtsusega, muud kulud, mida andmete iseloomu tõttu valitsemise kuludest pole võimalik eraldada.

Haigekassade valitsemisekulud (1000 kr.).
Dépenses d'administration (1000 kr.).

15.	Üldsumma—Montant	% haiguskindlustuse üldkuludest Au total des dépenses %
1928 . . .	130	7,9
1927 . . .	121	8,4
1926 . . .	117	9,2
1925 . . .	114	10,2
1924 . . .	70	8,6
1923 . . .	73	8,8

Haigekassade valitsemisekulud näitavad absoluutarvudes aastast-aastasse järjekindlat kasvu. 1927. a. tõusid nad 121,1 tuh. kr. ja 1928 a. 130,0 tuh. kr. peale, mis teeb välja haigekassade kaudu tehtud haiguskindlustuse kulude üldsummast vastavalt 8,4% ja 7,9%. Ühes haigekassade rahaliste läbikäikude suurenemisega nii tegevus- kui ravimiskapitali arvel, valitsemise kulude osa haiguskindlustuse kulude üldsummast on viimase nelja aasta jooksul langenud 10,2% pealt (1925. a.) 7,9% peale (1928. a.).

Suhteliselt ühe kindlustatu kohta valitsemisekulusid oli 1928 a. ühishaigekassades 3,94 kr., üksikute ettevõtete haigekassades aga 2,59 kr. Seega ühishaigekassades on nad ümmarguselt 50% kõrgemad kui teistes haigekassades. Seda põhjustab ühishaigekassades osalt suurem asjaajamine. Üksikute ettevõtete haigekassadel on võimalus asjaajamise alal saavutada tunduvalt kokkuhoidu, kuna neil ettevõttega, mille juure nad kuuluvad, on osalt ühine raamatupidamine. Haigekassal on võimalik sarnasel korral, näiteks, arvutada ettevõtte raamatupidamise andmeid haigestunud kassaliikme keskmist teenistust, mille alusel kassaliikmed saavad haigustumise korral haigusabiraha jne. Ühishaigekassadel aga seda võimalust pole.

Haigekassade valitsemisekulude erinevus väljendub selgelt valitsemisekulude koosseisus. Nii, teenijate palgad moodustavad ühishaigekassades ümmarguselt 55% valitsemisekuludest, üksikute ettevõtete haigekassades aga alla 50%. Veel suurem vahe on korteri-, kütte- ja valgustuskulude suhtes, mis teevad keskmiselt kindlustatu kohta välja ühishaigekassades 1928 a. 0,35 kr, teistes haigekassades aga 3½ korda vähem. Osatähtsusest moodustavad nad valitsemisekulude üldsummast vastavalt 8,9% pro 3,9%.

Haigekassade valitsemisekulude jaotus 1926—28 a. (keskmised kindlustatu kohta kr.)
Répartition des dépenses d'administration en 1926—28 (moyennes par assuré en kr.)

16.	Teenijate palgad <i>Salaires des employés des caisses</i>	Kantselei kulud <i>Dépenses de bureau</i>	Juhatus- ja revisjonkomisjoni tasu <i>Rémunération de la direction et de la commission de révision</i>	Korteri-, kütte- ja valgustus- kulud <i>Loyer, chauffage et éclairage</i>	Haigekassade liidu liikmeks Fersements pour l'Union des caisses-maladie	Inventarisoetus- ja korraashoiu kulud <i>Mobilier et entretien</i>	Muud <i>Autres</i>	Kokku <i>Total</i>
	a) Ühishaigekassad — <i>Caisses communes.</i>							
1928	2,15	0,32	0,32	0,35	0,18	0,02	0,60	3,94
1927	1,96	0,30	0,32	0,29	0,21	0,06	0,45	3,59
1926	1,80	0,20	0,30	0,20	0,17	0,11	0,47	3,25
b) Üksikute ettevõtete haigekassad — <i>Caisses des entreprises.</i>								
1928	1,26	0,12	0,36	0,10	0,05	0,02	0,68	2,59
1927	1,25	0,16	0,39	0,07	0,07	0,16	0,59	2,69
1926	1,13	0,09	0,40	0,05	0,05	0,14	0,33	2,19
%								
a) Ühishaigekassad — <i>Caisses communes.</i>								
1928	54,6	8,1	8,1	8,9	4,6	0,5	15,2	100
1927	54,6	8,4	8,9	8,1	5,8	1,7	12,5	100
1926	55,4	6,2	9,2	6,2	5,2	3,4	14,4	100
b) Üksikute ettevõtete haigekassad — <i>Caisses des entreprises</i>								
1928	48,6	4,6	13,9	3,9	1,9	0,8	26,3	100
1927	40,5	5,9	14,5	2,6	2,6	5,9	22,0	100
1926	51,6	4,1	13,3	2,3	2,3	0,4	15,0	100

8. Haigekassade tagavarakapitalid.
Réserves des caisses-maladie.

Tagavarakapitalid näitavad juba 1925 a. peale õige intensiivset tõusu. Nad suurenesid ka 1927 (47,0 tuh. kr) ja 1928 a. (71,0 tuh. kr võrra). Haigekassade tagavarakapitalid oleks aga, kahtlemata, kasvanud veel kiiremini, kui neist poleks võetud summe abiks ravimiskapitalile. Praegu olemasolevaid tagavarasid — 1928 a. 13,7₂ kr keskmiselt ühe kindlustatu kohta — ei saa sugugi suurteks pi-

dada, kui võrrelda neid haigekassade ühe aasta sissetulekuga — keskmiselt ühe kindlustatu kohta 46,3 kr (v. tab. 7).

9. Haigekassade varandused.
Patrimoine des caisses-maladie.

Haigekassade varandused, käsi-käes tagavarakapitalide kasvuga, näitavad samuti kiiret tõusu. Kõigi haigekassade varandusi kokku oli aasta lõpul 1927 a. 567,4 tuh. kr, aasta hiljem — 686,953 tuh. kr ehk kindlustatu kohta keskmiselt 1927 a. 15,8 kr ja 1928 a. 17,3 kr. Umbes pool haigekassade varandusist seisab rahas, millest suurem osa hoitakse pankades jooksva arvel. Sellele järgnevad võlgnikutelt saadaolevad summad, mis aastast-aastasse muutuvad. Haigekassade kinnis- ja vallasvara püsib juba 1926 a. saadik peaaegu muutmata ümmarguselt 115 tuh. kr ümber, mis laseb oletada, et haigekassad endid vajalise inventariga on juba küllaldaselt varustanud.

Haigekassade tagavarakapitalid (aasta lõpul).
Réserves des caisses-maladie (à la fin de l'année).

17.	Üldsumma (1000 kr)	Ühe kindlustatu kohta (kr)	% (1921 = 100)	
			Montant	Par assuré
1928	504	13,72	819	459
1927	433	11,88	703	387
1926	365	11,22	626	375
1925	233	6,66	379	222
1924	226	7,57	366	252

Haigekassade varandused (aasta lõpul 1000 kr) — Patrimoine des caisses-maladie (situation à la fin de l'année en 1000 kr).

18.		1928	1927	1926	1925	1924	1923
Varanduse liigid <i>Répartition au patrimoine des caisses-maladie</i>	Kassas sularaha — <i>En caisse</i>	34	40	20	32	24	27
	Hoiu pankades — <i>Comptes des banques</i>	281	254	229	134	138	105
	%% väärtpaberid — <i>Valeurs</i>	4	4	5	5	1	1
	Kinnis- ja vallasvara — <i>Mobilier et immeubles</i>	116	113	116	94	25	6
	Võlgnikud — <i>Créanciers</i>	180	139	144	25	50	62
	Muud — <i>Autres</i>	22	17	—	2	3	1
	Kokku — <i>Total</i>	637	567	514	292	241	202
Keskmine kindlustatu kohta (kr) — <i>Moyenne par assuré (kr)</i>	17,3	15,8	13,9	8,5	7,2	6,0	

Haiguskindlustuse kohta enne Keskbüroo väljaandis ilmunud artiklid:

- Haiguskindlustus 1926 a., R. Sõrmus, Eesti Statistika, 1928 a., lhk. 578—586.
- Haigekassad ja nende liikmed 1926—27 a., R. Sõrmus, Eesti Statistika, 1928 a., lhk. 418—421.
- Haiguskindlustus 1919—25 a. H. Reiman, Eesti Statistika, 1927 a., lhk. 275—383.

JALGRATASTE ARV 1922-28 a. BICYCLETES en CIRCULATION de 1922-28.

Aasta kestel väljaantud sõidulubade järele 1. I. 1929 a. oli üle riigi tarvitusel kokku 53 485 jalgratast, sellest 15 243 linnades ja 38 242 valdades ja alevites. Tallinnas oli 7 088 jalgratast.

Ligikaudsed kokkuvõtted, mis olemas 1920 a. kohta, annavad kogu Eesti kohta umbes 6 000 jalgratast. Kuigi tol ajal registreerimine vast ehk päris täielik ei olnud, tuleks selle arvu lähedusest otsida ennesõjaaegset arvu. Sellega on jalgratas, kui liikumisvahend, laiemas ulatuses tarvitamist leidnud alles iseseisvuse aastail. Arvud kuni viimase aastani on suurenenud kiirenedes: nii suurenes aasta jooksul väljaantud sõidulubade arv, võrreldes eelmise aastaga: 1923 a. — 5 685 võrra, 1924 a. — 7 832 võrra, 1925, 1926 ja 1927 a. kokku 18 081 ja 1928 a. 12 366 võrra; valmis jalgrattaid veeti sisse: 1921 a. — 1 500 tk., 1922 a. — 3 000 tk., 1923 a. — 5 000 tk., 1924 — 8 000 tk., 1925 a. — 4 081 tk., 1926 a. — 6 081 tk., 1927 a. — 9 666 tk., 1928 a. — 16 617 tk., 1929 a. 8 kuu jooksul — 14 305 tk.

1. I. 1929 a. tuli läbistikku iga 21 elaniku kohta 1 jalgratas, kusjuures jalgrataste jaotus maa- ja linnaelanikkude vahel oli peaaegu ühtlane: nii tuli linnades üks jalgratas 21 elaniku kohta, alevites 24 ja valdades 21 elaniku kohta; jalgrataste tiheduse kõikumispiiridena (elanikkude arvu kohta arvates) võiks enamiku administratiivüksuste kohta võtta arvud 15 ja 35, sellega pole kõikumiste amplituud just iseäranis suur. Petserimaa, kus üks jalgratas 125 elaniku kohta tuleb, seisab teistest administratiivüksuseist eraldi. Tallinnas on jalgrattaid tihedalt: siin tuleb iga 13 elaniku kohta üks jalgratas.

Arvesse võttes, et jalgrattal liikumisvahendina palju rohkem tähtsust on maa-, kui linnaelanikkude kohta, tuleb arvata, et käesolev vahekorrd, kus jalgrattaid ühevõrra tihedalt nii maal, kui linnas, pole sugugi lõplik: õieti olime seni intensiivsemas varustumise ajajärgus ja linnad on lihtsalt alevitest ja valdadest jõudnud ette. Viimaste aastate arvud näitavad, et linnades arvude suurenemine juba mõõdukamaks on jäämas ja et jalgrataste juurevool peamiselt ongi suundunud maale; sellest laseb järeldada, et linnades vast ehk enam väga kaugel ei oldagi

meie oludele vastavast küllastunud seisukorrast, milleni maal seni veel lähedal ei olda. 1928 a. juurekasvust (12 366 jalgratast) läks linnadesse 2 304 (18,9%) ja valdadesse ja alevitesse 10 062 jalgratast (81,1%). Linnades suurenes jalgrataste arv 1928 a. 17,8%, ja valdades ja alevites 35,8% võrra.

Lühkel olnud jalgrataste arv 1922—28
Nombre des bicyclettes en circulation de 1922—28.

	1928	1927	1924	1923	1922
Linnad—Villes . . .	15 243	12 939	9 361	7 925	5 119
Huapsalu . . .	359	327	285	196	90
Kuressaare . . .	288	286	150	85	102
Narva . . .	1 089	821	380	273	181
Nõmme . . .	468	345	1)	1)	1)
Paide . . .	221	171	108	66	48
Paldiski . . .	38	40	24	13	8
Petseri . . .	112	...	22	30	37
Pärnu . . .	1 399	1 268	608	529	307
Põltsamaa . . .	160	135	1)	1)	1)
Rakvere . . .	642	526	310	250	156
Tallinn . . .	7 083	6 314	5 965	5 320	3 600
Tapa . . .	192	175	1)	1)	1)
Tartu . . .	1 766	1 350	860	625	359
Tõrva . . .	115	63	1)	1)	1)
Türi . . .	159	163	1)	1)	1)
Valga . . .	313	307	205	137	78
Viljandi . . .	475	373	238	220	104
Võru . . .	360	275	211	181	58
Alevid—Bourgs . . .	1 156	828	1 067	827	474
Antsla . . .	62	2	20	12	5
Eiva . . .	58	46	35	21	—
Jõgeva . . .	71	41	20	20	13
Jõhvi . . .	124	96	59	46	32
Kallaste . . .	17	13	10	7	6
Keila . . .	95	58	—	—	—
Kilingi-Nõmme . . .	130	102	46	39	32
Kunda . . .	92	51	43	39	15
Kürdla . . .	33	29	47	37	31
Mustvee . . .	103	83	35	29	14
Mõisaküla . . .	102	91	38	39	31
Narva-Jõesuu . . .	85	51	83	52	24
Nõmme . . .	2)	2)	179	156	71
Otepää . . .	32	26	31	12	8
Põltsamaa . . .	2)	2)	78	55	45
Sindi . . .	74	65	61	54	48
Suure-Jaani . . .	64	62	46	41	—
Tapa . . .	2)	2)	86	68	46
Tõrva . . .	2)	2)	49	43	19
Türi . . .	2)	2)	96	54	29
Võõpsu . . .	14	12	5	3	...
Maad—Arrondissement . . .	37 086	27 352	12 660	6 504	3 979
Harju . . .	5 042	4 192	2 457	1 323	950
Järva . . .	2 702	1 998	915	634	348
Lääne . . .	4 912	3 783	2 116	1 818	...
Petseri . . .	468	348	129
Pärnu . . .	4 044	3 276	2 344	...	1 165
Saare . . .	3 364	2 688	938	681	514
Tartu . . .	3 451	2 755	555	435	342
Valga . . .	668	421	244	219	109
Viljandi . . .	3 787	2 397	1 394	894	551
Viru . . .	5 847	4 067	1 473
Võru . . .	2 201	1 428
Üldse—Total . . .	53 485	41 119	23 088	15 256	9 571

1) V. alevid; 2) v. linnad.

Jalgrataste arv valdades — Nombre des bicyclettes dans les communes rurales.

2.	Jalgrataste arv			Jalgrataste arv			Jalgrataste arv	
	1928	1927		1928	1927		1928	1927
Harjumaa	5 642	4 192	Rikholdi	136	98	Tartumaa	3 451	2 755
Alavere	71	86	Saulepa	147	129	Aakre	50	30
Anija	118	92	Sinalepa	100	76	Ahja	102	87
Hageri	185	124	Slpa	35	18	Alatskivi	35	26
Harku	102	76	Sooniste	56	45	Aru	15	11
Inglise	116	69	Sutlepa	52	37	Avinurme	210	210
Juuru	206	168	Suuremõisa	86	55	Elistvere	85	62
Järvakandi	175	147	Taebla	150	109	Haaslaava	36	36
Jõealme	108	83	Vaikna	105	78	Hellenurme	9	8
Kabala	55	55	Velise	257	250	Harjanurme	61	27
Kaitu	140	118	Veltsa	96	41	Jõgeva	62	62
Kehтна	194	141	Vigala	350	301	Kaarepere	101	75
Keila	149	90	Vornsi	210	199	Kambja	67	61
Kernu	153	98	Võnnu	83	47	Kasepää	30	25
Kiiu	150	60				Kastre-Võnnu	58	60
Kloostri	281	202	Petsertmaa	468	348	Kavasta	88	74
Kodasu	53	32	Irbo-ka	86	86	Kavilda	43	48
Kohila	232	160	Järvesuu	29	19	Kirepi	20	14
Kolga	257	176	Kulje	4	4	Kodijärve	46	8
Kuimetsa	78	59	Laura	33	26	Kokora	12	8
Kuivajõe	78	65	Meremäe	32	40	Kongota	72	47
Kurna	82	80	Mäe	35	21	Krüüdiari	105	80
Kõnnu	350	275	Petseri	73	30	Kudtna	30	30
Laitse	37	12	Rootova	48	48	Kuremaa	122	82
Nabala	52	40	Satseriina	10	8	Kuuste-Vana	45	45
Naissaare	Senno	68	66	Kuuste-Vastse	56	44
Nehatu	82	59				Laeva	38	28
Nõva	115	95	Pärnumaa	4 044	3 275	Laiuse	50	59
Pakri	—	—	Abja	126	108	Laine-Tähkvere	135	87
Peningi	94	60	Are	106	90	Lobusuu	31	25
Prangli	—	—	Audru	124	91	Luke	24	12
Raasküla	79	55	Enge	116	95	Luurja	42	42
Rae	130	75	Hallinga	114	78	Meeksi	32	23
Rakküla	155	120	Häidemeeste	49	46	Meeri	51	51
Rapla	532	403	Jäärja	101	82	Mäkea	56	38
Ravila	168	135	Jõõpre	38	28	Otepää-Vana	21	14
Rilsepere	154	92	Kaelaste	67	62	Otepää-Vastse	25	11
Saku	45	42	Kaisma	100	73	Palu	61	57
Saue	104	70	Kariste-Uue	48	29	Palupera	32	30
Trilgi	170	165	Kariste-Vana	102	92	Pangodi	20	15
Tuhala	42	35	Karksi	60	39	Peipsiäärsse	78	18
Varbola	161	100	Kihnu	6	1	Pilkuse	9	4
Vihterpalu	78	68	Kilingi	101	74	Puurmanni	90	74
Vilmsi	49	46	Koonga	280	246	Päidla	20	20
Vüäna	62	52	Laatre	54	20	Pühajärve	25	25
			Laiksaare	84	82	Raadi	130	180
Järvamaa	2 702	1 998	Lelle	185	163	Ranna	15	12
Albu	274	127	Orajõe	45	37	Rannu	75	50
Alliku	129	95	Pati	72	94	Rasina	75	48
Ambla	163	210	Penuja	25	29	Roela	55	49
Anna	102	64	Pollu	23	44	Ropka	12	11
Elamanni	120	119	Pornuse	55	43	Rõngu	93	75
Esna	250	155	Põõgli	73	13	Saadjärve	57	42
Kapu	78	45	Reiu	18	11	Saare	40	26
Kirna	50	43	Sauga	111	83	Sootaga	75	35
Koigi	109	60	Seliste	103	61	Tammistu	32	27
Kuksema	113	85	Suigu	18	12	Torna	89	54
Käru	164	130	Taali	110	75	Tähtvere	32	22
Lehtse	170	120	Tahkuranna	31	50	Uderna	24	24
Ligivalla	84	65	Talli	110	82	Ulla	34	30
Mõo	71	20	Tammiste	7	8	Vaimastvere	48	32
Nõmküla	94	94	Tori	304	264	Valguta	90	69
Särevere	251	181	Tõstamaa	140	120	Vara	30	28
Vahastu	30	15	Uulu	85	50	Vesperi	48	45
Veinjärve	200	112	Vee	98	71	Vorbuse	4	3
Väätsa	86	49	Viluvere	40	28			
Võhmata	169	209	Voitveti	119	76	Valgamaa	668	421
			Võlla	98	72	Helme	34	14
Läänemaa	4 912	3 783	Vändra-Uue	223	171	Holdre	12	9
Asuküla	127	94	Vändra-Vana	358	283	Hummuli	30	20
Emmaste	219	158				Jõgeveste	48	16
Haimre	202	134	Saaremaa	3 252	2 688	Kaagjärve	31	28
Jõgisoo	90	67	Abroka	72	112	Karula	40	40
Kalju	23	18	Hellama	170	134	Keeni	19	17
Keina	198	143	Kaarma-Suure	139	124	Koorküla	41	28
Kirbla	215	160	Kihelkonna	166	143	Kuikatsi	95	54
Kolovere	69	52	Kogula	194	139	Laanemetsa	23	13
Kõrgessaare	128	94	Kärja	196	164	Laatre	20	10
Lihula	246	214	Laimjala	150	102	Leebiku	33	12
Lutiste	88	77	Leisi	215	177	Lõve	65	35
Lähtru	83	46	Loona	178	134	Patküla	30	16
Martna	140	105	Lümmada	283	243	Sangaste	57	40
Massu	225	178	Maasi	197	162	Sooru	22	10
Märjamaa	234	173	Muhu-Suure	174	138	Taagepera	78	18
Oru	207	152	Mustjala	232	196	Taheva	29	25
Paadremaa	127	90	Pihla	271	210	Tõlliste	21	16
Paatsalu	213	133	Pärsama	148	114			
Pallivere	87	69	Ruhnu	2	2	Viljandimaa	3 789	2 397
Passlepa	70	61	Torgu	231	167	Adavere	130	69
Pihvaku	80	69	Uuemõisa	308	237	Aidu	81	36

Jalgrataste arv valdades (järg) -- Nombre des bicyclettes dans les communes rurales.

2.	Jalgrataste arv			Jalgrataste arv			Jalgrataste arv	
	1928	1927		1928	1927		1928	1927
Heimtal	38	16	Iisaku	189	69	Karilatsi	36	28
Holstre	80	43	Iluka	87	65	Kasaritsa	50	27
Imavere	199	119	Järve	367	215	Kioma	48	19
Kaarli	58	26	Jõhvi	152	84	Koiola	126	50
Kabala	217	158	Kalvi	148	105	Kooraste	66	24
Kurista	59	40	Kohtla	86	39	Krabi	14	3
Kärstna	52	36	Kose	30	14	Kõlleste	65	35
Kõo	384	224	Kunda-Malla	102	79	Kähri	22	27
Kõpu-Suure	182	128	Küti	257	200	Kärgula	47	37
Loodi	35	11	Maidla	87	73	Laitsna-Vana	11	5
Lustivere	82	57	Mättaguse	284	150	Lasva	16	14
Olustvere	155	124	Narva	40	7	Linnamäe	20	20
Pajusi	158	98	Paasvere	208	122	Loosi	19	7
Pulatu	39	29	Pada	145	104	Misso	61	40
Päri	12	10	Palme	201	140	Moisekatsi	49	49
Pärsti	33	25	Peetri	83	64	Mõniste	35	18
Põitsamaa-Uue	49	31	Porkuni	260	198	Nursi	32	44
Põitsamaa-Vana	159	102	Püssi	124	92	Orava	63	41
Riidaja	34	21	Rakvere	196	205	Peri	98	31
Rutikvere	75	41	Roela	118	75	Pindi	30	10
Soosaare	141	102	Rägavere	219	189	Põigaste	68	22
Suislepa-Uue	32	22	Saksi	82	70	Rogosi	22	22
Suislepa-Vana	61	31	Salla	85	62	Roosa-Vana	32	22
Sürgavere	122	86	Skarjatina	22	16	Roosa-Vastse	6	6
Taevere	201	155	Sõmeru	210	253	Räpina	161	57
Tarvastu	101	70	Tudulinna	109	55	Rõuge	25	25
Tuhalaane	49	32	Undla	142	84	Saaluse	38	20
Tänasilma-Vana	59	29	Vaivara	239	115	Saru	30	15
Uusna	35	18	Vao	400	325	Sõmerpalu	57	42
Vastemõisa	126	87	Varangu	147	75	Timo	28	27
Vihriatsi	13	10	Vasknarva	10	6	Toolama	45	29
Viljandi	100	47	Venevere	30	30	Tsooru	40	40
Võidu-Uue	74	50	Vohnja	87	65	Urvaste	56	27
Võidu-Vana	47	28	Vihula	229	130	Vaabina	42	18
Võisiku	245	140	Voka	89	62	Valgjärve	75	54
Õisu	72	36				Vastseliina	43	38
			Võrumaa	2201	1428	Vertora	100	80
Virumaa	5847	4067	Aleksandri	45	40	Vliitna	22	20
Aaspere	198	119	Autsla-Vana	79	60	Võru	54	54
Anvere-Joala	89	48	Antsla-Uue	60	53			
Avanduse	214	96	Erastvere	108	102	Üidse valdades	37 086	27 352
Erra	46	39	Hannja	19	18			
Hatjala	195	127	Kahkva	38	24			

Kursiiv arvude juures on andmete puudumisel kasutatud eelmise chk järgneva aasta arve.

Sõiduristade arvu kohta Keskbüroo väljaandis enim ilmunud artiklid:

Mootorsõidukite arv 1.1.1929 a. Eesti Statistika, 1929 a., lhk. 339—340.
 Sama 1922—26 a., P. Semper, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 402—403.

TOLLIMAKS ja VÄLISKAUBANDUS TOLLITARIIFI KOHASELT 1928 a.

DROITS de DOUANE et COMMERCE EXTÉRIEUR d'après le tarif douanier en 1928.

Seadusega 5. 6. 1928 a. lubati ilma tollita sissetuua apelsine, mandariine, pomerantse ja sidruneid; punast puud, viineeri albumiini, munakollast tehniliseks otstarbeks ja okasraasi; sama seadusega tõsteti tollimäära kleehtitud vineeri pealt. Väljaveos kaotati sama seadusega väljaveo toll looma-soolikate ja magude pealt. 1928 a. 15 septembrist hakkas maksma minimaal ja maksimaal tollitariifi, millest minimaal tollitariifi endast kujutab 1927 a. tollimäärast nende kaupade pealt, mis pärit kaubalepingutega seotud riikidest, mida aga laiendati ka nende riikide peale, millega kaubalepingud sõlmimisel. Maksimaaltariifi kujutab tollimäärasi 50% võrra kõrgemaid eelnimetatuist (minimaaltariifist), mille alla käivad kaubad päritoluga neist riikidest, millega Eestil kaubalepinguid sõlmitud pole.

Tegeelikult tuli maksimaal tariifiga kauba tollimisi 1928 a. väga vähe ette, sest riikidega, millega meil elavam kaubavahetus, olid sõlmitud kaubalepingud, ehk olid sõlmimisel.

Tollitulude liikumist viimase 4 aasta jooksul, mille kohta andmed olemas, näitab järgmine tabel:

	1928	1927	1926	1925
Sisseveotoll (tuh. kr.)—Droit d'importation (milliers kr.)	20 700,1	16 852,3	16 452,5	14 703,8
Väljaveotoll (tuh. kr.)—Droit d'exportation (milliers kr.)	473,3	730,1	1 445	1 181
Kokku—Total	21 173,4	17 582,4	17 897,5	15 884,8

1928 a. saadi tollimaksudest tulu 21 173,4 tuh. kr, seega rohkem eelmisest aastast 3 591,0 tuh. kr ehk 20,4%. Sarnast järsku tõusu näeme vaatlusalusel ajajärgul — 1925-28 a., esimest korda, kuna varemalt olnud suurem tõus — 1926 a. — võrdus ainult 2 012,7 tuh. kr ehk 12,7% eelmise aasta tulust. 1928 a. saadud tulust andis sisseveotoll 20 700,1 tuh. kr ehk 97,8%, kuna väljaveo toll andis tulu ainult 473,3 tuh. kr ehk 2,2%. Eelmisel, 1927 a., olid vastavad suhtarvud 95,8% ja 4,2%. Suurenemine sisseveo tollidest võrdus 3 847,8 tuh. kr ehk 22,8%, väljaveo tollist saadud tulu vähenes 256,8 tuh. kr ehk 35,2% võrra; eelmisel aastal oli väljaveo tolli langus veel suurem, nimelt ligi 50% ja võrreldes 1926 aastaga, langesid väljaveotollit tulud 1928 a. 971,7 tuh. kr ehk 67,2% võrra.

Sellist tollisummade muutust 1928 a. põhjustas: sisseveos—märksa suurem kaupade sissevedu, väljaveos — tollimaksustatud kaupade väljaveo vähenemine, mida kinnitab allpool toodud üksikasjaline tollisummade vaatlemine.

Olgugi, et tollimaksu kaalu järele võetakse, ei ühtu sisseveo tolli summade liikumine 1928 a. kui ka eelmisel aastal kaupade sisseveoga kaalu järele. Võttes aluseks (100) 1925 a. sisseveetud kaubakvantumi (tonnides) ja saadud sisseveotollimaksu suuruse arvud, näeme, et sel ajal, kui sisseveetud kaubakvantumi arvud liikusid 100: 107:101: ja 128, tollimaksu vastavad arvud olid 100:112; 115 ja 141.

2.	Sissevedu—Importation		Tollimaks 1000 kr Droits de douane en 1000 kr	Tollimaksu % kauba väärtusest Droit douanier au prix en %
	Tonnides En tonnes	Väärtus tuh. kroonides Valeur en 1000 kr		
1928	469 618	131 373,0	20 700,1	15,8
1927	369 021	96 417,2	16 852,3	17,5
1926	393 004	95 569,7	16 452,5	17,2
1925	366 140	96 546,2	14 703,8	15,2

Samuti erineb tollisumma liikumine sisseveetud kaubaväärtuse liikumisest. Nii moodustas sisseveotoll kaubaväärtusest 1928 a. 15,8%; seega näitab suhe saadavate tollitulude ja sisseveetud kaubaväärtuse vahel langust, võrreldes eelmise 2 aastaga, millal vastavad arvud olid 17,5 ja 17,2% ja ligineb 1926 a. arvule, mille oli 15,2%.

Üldse oleneb vahekorra muutumine sisseveetud kauba kvantumi ja tollitulude ning kauba väärtuse ja saadud tollitulude vahel esiteks muudatustest tollimäärades, teiseks sisseveetavate kaupade koosseisust, kolmandaks kaubalepingutest ning neljandaks kaupade kallinemisest või odavnemisest.

1928 a. ilmsiks tulnud vahekorra muutumine kaubaväärtuse ja tollitulude vahel on peaaegu likult tingitud kaupade koosseisust.

Teadupärast on meil sisseveos teravilja (väljaarvatud nisu) sissevedu ilma tollita ning tööstus-tooresainete pealt võetav tollimaks võrdlemisi madal, kuna muude toidu-maitseainete, jookide ning paljude tööstusvalmissaaduste, nagu tekstiil-, naha- jne. tööstussaaduste pealt võetav toll on võrdlemisi kõrge. Ühe ehk teise liigi kaupade elavam sissevedu mõnel aastal tõstab ehk alandab tunduvalt sissetulekuid tollimaksudest.

Vaatluse all oleva 1928 a. sisseveo koosseis erineb eelmisest aastast tunduvalt erakordsest suure teravilja sisseveo tõttu ikalduse mõjul; toiduainete rühm suurenes kaalu järele 50,5%, väärtuse järele 47,5%; tollitulude suurenemine aga jäi mõlemist suhtarvust tubliste maha—suu-

renedes ainult 18,1%, sest veeti sisse peaaegjalikult just tollivaba teravilja, nagu rukist, kaera, otra. See asjaolu ei alandanud üksi tollimaksu suhtarvu kaubaväärtusest toiduainete rühmas, vaid mõjus alandavalt sama vahekorrale ka üldarvudes.

3.	Kaal tonnides—En tonnes				Väärtus 1000 kr.			
	1928	1927	1926	1925	1928	1927	1926	1925
Toiduained, joogid, tubak	194 150,7	128 632,0	169 360,0	149 735,4	41 549,0	28 175,2	34 297,8	32 948,5
Toores- ja poolvalmisained	131 478,0	118 817,0	127 130,2	120 100,0	23 203,0	18 093,8	20 437,7	25 415,8
Valmis- ja poolvalmisained	143 989,0	121 572,0	96 513,0	96 303,5*	66 443,0	50 142,4	40 722,5	38 167,4
Elusloomad (arv)	10 254	928	514	139	178,0	35,8	61,7	14,5
Kokku	469 617,7	369 021	393 003,6	366 139,8	131 373,0	96 417,2	95 569,7	96 546,2

(järg)—(suite.)

	Tollimaks 1000 kr Droits de douane en 1000 kr				% tolli üldsummast Dr. douan. au montant total en %				Tollim.% väärtusest Droits douaniers au prix en %			
	1928	1927	1926	1925	1928	1927	1926	1925	1928	1927	1926	1925
Denrées aliment. boissons, tabac	9 127,4	7 720,4	7 754,0	6 757,9	44,1	45,9	47,1	46,0	22,0	27,4	22,6	20,5
Matières premières et produits demi-ouvrés	425,7	359,9	388,3	424,4	2,1	2,1	2,4	2,9	1,8	2,0	1,9	1,7
Produits ouvrés et demi-ouvrés	11 147,0	8 762,9	8 310,2	7 521,4	53,6	52,0	50,5	51,1	16,8	17,5	20,4	19,7
Animaux vivants	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total	20 700,1	16 852,2	16 452,5	14 703,8	100	100	100	100	15,8	17,5	17,2	15,2

Üksikute kaubarühmituste järele võttes koosnes 1928 a. sisseveetud kaupade pealt saadud tollitulu 41,1% toiduainete, jookide ja tubaka tollist, 53,8% valmis- ja poolvalmissaaduste tollist ning 2,1% toores- ja poolvalmisainete tollist. Seega lasub tollimaksu raskus toidu- ja maitseainetel ning valmis- ja poolvalmis tööstussaadustel, kuna toores- ja poolvalmis ained, mille väärtus üldsisseveos võrdub 17,1%, tähtsuseti osa tolli tulust annavad. Eelmise aasta arvudega võrreldes on toores- ja poolvalmisainete pealt saadud tollitulu osatähtsus püsinud samal tasapinnal, langenud on toiduainete ning

tõusnud valmis- ja poolvalmissaaduste pealt saadud tulude osatähtsus. Absoluutselt aga eelmise aastaga võrreldes suurenes sisseveo tollist saadud tulu toiduainete, jookide jne. pealt 1 398 tuh. kr ehk 18,1%, toores- ja poolvalmisainete pealt 65,8 tuh. kr ehk 18,3% ning valmis- ja poolvalmissaaduste pealt 2 384,1 tuh. kr ehk 27,2% võrra.

Alljärgnevalt vaatleme üksikuid kaubarühme üksikasjalisemalt.

Esimeses, toiduainete, jookide jne. rühmas andsid suuremat tulu järgmised kauba rühmitused.

4.	Sisseveo väärtus 1000 kr Valeur d'importation en 1000 kr	Tollimaks 1000 kr Droits de douane en 1000 kr	% tolli üldsummast Droits douaniers au montant total en %	% vastava rühma tollituludest % au droit douanier des groupes corres.
Tera- ja jahvatatud vili—Céréales et produits de la meunerie	22 457	2 815	13,6	30,8
Joogid—Boissons	102	168	0,8	1,8
Tubak—Tabac	1 152	1 318	6,4	14,1
Muud toidu ja maitseain.—Autres denrées alimentaires et colon.	14 862	4 762	23,1	52,4

Suurimaks tuluandjaks on rühmitus „muud toidu ja maitseained“, mille all on arvestatud mitmesugused koloniaalkaubad — kohv, tee, suhkur, riis, sool, heeringad, igasugune puuvili toores ja kuivatatud, vürtsid igasugused jne. Nende kaupade pealt saadud tollitulu andis 23,1% sisseveo tolli üldtuludest ning üle poole—52,4% oma rühma tollituludest. Võrreldes 1927 a. suurenes sisseveos nende kaupade väärtus 17,5%

võrra, nende pealt saadud tollitulu suurenes ainult 11,4% võrra. Seetõttu vähenes ka „muude toidu- ja maitseainete“ rühma tollitulude osatähtsus võrreldes eelmise aastaga nii võetult üldsummast — 25,5 pealt 23,1% peale, kui ka võetult oma rühma tollituludest 55,5 pealt 52,4% peale.

Seda suhtarvude vähenemist põhjustasid, ühest küljest tollimäärade alandamine apelsinide,

sidronite, banaanide jne. pealt, ning teisest küljest kaubalepingu maksmahakkamine Kreeka, mille tõttu alandati tollimäära siu kuivatatud puuvilja — rosinate, korintide jne. pealt, ühenduses millega suurenes väga tunduvalt ka nende kaupade sissevedu.

Järgmine suurem rühmitus siin on „tera- ja jahvatatud vilja“, mille all arvestatud rukis, kaer, oder, nisu terades ja jahus, kruubid, tangud jne. Nende kaupade pealt saadud tollitulud andis 13,8% sisseveo tolli üldtuludest, ning 30,8% oma rühma tollituludest. Eriti siin puutub silma suur kontrast sisseveetud kauba väärtuse ja tollitulude suurenemise vahel: sel ajal kui sisseveetud kauba väärtus suurenes 70,7% võrra, tõusid sama kauba pealt saadud tollitulud ainult 25,3% võrra. Seda nähtust põhjustas eelpool nimetatud suur tollivaba teravilja sissevedu ning selle rühma tollitulud on saadud ainult niu terade ja jahvatatud vilja sisseveo pealt, millest viimase moodustab peaaugulikult nisujahu ja manna. Nimelt annab väärtuse järele võetud 33,1% suurune niu sissevedu 98,3% tera- ja

jahvatatud vilja rühmituse tollituludest. Nisuja nisujahutollide juures tuleks tähendada, et viimane piiras teatud määral nisujahu sissevedu sundides sissetooma niu terades ja andes seega tööd ja teenistust oma maa veskitele. Nisujahu tolli on teatud määral kaitsetoll oma maa tööstusele, mitte aga keelutoll, kuna nisujahu ikkagi võrdlemisi suurel määral sisse tuuakse.

Jookide ja tubaka sissevedu (väärtuse järele), samuti ka nendelt võetud tollitulud on 1928 a. võrreldes 1927 a. suurenenud, esimesel 59,3% ja 57,0% võrra (seega peaaegu võrdselt) ning teisel 12,3 ja 22,6% võrra. Tollitulude osatähtsus mõlema kaubarühmituste juures on jäänud pea eelmise aasta tasapinnale.

Mis puutub selle rühma tollitulude osatähtsusse tollide üldsummast, siis püsis see pea eelmise aasta tasapinnal, suurenedes ainult 0,3% võrra.

Alljärgnevalt toome mõned tähtsamad esimese järgu toiduained veel eraldi, et selgemat pilti saada, missuguste ainete pealt ja kui palju iga ühelt riik tollimaksu saab.

Üksikute toidu- ja maitseainete sissevedu ja toll 1928 a.
Importation des principaux articles de consommation et droits douaniers perçus.

5.	Sissevedu (tuh. kroonides) <i>Importation (en milliers kr)</i>	Toll (tuh. kr). <i>Droit douanier (en milliers kr)</i>	Toll % üldsummast <i>Au montant total en %</i>	Toll % cif üldväärtusest <i>Droit douanier au prix cif en %</i>
Nisu terades— <i>Froment en grains</i>	5 111	1 609	7,7	31,5
Riis— <i>Riz</i>	921	301	1,5	32,7
Jahu, nisupüü ja manna— <i>Farine, farine de froment blutée et manne</i>	2 345	1 175	5,7	50,1
Kuivatatud puuvili— <i>Fruits séchés</i>	484	216	1,0	44,6
Kohv— <i>Café</i>	286	136	0,6	47,6
Tee— <i>Thé</i>	231	61	0,3	26,4
Tubak— <i>Tabac</i>	1 132	1 253	6,1	110,7
Suhkur— <i>Sucre</i>	6 477	3 058	14,6	45,8
Sool— <i>Sel</i>	588	171	0,8	29,1
Heeringad, silgud— <i>Harengs, petits harengs salés</i>	2 985	248	1,2	6,3
Kokku— <i>Total</i>	20 760	8 223	39,7	39,6

Ainult niu teras ja jahvatatult ning suhkur annavad 64% toiduainete tollisummast. Kui siia juure lisame veel tubaka tollisumma, ei jää palju enam puudu toidu- ning maitseainete kogu tollisummast.

Huvitav on märkida, et võrdlemisi tähtis sisseveetav toiduaine — heeringad ja silgud — annab 2,7% toiduainete tollisummast ehk 1,2% tolliüldsummast.

Kuna toodud tabelis andmed 1928 a. kohta leiduvad, toome alljärgnevalt tähtsamad erinevused eelmise aastaga võrreldes. Absoluutselt suurenenud on tollitulud kõigi nimetatud ainete pealt, väljaarvatud kohv ja tee, millede pealt saadud tulu väikest alanemist näitab. Eriti suur tõus oli aga nisuterade pealt—425 tuh. kr ehk 35,3%. Samuti tõusid tulud suhkru tollist 257 tuh. kr ehk 9,3% võrra. Tollitulude suurenemised teiste tab. 5. nimetatud kaupade pealt nende

väikese erikaalu tõttu on vähemad. Nimetatud ja muude toiduainete tollitulude suurenemine on tingitud nende kaupade sisseveo kasvust kaalu järgi.

Tollitulude absoluutselt suurenemisest või vähenemisest on peamiselt huvitatud fiscus, rahvamajanduslikust seisukohast on aga palju tähtsam tollikoormatuse küsimus, s. o. suhe vastava kauba väärtuse ja tema pealt võetava tollimaksu vahel. Nagu tab. 3 nägime on see vahekorid 1928 a. võrreldes 1927 a. veidi langenud — 17,5% pealt 15,8% peale, sealjuures on üksikute kaubarühmade järele võttes see langus kõige suurem olnud toiduainete, jookide jne. rühmas: 27,4% pealt 22,0% peale. Kuid see langus on näiline, kui meelestame, et selle põhjustas suur vilja sissevedu. Eemaldades selle faktori, näeme, et ülejäänud selle rühma kaubad on maksustatud 33,1% nende kaupade cif väärtusest (eelmisel aastal oli see suhe 35,6%).

VALISKAUBANDUS JA TOLLIMAKS 1928 a. — COMMERCE EXTÉRIEUR et DROITS de DOUANE en 1928.

6.	Sissevedu — Importation					Väljavedu — Exportation				
	Tonnid	1000 kr.	1928 a. tollimaks kroonides	% tollimaksu summast	Tollid % cif hinnast	En tonnes	En 1000 kr.	Droits de douane en Ekr	Au montant total en %	Droits douaniers pris cif en %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

I. TOUDUAINED, JOOGID, TUBAK — DENRÉES ALIMENTAIRES, BOISSONS, TABAC

Üldse—Total	194 150,7	41 549	9 127 431	44,1	22,0	59 154,9	46 832	—	—	—
1. Tera- ja jahvatatud villi, kartul—Céréales, produits de la meunerie, pommes de terre	107 258,8	22 457	2 814 976	13,6	12,5	88 513,0	4 001	—	—	—
2. Loomatoid—Fourrage	15 496,3	2 495	4 327	0,0	0,2	785,6	133	—	—	—
3. Karjasaadused—Produits animaux	457,5	541	40 899	0,2	7,6	17 836,0	40 588	—	—	—
4. Joogid—Boissons	68,4	102	167 745	0,8	164,5	289,7	71	—	—	—
5. Tubak—Tabac	765,4	1 152	1 817 799	6,4	114,4	9,7	17	—	—	—
6. Muud toidu- ja maitseained—Autres denrées alimentaires	70 104,3	14 862	4 781 695	23,1	32,2	1 770,9	2 024	—	—	—

II. TOORES- JA POOLVALMISAINED — MATIÈRES BRUTES ET FABRIQUÉES

Üldse—Total	131 478,0	23 203	425 651	2,1	1,8	385 631,8	39 845	445 407	94,1	1,1
1. Nahad, karusnahad (töötlemata)—Cuir, peaux (bruts)	1 174,9	2 564	18 891	0,1	0,7	779,3	2 281	25 278	5,3	1,1
2. Seemned ja elustaimed—Semences et plantes vivantes	3 475,4	1 605	106 330	0,5	6,6	355,7	108	388	0,1	0,4
3. Metsamaterjal—Produits forestiers	6 048,8	470	12 111	0,1	2,6	295 034,5	21 421	110 202	23,3	0,5
4. Paberi tooresmaterjal (peale kalsude)—Matières de papier (excl. chiffons)	3 624,0	488	4 587	0,0	0,9	27 047,7	4 697	—	—	—
5. Lina toores ja linajäänused—Lin brut et déchets de lin	70,6	90	12 625	0,1	14,2	6 244,8	9 804	281 265	50,4	2,9
6. Puuvill toores ja puuvillajäänused—Coton brut et déchets de coton	5 466,7	11 079	74 839	0,4	0,7	571,2	142	8 709	1,9	6,1
7. Vill toores, jäänused ja villased kalsud—Laine brute et déchets de laine	492,7	1 058	13 602	0,1	0,8	175,3	68	2 816	0,6	4,1
8. Muud tekstiilmaterjalid—Autres matières textiles	2 790,0	1 616	699	0,0	0,1	172,2	38	—	—	—
9. Rauamuld ja vanaraud—Minéral de fer et vieux fer	1 526,8	137	—	—	—	8 056,7	315	10 063	2,1	3,2
10. Põlevkivi, kivisüsi—Schiste combustible, houille	90 731,8	1 630	104 319	0,5	6,4	10,3	0,0	—	—	—
11. Teised mineraalsaadused, metalle mitte sisaldavad—Autres matières minérales ne conten. pas de métaux	9 141,8	252	7 246	0,0	2,9	48 985,7	266	—	—	—
12. Ölid, rasvad, vaigud, tooreskumm—Huiles, graisses, résines, gomme brute	6 651,9	1 479	68 312	0,3	4,6	2 979,7	302	—	—	—
13. Muud tooresained—Autres matières brutes (non fabriquées)	282,6	185	2 030	0,0	1,5	218,7	408	6 686	1,4	1,7

III. VALMIS- JA POOLVALMISAINED—PRODUITS FABRIQUÉS

Üldse—Total	143 989,0	66 443	11 146 986	53,8	16,3	146 326,3	39 036	27 879	5,9	0,1
1. Nahad, karusnahad (töötletud)—Cuir, peaux (apprêtés)	150,2	3 623	283 950	1,4	7,8	317,4	1 355	—	—	—
2. Nahast valmistatud asjad—Articles en cuir	29,3	317	72 281	0,4	20,3	14,4	66	—	—	—
3. Puutööstussaadused—Ouvrages en bois	1 232,0	670	95 183	0,4	14,2	19 605,2	6 368	—	—	—
4. Paber, papp, trükitöö—Papier, carton, imprimés	3 036,5	1 875	246 957	1,2	13,1	28 606,4	7 050	—	—	—
5. Linane niit, lõng ja linaaadused ¹⁾ —Fils et articles de lin	6,3	52	4 452	0,0	8,6	30,5	128	—	—	—
6. Puuvillaniit, lõng ja -aadused—Fils et articles de coton	713,3	6 072	2 178 511	10,5	36,9	347,4	14 375	—	—	—
7. Villane niit, lõng ja villasaadused—Fils et articles de laine	515,3	6 898	1 518 627	7,5	22,5	64,0	797	—	—	—
8. Muud tekstiilsaadused—Autres articles textiles	464,0	1 998	960 436	4,7	48,1	1 769,1	3 106	—	—	—
9. Kehakate—Vêtements	29,8	611	288 640	1,3	44,0	0,9	7	—	—	—
10. Jõu- ja töömehhanad—Machines motrices et opératrices	7 112,0	893	358 512	1,7	4,1	916,5	831	—	—	—
11. Elektrimasinad, aparaadid, tarbeasjad—Machines et appar. électriques	596,4	1 839	125 446	0,6	6,8	169,1	478	—	—	—
12. Jõuvankrid ja transportabinõud—Matér. de transport et voitures à moteur	1 147,0	3 740	684 950	3,3	18,3	10,0	34	—	—	—
13. Instrumentid, aparaadid, laskeriistad—Instrum., appar., armes à feu	125,7	896	216 300	1,0	24,1	5,6	37	—	—	—
14. Metallid—Métaux	22 909,3	4 189	185 530	0,9	4,4	244,1	550	14 725	3,1	2,6
15. Metallkaup—Articles en métal	9 024,7	6 387	878 898	4,3	13,8	298,1	241	—	—	—
16. Kivid, mullad töötletud—Pierres et terres ouvrées	8 406,4	2 637	520 992	2,6	19,3	87 636,0	1 885	—	—	—
17. Koks ja puusüsi—Coke et charbon	4 462,9	120	10 261	0,0	8,6	—	—	—	—	—
18. Ölid, rasvad, vaigud ja nende saadused—Huiles, graisses, résines et leurs produits	22 428,3	3 781	993 350	4,8	26,3	22,5	7	—	—	—
19. Kummistööstussaadused—Articles en caoutchouc	405,4	2 105	323 565	1,6	15,7	1,4	5	—	—	—
20. Keemilained, erstiõhuhud, värvid, väetisained—Matières chimiques, médicaments, teintures, engrais	60 358,5	7 983	734 665	3,5	9,2	2 734,2	1 053	13 154	2,8	1,2
21. Kunsti-, pudu- ja muu eespool nimetatamata kaup—Mercerie et autres articles	235,4	1 927	450 080	2,2	23,4	7,5	67	—	—	—

IV. ELUSLOOMAD — ANIMAUX VIVANTS

Arv—Nombre	10 254	178	—	—	—	10 399	1 396	—	—	—
Üldse (I—IV)—Total (I—IV)	469 617,7	131 373	20 700 068	100	15,8	591 113	127 109	473 286	100	0,4

¹⁾ Arvud pole täpsed, sest osa linaaadusi on täpsete andmete puudumise tõttu arvatud tekstiilsaaduste hulka — Les chiffres ne sont pas précis, car une partie des produits de lin a été comptée parmi les produits textiles.

Alljärgnevalt puudutame lühidalt üksikute ainete tollikoormatust arvesse võttes hindade languse asjaolu (sisseveetavate toiduainete suur- müügi indeks langes 110 pealt 1927 a. 108 peale 1928 a.), mis ei jätnud oma mõju avaldamata ka tollikoormatuse suurenemise peale, kuna tolli teadupärast võetakse kaalu järele. Nagu tab. 5 viimasest lahtrist näeme, on meie toidu- ainete tollikoormatus üsna kõrge, isegi niis- guste tarvilikkude ainete pealt nagu suhkur — 45,8% cif hinnast ja sool — 29,1%; siin juures ei saa märkimata jätta ka kõrget — 31,5% tolli- koormatust nisuterade pealt, kuna nisujahu, manna pealt võetav 50,1% tolli väärtusest pea- aegu keelutollina tundub. 1928 a. on tunduvalt alanenud ainult tollikoormatus kuivatatud puu- vilja pealt võrreldes 1927 aastaga: 77,2% pealt 44,6% mida Kreeka kaubalepingu mõjuga sele- tada tuleb.

Toores- ja poolvalmisainete rühma kuuluvad kaubad, milliste sisseveo väärtus 17,7% üldsis- seveost võrdub, andis 1928 a. tollitulusi ainult 2,1% sisseveotoli tuludest. Kuna neid aineid meie tööstuse tarvis sisse veetakse, pole rah- vamaajanduslikult seisukohalt otstarbekohane neid kõrgete tollimääradega koormata. See- tõttu leiame siin terve rea sarnaseid aineid, mille tollikoormatus 1% ja alla selle on. Sar- naseist aineist võiks nimetada paberi toores- materjali (tselluloos ja puumass) puuvill toores ja puuvillajäänused, vill-toores, -jäänused ja -kalt- sud, ja muud tekstiilmaterjalid, nagu džaut, kanep.

Kõrgem tollikoormatus on seemnetel ja elus- taimedel — 6,4%, kivisütel — 6,4%, õlidel, ras- vadel, vaikudel ja kummil — 4,6%, mineraal- saadustel metalle mitte sisaldavail (savi tööstus- tarbeks) — 2,9%, metsamaterjalil — 2,6% jne. Kõrgeim tollikoormatus on selle rühma kaupa- dest linal- ja linajäänustel — 14,2%. Peab tähen- dama, et lina tollikoormatus võrreldes 1927 a. on väga tunduvalt langenud, nimelt moodustas 1927 a. lina pealt võetud toll 52,4% tema cif väärtusest. Sarnast suurt langust põhjustas lina hindade tõus 1928 a, mis eelmise aasta hinnast kõrgemale tõusid 37,7% (väljaveohind).

Absoluutselt võttes andsid suuremad summad selle rühma tolli tuludest seemned ja elustai- med — 106 tuh. *kr.*, kivisüsi — 104 tuh. *kr.*, puuvill — 75 tuh. *kr.*, õlid, rasvad, vaigud ja kummi — 68 tuh. *kr.* ehk kokku 82,9% toores- ainete tollituludest sisseveos. Ülejäänud ainete pealt saadud tulu oli seega ainult 17,1%.

Eelmise, 1927 a. võrreldes tõusis tulu toores- ainete sisseveo tollist eriti tunduvalt seemnete ja elustaimede pealt — 52 tuh. *kr.* ehk ligi 50% võrra, metsamaterjali pealt — 10,6 tuh. *kr.* ehk 7 kordseks, lina pealt — 4,5 tuh. *kr.* jne. Vähenes tollitulu kivisöe pealt — 6 tuh. *kr.*, puu-

villa pealt 2,5 tuh. *kr.* Teiste kaupade pealt on tollisumma tõusnud kas üsna vähe, ehk püsinud eelmise aasta kõrgusel.

Valmis ja poolvalmissaadused, mille sisseveo väärtus võrdus 50,6% üldsisseveost andis tolli tulu 11 147 tuh. *kr.* ehk 53,8%. Suurimaks tuluandjaks selles rühmas on tekstiiltööstussa- adused. Nende pealt saadud tollitulu annab üksinda 4960,7 tuh. *kr.* ehk 24% sisseveo tolli- tuludest. Suuremad summad saadakse siin puu- villase niidi, -lõnga ja -saaduste tollist — 2179 tuh. *kr.* ehk 10,5% sisseveotoli tuludest, villase niidi, -lõnga ja -saadustelt 1549 tuh. *kr.* ehk 7,5%, muude tekstiiltööstussaaduste (siidi, linase, kanepi, džauudi) 965 tuh. *kr.* ehk 4,7% ning kehakatte (pealisriiete, peakatete) 269 tuh. *kr.* ehk 1,3%. Ülejäänutest on suuremad tollisummad õlidel, rasvadel ja vaikudel — 993 tuh. *kr.* ehk — 4,8%, metallkaubal — 880 tuh. *kr.* ehk 4,3%, keemiaainetel ja arstirohul 735 tuh. *kr.* ehk 3,5%, jõuvankritel ja transportabinõudel 685 tuh. *kr.* ehk 3,3%, kividel, muldadel jne. 521 tuh. *kr.* ehk 2,5%, kunsti ja pudukaubal — 450 tuh. *kr.* ehk 2,2%, jõu ja töömasinateil 358 tuh. *kr.* ehk 1,7%. Kõigi teiste kaupade pealt saadav tolli- tulu on tunduvalt vähem.

Võrreldes eelmise 1927 aastaga on selles rühmas tollitulud suurenenud 2384 tuh. *kr.* ehk 27,2% võrra. Seda põhjustasid esimeses järje- korras 1131 tuh. *kr.* suurenemine tekstiiltöös- tussaaduste rühmas. Eelmise aasta tekstiilsa- aduste tulused ületasid 1928 a. tulud 29,5% võrra. Üksikult võttes suurenesid tulud puuvillase niidi, lõnga ja saaduste pealt 589 tuh. *kr.*, vil- lase niidi, lõnga ja saaduste pealt 340 tuh. *kr.*, muude tekstiilsaaduste pealt 194 tuh. *kr.* Teis- test kaupadest ületasid suuremate arvudega eel- mise aasta tollitulu jõuvankrid ja transportabi- nõud 226 tuh. *kr.*, metallkaup 253 tuh. *kr.*, jõu- ja töömasinad 130 tuh. *kr.*, kunsti- ja pudukaup, 164 tuh. *kr.*, kivid ja mullad 114 tuh. *kr.* jne. Ka suurenesid kõigi teiste ülevalpool nimetatama kaupade tollitulud, kuid vähemal määral.

Mis puutub selle rühma kaupade tollikoor- matusse, siis on 1928 a. keskmine tollikoormatus võrreldes 1927 a. veidi langenud, nimelt 17,5% pealt 16,8% peale. Üldine tollikoormatuse ise- loom on aga jäänud samaks, kuna tolli määrasid nende kaupade pealt ainult tähtsuseta ulatuses muudeti (okastraat, vineer). Kõrgema tolli- koormatusega on tekstiiltööstussaadused, õlid, rasvad, vaigud jne. instrumendid, aparaadid ja laskeriistad, kunsti- ja pudukaup ning nahast valmistatud asjad. Eelmise aastaga võr- reldes on 1928 a. tollikoormatus langenud nabast valmistatud asjade pealt 30,4% pealt cif väärtu- sest 20,8% peale, linasel niidil, lõngal ja saadusil 21,4% pealt 8,6% peale, kividel, muldadel 28,8% pealt 19,8 peale, ning kunsti- ja pudukaupadel

27,8% pealt 23,4% peale. Ülejäänud kaupade tollikoormatus on osalt langenud vähemal määral, osalt ka tõusnud, kuid väga väikeses ulatuses. Võiks ainult nimetada, et tollikoormatus on tõusnud metallidel, metallkaupadel ning masinail, aparaatidel ja transportabinõudel.

Lõpuks toome kõrvutatud andmed valmis- saaduste tollikoormatusest 1925—28 a. kohta. Praktistil tähtsust neil andmeil ei ole, kuna põhjused, mis neid muutusi tinginud iga aasta väga erinevad on.

7.

	Tolli % cif-väärt. Droit douanier au prix cif en %			
	1928	1927	1926	1925
Nahad, karusnahad— <i>Peaux et cuirs, pelleterie</i>	7,8	8,7	15,6	19,9
Nahkasjad— <i>Articles en cuir</i>	20,8	30,4	36,7	47,4
Puittootussaadused— <i>Produits en bois</i>	14,2	14,9	18,8	18,2
Paber ja papp— <i>Papier et carton</i>	13,1	14,2	20,5	28,1
Linaane niit, lõng ja linaaadused— <i>Fils et autres produits de lin</i>	8,6	21,4	14,3	36,0
Puuvillaniit, lõng ja -aadused— <i>Fils et autres produits de coton</i>	35,9	37,6	45,0	45,3
Villane niit, lõng ja -aadused— <i>Fils et autres produits de laine</i>	22,5	25,8	28,4	27,7
Muud tekstiilsaadused— <i>Autres produits textiles</i>	48,1	49,9	58,4	55,4
Kehakate— <i>Vêtements</i>	44,0	48,3	45,0	20,9
Jõu- ja töömasinad— <i>Machines motrices opératrices</i>	4,1	4,5	4,8	4,2
Elektrimasinad, -aparaadid, -tarbeasjad— <i>Machines, appareils et ustensiles électriques</i>	6,8	6,0	14,1	7,2
Jõuvankrid ja transportabinõud— <i>Voitures motrices et matériel de transport</i>	18,3	18,0	13,2	13,9
Instrumentid, aparaadid, laskeristad— <i>Instruments, appareils, armes à feu</i>	24,1	23,5	10,2	14,8
Metallid— <i>Métaux</i>	4,4	3,1	4,9	3,5
Metallkaup— <i>Articles en métaux</i>	13,3	11,5	14,9	14,9
Kivid, mullad töötletud— <i>Pierres et terres ouvrées</i>	19,8	28,8	27,8	34,8
Koks ja puusüsi— <i>Charbon et coke</i>	8,6	7,5	3,5	5,5
Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused— <i>Huiles, graisses, résines et leurs produits</i>	26,3	25,5	24,1	23,3
Kummistöotussaadused— <i>Articles de caoutchouc</i>	15,7	15,2	15,7	19,5
Keemilained, arstirohud, värvid, väetisained— <i>Matières premières, médicaments, colorants, engrais</i>	9,2	11,0	13,2	10,8
Kunsti-, püdu- ja muu eelpool nimetatama kaup— <i>Articles d'art, mercerie et autres sp. n. d.</i>	23,4	27,8	33,0	35,6

Väljaveotoli alla kuulub meil võrdlemise väike arv väljaveetavaist kaupadest, kuna kõva konkurents välisurgudel sunnib meid oma maa saadusi võimalikult madala hinnaga turule saatma, seda enam, et välisurgudel need saadused ka enamjaolt sisseveo tollidega maksustatud on. Nii on meil väljaveetavad toiduained millede väärtus meie väljaveos 1928 a. võrdus 46 832 tuh. kr ehk 36,8%-le — väljaveo tollist vabad. Sama võime öelda ka valmis- ja poolvalmissaaduste kohta: ehkki nende väärtus võrdub 39 036 tuh. kr ehk 30,7% meie üldväljaveost, on nad väljaveotollist suures enamusel samuti vabad, sest selle rühma välja- veetud kaupade pealt saadud väljaveo tollimaks 27,9 tuh. kr suuruses, koosneb tollimak- sudest, mis saadud ainult üksikutelt kaupadelt, nimelt vanalt metallilt, nagu — pronks, vask jne. ja kontidest.

Peab tähendama, et ka nende ainete pealt saadav tollitulu arvatavastilähemal ajal vähe- nema hakkab, kuna suured vana metalli taga- varad, mida varem aastail intensiivselt rea- liseeriti ja väljaveeti, lõpukorral on, nii et ole- masolev vanametall peaaegjalikult omamaa töö- tuse tarvituseks läheb ja seetõttu vaevalt midagi väljaveoks jätkub.

Peaaegu kõik (94,1%) väljaveotolli maksu- dest saadud tulu koosneb tollimaksudest, mis

võetakse väljaveetavate toores- ja poolvalmis- ainete pealt. Nende ainete väärtus võrdus 39 845 tuh. kr ehk 31,3% väljaveetud kaupade üldväärtusest, ning nende pealt saadi tulu 445,4 tuh. kr. Suuremad summad väljaveotollist saadi lina — 281 tuh. kr ning metsamaterjalide pealt 110 tuh. kr. Muude kaupade pealt saadav tulu oli päris tähtsusetu.

Eelmise aastaga võrreldes näitab väljaveo- toll 266 tuh. kr suurust langust, mis peamiselt tingitud väljaveotolli langusest lina pealt. Nimelt veeti 1928 a. lina vähem välja 4 197 tn, mille tagajärjel ka tollitulu vähenes 193,4 tuh. kr võrra; ka muude väljaveetud kaupade pealt saadav toll vähenes, nii metsamaterjalide pealt 31,8 tuh. kr, töötlemata nahkade pealt 25 tuh. kr. Viimaseid muutusi põhjustas tollimäärade muut- mine, mis küll juba 1927 a. maksuma pandi, kuid täiel määral oma mõju avaldasid 1928 a.

Tollikoormatus väljaveo ainetel on üsna väike: kõigi väljaveetavate ainete pealt ainult 0,4% cif väärtusest. Selle juures on valmissaa- duste tollikoormatus ainult 0,1% ning toores- ainetel 1,1%. Suurem tollikoormatus on puuvilla jäänuste pealt — 6,1%, villa jäänuste pealt 4,1%, vanaraua pealt 3,2% ning linade pealt 2,9%. Kõigi teiste kaupade tollikoormatus on tunduvalt vähem, kõikides 1,7% ja 0,4% vahel.

Tollitulu kohta enim Keskbüroo väljaandis ilmunud artiklid ja andmed:

Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt 1928 a., A. Kiits, Eesti Statistika 1928 a., lhk. 589—599.
Sama 1926 a. Eesti Statistika 1927 a. lhk. 503—511.

Tollitariifi §§	Kaupade lühendatud nimestik	Kg	Kr	Tollimaksud kr	Tollitariifi §§	Kaupade lühendatud nimestik	Kg	Kr	Tollimaksud kr
11	Teravlii, peate nisu	74 230 181	43 959 417	—	572b	Nahkkaup	1 022	16 075	9 909
12	Nisu terades	22 068 790	5 111 170	1 608 892	572c	"	86	1 809	2 808
13	Kaunvil, kartul	3 138 864	928 485	—	572m ¹	"	198	2 375	4 24
21	Riis	3 449 235	921 482	300 656	576	"	95	8 805	4 905
22	"	17	7	3	576	"	198	2 238	3 602
31a	Jahu eri	28 553	928	—	577	"	16 719	142 028	15 860
31c	Nisupüü, mauna	7 658 479	2 354 740	1 178 242	581a	Puusaadused	122 601	181 428	—
32	Kruudid	213 980	67 122	10 877	581b	"	(722 k.l.)	7 228	—
33	Tangud	308 013	101 817	20 985	581c	"	5 004 960	—	—
41	Kartulijahu	469 514	131 403	65 377	581d	"	(291 508 k.l.)	—	—
42	Makaroonid, nuudlid	29 896	7 778	7 778	581e	"	63 780	—	—
43	Riisitärklis, mandlikliid	58 946	32 858	7 883	581f	"	(2 591 k.l.)	2 617	242
44	Dekstriin	7 501	3 948	1 987	581g	"	417 764	59 147	—
45	Taimeliim	2 196	16 483	644	581h	"	(108,3 st.)	—	—
51	Aia- ja juurvili	48 355	17 630	14 826	581i	"	11 386 (4,3 st.)	8 364	1 120
52	"	28 985	17 847	8 078	581j	"	61 459	46 110	2 029
53	"	34	50	18	581k	"	16 761	8 399	143
54	"	34	1 791	1 320	581l	Kõrgjuunkoor	298 797	104 254	5 739
55	Punvilii ja marjad värsked	3 655	3 442	7 356	581m	"	40 987	16 457	2 393
61	Apselsiidid ja banaanid	1 988 383	977 361	54 892	581n	Aami- ja puusepatöö	125 727	57 001	3 346
62	Sõrumid	310 901	124 853	43 264	581o	"	14 200	—	—
63	Vijanamajad	9 383	5 728	16 187	581p	"	924 958	301 380	2 615
64	Sõrumi jne. koorred kuivatatud	689	627	210 081	601	Kõrgjuunkoorest kaup	5 735	3 000	1 594
65	Punvilii ja marjad	657 154	488 677	210 081	602	"	371	973	360
7	Vürtsid	78 319	24 716	8 423	603	"	1 463	1 404	7 600
10	Pähklid	106 250	88 398	90 685	604	Puukaup eri	53 415	40 840	48 797
11 ja 1m	"	8 572	24 096	16 985	605	"	91 783	186 297	3 988
12 ja 2m	Sinep	9 622	12 392	11 580	606	"	12 240	30 682	12 715
12*	"	6 731	17 195	11 056	607	"	7 800	27 921	—
13	Pasteetid, konservid, söögivili- sid valmistatud	—	—	—	608	"	2 562	1 845	—
15*	Vürtsid	1 889	4 592	5 730	61*	"	23	151	72
15 ¹	"	479	48 252	5 687	61*	"	1 865	5 239	4 180
15 ²	"	2 434	18 120	9 800	62	Hein, õied	2 069 891	383 700	8 501
16	"	64 110	111 302	16 762	62*	Taimesoad loomulikud	231 842	81 391	58 109
18	Loorberimarjad, galgaht	350	366	183	62a	Seemned	619 623	803 865	—
18*	"	189 185	285 928	186 421	62b	"	2 929 156	920 108	—
19	"	327	1 300	500	62c	Taimed	72 230	85 273	12 247
20	Kakaosoad	150 921	214 425	19 517	62d	Kivipähklid	3 296	546	92
20*	Tee	79 419	61 078	61 078	62e	Lillesibulad ja juured	18 451	43 218	21 715
21	Tubak	602 880	1 131 870	1 253 117	62f	Lilled	2 467	6 188	5 972
21*	"	72 392	18 392	62 584	63	Kraasimiskäbid	1 285	8 090	94
21 ¹	"	70	391	1 020	64	Punatud lõu	11 364	13 897	2 815
21 ²	"	38	836	1 128	64a	"	8 060	12 108	2 856
22	Suhkur	28 736 112	6 406 216	2 945 650	64b	"	192	393	484
22*	"	901 286	270 916	111 850	64c	"	164	2 106	1 167
23	Shirupid igasug, mesi	5 305	5 040	2 196	64*	"	15 379	5 913	—
24	Konditritööd	33	179	1 184	65	Ehitusmaterjal (savi, kriit, kips jne.)	4 269 193	132 440	3 692
24*	Kakao pulbris	97 129	77 716	51 362	65*	"	9 441	454	—
24 ^a	Puuviija- ja marjamahlad	191	168	2 363	65*	"	37 877	980	102
24 ^b	Küpsised	865	186	3 332	65*	"	62 718	4 774	1 776
24 ^c	Kondenseeritud piim, piima- pulber	157	151	396	66*	"	4 213 362	53 961	3 046
24 ^d	Dilesteed preparaadid	7 955	10 392	908	66*	"	190 522	20 878	—
25	Pärm	3 418	8 557	585	66*	"	238 456	12 189	506
25*	"	242	340	177	66*	"	751 917	135 742	4 221
26	Hümalad	110	188	107	66*	"	6 463	1 279	1 167
26*	"	27 020	119 687	31 391	66*	"	16 547	5 027	1 248
26 ^a	"	1	9	3	66*	"	16 547	5 027	1 248

S i s s e v e d u s — I m p o r t a t i o n

27a	Kanged alkohooljooid	8 389	29 241	73 181	66°	19 766	430.
27b	"	344	905	2 683	66°b	604	1
27c	"	2 068	7 463	22 800	66°c	181	3
27d	Punviljeessentsid	369	2 687	5 002	67	2 085	3 203
28a	Veinid	49 280	23 786	38 311	68	59 405	7 184
28b	"	6 908	15 905	13 056	69	28 250	21 44
28c	"	1 236	2 604	7 751	69a	8 257	2 491
28d	"	2 937	5 048	7 703	69b	74 760	4 128
31	Äädikas	2 048	809	7 739	70a	1 688	923
32	Mineeraveed	25 448	7 748	4 308	70b	1 298	398
33	Sool	25 684	587 548	170 500	70c	1 416	82
34	Lihva	13 387	14 070	2 864	71	1 204	1 472
35	Juust	3 486	8 236	71a	30 840	5 810	6 390
36	Või	14 100	45 412	38 525	71b	36 628	6 530
36 ^a	Sulatatud tofurasv	400 645	45 948	16 514	71c	15 983	1 707
36 ^b	Margarin	56 556	62 097	16 514	71d	46 667	4 889
36 ^c	Munad	16 128	18 754	71a	18 399	15 374	2 083
37	Kala värske	1 963	3 145	1 172	71b	7 157	1 151
37a	" konservid	3 821	12 190	9 094	71c	7 700	1 151
37b	" suitsutatud, soolatud	950	1 726	588	72a	103 363	22 992
37c	Heeringad, silgid	11 347 558	2 984 658	248 013	72b	5 965	1 315
37d	Kalamari	423	1 318	5 110	72c	654	432
37e	"	423	22	67	72d	41 843	8 368
38	Austrid, vähid, tigud	7	65 541	4 327	72e	17 272	1 314
39	Tõttuvalen, ern, ja loomatoid	374 581	65 541	4 327	73a	3 540	206
39m	Loomatoid	18 668 208	2 028 541	—	73b	3 351	1 62
40	Elusloomad	10 264 tk. + 8	177 830	—	73c	12 187	2 796
41	Väetisained	3 181 590	137 967	—	73d	19 896	5 183
41a	"	29 226 427	1 495 356	—	74a	32 246	8 357
41b	"	16 500	1 612	—	74b	47 551	8 355
42	Tähm	26 020	17 764	2 145	74c	3 956	692
43	Lihm	7 373	26 954	8 092	74d	4 394	250
43 ^a	"	55 216	73 122	17 463	75a	4 093	346
44	Loomasaadused (sarved, kabiad)	82 404	61 758	—	75b	264 848	41 390
45	(Ine)	997	3 871	322	75c	47 765	7 706
46	Härjased, jõhv töötlemata	7	276	180	76a	65 121	13 547
46a	Junksed töötletud	7	276	180	76b	33 000	33 000
47	Härjased, jõhv töötletud	3 085	90 295	2 280	76c	120 550	47 042
48	Selid	680	6 049	1 508	76d	114 396	70 422
48a	Padjad ja madratsid	172	1 068	323	76e	5 981	2 440
48b	Valaskalahu töötlemata	31	312	161	76f	7 748	7 748
48c	Valaskalatrust kaup	142	257	264	77a	10 422	10 422
49	Pesukäsnad	208 456	680	323	77b	16 029	7 684
50	Loomarasv igasugane	29 414	143 245	204	77c	5 903	5 903
51	"	80 384	14 109	7 260	77d	17 901	21 389
51a	"	23 942	51 753	9 062	77e	77 359	136 209
51b	"	23 942	22 512	115 581	77f	116 581	17 917
51c	"	17 581	22 966	116 986	78a	164 677	43 586
51d	"	3 303	3 451	22 419	78b	186 637	16 214
51e	"	12 148	1 995	3 451	78c	119 685	23 744
52	Vaha	294 285	13 020	2 080	78d	5 751	1 408
52a	"	2 909	3 203	10 085	78e	69 679	23 190
52b	"	369 214	13 020	217 606	78f	55 750	55 750
53	Küünlad	805 674	9 681	49 643	79a	13 920	15 640
54	Nahad töötlemata	24 447	1 041 104	10 239	79b	50 840	1 814
55	Nahad töötletud	569 674	1 552 919	40 746	79c	85	14
55a	"	24 447	8 145	17 088	79d	47 890	17 340
55b	"	7 822	467 486	3 145	79e	2 491	850
55c	"	1 464	34 368	27 142	79f	5 946	1 347
55d	"	30 917	198 473	51 923	79g	49 908	16 850
55e	"	71 771	30 917	9 608	79h	78 012	22 958
55f	"	29	974 440	43 804	79i	25 069	—
56a	Karusnahad	2 809	6 141	43 804	79j	1 030 337	104 319
56b	"	84	389 985	2 584	79k	1 240	4
56c	"	7 212	8 610	4 106	79l	120 056	10 257
56d	"	7 770	134 204	81	79m	167 193	23 853
56e	"	17 770	13 537	81	79n	5 380	560
56f	"	17 770	1 109 829	82	79o	184 727	7 477
56g	"	468	14 640	83	79p	11 691	911
57	Nahkkaup	10 342	167 314	85 973	79q	15 937	1 803
57a	"	107	1 857	—	79r	—	—

Tollitariifi §§	Kaupade lühendatud nimestik	Kg	Kr	Tollimaksud kr	Tollitariifi §§	Kaupade lühendatud nimestik	Kg	Kr	Tollimaksud kr
84	Nafta, masnaut	3 859 582	364 561	28 175	134 ^a	Värvimiseksraktrid	1 354	2 051	292
85 ^a	Petroleum	14 546 756	1 580 766	424 756	134 ^b	Amilnivarvid	531	629	282
85 ^b	Bensolin, määrdeõlid igaaug.	7 316 058	1 811 361	412 352	165	Minaiduvärvid	91 674	359 490	71 562
86	Terpentiin	21 231	12 881	4 743	136	Värvid ern.	7 614	26 051	3 613
87-a	Kummi ja vaigud ern.	16 058	19 264	2 743	137 ^a	Saapamäärde	52 903	97 882	29 287
87-b	Sellak ja kopaalvaik	16 239	27 079	356	137 ^b	Trükmüst	28 552	34 048	31 287
87 ^c	Kaustak ja guttaperetoor, kujur	14 095	28 467	1 204	137 ^c	Minaeraalartsid	30 240	500	2 358
87 ^d	Kaustak, mauna, asaföüda	561	1 216	208	138	Malm	1 482 352	134 038	1 948
87 ^e	Vihurk	202 986	205 626	6 925	139 ^a	Raud	14 190	2 290	18
87 ^f	Alumiin	268	2 111	233	139 ^b	"	10 605 558	1 204 350	69 432
87 ^g	Falsam-peruu-, tolu, bensoeivaik	1 165	5 704	985	140 ^a	"	71 566	11 467	415
88-a	Kemper	43 975	269 243	32 727	140 ^b	"	6 675 118	800 655	42 731
88-b	Kummi pehme	115 876	622 577	126 925	140 ^c	"	61 059	20 774	580
88 ^c	Kummi kõva	1 457	6 891	778	140 ^d	Lehtraud	4 149 576	1 297 450	51 001
88 ^d	Kummi tšermet	1 169	6 361	1 684	141	Teras	7 600 192	122 912	4 644
88 ^e	Kummi tšermet	248 232	1 099 161	168 070	142	"	39 614	4 904	261
89	Kaunistajalanõud	6 655 696	810 902	570 580	142 ^a	"	109 484	31 253	267
90	Kaunistoolad	5 760 770	3 334	185	142 ^b	"	3 335	2 495	45
91	Väevad	19 518	1 787	50	143	Vask, aluminiitum ja teised ern. metallid	55 589	47 601	947
91 ^a	Antimoon	1 877	1 268	50	143 ^a	"	90 774	142 778	8 993
92	Booraks	8 280	7 014	815	143 ^b	"	25 774	1 720	968
93	Magnesit	10 331	8 696	980	143 ^c	"	968	42	42
94	Magnesit	23 862	3 461	453	143 ^d	"	3 541	6 131	155
94 ^a	Magnesit	56 948	10 591	988	143 ^e	"	4 631	7 363	207
95	Vinakivi puhastamata	10	8	1	143 ^f	"	45 076	77 406	2 551
95 ^a	Barüüt	14 746	1 776	500	143 ^g	Inglistina	24 986	112 261	1 652
96	Salmiak	13 094	2 693	980	144	"	5 543	115	85
97	Väävelhappu ammontaak	37 125	14 325	3 614	144 ^a	"	411	2 584	85
98	Väävelhappu ammontaak	2 657	1 535	151	144 ^b	Elavhõbe	486	5 570	118
98 ^a	Arseen	166 050	28 105	151	144 ^c	Seatina	145 638	65 472	1 816
99	Kroomsoolad, rauvaslaankaa- litum kollane	2 064	2 752	353	144 ^d	"	29 679	18 637	414
100 ^a	Rauvaslaankaalium punane	16 144	10 556	4 260	144 ^e	"	16 089	11 407	211
101-a	Alumiinium-marjajää	3 870	4 396	1 396	144 ^f	"	13 264	7 737	174
101-b	Alumiinium-marjajää	30 440	8 100	1 173	144 ^g	"	42 165	30 318	1 077
101 ^c	Kroom-marjajää	5 760	3 100	109	144 ^h	Kahtmetallid ja kaup neist	50	82	2
101 ^d	Väävelhappuammoniim	13 891	3 992	594	146 ^a	"	501	31 790	10 078
101 ^e	Chilisäpeteer	1 466 929	123 854	8 353	146 ^b	"	19	137 717	11 680
102	Harilik	13 126	388 960	1 619	146 ^c	"	332	69 480	273
103	Norra	138 585	11 887	1 619	146 ^d	"	184	9 627	7 559
103 ^a	Kloorkahtstum, kloor- väävel- happu magneesium	220 933	22 751	12 580	146 ^e	Vases, aluminiitumist ja teis- test ern. metallidest kaup.	8	1 605	2 050
104	Sõehapukahtstum	3 313	3 313	1 975	149	"	735	4 227	523
105 ^a	Peensooda, potas	1 252 028	156 081	23 841	149 ^a	"	126 276	592 882	89 074
105 ^b	Sõegisooda	115 723	23 153	7 688	149 ^b	"	6 522	48 267	2 090
105 ^c	Seebikivi	5 122	220 339	5 422	149 ^c	"	4 330	3 085	3 085
105 ^d	Glaubersool	3 609	3 513	206	149 ^d	"	284	4 295	4 043
105 ^e	Silavkileas, väävlis- ja väävlis- happuammoniim	244 569	23 428	1 529	150 ^a	Malmkaup	406 797	109 008	30 770
106	Äädikahapumüli	210 521	37 815	15 860	150 ^b	"	611 734	24 728	5 858
107	Väävelhappu	30 797	8 403	876	150 ^c	"	214 603	140 442	31 643
108-a	Väävelhappu	184 903	94 527	3 850	151	Reud ^a ja teraskaup kaotud, pressitud, vaatud	806 874	272 580	72 067
108 ^b	Surtsee väävelhappu, väävelin- hüdriid	343 476	76 875	9 340	152 ^a	Kateiseppa 100 rauast ja tera- sest	228 520	136 232	20 124
108 ^c	Lammastihape, soolhape	156	106	0	152 ^b	"	953 111	281 197	18 802
108 ^d	Äädikahape	131 423	17 231	5 540	152 ^c	"	290 748	103 663	4 780
108 ^e	Vinakivihape	7 593	7 149	152 ^d	"	"	49 153	21 334	1 043
108 ^f	Sidruni-, fosfor-, bensoolhape	11 648	32 114	5 175	153 ^a	Raud- ja teraskaup treitud	1 275 658	11 622	243
108 ^g		8 655	25 568	3 122	153 ^b	"	1 275 658	1 069 163	161 494

1087	Sahtsilhape	1 656	4 750	812	155 ^a	133 062	108 584	23 105
1088	Gallus- ja pürogalluhape	16	80	5	154 ^a	663 326	708 421	112 288
1091	Rauavitrfool	3 126	283	178	155 ^a	9 204	18 443	4 477
1092	Vase	6 878	4 177	752	155 ^a	3 324 467	241 085	25 280
1101	Kuuda ja plaatinat sisaldavad soolad	20	11 450	89	155 ^b	723 767	176 287	15 281
1102	Häbedat sisaldavad soolad	375	43 696	393	155 ^b	9 212	3 505	2 262
1112	Vihnahapukaalium	68	18 161	18	155 ^b	17 192	6 006	631
1121	Joot	573	17 468	489	155 ^d	6 222	370	29
1121 ^a	Keemia- ja farmaatsiilised ained ja preparaadid, tarifi teistes SS des nimetatama	115 411	81 176	40 780	155 ^a	77 280	108 158	5 860
1121 ^b	"	189 149	37 724	15 507	155 ^b	1 505	3 005	189
1121 ^c	"	90 777	39 998	12 922	155 ^b	242	544	28
1121 ^e	"	1 541	1 937	331	156 ^a	966	2 089	117
1121 ^f	"	3 882	2 385	112	156 ^b	274 619	240 368	47 521
1121 ^g	"	313	26 262	2 627	156 ^c	23 456	10 630	1 957
1121 ^h	"	116	4 549	94	156 ^d	1 247 823	339 883	28 542
1121 ⁱ	"	1 354	3 279	180	156 ^d	20 681	14 943	2 906
1121 ^j	"	705	17 960	566	156 ^d	23 919	21 747	4 067
1121 ^k	"	377	30	30	156 ^e	48 849	1 405	1 405
1121 ^l	"	395	2 384	637	156 ^e	1 316	13 288	1 430
1121 ^m	"	500	4 776	416	156 ^e	2 395	2 106	2 106
1121 ⁿ	"	5 888	5 888	807	156 ^e	9 098	58 971	4 480
1121 ^o	"	1 022	3 423	280	156 ^e	56 373	194 127	6 950
1121 ^p	"	1 882	5 418	986	156 ^e	84 704	8 208	11 088
1121 ^q	"	1 682	1 895	190	156 ^e	201 060	166 957	25 873
1121 ^r	"	337	1 633	56	157 ^a	15 811	15 811	5 874
1121 ^s	"	1 380	11 560	2 146	157 ^a	71	1 283	303
1121 ^t	"	2	1 805	142	157 ^a	1 228	3 447	3 496
1121 ^u	"	6 423	45 716	1581	158 ^a	18 981	143 589	25 857
1121 ^v	"	316 002	316 002	52 209	158 ^a	25 262	82 614	13 425
1131	Valmistatud amsirohud	40 781	186 051	34 818	158 ^b	291	709	39
1131 ^a	Piastrid	4	109	89	158 ^b	683	8 085	683
114	Fosfor	2 850	7 376	457	158 ^b	328	4 402	328
1151	Väkeveeter, kollodium	2 734	8 319	4 228	159 ^a	1 945	44 508	12 134
116 ^a	Kloroform	687	1 908	185	159 ^a	2 106	16 802	16 802
116 ^b	Opium	688	6 618	64	159 ^a	30 060	100 746	6 929
117 ^a	Taimerohid	5 089	14 958	2 089	160	17 517	176 327	5 482
117 ^b	"	3 162	5 769	1 066	161	188 070	186 919	5 482
117 ^c	"	228 712	177 913	21 625	161 ^a	33 147	111 651	4 355
117 ^d	"	16 678	17 586	2 368	162	280 856	420 312	19 803
117 ^e	"	378 684	485 589	13 573	162 ^a	11 609	49 985	266
117 ^f	"	41 987	33 453	6 023	163	1 655	7 741	266
117 ^g	Glütsevin	18 473	32 366	2 805	163 ^a	12 375	22 984	1 410
117 ^h	Lõhnaõid ja kosmeetikakaup	6 434	111 913	75 889	163 ^a	11 881	32 202	2 020
119 ^a	"	325	5 689	13 806	163 ^a	4 601	850	850
119 ^b	Seep	3 797	81 944	15 074	163 ^a	1 195	6 566	1 300
1201	"	1 641	3 478	8 735	164	19 091	12 681	2 718
1202	"	48 596	39 773	17 113	105	3 624	14 980	3 790
121	Laktid	1 704	4 777	1 653	106	3 837	11 450	1 401
121 ^a	"	21 263	32 400	6 644	107 ^a	1 839 333	2 547 856	71 873
121 ^b	"	1 106	2 314	189	107 ^b	879 284	1 354 447	110 062
121 ^c	Kirjalakk ja valk	2 584	2 584	73	107 ^c	18 836	6 888	4 350
121 ^d	Parkained	2 745	705	18	107 ^d	6 098	67 870	21 575
121 ^e	"	1 401 220	685 725	38 140	107 ^e	32 952	53 894	5 743
121 ^f	"	3 225	252	28	107 ^f	15 478	114 410	33 859
121 ^g	Loomulihud värvalained	172	165	5	107 ^g	5 442	35 838	1 983
125 ^a	"	366 348	52 995	10 066	107 ^g	23 174	23 174	34 862
125 ^b	"	1 476 203	85 196	12 608	107 ^g	3 045 733	2 576 832	198
125 ^c	"	3 172	2 697	6	107 ^g	14 123	156 062	8 446
126	Kateesu	14	46	136	107 ^g	277 417	156 793	6 681
126 ^a	Indigo	14	142	196	107 ^g	31 772	100 121	91 905
129	Košenill	7	142	196	107 ^g	694 150	907 872	533
130	Uitramarlin, Berliini- ja Pariisi sinine	23 724	80 609	10 581	107 ^g	1 416	2 492	360
131	Tsirk-, seatinavaige	290 083	172 263	19 361	107 ^g	345	6 213	—
132	Seatinapruune	49 517	26 949	6 570	107 ^g	—	—	—
133	Vasevärvid	514	780	172	107 ^g	2 324	—	—

Väliskaubandus ja tollimaksud tollitariifi §§ järele 1928 a. (järg) — Commerce extérieur et droits de douane d'après les §§ du tarif douanier en 1928 (suite).

Tollitariifi § §	Kõ	Kr	Tollimaksud kr	Tollitariifi § §	Kõ	Kr	Tollimaksud kr
Masimad ja aparaadid	217 811	161 823	2 841	188 ^b			
Kaalud	1 117	3 106	293	188 ^c			
"	505	1 306	480	189			
169 ^a	2 298	6 055	647	189 ^a			
Füüsika- matemaatika-, labo- raatoriumi- ja tarbe- asjad elektri tarbeasjad	224 115	1 321 869	110 565	189 ^b			
"	11 535	92 695	8 178	189 ^c			
"	8	114	28	189 ^d			
Prillid, binoklid	14 238	200 505	20 572	189 ^e			
Kellad	639	3 765	3 854	189 ^f			
"	368	2 779	157	189 ^g			
"	8 089	37 473	10 746	189 ^h			
"	2 929	23 749	12 124	189 ⁱ			
"	24	18 589	2 394	189 ^j			
"	24	3 833	1 025	189 ^k			
"	121	12 428	2 556	189 ^l			
"	157	336	199	189 ^m			
"	1 064	25 082	2 762	189 ⁿ			
"	52	485	485	189 ^o			
Muusikariistad	3 773	27 716	3 066	190 ^a			
"	2 696	6 901	1 794	190 ^b			
"	360	684	21	191			
"	127 445	883 182	46 176	191 ^m			
"	328	4 713	1 160	192 ^a			
Sõidu- ja veoristad	12 900	12 900	4 691	192 ^b			
Jalgristad	251 716	1 421 935	177 527	192 ^c			
Mototsiklid	9 852	45 814	4 175	193			
"	2 225	4 231	1 069	194 ^a			
Sõidu- ja veoautod	216 220	553 877	127 415	194 ^b			
"	212 283	548 019	163 706	194 ^c			
"	90 190	283 141	89 385	194 ^d			
"	1 300	3 500	3 317	194 ^e			
"	14 946	18 900	2 109	194 ^f			
"	209 567	418 615	28 826	194 ^g			
Sõidu- ja veoristade osad	96	257	50	194 ^h			
"	77 566	259 901	66 249	194 ⁱ			
"	59 009	175 156	19 940	194 ^j			
"	5 100	9 453	—	194 ^k			
"	15 tk. 33,387 rgl.	7 920	—	194 ^l			
"	3 tk. 7,45 rgl.	9 576	276	194 ^m			
"	3 tk. 32,62 rgl.	4 800	—	200			
"	52 206	43 753	342	202 ^a			
"	35 328	12 003	—	202 ^b			
Kaltsud	1 834 200	166 284	1 445	203			
Paberimass, mehaan- valmist. "	1 244 926	283 185	3 142	203 ^a			
Tehnoloog	449 600	26 976	—	204 ^a			
Puupapp	1 168 841	259 889	25 542	204 ^b			
"	199 573	182 007	8 520	204 ^c			
"	75 663	20 498	3 590	204 ^d			
"	130 077	51 265	3 630	205 ^a			
Bristolpapp, papist, papjema- sest kaup hiline	47 446	63 577	6 304	205 ^b			
"	33 291	37 506	2 369	205 ^c			
"	13 212	15 465	2 412	206 ^a			
Paber igasugune	143 508	36 931	5 310	206 ^b			
"	240 249	189 983	28 175	206 ^c			
"	232 372	49 011	—	207 ^a			
"	38 061	40 547	9 517	207 ^b			
Puuvillatöö ja -niit	1 001	8 604	—	189 ^b			
Lõng maud, talmeriigi kiudainest. Siid kedratud, korvutatud	497	5 046	—	189 ^c			
"	3 673	23 203	—	189 ^d			
"	10	575	—	189 ^e			
"	328	14 913	—	189 ^f			
Vill kedratud	23 981	238 179	—	189 ^g			
"	125 828	77 216	—	189 ^h			
Vill korvutatud	1 912	17 354	—	189 ⁱ			
"	7 395	47 364	—	189 ^j			
Vill korvutatud	35 863	284 742	—	189 ^k			
"	186 399	1 256 479	—	189 ^l			
Puuvilla riie värvimata	54 251	411 254	—	189 ^m			
"	16 010	172 814	—	189 ⁿ			
"	2 222	26 335	—	189 ^o			
"	292 611	2 423 373	—	189 ^p			
"	67 143	691 714	—	189 ^q			
"	6 677	76 519	—	189 ^r			
"	402	6 720	—	189 ^s			
Puuvillane samet ja pluus	9 211	143 149	—	189 ^t			
"	2	32	—	189 ^u			
Kõled ja nõbrid	185 779	219 693	—	189 ^v			
Kalavõrgud	13 446	109 466	—	189 ^w			
Kotid	41 698	31 011	—	189 ^x			
"	123	341	—	189 ^y			
Talmeriigi kiudainest riie (pe- ale puuvillale)	8 860	26 279	—	189 ^z			
"	1 485	14 475	—	189 ^{aa}			
Lõuend talmeriigi kiudainest. Vaharie ja sellest kaup, ma- sinarühmad	1 174	14 172	—	189 ^{ab}			
"	88 908	376 399	—	189 ^{ac}			
"	30 121	96 440	—	189 ^{ad}			
"	2 500	5 243	—	189 ^{ae}			
"	7 761	54 132	—	189 ^{af}			
"	129	10 248	—	189 ^{ag}			
"	2 797	101 517	—	189 ^{ah}			
"	151	5 743	—	189 ^{ai}			
"	4 526	41 920	—	189 ^{aj}			
"	2 207	27 663	—	189 ^{ak}			
"	148 661	2 163 053	—	189 ^{al}			
"	165 160	2 703 951	—	189 ^{am}			
"	3 174	84 246	—	189 ^{an}			
"	23 150	270 519	—	189 ^{ao}			
"	4 842	34 169	—	189 ^{ap}			
"	149	2 140	—	189 ^{aq}			
"	176	12 585	—	189 ^{ar}			
"	35	1 001	—	189 ^{as}			
"	31 176	255 637	—	189 ^{at}			
"	888	582 630	—	189 ^{au}			
"	1 129	64 270	—	189 ^{av}			
"	1 674	13 368	—	189 ^{aw}			
"	413	2 286	—	189 ^{ax}			
"	8 382	140 520	—	189 ^{ay}			
"	209	4 161	—	189 ^{az}			
"	23	2 673	—	189 ^{ba}			
"	201	22 437	—	189 ^{bb}			
"	2 242	36 893	—	189 ^{bc}			

177d	"	209 064	8 739	2083a	Väljõmblused	15	1 156	2 751
177e	"	103 164	23 513	2083b	"	8	304	1 767
177f	"	402 375	43 804	2083c	Pesud	465	20 867	23 019
177g	"	170 871	59 866	2083d	"	3 054	40 540	32 868
177h	"	2 089	2 180	209a	Pealisriided	7	190	347
177i	"	8 872	8 326	209a	"	12 986	133 867	47 074
178a	"	5 106	5 824	209b	"	1 873	41 865	16 658
178b	"	15 871	15 871	209c	Kanderiided	114	1 931	1 401
178c	"	94	94	209a	"	10	2 309	2 400
178d	"	9 088	9 088	209b	"	644	375	637
178e	"	53 355	3 652	209c	Naised kübarad ilustatud	9	655	2 784
178f	"	58 236	1 364	210	Kübarad ja mülsid	8 815	325 575	155 566
178g	"	20 937	74 839	210a	"	980	9 389	27 43
178h	"	8 789	11 078 454	210b	"	14	208	208
178i	"	1 903 655	760 048	210c	"	2 160	49 210	29 070
179a	"	960 805	4 937	211a	Vihma- ja päevavarjud	4 031	1 546	1 546
179b	"	1 522	1 790	211b	"	8	160	185
180a	"	581	1 790	211c	"	3 417	48 306	14 727
180b	"	5	50	211d	"	72	1 011	202
180c	"	316 594	6 934	211e	"	7 190	52 956	17 884
180d	"	114 597	2 510	212	Nõbbid	2 457	58 566	10 800
180e	"	9 396	17 502	212a	"	8 698	48 108	30 572
180f	"	1 283	3 120	212b	"	23 574	136 586	82 072
180g	"	6 958	1 188	212c	Ehtesuled, kunstilised	1	139	9 235
180h	"	16 963	2 144	212d	"	80	4 692	9 680
180i	"	94 199	41 921	212e	Pärlid odavast ainest	286	1 015	9 680
180j	"	2 642	1 403	212f	"	715	8 525	2 654
180k	"	12 126	6 444	212g	Pudru- ja tualettkaup	227	2 605	1 948
180l	"	640	4 146	212h	"	649	86 309	28 915
180m	"	7 984	80 065	212i	"	9 547	198 140	118 443
180n	"	16 245	169 694	212j	Kirjutusmaterjal	10 987	164 747	51 783
180o	"	5 434	63 269	212k	Rafsepahtil	31 704	237 995	53 078
180p	"	35 495	267 193	212l	"	918	987	425

V ä l j a v e d u - E x p o r t a t i o n

3)	Sarved	9 187	1 150	41c	Puuseadused	339 684	373 747	94 158
3 ^a)	Kondid	450 480	36 754	4 ^a)	"	359 548	496 369	11 647
3 ^b)	Soolid ja põied	75 389	151 411	4 ^b)	"	51,30 st.	12 876	1 873
3 ^c)	Maod	1 313	3 457	4 ^c)	"	1,10	430	80
3 ^d)	Hobusejõhvid, seaharjased	23 395	104 091	5 ^a)	Linaseemned	5 628 579	12 700	348
3 ^e)	Sea- ja loomakarvad	11 173	8 348	5 ^b)	Lina	562 037	9 140 097	206 305
3 ^f)	Lambanahad määralt soolatud	1 821	3 012	6 ^a)	" takud	270 267	620 192	14 360
3 ^g)	Veisenahead	53 149	100 950	6 ^b)	Lina-, kanep-, džuu kaitsud	169 938	70 302	5 692
3 ^h)	Hobusenahead	51 153	82 170	6 ^c)	Puuviil ja poolviil kaitsud	141 425	35 706	2 481
3 ⁱ)	Lambanahad kuivalt soolatud	19 354	47 366	6 ^d)	Villased kaitsud	25 728	56 388	2 065
3 ^j)	Hobusenahead	165	600	6 ^e)	"	73 313	9 000	535
3 ^k)	Tooresnaha jätsid	49 252	24 420	6 ^f)	Igasugune ketramisjätsite ja kaitsude prügi	7 719 820	310 571	10 063
3 ^l)	Karusnahad: rebasenahead	413	20 730	7 ^a)	Vanavask, -teras, -malm	875	616	388
3 ^m)	tõhu, kõrbi	401	28 122	7 ^b)	" vaige	55 067	27 820	5 954
3 ⁿ)	nugise ja nirgi	11	3 267	7 ^c)	Vanapronks	32 080	18 435	4 684
3 ^o)	saarma	41	4 710	7 ^d)	Vasepuri, -laastud	62 969	30 543	3 434
3 ^p)	orava, määr	885	59 952	7 ^e)	Valgevask kritsides, vana	1 835	1 035	30
3 ^q)	meisjätsese	7 736	168 194	7 ^f)	Pronks kritsides, vana	2 149	1 250	240
3 ^r)	Puuseadused	14 024	13 660	7 ^g)	"			
4 ^a)	"	5 165	4 655	7 ^h)	"			

MAAPIDAMINE JA VILJADE KASVUPINNAD 1929 a.

(1929 a. üleskirjutuse eelkokkuvõtted)

ÉTENDUE de la SUPERFICIE et SUPERFICIE EMBLAVÉE en 1929

(Données préliminaires du recensement agricole de 1929)

S i s u: 1) Talundite arv, lhk. 590. 2) Talundite maapidamine, lhk. 590. 3) Põllumaa suurus, lhk. 591. 4) Viljade kasvupind, lhk. 591.

1. Talundite arv. Käesoleval aastal toimepandud põllumajandusliku üleskirjutuse eelkokkuvõtteil oli Eestis 1929 a. 133 258 talundit. Eelmisel põllumajanduslikul üleskirjutusel 1925 a. arvestati 126 561 talundit. Vahe talundite arvus on põhjustatud esijoonest talundite arvu suurenemisega peamiselt riigimaadel, kuid osalt ka lahkuminevast talundi mõiste määrangust. Käesoleva aasta üleskirjutusel talundeiks loeti majapidamised, millel oli kasutada maad 1 ha ehk enam, mis peetakse ühe perekonna või juriidilise isiku arvel iseseisva majapidamisüksusena. Eelmisel 1925 a. üleskirjutusel oli see mõiste piiratud tunnusega — talundiks arvati majapidamised, millel kasutada põllu ja aiamaad vähemalt 1/2 hektari. Talundi mõiste määrangu muutus oli tingitud rahvusvahelistest nõudeist.

Peale talundite üleskirjutusel on arvestatud veel umbes 50 000 väikemajapidamist, millel

on kasutada maad alla 1 ha ehk mis ilma maata peavad loomi. Sarnaseist majapidamisist osa asub linnades ja alevites. Nende väikemajapidamiste kasutada olevad maad pole järgnevais arvudes toodud, ning nende kohta avaldame lähemas tulevikus erikokkuvõtte. Talundite arv maade järgi on antud tab. 2.

2. Talundite maapidamine.

Utilisation des superficies.

Talundeil oli kasutada maad 3 095 tuh. ha, millest oli põllumajanduslikult kasutatud maad (põllu-, heina- ja karjamaa) 2 649 tuh. ha ehk 85,6%. Võrreldes 1925 a. talundeil kasutada oleva maa pindala üldsuurus kui ka põllumajanduslik maa on suurenenud. 1925 a. oli talundeil kasutada maad üldse 3 069 tuh. ha, millest oli põllumajanduslikku maad 2 642 tuh. ha, (86,1%).

Talundite maapidamine 1925 ja 1929 a. (tuh. hektaarides). — Utilisation de la superficie en 1925 et 1926.

1.	1929 a.	1925 a.	%	
			üldse = 100 total = 100	1925 = 100
Põllumaa — <i>Champs</i>	1 007	994	32,5	101,2
Puu- ja keeduvilja alamaa. — <i>Jardins fruitiers et potagers</i>	23	18	0,7	142,5
Heinamaa — <i>Prés-naturels</i>	910	894	29,5	101,8
Karjamaa — <i>Pâturages</i>	709	738	22,9	96,1
Kokku põllumajand. maad. — Total de la superficie agricole	2 649	2 642	85,6	100,2
Metsamaa. — <i>Forêts</i>	162	148	5,2	109,3
Ehituste ja teedealune maa — <i>Sous bâtiments et routes</i>	60		2,1	
Soo ja raba — <i>Marais et marécages</i>	151	} 270	5,0	} 101,8
Muu maa — <i>Autres terres</i>	64		2,1	
Üldse — Total	3 095	3 069	100	100,7

Talundite kasutada oleva maa üldsuurus on tõusnud kõigis maades peale Valga- ja Petserimaa, kus eelkokkuvõtete järgi tuleb ilmsiks väike vähenemine. Valgamaal on tingitud vähenemine peamiselt Sangaste mõisa arvel, mille metsad 1925 a. eramaapidaja omaks loeti ning üldsummas arvestati, kuna nad nüüd riigimetsade alla arvatud, milliseid siin pole arvestatud. Petserimaal on maa vähenemine põhjustatud maade osa

ülemineku tõttu poligooni alla. Osaliselt võib talundite maa-ala suuruse vahet ka puht tehniliste põhjuste arvele panna; nimelt käesoleva üleskirjutuse talundi mõiste ulatus on lahkuminev*) ning parema organisatsiooniga tõttu on üleskirjutuse tulemused täielikumad.

Esmakordselt arvestati 1929 a. üleskirjutusel eraldi muust maast ehituste ja teedealune maa ning soo ja raba. Talundeil on sood ja raba

*) Lõpukokkuvõtteis eraldatakse mõiste ulatusest tingitud lahkuminekud, mis võimaldab täpsemat võrdlust 1925 a. andmetega.

154 tuh. ha. Tunduvalt rohkem kuulub seda liiki maid riigi tagavara ning riigi metsaameti

korraldusse kuuluvate maade hulka, milliseid siin pole arvestatud.

Talundite arv ja maapidamine 1929 a. (eelkokkuvõtted).—*Nombre des exploitations et répartition de leur superficie en 1929.*

2.	Maad Arrondissements	Talundite arv Nombre des exploitations	Põllumajanduslik maa— <i>Superficie agricole</i>						Ehituste ja teedealune maa <i>Sous bâtiments et routes</i>	Soo ja raba alad ja määrd- cages	Muu maa Autres terres	Gr. total Üldse
			Põllumaa Champs	Puu- ja keedu- vilja aiamaa <i>Jardins fruitiers et potagers</i>	Heinamaa <i>Prés-naturels</i>	Karjamaa (ühes karja- kopitega) <i>Pâturages</i>	Kokku Total	Metsamaa (ühes parki- dega) <i>Forêts</i>				
	Viru	18092	122	2	113	84	321	29	8	17	6	381
	Järva	8197	81	1	54	43	179	12	5	16	2	214
	Harju	14884	90	2	147	100	339	24	8	31	7	409
	Lääne	13222	71	2	144	105	322	6	4	12	7	355
	Saare	10152	39	1	96	95	231	3	8	5	10	253
	Pärnu	11318	97	3	87	75	282	11	8	20	6	307
	Viljandi	10486	93	2	76	64	235	11	6	11	4	267
	Tartu	19329	165	4	108	70	367	18	8	17	5	415
	Valga	4140	47	1	21	15	84	8	2	3	3	100
	Võru	12894	130	3	43	36	212	21	6	14	7	260
	Petseri	10538	52	2	21	22	97	19	3	8	7	134
	Kokku	133258	1007	23	910	709	2649	162	66	154	64	3095

3. Põllumaa suurus.

Etendue des champs.

Põllumaa pindala on suurenenud viimase viie aasta jooksul järjekindlalt ligi 20 tuh. ha (1,0%) võrra.

Põllumaa ning kasvupinnad 1925—29 a.
Champs et superficie emblavée de 1925—29.

	Põllumaa (1000 ha) Champs (1000 ha)	Kasvupin- nad (ilma alamaata ja sõõti jäetud põlluta) Sup. emblavée (1000 ha)	1925 a. = 100	
			Põllumaa Champs	Kasvupinnad Sup. emblavée
1929	1 030	970	101,9	101,2
1928	1 025	942	101,4	98,3
1927	1 023	981	101,2	102,4
1926	1 013	963	100,2	100,5
1925	1 010	958	100	100

Põllumaa on suurenenud kõigis maades, peale Viljandi- Valga- ja Petsrimaa, kus ta püsib peaaegu 1925 a. tasapinnal. Põllumaa pindala üldiselt on enam laienenud Põhja-Eestis.

Põllumaa suurus maades 1925 ja 1929 a. (1000 ha).

Etendue des champs d'après les arrondissements en 1925 et 1929 (en 1000 ha).

	1929 a. (eelkoku- võtted)	1925 a.	1925=100
Viru	124	120	103,5
Järva	82	79	103,5
Harju	92	89	102,4
Lääne	73	68	106,5
Saare	40	40	100,3
Pärnu	100	97	102,8
Viljandi	95	95	99,0
Tartu	189	186	101,5
Valga	48	49	98,4
Võru	133	132	101,4
Petseri	54	55	99,4
Kokku—Total	1 030	1 010	101,9

P.-Eestis kokku (Viru-, Järva-, Harju-, Lääne- ja Saaremaa) põllumaa pindala on suurenenud, võrreldes 1925 a. 14 tuh. ha võrra ehk 3,4%; seevastu L.-Eestis mis põllumaa üldsuuruse poo-

lest ületab P.-Eestit 50% võrra, on põllumaa laienenud ainult 6 tuh. ha võrra (1,0%). Nagu maa kasutusalaade vahetuste muutustest selgub, põllumaa laienemine on sündinud kõigeenam karjamaade arvel.

4. Viljade kasvupinnad.

Superficie des cultures agricoles.

Muutuste poolest viljade kasvupindade vahekorras 1929 a. oli erakorraline. Nimelt eelmisel aastal liigvee tõttu jäi osa talvevilja põlde külmata. Neile põldudele külliti kevadel suvevilju. Teiseks muutuste põhjuseks oli terav seemnevilja puudus; kevade sundis paljuid külida kavatsatud viljade asemele teisi, mille seemet oli kergem saada. Need põhjused ei lase sel aastal mõjule pääseda neid jooni, mis eelmisel aastail olid tingitud põllumajanduse üldisest arengusuunast.

Terav- ja kaunviljade pindala 1929 a. eelmise aastaga võrreldes on suurenenud, kuid jääb tunduvalt maha varemaste aastate omast. Mõlemal viimasel aastal teravilja kasvupinna kujunemist mõjutasid eriasjaolud ning selle tõttu ei või vähenemist võtta, kui põllupidamise arengu püsiva joone avaldumist. 1927. a. teravilja orastest hävines liigvee tõttu 23 tuh. ha, mille võrra tegelikult küllitud pind tabelis toodud teravilja kasvupinnast suurem oli. 1929 a. aga vähenesteraviljade kasvupind talveviljade—rukkide ja nisu arvel, milliseid kavatsatud normist, otsustades kesa pinna järele 1928 a., umbes 20 tuh. ha jäi sügisel liigvee tõttu külmata. Enamjaolt läks täiskülmata rukkima suveviljade alla, kuid seevastu jälle osa põlluheina nurmedest, mis suvevilja alla pidid tulema, jäeti teiseks aastaks heina alla. Teravilja kasvupindade suurus ning nende vahetuste teiste viljadega viimasel kahel aastal tuleb võtta seega teataval määral erakorralisest asjaolu-

Viljade kasvupinnad rütmade järgi 1925—29 a. (tuh. ha).—*Superficie des cultures agricoles de 1925—29 (en 1000 ha).*

3.	1929	1928	1927	1926	1925
Tera- ja kaunvilja— <i>Céréales et leg. à cosses</i>	499	483	520	502	505
Põlluhein— <i>Foin des prairies artific.</i>	204	190	183	184	168
Juurvilja— <i>Légumes</i>	68	71	78	76	74
Lina— <i>Lin</i>	32	33	36	34	46
Muud viljad— <i>Autres cultures</i>	2	2	2	3	3
Kesa— <i>Jachère</i>	167	163	163	165	163
Põllud ajutiselt söödiks— <i>Champs temp. en friche</i>	37	34	26	33	36
Kokku põllu- ja aiamaa—Total des champs et jardins	1 009	976	1 008	997	995
Puu ja keeduvilja aiamaa— <i>Vergers et jardins potagers</i>	23	17	17	16	16

dest põhjustatud tulemusena; normaaloludes teravilja, eriti talvevilja kasvupind oleks olnud suurem.

Rukki all oli 1929 a. 133 tuh. ha, sellest talverukkist 131 tuh. ha ja suverukkist 2 tuh. ha. Eelmise aasta omast rukki kasvupind on 11 tuh. ha võrra vähem, (7,9%), 1925 a. kasvupinnast jääb ta aga maha 22 tuh. ha võrra. Rukki kasvupind on vähem eelmisest aastast Pärnumaal 3(0)%, Viljandimaal 19%, Valgamaal 10%, teistes maades alla 10%. Eelmisest aastast vähe suurem on rukki kasvupind Võrumaal.

Talvenisu kasvupind, mis viimaseil aastail tunduvat suurenemist näitas, on 1929 a. tagasi läinud 1925 a. tasapinnale. Talvenisu all oli 1929 a. 11 tuh. ha eelmise aasta 13 tuh. ha vastu, seega vähenemine 20,8%.

Suvenisu kasvupind on tõusnud eriti tunduvalt—22 tuh. ha eelmise aasta 15 tuh. ha vastu—seega suurenemine 7 tuh. ha võrra (49,0%). Suvenisu kasvupinna laiendamist sel määral põhjustas muude toiduviljade—rukki ja talvenisu sunnitud kasvupinna vähendamine; suvenisu kasvupinna laiendamiseks püüti osaltki katta ettenähtavat talveviljade puudujääki. Võrreldes 1925 a. suvenisu kasvupind on tõusnud enam kui kahekordseks (1925 a. 10 tuh. ha).

Odra kasvupind on suurem eelmise aasta omast 7 tuh. ha võrra. Varemaste aastate kasvupinnast on ta aga vähem.

Kaera kasvupind, mis eelmisel aastail näitas järjekindlalt üsna tunduvalt vähenemist on uuesti tõusnud 1925 a. tasapinnale. Kaera all oli 1929 a. 151 tuh. ha, 1927 a.—130 tuh. ha, 1925 a.—150 tuh. ha.

Segavilja kasvupind on vähenenud. Suurim oli segavilja kasvupind 1927 a.—72 tuh. ha, 1928 a. vähenes ta 67 tuh. ha-le ning 1929 a. on segavilja all 64 tuh. ha. Segavilja kasvupinna vähenemist viimasel aastal tuleb panna peamiselt seemnevilja puuduse arvele.

Põlluheina kasvupind suurenes 1929 a. erakorraliselt. Põlluheina all oli 204 tuh. ha 190 tuh. ha vastu eelmisel aastal, seega suurenes põlluheina kasvupind 14 tuh. ha võrra,

laienedes peamiselt heinaks mineva pinna arvel, kuna rohelisteks söödaks kasutatud põlluheina pind vähenes. Tunduva lisa annab põlluheina veel kesa nurmele küllitud vikk (9 tuh. ha) ning ristikeheinkesal (12 tuh. ha). Põlluheina kasvupind on suurenenud kõigis maades, peale Viljandimaa, kus ta näitab väikest vähenemist.

Kartuli all põllul oli 1929 a. 60 tuh. ha eelmise aasta 65 tuh. ha vastu. Kartuli kasvupinna vähenemine on põhjustatud seemne puudusest. Peale siin näidatud kartuli kasvupinna on veel kartulit küllitud kesale 1 238 ha, millist kartuli külviviisi tuleb ette laiemalt Viru-, Harju- ja Tartumaal.

Loomasööda juurikate all oli 1929 a. 8 tuh. ha, sellest peete—4 tuh. ha, naereid 3 tuh. ha, porgandeid ja kaalikaid 1 tuh. ha. Loomasöödajuurikate pindala on eelmise aastaga võrreldes tõusnud 1 tuh. ha võrra.

Lina all oli 1929 a. 32 tuh. ha (sellest on kesaurmel lina küllitud 2 tuh. ha) eelmise aasta 34 tuh. ha vastu. Võrreldes 1925 a. lina kasvupind on vähenenud 30%; 1925 a. oli lina all 46 tuh. ha. P.-Eestis, kus lina üldiselt vähe kasvatatakse, alates 1925 a., külliti lina tunduvalt rohkem, kui varem aastail. 1929 a. näitab linakasvupind suhteliselt suuremat vähenemist just P.-Eestis. Ka L.-Eestis, peale Põlserimaa, võib konstateerida tunduvalt lina kasvupinna vähenemist.

Kesa all oli 1929 a. 167 tuh. ha, mis ületab eelmise aasta kesapinna (163 tuh. ha) 4 tuh. ha võrra. Kui kesapinda võtta, kui talvevilja kasvupinna eelnäitajat, siis peaks järgneval aastal ka talvevilja kasvupind suuremal määral laiendama. Kuid tegelikult iga aasta jääb osa kesast täiskülmata ning seetõttu on talveviljade kasvupind alati väiksem eelmise aasta kesapinnast. Viimaseil aastail oli talveviljade kasvupind eelmise aasta kesapinnast vähem—1929 a.—21 tuh. ha, 1928 a.—5 tuh. ha, 1927 a.—4 tuh. ha, 1926 a.—18 tuh. ha.

Suuremat laiendamist näitab halja kesa kasutamine. 1929 a. oli kesast musta kesa 140 tuh. ha, viljade ja roheline sööda all 26 tuh. ha, seega oli kesa nurmest ära kasutatud 15,8%. 1925 a. oli halja kesa all 6,8% kesa pinnast.

VILJAJE KASVUPINNAD (ha) 1929 a. (üleskirjutuse andmete eelkoostõite).
SUPERFICIE EMBLAVÉE en 1929 (en ha). Données préliminaires du recensement agricole.

	Tera ja kaunvilja all—Céréales et lég. à cosses										Põlluheinthe all—Foin des prés				
	Talve D'automne		Süve Printemps		Oder—Orge	Kaeer—Avoine	Segavilja Culture mixte	Tatar—Sarrasin	Hernes ja läätsad Pois et lentilles	Oad—Fèves	Põlluheinsseemneks Foin des prés artifié, pour la semence	Põlluheinthe heinaks Foin des prés artifié, pour le foin			
	Raknis Seigle	Nisu Froment	Raknis Seigle	Nisu Froment								Ristikhein ja timut. Trèfle et fève	Lutsern Lucerne	Vikk (peluskid)	Muid Autres
Viru	18 610	1 405	291	1 261	13 835	19 406	4 279	7	297	16	322	19 011	26	569	75
Järva	10 821	1 242	42	807	8 811	10 554	8 835	2	170	7	214	15 013	9	195	27
Harju	12 783	1 037	373	647	12 575	9 691	7 648	8	243	8	255	15 026	32	200	117
Lääne	10 748	1 528	525	1 623	10 646	5 119	6 189	3	211	18	220	7 504	8	136	101
Saare	8 823	1 501	91	504	6 259	2 227	1 499	1	111	8	35	1 364	20	99	11
Pärnu	8 287	824	161	2 524	9 789	13 845	6 569	41	251	25	779	19 400	4	63	86
Viljandi	9 089	826	49	2 905	9 575	9 704	12 586	22	185	37	886	17 151	4	53	18
Tartu	22 609	1 300	145	6 301	20 714	38 558	7 484	128	438	73	1 934	30 968	4	146	16
Valga	5 199	138	45	1 652	4 736	7 542	3 680	62	159	14	489	7 435	12	16	1
Võru	15 274	647	55	3 503	10 881	28 151	4 802	334	416	40	1 225	21 968	6	57	12
Petseri	8 989	70	42	785	5 778	5 822	584	94	571	8	139	7 020	8	134	11
Kokku—Total	131 182	10 608	1 819	22 512	113 599	150 649	64 155	702	3 052	254	6 498	161 861	133	1 668	425
%	13,53	1,09	0,19	2,32	11,71	15,53	6,62	0,07	0,32	0,03	0,63	10,69	0,01	0,17	0,04
1928	144 373 ¹⁾	13 357	...	15 106	106 308	129 676	67 248	6 612	5 348	142 403	...
1927	147 405	13 405	1 051	13 556	119 286	145 500	72 474	1 433	5 406	138 714	...
1926	134 498	10 040	1 613	13 879	121 341	146 499	68 384	1 294	4 722	...	6 311	140 896	...
1925	153 504	10 904	1 288	9 626	114 820	150 393	58 708	1 318	4 425	...	6 636	130 181	...

(järg)—(suite).

	artificiels				Kartul ja juurvilja all Pommes de terre et légumes						Kiutal- mede all Filament		Kesa—Jachère et culture sur jachère									
	Põlluheinthe rohelisteks söödaks ja karjatamiseks ²⁾				Kartul Pommes de terre	Loomasööda Fourragères					Lina—Lin	Kanep Chanvre	Muid viljade ja taimede all Autres cultures	Harilik must kesa Jachère ordinaire (noire)	Vikk kesa	Ristikhein kesa Trèfle	Kartul kesa Pommes de terre	Lina kesa—Lin	Muu vill kesa Autres cultures jach.	Põllust ajalt külvamata ja söödiks Terres tempor. en friche	Kokku põllumaad—Total	Alamaad—Vergers et jardins potagers
	Ristikhein ja timut. Trèfle et fève	Lutsern Lucerne	Vikk (peluskid)	Muid Autres		Peetid Bettleraves	Naerid (turneps.) Bettleraves	Porgandid Carottes	Kaalkrad Navets	Harilik kesa												
Viru	3 909	23	157	99	12 870	78	628	12	33	892	8	160	14 946	932	4 760	255	113	245	2 794	122 417	2 097	
Järva	2 980	3	128	67	4 186	158	466	7	18	806	1	107	10 063	1 329	1 809	17	41	63	1 522	80 517	1 348	
Harju	1 701	3	66	215	9 215	204	421	13	29	413	1	102	12 261	758	1 167	162	16	94	2 131	39 815	1 066	
Lääne	1 193	2	39	100	5 243	195	242	6	29	1 532	10	213	14 372	281	1 211	43	18	79	2 022	70 919	1 624	
Saare	143	4	13	9	3 868	157	157	19	25	170	20	60	9 935	246	334	73	8	69	676	38 539	1 139	
Pärnu	5 399	—	41	79	3 726	484	316	161	63	4 328	4	193	13 052	443	1 851	168	63	158	5 984	97 401	2 351	
Viljandi	4 182	1	49	82	4 019	699	404	34	62	2 314	4	79	11 423	1 879	354	93	108	263	3 533	92 675	2 200	
Tartu	5 423	7	123	58	7 337	961	256	96	121	5 608	8	300	23 867	1 820	2 184	156	459	480	4 756	184 836	4 279	
Valga	2 007	1	47	2	1 503	210	159	94	36	1 935	10	26	6 263	413	296	49	73	98	2 555	46 960	1 073	
Võru	4 638	4	32	75	5 152	453	115	163	52	6 333	15	132	16 130	828	718	85	507	327	7 576	190 764	2 762	
Petseri	574	—	31	15	3 307	32	3	5	15	5 693	21	283	8 140	150	1 821	137	453	198	3 253	52 547	1 891	
Kokku—Total	32 143	48	726	801	60 426	3 631	3 167	610	483	30 018	103	1 670	140 452	905	12 113	1 238	1 859	2 068	37 402	1 007 190	22 856	
%	3,32	0,00	0,08	0,08	6,23	0,37	0,33	0,06	0,05	3,10	0,01	0,17	14,48	0,54	1,25	0,13	0,19	0,21	3,50	—	2,14	
1928	42 103	64 595	...	6 455	33 541	...	2 101	1 62 763	33 712	975 701	16 700	
1927	38 504	71 342	...	6 689	35 848	...	2 096	144 712	...	18 091	25 486	1 006 411	16 466	
1926	36 936	69 532	...	6 169	33 765	...	2 716	150 349	...	14 211	33 280	996 455	16 151	
1925	31 457	68 921	...	5 415	45 060	...	2 528	151 671	...	10 981	36 022	994 368	16 043	

1) Talve ja suverukis kokku. 2) Foin artifié, pour le fourrage vert et pâturage.

LOOMADE ARV JA KOOSSEIS 1929 a. — EFFECTIF du BÉTAIL EN 1929.

(Põllumaj. üleskirj. eelkokkuvõte). — (Données préliminaire du recens. agric.).

Sisur: 1) Üldandmed. lhk. 594. 2) Hobused, lhk. 594. 3) Veised, lhk. 595. 4) Lambad, lhk. 595. 5) Sead, lhk. 595.

1. Üldandmed. Loomapidamine, mis meil iseseisvuse aastail on õige kiirelt arenenud, viimase kahe (1927 ja 1928) ikaldusaasta tagajärjel on sunnitud olnud nii mõnelgi alal tagasi tõmbuma. Esimesest ikaldusaastast saadi üle, millele järgnes aga teine olude pooltest märksa raskem ja siis ei suudetud karja enam täiel arvul ülal pidada.

Sööda puudusel tuli vähendada loomi, mõnes piirkonnas õige tunduvalt. Kuid loomade arv vähenes ka suurenenud surevuse tõttu, mis oli tingitud äärmiselt halvast ilmastikust, kus lahjaks ja nõrgaks jäänud loomad kergesti haigestusid. Haigestumisele aitas kaasa omakord liigvihmast rikutud sööt.

Loomade üldarv 1920—29 a. — Effectif du bétail de 1920—29.

1.	Hobused <i>Espèce chevaline</i>	Veised — <i>Espèce bovine</i>		Lambad <i>Espèce ovine</i>	Sead <i>Espèce porcine</i>	Ulle 6 kuu van. sulgloomad <i>Volaille de plus de 6 mois</i>		Mesipered <i>Ruches d'abeilles</i>
		Kokku <i>Total</i>	Lehmad <i>Vaches</i>			Kokku <i>Total</i>	Kanad <i>Poules</i>	
1929	205 406	604 616	407 200	474 730	279 439	1 036 508	866 001	48 017
1928	227 540	650 540	403 850	658 600	326 930	865 590	725 880	49 150
1927	229 530	633 870	388 680	666 650	354 360	830 210	691 500	41 460
1926	226 300	599 120	379 780	665 070	333 150	797 620	662 030	37 310
1925	228 747	555 322	360 861	719 785	338 648	723 987	592 477	45 106
1924	208 076	502 225	321 245	608 593	287 507	27 904
1923	209 815	512 625	319 685	665 933	338 366
1922	198 787	527 368	307 303	744 937	272 348
1920	167 550	465 100	249 795	551 536	266 646	338 119	296 412	15 108

Käesoleva aasta üleskirjutuse eelkokkuvõtte andmed näitavad, et 1928/29 p-a. kogu Eesti kohta vähenes hobuste arv 22,1 tuhat (9,7%), veiste arv 45,9 tuhat (7,1%), lammaste arv 182,9 tuhat (27,8%) ja sigade arv 47,5 tuhat (14,5%). Kõige enam vähenes lammaste arv, mis ka arusaadav sarnasel juhul, kus tegemist sööda-puudusega, sest lambaid vähema tasuvuse tõttu harilikult peetakse selle järele, kuidas teistelt loomadelt ülejäävad söödad võimaldavad. Teiselt poolt, lammaste arvu tunduvalt vähendas suur surevus, mida mõjutas eriti lammaste juures möödunud (1928) aasta liigvihm ja vesi. Sigade arvu vähenemist põhjustas peale sööda-puuduse ka hinnalangus. Kuigi veiste arv üldsummas vähenes, suudeti ometi lehmade arvu alal hoida ja isegi suurendada 3,1 tuhande

võrra (0,8%). Samuti suurendati ja õige tunduvalt kanade arvu, millede pidamine meil iga aastaga järjekindlalt on laienenud.

2. Hobused. Hobuste arv vähenes kõigis maades. Maade järgi vähenemine kõigub 5,3 kuni 13,4%. Kõige suurem oli vähenemine Viljandimaal, selle järele Viru-, Harju- ja Läänemaal. Vähem oli vähenemine Kagu-Eestis kus turuhobusekasvatus on vähem arenenud. 1925. a. andmetega võrreldes on hobuste arv kõige enam vähenenud Viljandi- ja Järvamaal, mõlemis üle 13%. Neis maades oli kõige enam arenenud turuhobusekasvatus, mida viimaseil aastail minemi (turu) puuduse tõttu tuli vähendada.

Hobuste arvu muutumine. %

2.	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku <i>Total</i>
1928—29	-12,0	-9,3	-11,6	-11,3	-8,8	-9,7	-13,4	-5,3	-8,1	-7,3	-7,9	-9,7
1925—29	-5,9	-18,3	-8,9	-4,1	-3,5	-8,9	-13,4	-6,1	-10,4	-7,7	-7,8	-7,9
1920—29	+28,1	+18,5	+21,9	+34,8	+20,5	+12,4	-2,3	+17,0	+20,4	+33,7	+18,5	+20,0

Hobuste arv vanusliku koosseisu järgi 1920—1929 a. (linnadeta).
Répartition de l'espèce chevaline d'après l'âge en 1920—1929. (sans villes).

3.	1920	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	Juurekasvu %	
										1920—29	1928—29
Tööealised 3 a. ja vanemad— <i>Chevaux de 3 ans et plus</i>	135 414	159 528	162 883	163 199	176 805	179 670	181 320	179 510	174 690	+29,0	-2,7
Noori— <i>Poulains</i>	32 136	39 259	46 932	44 877	41 609	41 339	43 500	43 320	26 453	-17,7	-38,9

Andmed hobuste arvu kohta vanusliku koosseisu järgi näitavad, et hobused vähenesid noorte hobuste arvel, kuna vanu, s. o. tööta-vaid hobuseid on vähendatud võrdlemisi vähe. Noorte hobuste %, hobuseid kasvatavais maa-

des, on suurem, selle tõttu nende vähendamine mõjus tunduvalt enam neis maades. Sellega näib olevat osalt seletatav, miks Kagu-Eestis, kus noorte hobuste % väiksem, hobuste arv suhteliselt vähem vähenes.

Veiste arvu muutmine (%)

4.	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku Total
1928-29	-4,8	-1,0	-9,8	-10,8	-12,1	-8,6	-9,2	-1,8	-4,3	-5,5	-15,4	-7,1
1925-29	+11,7	+23,4	+11,5	+10,5	+3,10	+5,6	+9,0	+9,4	+4,0	+8,0	+3,3	+8,7
1920-29	+31,0	+55,4	+42,3	+42,9	+45,9	+28,5	+15,8	+10,1	+26,6	+36,7	+8,4	+28,8

Veiste arv koosseisu järgi 1920-1929 a.—Effectif de l'espèce bovine de 1920-1929.

5.		1920	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	Juurekasvu %	
											1920-29	1928-29
	Vasikaid— <i>Veaux</i>	93 403	74 623	69 053	61 563	82 334	92 660	92 890	90 870	26 686	-7,2	-4,6
	Lehmullikaid— <i>Taures</i>	85 113	90 025	90 025	81 700	80 922	94 820	121 290	126 160	82 461	-3,1	+34,6
	Lehmi— <i>Vaches</i>	249 795	307 303	319 685	321 245	357 219	375 889	382 320	399 030	402 486	+61,1	+0,9
	Pulte ja härgi— <i>Boeufs et taureaux</i>	36 789	30 787	31 830	32 440	29 030	27 645	-24,9	-4,8

3. Veised. *Bestiaux.* Veiste arv vähenes samuti kõigis maades. Selle juures võib panna tähele, et vähenemine oli suurem läänepoolseis maades, kuna idapoolseis (peale Petseri) oli väiksem. Eelmise aastaga võrreldes, vähenes veiste arv Harjumaal 9,8%, Lääne—10,8%, Saare—12,1%, Pärnu—8,6%, Viljandi—9,2%, Viru—4,8%, Järva—1,0%, Tartu—1,8%, Valga—4,9%, Võru—5,5% ja Petserimaal 15,4%. Sarnane nähe peajasjalkult olenes sellest, et möödunud (1928) aastal läänepoolsemad maad, oma asendi poolest madalama ja tasasema pinnastikuga, suurvee all kannatasid enam kui idapoolsemad ja see mõjutas ka vastavalt loomapidamist.

Veistest vähendati peajasjalkult noorkarja mille arv viidi tagasi ligikaudu 1925 a. tasapinnale. See on suur kaotus meie põllumajandusliku tootmise tähtsama ala—piimakarja arendamisel, sest noorkarja vähendamisega järgneval paaril aastal lehmade arvu ei saa sarnasel

arvul suurendada, nagu see varem noorkarja järele kavatsatud oli. Kuigi loomade üldarvu tuli vähendada, hoiti alal lehma, kui talundite sissetuleku peaadajaid. Lehmade arv nimetamisväärt vähenes ainult Pärnumaal (8,6%), Saaremaal (12,1%) ja Petserimaal (15,4%), kuna selle vastu suurenes Järvamaal 8,9%, Tartumaal 5,7%, Valgamaal 6,8%, ja Võrumaal 6,7%. Teistes maades muutused on väikesed. Noorkarja vähenemisega lehmade % veiste arvus tõusis 67 peale eelmise (1928) aasta 62 vastu.

4. Lambad. *Moutons.* Äärmiselt vihmase ilmastiku tõttu olid möödunud (1928) aasta lammaste karjatamisolud eriti rasked. Ebasoodsad olud mõjutasid suurt haigestumist ja surevust. Kuid söödapuudusel oldi sunnitud lambaid, kui vähema tasuvusega loomi, tapma esijärjekorras. Selle tagajärjel lambakasvatuse arvuliselt kannatas kõige enam ja seda kõigis maades.

Lammaste arvu muutmine maade järgi 1920-1929 a. (tinnadeta)
Changements dans l'effectif de l'espèce ovine d'après les arrondissements de 1920-1929 (sans villes).

6.	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku Total
1928-29	-21,7	-14,5	-22,5	-35,2	-63,8	-45,3	-35,6	-7,2	-25,3	-12,1	+5,3	-28,1
1925-29	-18,2	-31,0	-27,2	-35,6	-60,8	-54,3	-48,2	-23,2	-30,4	-34,0	-10,5	-34,2
1920-29	+3,9	-21,6	-8,3	-13,7	-38,1	-40,9	-46,5	-5,8	+2,9	+13,3	+17,3	-14,2

Lammaste arv vähenes tunduvalt enam läänepoolsemas maades, mis liigvee all rohkem kannatasid, kui idapoolsemad. Nii vähenes lammaste arv Läänemaal 35,2%, Saaremaal 63,8%, Pärnumaal 45,3%, peale selle ka Viljandimaal 35,6%. Teistes maades lammaste arv vähenes küll vähem, kuid siiski suurel määral, näiteks Harjumaal 22,5%, Virumaal 21,7%, Valgamaal 25,9%. Võrdlemisi paremas seisukorras on kagu-Eesti maad: Tartu-, Võru-, Petseri- ja peale selle Järvamaa, kus lammaste arv vähenes kõige vähem.

5. Sead. *Porcs.* Iseseisvuse aastal sigade arv oli meil suurim 1927 a. Sellele järgnevatel aastal on nende arv vähenenud, eriti tunduvalt viimasel aastal. Selle põhjuseks oli halb teraviljasaak ja ka ebakindlad turuhinnad, mille tagajärjel sigadekasvatuse arvuliselt vähenes.

Sigade vähenemine maade järgi näitab vähe teistsugust pilti kui seda teiste loomade juures tähele võib panna. Nimelt sigade arv on enam langenud üldiselt lõuna-Eestis (väljaarvatud Tartumaa) ja Saaremaal, kuna põhja-Eestis vä-

Sigade arvu muutumine maade järgi 1920—1929 a. (linnadeta)
 Changement dans l'effectif des pores d'après les arrondissements de 1920—1929 (sans villes).

7.	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku Total
1923—29 . . .	+ 9,1	- 6,6	- 8,9	- 15,2	- 24,6	- 23,4	- 21,0	- 10,8	- 18,4	- 24,3	- 35,1	- 15,2
1925—29 . . .	+ 3,8	- 2,6	- 3,6	- 16,0	- 27,7	- 21,3	- 13,5	- 20,2	- 35,2	- 30,3	- 29,7	- 18,3
1920—29 . . .	+ 24,4	+ 19,9	+ 18,3	+ 12,4	+ 2,1	+ 5,5	- 11,4	- 4,5	- 12,0	- 6,5	- 23,6	+ 1,8

henemine väiksem on. Selle üheks põhjuseks näib olema kartul, mida põhja-Eestis märksa enam kasvatatakse ja mis nüüd aitas sigu ülal pädada. Peale selle ka sööda teravilja saak põhja-Eestis oli parem. Sigade arv vähenes kõigis maades, peale Viru, kus ta ei vähenenud, vaid isegi suurenes. Virumaal mõõdunud (1928) a. oli niihästi söödateravilja, kui ka kartuli saak

võrdlemisi parem, kui teistes. Peale selle, võib olla, on seal kaasa mõjunud suurem seakasvatuse hoog, mida seakasvatuse arendajad tähele on pannud Virumaal ja osalt ka Järvamaal. Sellega võib olla, on seletatav, et Järvamaal ehk küll sigade arv vähenes, aga siiski teiste maadega võrreldes kõige vähemal määral.

LOOMADE ARV 1929 a. (Üleskirjutuse andmete eelkokkuvõte) — EFFECTIF DU BÉTAIL en 1929.

8.	Maa ühes linnade ja alevitega Arrondissements avec les villes et bourgs	Hobused—Espèce chevaline							Veised—Espèce bovine									
		Varsad kuni 1 aast. Poulains de moins d'un an van.		Noored hobused 1—3 a. Poulains de 1—3 ans van.		3 kuni 15 a. van. De 3—15 ans			Kokku—Total	Vasikad kuni 1 aastani Veaux de moins d'un an	Lehmad Vaches			Pullid Taureaux		Häädud 1 a. ja van. Boeufs d'un an et plus	Kokku—Total	
		Märad—Juments	Ruunad—Hongres	Täkkud—Étalons	15 aastased ja van. De 15 ans et plus	Kuni 5 a. van. De moins de 5 ans	5—10 a. van. De 5—10 ans	10 a. ja van. De plus de 10 ans			1—2 a. van. De 1—2 ans	2 a. ja van. De 2 ans et plus						
Viru	1 257	2 712	10 642	7 702	1 631	2 959	26 908	12 028	10 331	18 822	25 507	2 741	47 070	1 583	5 449	253	71 814	
Järva	876	1 918	6 929	3 503	951	1 158	15 336	7 466	6 725	11 885	15 690	1 763	29 318	1 298	409	181	45 397	
Harju	829	2 066	8 157	7 421	914	3 516	22 908	10 182	10 126	16 216	25 465	3 733	45 414	2 314	1 082	354	69 474	
Lääne	466	2 351	7 929	6 596	432	3 978	22 042	9 730	8 930	13 264	20 878	4 447	38 589	2 282	802	101	60 941	
Saare	700	1 699	5 371	5 454	148	2 609	15 717	5 582	4 626	7 935	12 056	2 209	22 200	1 060	617	160	34 245	
Pärnu	738	1 868	7 861	6 473	841	2 310	20 091	7 982	7 843	14 481	22 661	3 519	40 661	2 048	824	115	50 470	
Viljandi	839	1 708	8 445	5 681	1 232	2 058	19 948	8 352	8 513	16 104	23 593	3 492	43 189	2 184	956	37	63 234	
Tartu	1 241	2 542	12 253	9 320	2 689	3 636	31 672	12 713	13 028	23 026	37 479	5 243	65 728	2 905	1 766	7	96 240	
Valga	284	496	2 817	2 215	479	991	7 262	2 995	2 063	8 718	1 157	15 898	823	390	2	22 870		
Võru	498	904	6 215	5 449	1 136	1 914	16 206	7 512	7 029	15 537	22 623	1 842	40 062	1 754	494	1	56 792	
Petseri	182	275	2 108	2 704	459	1 603	7 331	3 597	2 616	6 058	11 571	1 502	19 151	211	98	1	24 648	
Kokku—Total 1929 a.	7 926	18 629	78 727	62 488	10 903	26 733	205 406	86 996	82 755	149 311	226 241	31 648	407 200	18 550	7 990	1 212	604 616	
Sellest: linnad ja alevid—Dont: villes et bourgs	32	70	1 178	2 031	369	583	4 263	220	297	1 288	2 903	523	4 714	27	29	51	5 338	

9.	Maa ühes linnade ja alevitega Arrondissements avec les villes et bourgs	Lambad—Espèce ovine				Sead—Espèce porcine						Sulgjoomad—Volaille				Mesilased—Abeilles				
		1 a. ja van. D'un an et plus		Kokku—Total	Kitsed ja kitsed talled (kokku) Chèvres et chevreaux (total)	6 k. ja van. De 6 m. et plus		Kokku—Total	Kaanad—Poules	Kuked—Coqs	Pardlid—Canards	Haned—Oies	Kalkunid—Dindons	Kokku—Total	Mesilapüüde arv Nombre des ruches		Kokku—Total			
		Talled kuni 1 a. van. Agneaux de moins d'un an	Lambad—Brebis			Õinad ja jäärad Montons et béliers	Põrsad ja noored sead kuni 6 kuni Pores de 1—6 mois								Kaldid—Ferrals	Emised—Truies		Muud sead Autres pores	Raamtarudes—Ruches à cadr.	Raamtarudes—Ruches à cadr.
Viru	25 455	35 187	1 518	62 160	198	16 228	122	1 335	1 487	32 362	16 484	14 779	2 107	4 181	652	186 265	2 912	2 164	1940	7 016
Järva	11 987	14 180	647	26 794	114	10 830	102	1 107	7 132	19 171	8 102	7 332	1 320	5 353	782	95 814	1 356	901	1 190	3 447
Harju	23 178	27 980	703	61 861	214	17 276	156	1 603	8 639	27 674	11 329	9 939	1 918	9 063	892	135 691	2 612	1 595	1 194	5 401
Lääne	19 081	28 389	1 810	49 290	144	12 160	90	1 304	5 116	18 670	5 307	6 646	678	2 406	206	63 012	1 672	1 393	1 116	4 181
Saare	11 528	17 969	1 943	31 440	10	7 543	103	1 843	4 219	19 709	2 250	4 796	782	6 881	25	31 972	1 308	1 007	210	2 520
Pärnu	15 094	18 974	557	34 625	356	13 690	843	3 474	9 885	27 201	6 855	7 713	1 696	8 207	915	87 186	2 445	1 975	1 049	5 469
Viljandi	14 221	15 364	526	30 111	215	19 655	165	3 744	6 388	29 952	9 371	9 696	1 646	6 374	584	112 045	1 905	1 861	645	4 411
Tartu	40 012	40 346	1 001	81 959	450	28 189	1 058	10 081	13 904	57 032	136 100	14 724	1 691	7 887	789	161 141	4 578	2 573	513	7 064
Valga	9 985	10 671	235	20 871	104	6 209	171	2 387	3 976	12 743	3 532	3 864	713	2 053	167	42 164	1 169	526	190	1 885
Võru	32 474	28 339	554	61 887	161	11 349	320	5 113	15 521	32 303	70 608	9 421	2 753	1 45	84 667	2 521	1 166	580	4 267	
Petseri	12 790	11 088	474	24 352	140	2 857	369	525	4 772	8 025	2 665	5 466	1 719	603	84	33 601	378	347	103	1 755
Kokku 1929 a.	215 765	248 997	9 968	474 730	2 106	145 495	2 999	32 516	38 420	279 439	86 601	93 526	15 030	56 756	5 195	1 036 508	22 851	15 508	9 658	48 016
Sellest: linnad ja alevid—Dont: villes et bourgs	699	956	51	1 700	684	5 285	12	121	2 080	7 498	6 608	5 782	712	1 084	271	74 457	790	393	71	1 254

Tab. 6. Riiigiraudteed juulis 1929 a. — Chemins de fer unis en juillet 1929.

1. Tähtsamad andmed piirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

	Rongide arv Nombre de trains	Arakasutatud läbilaske võimaluse % de l'expl. de la capacité	Reisijate üldarv (tuh.) Voyageurs (milliers)	Sellest III kl. (tuh.) Dont III cl. (milliers)	Istekohade arv kasutamise % des places occupées	Tühjade kaubavagunite üldarvust % des wagons à marchandises au nombre total des wagons à marchandises	Laaditud kaubavagunite telje koorem* Poids moyen par essieu d'un wagon chargé	Üldveost Traf. total	Kaubarongi keskmine kaal (tonnides) Poids moyen d'un train de marchandises	Kaubarongi keskmine telgede arv Nombre moyen d'essieux pour un train de marchand.
Auru- ja mootorronges	2 639	—	18 425	16 943	42,9	28,07	4,72	5,82	412	62,38
Sel.: Paidiski—Keila auru-moot.	426	68,71	194	191	25,0	22,21	3,48	4,23	—	18,24
Haapsalu—Keila	343	55,37	1 484	1 376	39,0	25,81	1,82	2,76	114	34,64
Keila-Tallinn	653	92,93	1 421	1 374	82,5	20,21	3,06	4,09	280	39,07
Tallinn—Tapa	596	68,08	4 421	3 947	46,0	30,03	5,58	6,21	593	82,47
Tapa—Narva	517	55,59	2 933	2 635	34,2	39,01	4,78	6,34	391	54,86
Tapa—Kohtla	—	—	—	—	—	37,42	5,01	7,21	417	67,69
Tapa—Tartu auru-moot.	523	56,25	3 648	3 311	48,3	19,11	4,98	5,17	449	68,48
Tartu—Valga	772	55,34	2 878	2 636	42,9	17,55	4,02	5,20	470	74,39
Valga—Irboska	271	39,73	1 426	1 394	40,8	25,64	5,09	5,93	479	44,17
Elektrironges: Tallinn—Pääsküla	2 516	—	2 881	2 881	41,8	—	—	—	—	—
Kokku — Total	5 154	—	21 306	19 824	42,8	28,07	4,72	5,82	412	62,57
Juunis—Juun 1929 a.	4 930	—	24 801	23 552	48,3	30,31	4,53	5,33	437	64,06
Juulis—Juillet 1928 a.	4 340	—	21 071	19 768	42,5	27,77	4,31	5,33	364	71,18
1/IV.—31. VII. 1929/30 a.	19 612	—	86 164	81 150	45,0	28,48	4,80	5,66	467	63,78
1/I.—31. VII. 1929 a.	33 448	—	130 281	122 579	41,2	29,86	4,81	5,61	452	63,74
b) Kitsarööplised teed — Voie étroite										
Sellest: Tallinn—Türi	729	—	2 245	1 945	51,3	25,87	3,23	3,48	176	74,18
Türi—Mõisaküla	377	—	951	864	39,6	31,37	2,00	3,12	120	55,79
Mõisaküla—Pärnu	453	—	567	509	39,7	41,52	3,91	3,94	163	86,06
Lilva—Vääna	129	—	141	141	72,7	15,74	2,53	2,07	—	44,00
Lelle—Papihitu	512	—	768	615	56,2	28,04	4,24	4,31	128	51,82
Türi—Tamsalu	598	—	496	470	43,0	30,94	2,77	3,67	91	39,79
Riisela—Orajõe	191	—	64	64	46,7	49,34	2,75	3,82	119	73,03
Mõisaküla—Valga	185	—	297	257	50,8	43,55	3,55	4,06	198	90,59
Valga—Mõniste	255	—	123	123	32,5	40,31	3,39	3,85	94	49,29
Sonda—Mustvee	568	—	149	145	37,4	39,47	1,42	2,71	93	53,70
Kokku — Total	3 122	—	5 789	5 133	47,0	33,51	3,20	3,69	157	65,38
Juunis—Juun 1929 a.	2 970	—	7 142	6 552	57,3	32,85	3,19	3,63	156	69,58
Juulis—Juillet 1928 a.	2 907	—	5 192	4 668	46,6	26,81	3,10	3,36	140	62,54
1/IV.—31. VII. 1929/30 a.	10 790	—	24 502	22 185	50,7	34,27	3,47	3,89	163	66,99
1/I.—31. VII. 1929 a.	16 594	—	37 443	33 523	44,5	33,47	3,58	4,02	158	63,21

	Latarööplised teed—Voie large				Kitsarööplised teed Voie étroite			
	Juulis		1/IV-31/VII 1929/30	1/I-31/VII 1929	Juulis		1/IV-30/VII 1929/30	1/I-30/VII 1929
	1929	1928			1929	1928		
2. Kaubavedu — Transport des marchandises								
Kõigi saadetiste kaal—poids (tuh. tn.)	178	169	727	1 209	77	71	327	532
tn-km (tuh.)	18 582	18 408	77 791	131 712	6 150	5 271	27 599	45 619
Sellest maksulised saadetised (tuh. tn.)—Dont les marchandises payables (1000 tn.)	149	140	618	1 041	65	63	287	473
tn-km (tuh.)	15 057	14 926	66 181	113 158	5 327	4 872	24 582	40 594
Sellest: erakaubad—Dont marchandises privées	139	126	572	950	62	61	276	456
tn-km (tuh.)	13 024	13 448	57 938	97 659	5 101	4 622	23 851	39 192
3. Pagasivedu — Transport des bagages								
Kaal — poids (tuh. tn.)	0,7	0,7	2,7	4,1	0,3	0,3	1,4	2,2
tn-km (tuh.)	65	62	251	392	31	21	117	184
4. Reisijate vedu — Transport des voyageurs								
Reisijate üldarv — Nombre total de voyageurs	531 997	490 249	2 115 403	3 130 371	135 909	119 769	572 561	880 835
Sellest välisühendus—Communic. avec l'étranger	7 059	3 733	20 538	28 868	1 364	809	4 432	6 883
Dont Kohalik liikumine — Mouvement local	524 938	486 516	2 094 865	3 101 503	134 545	118 960	568 129	873 952
Sellest: I klassis	148	34	455	652	—	—	—	—
" II "	10 639	10 097	36 234	55 353	7 176	6 147	26 210	44 501
" III "	521 210	476 118	2 078 764	3 074 306	128 739	114 622	540 351	830 334
Reisijate km üldarv—Voyageurs-km.	21 309 407	21 071 524	86 164 557	130 280 819	5 789 151	5 191 779	24 562 440	37 442 909
Sellest Elektrirongid — Trains électriques	2 881 416	2 386 988	11 315 588	17 902 654	—	—	—	—
Dont Mootorvagnid — Wagons à moteur	—	—	—	—	—	—	—	—
Reisijaid üle tee-km peale—Voyageurs par km exp.	31 650	31 810	128 030	193 582	10 338	9 271	43 882	66 863
Keskmine sõidukaugus — Parcours moyen	40,0	48,3	40,7	41,6	42,6	43,3	42,9	42,5
Magamiskaartide üldarv—Cart. pour voy. lits vend.	4 633	4 673	17 124	27 471	987	1 008	3 815	6 194
Jaamaeise-piletide üldarv—Tickets d'entrée vendus	14 133	18 736	58 802	85 431	685	1 610	2 810	4 478
5. Veerevkoosseisu kasutamine — Exploitation du matériel roulant								
Rong-km üldarv — Trains-km.	280 889	259 010	1 113 578	1 888 176	181 321	166 396	673 875	1 121 103
Sellest reisironges — Dont trains de voyageurs	188 990	187 418	769 898	1 001 646	105 728	95 865	406 919	698 210
Teig-km üldarv — Essieux-km.	9 800 911	9 664 447	37 189 470	61 285 118	3 692 101	3 174 903	33 512 944	53 298 798
Sellest Reisivaguneis — Voitures à voyageurs	3 760 702	3 944 264	14 644 890	24 118 668	2 203 143	2 014 306	8 575 728	14 982 153
Dont Kaubavaguneis — Wagons à marchand.	6 040 209	5 720 183	22 544 780	37 146 550	6 488 958	6 160 597	24 937 216	38 366 645
Kesk. tig. arv rong. — Moyen. des essieux par train.	34,90	37,31	33,40	32,55	47,94	49,14	49,74	47,54
Sellest Reisironges — Trains de voyageurs	28,20	35,41	26,46	26,85	38,53	39,79	41,08	39,87
Dont Elektrironges — Trains électriques	9,10	8,75	8,87	8,76	—	—	—	—
Dont Kaubaronges — Trains de marchand.	62,57	71,18	63,78	63,74	65,38	62,54	68,19	63,21
Kesk. kaub. kaal — Poids moyen d'un train de march.	412	497	402	457	167	146	163	158

*) Keskmine telje koorem kitsarööplisel teel on arvestatud paari telje peale.

Tab. 1. Sisse- ja väljavedu augustis 1929 a. —

Rühm, kuhu kuulub en- dises klassifikatsioonis.	Dans les chiffres du tableau les marchandises passées en L ^u n ^o s ^{it} ne sont pas comprises. Trafic de perfectionnement, réexportation et réimportation sont compris.	Inglise Angleterre	Läti Lettonie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Poola Danzig Pologne-Dantzig	Prantsuse France	Rootsi Suède	Saksa Allemagne	Čehoslovakkia Tchécoslovaquie	Ühisriigid Etais-Unis	Muud riigid Autres pays
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Esti-Läti ühine nomenklatuur											
Nomenclature unifiée pour l'Estonie et Lettonie											
A. Sissevedu tonnides — Importation en tonnes.											
5	I. 1. Elusloomad (arv—nombre)	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
1	II. Toidu- ja maitseained, joogid	2 300,4	2,7	639,5	6 030,4	15,4	40,9	3 109,1	98,2	1 337,8	1 262,9
1,4	2. Tera- ja jahvatatud viili	281,6	—	—	3 209,4	12,5	40,3	1 458,2	—	1 284,7	992,6
2	3. Aia- ja juurvili	—	—	32,9	—	—	—	3,5	0,2	40,7	84,8
3	4. Karjasaadused	—	1,2	—	—	0,1	0,2	—	—	12,2	15,1
4	5. Kala, kalasaadused ja vähid	1 857,1	1,5	—	—	—	—	0,0	—	—	59,3
1	6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid	111,7	—	600,5	2 821,1	2,8	0,4	1 596,4	98,1	0,2	111,3
4	7. Loomasööt	50,0	—	—	—	—	—	51,0	—	—	—
6	III. Toores- ja poolvalmisained	6 358,9	2 517,6	1 757,3	381,9	722,9	4 020,7	2 445,5	0,0	2 203,2	4 507,1
4,7	8. Loomariigained (peale rasvade)	—	0,3	—	—	0,1	7,7	14,4	—	14,2	202,7
8	9. Seemned, taimed ja nende osad	0,2	0,6	1,9	0,4	22,6	—	7,3	0,0	28,2	255,8
9	10. Metsamaterjal	—	1 326,2	—	59,3	—	—	41,2	—	—	430,4
10	11. Paberitooresained	—	—	—	—	—	—	—	—	—	281,1
12	12. Tekstiiltooresained	6,1	12,8	14,1	—	—	—	4,8	—	350,9	389,9
17, 18	13. Arsid ja metallid töötlemata (metallimurd)	49,4	—	—	—	—	3,9	96,8	—	0,0	0,4
19—21	14. Mineraalid peale ärtside	5 925,1	4,1	390,0	—	—	—	212,0	—	—	230,0
19	15. Keemiatõstuse tooresained:	378,1	1 173,6	1 345,3	322,1	700,2	4 009,2	2 069,0	—	1 309,8	2 716,7
20	a) sellest õlid, rasvad, vaigud, kummi toorel	378,1	32,7	1 269,8	322,1	0,4	42,0	124,8	—	590,6	68,4
6	b) väetisained	—	1 140,9	75,3	—	0,98,8	3 987,2	1 943,1	—	—	2 350,0
8	IV. Valmisraud	325,3	166,3	44,9	58,2	316,8	622,3	2 427,3	61,7	89,5	1 702,2
11	16. Nahad töötatud ja nahkkaup	1,3	0,2	—	0,1	0,0	0,1	10,2	0,2	—	0,7
12, 13	17. Puittootussaadused	0,3	11,2	18,7	2,1	0,0	1,4	10,3	—	0,0	187,2
13	18. Paberitõstussaadused	0,5	27,9	1,0	0,0	1,2	18,5	77,4	5,8	0,3	192,5
15	19. Tekstiiltootussaadused	17,8	2,8	—	2,5	14,0	6,5	69,6	8,0	0,9	23,3
15	20. Metallid	252,5	3,0	—	0,3	213,8	192,8	1 110,1	0,0	—	809,2
16	21. Põllumajandusmasinad ja riistad ¹⁾	0,6	11,8	—	—	—	277,1	10,6	—	2,7	24,0
17	22. Jõu- ja töömasinad	21,1	6,8	—	—	0,3	16,5	168,0	20,2	19,9	14,1
17	23. Metallikaup	2,4	13,2	—	20,8	3,5	42,3	367,0	2,1	2,6	53,0
19, 21	24. Elektrimasinad—aparaadid ja tarbeasjad	1,0	0,0	0,0	0,0	0,4	1,4	42,1	1,0	0,8	9,8
19, 21	25. Instrumendid, aparadid ²⁾ ja laskeriistad	1,6	0,2	—	0,0	4,2	0,1	13,0	0,3	0,3	1,4
22	26. Transportabiidud	5,8	0,3	—	—	49,4	0,5	8,6	—	47,3	3,0
22	27. Keraamika ja muud mineraalkaubad	3,6	12,8	—	3,2	0,8	2,5	168,2	21,5	0,1	59,4
12, 13, 22	28. Keemiatõstussaadused	16,4	76,0	24,7	28,8	28,9	82,5	366,7	1,5	14,6	328,0
12, 13, 22	29. Muud eraldi nimetatamata kaubad	0,3	0,0	—	0,0	0,1	0,0	5,5	1,0	0,0	1,6
12, 13, 22	V. 30. Kallismetallid ja -kiivid	0,0	—	—	—	0,0	—	0,1	0,0	—	0,0
	Kokku { kg	8 984,6	2 686,6	2 441,7	6 470,5	1 055,1	4 683,9	7 982,0	159,9	3 630,5	7 472,2
	%	19,7	5,9	5,3	14,2	2,3	10,3	17,5	0,4	8,0	16,4
	Juuli 1929	12 508,5	2 060,1	1 870,5	8 351,9	463,8	3 297,9	10 806,0	311,7	3 326,1	7 432,1
	1/I—31/VIII 1929	62 097,3	16 481,9	24 898,7	38 806,4	3 349,1	20 479,8	88 689,5	2 033,9	24 899,6	43 558,4
B. Sissevedu kroonides — Importation en kr. (couronne d'Estonie, égale 100e grammes de l'or pur (100 marks antérieurs).											
5	I. 1. Animaux vivants	—	—	—	—	—	—	5 001	—	—	—
1	II. Denrées alimentaires et coloniales, boissons	580 495	1 885	41 057	1 013 678	12 096	12 785	277 462	19 767	287 370	346 180
1,4	2. Céréales et produits de minoterie	74 489	—	—	460 742	3 325	12 166	232 361	—	252 486	216 798
2	3. Produits des potagers et des vergers	—	—	10 550	—	—	—	1 508	170	20 684	30 140
3	4. Produits de l'élevage du bétail	—	1 440	—	—	277	193	—	—	14 014	12 263
4	5. Poissons, leurs produits et dérivés	471 364	445	—	—	—	—	16	—	—	8 005
1	6. Autres denrées aliment. et coloniales et boissons	27 264	—	30 507	552 936	8 494	426	86 120	19 597	186	78 914
4	7. Fourrage	7 288	—	—	—	—	—	7 457	—	—	—
6	III. Matières premières et demi-fabriquées	241 332	126 791	196 084	53 846	83 419	228 270	539 036	86	937 174	1 256 056
4,7	8. Produits animaux (non compr. gras, et huiles)	—	2 916	—	—	2 625	5 260	361 962	—	24 345	366 416
8	9. Semences, plantes vivantes et leurs parties	221	445	3 718	652	18 500	—	3 998	86	18 040	187 507
9	10. Produits forestiers	—	53 589	—	4 744	—	—	2 751	—	—	25 110
10	11. Matières pour papier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31 031
12	12. Matières textiles	27 958	9 083	11 318	—	—	—	19 610	—	647 327	458 880
17, 18	13. Minéraux et métaux bruts	6 857	—	—	—	—	1 007	13 160	—	14	482
19—21	14. Métaux (non compris minéraux)	124 839	224	7 716	—	—	—	11 165	—	—	11 484
19	15. Matières chimiques	81 427	60 534	173 312	43 450	67 294	222 003	176 392	—	247 448	195 216
20	a) dont huiles, graisses, résine et caoutch. brut	81 427	10 397	167 507	48 360	75,1	10 237	60 609	—	126 596	42 958
20	b) engrais	—	50 130	5 500	—	66 540	211 706	111 638	—	—	132 593
6	IV. Produits fabriqués	409 997	170 149	17 428	61 601	40 130,6	530 699,2	2 131 247	193 851	213 761	739 717
8	16. Peaux apprêtées et articles en cuir et peau	10 842	2 368	—	833	177	495	102 633	—	2 628	—
9	17. Ouvrages en bois	776	5 709	7 984	1 200	128	4 349	17 773	—	104	61 872
11	18. Articles en papier et imprimés	2 820	10 624	936	23	6 177	7 987	101 652	9 475	1 030	66 308
12, 13	19. Articles textiles	191 159	26 500	29 880	220 860	33 563	519 629	108 182	7 745	138 719	—
14	20. Métaux ouvrés	77 304	709	—	644	26 441	70 857	176 187	96	—	120 278
15	21. Outillage et machines agricoles	446	7 975	—	—	—	309 116	15 088	—	5 488	34 538
15	22. Machines motrices et machines industrielles	42 851	5 777	—	—	2 047	37 590	232 157	29 050	30 403	30 261
15	23. Articles en métaux non spécialement dénommés	7 473	8 816	—	9 930	2 848	47 066	297 155	2 810	3 887	34 899
16	24. Machine, et appareils électriques et leurs parties	3 739	55	2 388	39	4 220	4 778	122 778	2 891	3 010	47 105
17	25. Instruments, appareils et armes à feu	12 493	1 878	—	410	12 521	3 974	108 534	3 310	2 140	24 091
19, 21	26. Moyens de transport	17 897	2 169	—	—	71 100	898	33 869	—	113 569	16 764
22	27. Céramique et autres produits minéraux	4 130	5 769	—	8 529	810	1 665	76 911	22 975	596	34 716
22	28. Produits chimiques	33 558	91 429	6 420	15 092	55 526	14 713	222 751	3 047	46 786	106 717
12, 13, 22	29. Autres articles non spécialement dénommés	5 009	373	—	12	1 451	48	48 130	9 831	24	13 724
12, 13, 22	V. 30. Métaux et pierres précieuses, perles et coraux	12	—	—	—	316	—	7 954	112	—	2 648
	Total { kr	12 71 746	298 825	254 549	1 129 125	500 137	777 954	3 010 703	213 816	1 433 305	2 344 601
	%	11,0	2,7	2,3	10,1	4,5	6,9	26,9	1,9	12,8	20,9
	Juillet 1929	15 12 227	233 290	277 579	1 339 070	350 135	608 189	2 076 861	140 484	1 587 036	1 954 869
	1/I—31/VIII 1929	7 989 444	880 064	8 840 811	6 218 093	3 189 302	4 612 085	25 900 278	1 854 713	10 947 089	16 995 489

1) Siin ka pimaatali, sisseseaded. 2) Peale elektriparaatide.

Väliskaubandus muude riikidega — Commerce extérieur avec les autres pays.

Rahvusvaheline statistiliste territooriumide numeratsioon	Sissevedu		Väljavedu		Nomenclature internationale des territoires statistiques	Sissevedu		Väljavedu	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
168. Argentina—Argentine	304,5	89 275	22,7	5 453	141. Kuuba—Cuba	108,5	195 367	—	—
182. Austraalia—Australie	211,3	46 773	3,2	741	22. Leedu—Lithuanie	5,5	10 040	311,6	91 525
6. Austria—Autriche	4,3	27 351	0,7	8 199	93. Lõuna-Aafrika ühend. riigid— Union Sud-Africaine	10,1	5 293	378,0	31 294
7. Belgia-Luksemburgi majand. liit Belgo-Luxembourg. Union econ.	1 549,3	219 933	384,0	10 2097	34. Lõunastaavia—Yougoslavie	10,0	8 180	0,2	2 640
170. Brasiilia—Brésil	27,2	47 741	83,3	19 667	140. Mehhiko—Mexique	0,2	300	—	—
98-104. Briti-Ida-Aafrika—Afrique d'Est britannique	5,0	11 357	—	—	23. Norra—Norvège	16,0	8 979	297,2	144 584
150-153. Briti-Kesk-Ameerika—Amérique 155-161. Centrale britannique	1,3	1 445	—	—	53. Persia—Perse	—	—	0,0	450
85-88. Briti-Lääne-Aafrika—Afrique d'Ouest britannique	1,0	1 077	—	—	175. Peruu—Pérou	26,4	62 365	38,0	9 750
8. Bulgaaria—Bulgarie	17,4	33 435	0,0	45	26. Poola-Danzig—Pologne-Dantzig	6 470,5	11 291 251	65,7	158 731
76. Egiptuse—Egypte	106,1	251 274	23,3	8 615	27. Portugaalia—Portugal	30,9	15 250	8,4	1 925
144. Haiti—Haïti	—	—	—	—	14. Prantsuse—France	1 055,1	500 137	2 686,9	303 886
30. Helveetsia—Suisse	6,8	55 622	—	—	71. Prantsuse-Indo-Hiina—Indo-Chine française	0,3	807	—	—
14. Hiina—Chine	0,9	1 194	37,2	25 472	113. Prantsuse-Sudan—Soudan fran- çais	0,0	40	—	—
11. Hispaania—Espagne	26,2	9 981	—	—	28. Rumeenia—Roumanie	—	—	0,3	4 688
25. Hollandi—Pays-Bas	2 203,4	284 976	10546,3	481 982	13. Soome—Finlande	1 165,6	253 279	4 404,7	264 620
72. Hollandi-India—Indes néerlan- daises	6,3	13 774	13,5	3 075	9. Taani—Danemark	532,7	191 795	1 605,0	820 990
65. India—Inde	613,1	270 926	252,4	54 637	62. Tseilon—Ceylon	99,8	41 232	11,2	2 555
19. Itaalia—Italie	18,4	67 077	—	—	56. Türgi—Turquie	2,7	5 951	0,9	3 391
45. Jaapani—Japon	0,0	522	—	—	37. Tšehhoslovakkia—Tchécoslovaquie	159,9	213 816	14,4	2 655
154. Jamatika—Jamaïque	2,8	4 320	—	—	171. Čiili—Chili	—	—	3,8	1 224
136. Kaanada—Canada	234,4	50 559	—	—	16. Ungari—Hongrie	0,7	3 927	—	—
107. Kanaaria saared—Iles Canaries	—	—	10,5	2 398	176. Urugval—Uruguay	38,9	65 440	15,2	5 623
172. Kolumbia—Colombie	11,4	24 196	—	—	185. Üns-Meremaa—Nouveau-Zélande	0,5	1 695	—	—
15. Kreeka—Grèce	11,2	16 762	265,1	54 110	177. Venezuela—Venezuela	1,0	1 072	2,6	1 013
					134. Ühisriigid—Etats-Unis	3 630,5	1 438 305	806,0	213 692
					Teadmata riigid—Autres pays	—	—	0,5	589

Tab. 3. Tähtsamate ainete sisse- ja väljavedu augustis 1929 a.
Importation et exportation des principaux articles en août 1929.

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenkiaat.	Estli-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr.	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenkiaat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/218 grammes de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr.
1		2	3	4		5	6

SISSEVEDU

II. Toidu ja maitseained, joogid	14 837,3	2 592 685	233	Soojatanged	—	—	—
2. Tera- ja jahvatatud vill	7 279,1	1 252 367	236	Muu loomatott ern.	—	—	—
11 Rukis	3 791,3	542 153		III. Toores ja poolvalmisained	24 915,1	3 712 074	
Sel.: Poola-Danzig	2 848,0	407 265		8. Loomariigistained, peale rasvade	239,5	763 524	
Saksa	943,0	134 848		237-241 Loomanahad kuivalt soolatud	10,7	34 229	
12 Nisu	2 282,7	439 603		Sel. Kolumbia	11,4	24 196	
Sel.: Ühisriigid	1 206,1	231 564		India	4,9	8 618	
Saksa	454,2	87 211		237-241 Loomanahad märjalt soolatud	204,7	356 495	
Argentiina	265,3	50 569		243-257 Karusnahad	9,3	305 642	
13 Oder	281,3	41 077		9. Seemned, taimed ja nende osad	317,1	203 167	
14 Kaer	130,0	20 150		274, 275 Linaseemned	—	—	
16 Mais	—	—		Püevaliliseemned	—	—	
21 Nisujahu	427,4	113 863		281 Kopra	198,2	75 584	
Sel.: Inglise	252,7	67 213		Risikiteinaseemned	—	—	
Manna	42,4	12 819		Tubak lehtedes, kasvades	81,0	113 973	
Sel.: Rootsi	37,3	11 401		Sel.: Ühisriigid	25,2	18 040	
Hollandi	5,1	1 418		Taani	22,2	33 567	
27. Herkulo ehk kaeratangid	11,5	3 112		Bulgaaria	17,4	33 435	
30 Riis	204,6	74236		307 Humalad	1,5	1 479	
Sel.: India	265,7	66 960		11. Paberitooresained	281,1	31 031	
3. Ala- ja juurvill	162,1	63 052		346 Paberimass kuiv	—	—	
35 Herned	63,7	18 767		347 Paberimass niisk	261,4	25 356	
59 Apelsinid ja mandariinid	15,2	6 131		349 Tselluloos kuiv	19,7	5 675	
60 Sidrunid	18,9	7 085		349 Tselluloos niisk	—	—	
62 Banaanid	10,0	2 400		12. Tekstiiltooresained	778,5	1 174 186	
69-75 Puuvill ja marjad kuivatatud	42,3	21 631		352 Puuvill toores	484,2	928 717	
5. Kala, kalasaadused ja vähid	1 917,9	479 890		Sel.: Ühisriigid	350,9	647 327	
112 Heeringad	1 873,3	474 104		Egiptuse	106,1	215 274	
6. Mund toidu- ja maitseained ning joogid	5 348,4	754 444		357 Kanep	51,9	36 077	
107 Kohv toores, ubades	12,0	25 476		Sel.: India	26,4	15 800	
172, 175 Kakao ubades ja pulbris	17,9	17 674		N. S. V. L.	14,1	11 318	
176 Tee igasugune	5,7	18 905		359 Dzhuut	207,6	123 605	
178, 179 Suhkur peenike ja rafinaad	2 997,3	588 552		363 Vill värvimata	21,7	76 882	
Sel.: Poola	2 821,1	552 930		Sel.: Argentiina	8,8	18 104	
Cehhoslovakkia	97,5	19 360		Inglise	5,7	27 132	
205, 206 Sool	2 200,0	49 958		Saksa	4,0	16 254	
207 Kunstvõi	5,0	4 368		13. Artsid ja metallid ümõõlemata (metallimurd)	150,5	21 470	
213, 217, 221-224 Viinad ja veinid	2,4	6712		376 Malm toores	131,5	11 374	
7. Loomasööd	101,0	14 745		6 767,2	155 426		
231 Kliid igasugused (loomatott)	109,0	14 576		397, 398 Vabrik, ja ehit. tarvitatav sav	374,4	17 789	
Sel.: Inglise	50,0	7 289		447 Kivistüsi	5 982,7	115 246	
Saksa	59,0	7 289		Sel.: Inglise	5 560,7	107 530	
232 Ölikoogid	—	—		N. S. V. L.	896,0	7 716	

Tab. 3. Tähtsamate ainete sisse- ja väljavedu augustis 1929 a. (järg).
 Importation et exportation des principaux articles en août 1929 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/248 gramme de l'or pur (100 markis antérieurs)	ton	kr
1		2	3			5	6
SISSEVEDU							
15.	Keemiatööstuse tooresained	14524,1	1272 076	792	Vasktraat isoleer-ta(Ø) 0,5-12,5 mm	4,4	7 495
a)	Ölid, rasvad, vaigud, kummi toorelt	2829,9	548 844	794, 795	Inglistinä	0,1	447
482	Loomarasv tehniliseks tarbeks	36,4	23 154		21. Põllumajandusmasinad ja -riistad (silm ka piimatalit. sisseaadet)	327,8	370 651
473	Palmiteraõli	50,0	35 050	809	Traktorid	2,7	5 488
474	Kookosõli	0,6	426	810, 811	Viljapeksugarnituurid jõumasi- naga ja ilma	279,3	322 331
	Sel. Tseilon	0,5	323	817, 818	Niidumasinad	2,5	1 486
	Hollandi	0,1	103	820	Adrad	1,9	1 440
481	Kakaovõi	6,6	10 052	825	Vikatid	—	—
483	Nalita toores	141,2	12 686	830-834	Separaatorid ja m. piimandus- masinad	3,1	9 868
	Sel. N.S.V.L.	100,0	9 009	835	Põllutöömasinate osad	11,7	7 983
	Ühisriigid	31,2	2 810		22. Jõu- ja töömasinad	286,8	410 136
484	Masut	64,0	6 000	836	Aurumasinad ja lokomobiilid	3,1	3 580
485	Petrooleum	1234,0	136 484	837	Plahvatusjõumasinad	49,3	84 412
	Sel. N.S.V.L.	772,6	79 500	841	Veskite sisseaadet	2,9	3 000
	Poola	250,0	27 500	849	Kudumismasinad	10,1	14 000
	Ühisriigid	211,5	29 484	850	Omblus- ja pilutusmasinad ja nende osad	1,9	9 313
487	Bensiin	804,5	166 331	842-848.	Igasugused töömasinad ja abi- nõud rauast, malmist, terasest	159,8	222 819
	Sel. Inglise	318,2	63 825	851-864	Masinat ja aparaatide osad	29,9	61 015
	N.S.V.L.	258,9	54 784	865	23. Metallkaup	506,9	414 890
	Ühisriigid	223,9	46 774	872	Rauast ja terasest tootud, pressit. ja valatud kaup ern.	83,6	35 686
493	Parafiin	7,1	2 256	876	Raud- ja terastorud ja nende ühendusjaod	92,6	36 754
495	Määrdeõli ern.	264,7	83 776	881, 885	Raudtraatmaelad ja -needid	6,2	3 159
	Sel. Ühisriigid	78,2	30 855	875, 877-878	Muu treitud, poleeritud, lihvitud raud- ja teraskaup igasugune	63,9	68 100
	Poola	71,1	20 430	880, 886	Raudplekk-kaup ern. lihtne	54,5	52 894
	N.S.V.L.	07,1	16 630	887, 889	Okastraat	11,4	2 736
498	Kivisöetõrv	102,9	11 066	895	Raud- ja terastraatkaup ern.	21,5	18 134
518	Kampol	45,2	15 053	901-903	Noakaup igasugune	2,6	14 306
	Sel. Ühisriigid	44,3	14 853	906-908, 911	Ern. käsitööriistad	10,1	21 888
		10 176,4	578 137	912	Vaskaup igasugune	10,7	54 650
b)	Väetisained	—	—	920	Alumiiniumkaup ern.	1,8	8 201
535	Ciilisalpeeter	—	—	924, 925	24. Elektrimasinad- aparaadid ja tarbeasjad	56,4	191 003
537	Väävelhapu ammoniaak	—	—	932	El.-dünamod, -mootorid, trans- formaatorid	6,7	22 792
541	Superfosfaat	8 415,4	448 803	934	El.-lambid metalliõidiga	1,8	39 585
542	Toomassakk jahvatatud	650,5	30 419	936	El.-kaablid metallpantseriga	10,4	9 685
546, 547	Kaaltsoolad	749,8	71 540	935	El.-juhed isoleeritud	9,5	19 489
c)	Muud keemiatööstuse tooresained	1520,8	145 095	943	Raadioaparaadid, -osad ja -tarb.	1,0	14 663
549	Väävel toores, tükikides	1219,2	120 832	944, 925	25. Instrumentid, aparaadid (peale elektritarap.) ja laskeriistad	21,1	167 364
IV. Valmissaadused.							
16.	Nahad töötletud ja nahkkaup	12,8	139 699	953	Arstiriistad, -aparaadid ja -tarbed	0,7	11 321
566-568	Suured parknahad	6,2	67 029	958-966	Kellad	1,0	16 961
569-576	Töötletud peenesord. nahad	3,7	97 210	973-980	Muusikariistad	8,3	59 147
580	Masinarühmad	1,7	13 017	981-984	Laskeriistad	1,3	14 549
17.	Puittööstussaadused	231,3	99 895	986-992	26. Transportabiinad	115,0	256 062
600-604	Aami- ja puusepatöö	193,4	62 574	990	Veesõiduriistad	4 tk.-19,94	7 710
609-612	Tisierl- ja treialitöö	6,5	22 175	1002	Sõiduautod	28 tk.	79 257
18.	Paberitööstussaadused	325,7	206 232	1008	Veoaotode raamid ühes moo- tori ja ratastega	13 tk.	34 392
624	Puupapp värvimata	122,4	20 929	1088	Jalgrattad	410 tk.	39 454
	Sel. Soome	118,5	20 175	1051-1053	27. Keraamika ja muud mineraalkaunad	265,7	151 071
638	Paberossipaber	5,5	14 830	1054, 1055	Käid, tahud loomulikud	0,6	176
636, 637, 650	Kirjutus- ja trükipaber	40,6	18 868	1056-1079	Tulekindlad kivid ja tahviid (samottikivid)	76,7	7 027
648	Tapetid ja bordüürid	24,9	21 931	1103	Fajanskaup	28,9	23 455
19.	Tekstiilitööstussaadused	146,3	1276 246	1185	Portselankaup	11,4	15 987
667-670	Puuvillaniit ja -lõng	8,1	53 070	1281	Tahveiklaas ja klaaskaup	94,4	77 927
671-676	Puuvillariie	29,8	257 089	1308-1311	28. Keemiatööstussaadused	948,3	595 039
	Sel. Inglise	8,9	91 418	1105-1109	Albumiin	34,8	27 085
	Saksa	8,1	69 339	1110	Pelmest kummist asjad ühend. kiudainetega	22,4	110 769
	Itaalia	3,8	28 300	1113, 1114	Veoaotode massiiv-kummiõitid	—	—
686, 750	Sukad, sokid	1,3	23 531	1146	Kummist jalanõud	22,6	102 496
687, 708, 751	Muud kujutud tööd ern.	0,5	13 220	1165	Väävelhapu alumiinium	147,3	13 323
689-701	Villane lõng	31,7	209 045	1183	Pesusooda	48,3	5 576
702, 703	Villane riie kangas	27,8	443 818	1281	Kaustiksooda puhastamata	22,1	3 433
	Sel. Prantsuse	10,7	160 779	1308-1311	Sõehape (vedel)	6,6	3 584
	Saksa	6,6	110 130	1321	Lõhna- ja kosmeetikaained	1,4	27 291
	Cehhoslovakkia	4,3	70 827	1323-1328,	Parkimisekstraktid	58,9	29 452
	Siid- ja kunstsiidniit ja -lõng	2,9	26 401	1330-1344	Mineraalvärvid	328,9	38 294
713, 715	Siidriie	0,0	40 545	1348	Alisariinvärvid ern.	3,8	18 488
716-719,	Kõied ja nõõrid	15,1	18 440	1355	Saapamääre	4,9	9 166
721, 731	Kalavõrgud	0,4	10 889	1360	Trükimust	3,5	5 423
747, 748	Peakatted igasugused	0,4	12 938	1360	Pronksipulber	0,4	1 600
749	20. Metallid	2 531,8	473 516	1368	Linoleum	24,0	25 074
762-767	Latt-, sordi- ja vormraud igasug.	1 495,0	184 778	1394-1396	29. Muud eraldi nimetatud kaunad	8,6	78 152
	Sel. Saksa	759,0	92 025		Kirjutusmaterjal ern.	3,6	27 005
	Belgia	460,6	56 807				
773, 774	Lehtraud ja raudplekk	788,0	197 987				
781-783	Sel. Inglise	233,8	74 954				
	Rootsi	169,9	54 028				
	Belgia	293,8	53 270				
775-780	Teras	65,1	14 176				
	Sel. Saksa	48,5	9 637				
	Inglise	8,8	2 350				
	Rootsi	7,7	2 134				
784-785	Raud- ja terastraat (Ø) 1-5 mm	173,4	26 572				
789-790	Vask	7,3	11 417				
	Sel. Saksa	2,4	3 541				
	Rootsi	4,5	7 232				

Tab. 3. Tähtsamate ainete sisse- ja väljavedu augustis 1929 a. (järg).
 Importation et exportation des principaux articles en août 1929 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton		kr		Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr.—couronne d'Estonie, égale 100/248 grammes de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton		kr	
		1	2	3	4			5	6		
VÄLJAVEDU											
I. Elustoomad.											
		1 119	79 478	13. Arstid ja metallid töötlemata (metallimurd)				229,7	18 643		
1	Hobused (arv)	41	10 250	380	Vanraud			188,6	8 025		
2	Veised (väljaarvatud vasikad)			385,386	Sel.: Läti			18,9	8 248		
5	(arv)	931	59 630		Vanavask			14,2	6 908		
	Sead, põrsad (arv)	71	5 893		Sel.: Rootsi			2,7	1 340		
					Saksa						
II. Toidu- ja maitseained, joogid											
		1 994,1	4 922 844	14. Mineraalid peale arstide				7 379,1	28 800		
3. Ala- ja juurvili		32,5	7 780	406,407	Kips			541,2	16 500		
38	Kartul toores	1,8	108	408	Lubi kustutamata			82,5	2 000		
57	Üunad	—	—								
4. Karjasaadused		1 854,7	4 789 017	15. Keemiatööstuse tooresained				820,3	91 346		
78	Pekon	49,5	89 163	a) Ölid, rasvad valgud, kummi tooreid				789,9	67 536		
	Sel.: Inglise	49,5	89 163	497	Põlevikiviõli			330,0	23 794		
77	Sealiha värsked ja soolatud	2,2	4 344								
78	Sealiha suitset. (singid, küljed)	3,3	7 581	IV. Valmissaadused.							
79	Loomaliha	12,0	14 400					9 975,5	3 809 308		
	Sel.: Norra	12,0	14 400	16. Nahad töötletud ja nahkkaup				0,5	5 250		
81	Lambaliha	20,0	24 345	506,507	Suured parknahad			0,4	2 250		
	Sel.: Rootsi	14,9	18 106								
	Norra	5,1	6 149								
05	Kohupiim	—	—	17. Puittootussaadused				1 714,9	303 418		
06	Või	1 506,0	4 353 496	593	Vincer			1 487,0	287 050		
	Sel.: Inglise	843,5	2 344 833		Sel.: Inglise			1 298,3	249 000		
	Saksa	732,1	2 007 329		Saksa			108,4	20 650		
99	Munad	2 977 840 tk.	291 828	594	Vineerist tootl põhjad			153,5	75 300		
	Sel.: Saksa	2 815 840 "	275 952		Sel.: Saksa			55,5	28 000		
	Inglise	162 000 "	15 876		Inglise			33,3	16 500		
5. Kala, kalasaadused ja vähid		96,3	105 111		Belgia			32,4	15 000		
100—105	Värsked kalad	74,2	82 828	598	Tükutraad			—	—		
116—120	Kalakanervid	1,4	1 443	603	Üksed			—	—		
				607	Niidirullid			31,0	17 323		
6. Mund toidu- ja maitseained ning joogid		10,7	20 936		Sel.: Inglise			22,8	13 936		
127	Kartulijahu	—	—	609,610	Belgia			4,4	1 500		
187	Sokolaad	4,9	17 168		Mööbel			38,9	11 010		
210	Teraletid, pain normal	3,7	1 632								
III. Toores- ja poolvalmisained											
		55 498,0	3 988 393	18. Paberitööstussaadused				2 378,0	591 345		
8. Loomariistained, peale rasvade		64,4	104 914	634	Pakkimis-paber			181,7	67 940		
287—241	Loomanahad kuivalt soolatud	12,8	55 359	635	Rotatsioonipaber			1 519,8	330 531		
	Sel.: Saksa	4,9	26 000	636,637	Kirjutus- ja trükipaber			673,1	184 719		
	Taani	3,4	16 935								
237—241	Loomanahad märjalt soolatud	5,9	28 798	19. Tekstiilitööstussaadused				728,5	2 461 620		
	Sel.: Taani	6,2	15 458	664,665	Puuviilavaid			9,5	13 300		
	Hollandi	2,2	7 560	667—670	Puuviilaniid ja -õng			236,9	950 690		
243—257	Karusnahad	—	—		Sel.: Saksa			131,9	593 146		
260	Jõhvid	3,1	13 409		Taani			57,2	173 415		
270	Sooled	4,5	4 121	671—676	Poola-Danzig			33,1	135 923		
9. Seemned, taimed ja nende osad		22,4	5 134		Puuviillarite			236,7	993 752		
274, 275	Linaseemned	—	—		Sel.: Rootsi			62,5	255 191		
					Läti			50,9	246 043		
10. Metsamaterjal		43 487,2	2 928,7		Taani			62,5	227 273		
310—319, 325	Palgid, prussid, pakud, latid	60 810 kj.	59 093		Saksa			23,6	126 378		
321	Lüürid	117 611 kj.	159 951	696	Pakkimis- ja kotiriie			160,3	264 178		
322	Propsid	662 708 kj.	287 100		Sel.: Taani			110,4	173 375		
320, 326—329	Kuuse- ja männilauad ja -plangud	11 312,02 sr.	2 304 826		Inglise			52,2	80 505		
	Sel.: Inglise	8 273,89 "	1 762 032	702,703	Villane riie			5,2	66 999		
	Hollandi	1 846,67 "	385 954		Sel.: Läti			3,5	44 220		
	Krohvimispeerud	93,07 "	26 060		Austria			0,7	8 199		
					Soome			0,4	4 930		
11. Paberitooresained		3 163,2	569 947	27. Keraamika ja muud mineraalkaupad				4 876,5	139 443		
349	Tselluloos	3 163,2	569 947	1016	Tsement			1 731,9	64 687		
	Sel.: Inglise	1 614,4	288 161		Sel.: Läti			1 097,5	39 631		
	Prantsuse	716,4	128 950		Soome			634,4	25 056		
	Ühisriigid	605,4	111 602	1034	Telliskivid vaapamata			2 964,8	36 241		
12. Tekstiilitooresained		331,7	240 914	28. Keemiatööstussaadused				237,4	125 794		
354	Lina	100,2	138 287	1102	Kaseiin			15,3	12 890		
	Sel.: Belgia	51,0	70 441	1318	Tuletikud			220,1	110 250		
	Inglise	31,1	42 908								
355	Takud	67,8	62 356								

Tab. 4. Väliskaubandus augustis 1929 a. (toilamette järgi). — Commerce extérieur en août 1929 (d'après les bureaux de douane).

ton	Tallinn	Valga	Pärnu	Narva	Loksa	Haap-salu	Kuresaare	Kunda	Paldiski	Kokku Total
Sissevedu—Importation	37 502	3 425	4 150	338	—	—	—	106	42	45 567
	27 615	585	23 241	5 905	2 729	3	2 974	2 740	1 616	67 468
Väljavedu—Exportation	65 117	4 010	27 391	6 303	2 729	3	2 978	2 846	1 658	113 035
Üldabikak—Total de l'importation et de l'export.										
1 000 kr	10 303	548	307	19	—	—	2	19	5	11 200
	10 622	108	1 196	526	33	0,3	141	131	43	12 800
Üldabikak—Total de l'importation et de l'export.	20 925	654	1 503	545	33	0,3	143	149	48	24 000

Tab. 10. Era- ja tähtsamate ühispankade äriseis 1 augustil 1929 a.

Situation financière des banques privées et des principales
banques coopératives au 1 août 1929.

	19		21		19		21	
	erapanka		ühispanka		erapanka		ühispanka	
	19 bang.	21 bang.	19 bang.	21 bang.	19 bang.	21 bang.	19 bang.	21 bang.
	privées	coopér.	privées	coopér.	privées	coopér.	privées	coopér.
	1/VIII	1/VII	1/VIII	1/VII	1/VIII	1/VII	1/VIII	1/VII
	1000 kr.				%%			
Aktiva—Actif								
1. Kassa—Caisse	1 785	1 709	284	314	1,6	1,6	0,7	0,9
2. Jooksvad arved teisis rahaasutis	901	1 256	1 359	1 787	0,8	1,1	5,4	5,2
a) Sellest Eesti pangas—Dont à la Banque d'Estonie	545	756	0,5	0,7
3. Pt. 1 ja 2 kokku—Total p. 1 et 2	2 686	3 025	2 093	2 101	2,4	2,7	6,1	6,1
4. Panga päralt olevad väärtused—Effets en portefeuille	1 609	1 817	144	145	1,4	1,6	0,4	0,4
1) Väärtpaperid—Effets	1 355	1 387	126	126	1,2	1,2	0,4	0,3
1) Sellest borsil koteeritavad—Dont effets cotés à la Bourse	207	223	0,2	0,2
b, d) Väljamaa rahad, kallismetallid, čekid ja maksukäs. välisvaluutas—Métaux précieux et effets en valeurs étrangères	253	430	18	19	0,2	0,4	0,0	0,1
5. Laenuud—Prêts	72 788	73 469	24 305	24 243	64,9	64,9	70,9	70,8
a) Disk. vekslid—Escomptes	30 377	32 313	12 884	13 012	27,1	28,5	37,6	38,0
1) Sellest sisemaa vekslid—Dont du pays	22 757	23 058	20,3	20,4
b) Tähtajal. laenuud—Prêts termin.	1 742	1 658	6 538	6 445	1,6	1,5	19,1	18,8
d) Kto-krt. laenuud—Autres prêts	40 069	39 498	4 883	4 786	36,2	34,9	14,2	14,0
6. Garantitillaen. debitor.—Prêts de gar.	16 459	16 875	1 493	1 528	14,7	14,9	4,3	4,5
7. Korrespondendid—Correspondants	4 397	4 585	1 115	1 313	3,9	4,0	3,3	3,3
a) Sisemaa—en Estonie	1 794	1 873	698	688	1,6	1,7	2,1	2,1
{ Loro	1 018	1 030	383	624	0,9	0,9	1,1	1,1
{ Nostro	58	49	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
b) Väljamaa—à l'étranger	1 527	1 613	34	21	1,4	1,4	0,1	0,1
{ Loro	546	474	334	294	0,5	0,4	1,0	0,9
{ Nostro	3 171	3 187	42	37	2,8	2,8	0,1	0,1
8. Osakondade arved—Successales	5 420	5 420	380	804	4,8	4,8	2,6	2,5
9. Kinnisvara—Immuebles	447	445	157	154	0,4	0,4	0,5	0,5
10. Vallasvara—Mobilier	3 208	2 476	812	700	2,9	2,2	2,4	2,0
11. Jooksvad kulud, makstud % ja komisj.—Prêts courants, intérêts et commis. payés	319	781	231	214	0,7	0,7	0,7	0,6
12. Üleminevad summad—Actifs transitoires	650	660	2 051	2 058	0,6	0,6	7,7	7,8
13. Muud passivad—Actifs divers	—	—	2 387	2 363	—	—	7,0	6,9
a) Liikmete vastustus ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	112 199	113 194	34 257	34 251	100	100	100	100
Passiva—Passif								
1. Panga kapitalid—Capitales et réserves	8 720	8 724	2 155	2 143	7,8	7,7	6,4	6,3
a) Sissemakstud aktsiakapital—Capital versé	6 924	6 924	1 640	1 629	6,2	6,1	4,8	4,8
b) Tagavarakapital—Réserves	1 546	1 546	364	302	1,4	1,4	1,1	1,1
d) Muu erikapital—Réserves spéciales	250	254	151	152	0,2	0,2	0,5	0,4
2. Hoiusummad—Dépôts	44 871	44 346	19 808	19 771	40,0	39,2	57,8	57,7
a) Tähtajal. hoiusummad—Dépôts terminables	11 725	11 647	8 482	8 428	10,5	10,9	24,7	24,6
b) Jooksvad arved—Comptes courants	30 658	30 676	10 819	10 653	27,3	27,1	31,6	31,1
c) Kontokorrentarvete kreditsaldod—Autres dépôts	2 488	2 023	507	690	2,2	1,8	1,5	2,0
3. Rediskont—Réescompte	12 096	13 249	1 461	1 595	10,8	11,7	4,3	4,6
a) Sellest makukohaga sisemaa—Dont payables à l'intérieur du pays	4 338	4 038	3,9	3,6
4. Väljaraved teisis asut.—Créditeurs	6 581	5 826	3 046	3 013	5,8	5,2	8,9	8,8
a) Sellest sisemaa kreditaasutisid—Dont établissements du pays	5 881	5 407	4,8	4,8
b) Pt. 3 ja 4 kokku—Total p. 3, 4	18 657	19 075	4 507	4 608	16,6	16,9	13,2	13,4
5. Korrespondendid—Correspondants	11 130	12 644	954	925	9,9	11,2	2,8	2,7
a) Sisemaa—en Estonie	1 857	2 200	333	384	1,7	2,0	1,0	1,1
{ Loro	1 839	2 025	376	455	1,6	1,8	1,7	1,4
{ Nostro	682	818	1	4	0,6	0,7	0,0	0,0
b) Väljamaa—à l'étranger	6 752	7 601	44	52	6,0	6,7	0,1	0,2
{ Loro	494	708	9	46	0,4	0,6	0,0	0,1
{ Nostro	520	510	88	126	0,5	0,5	0,2	0,4
6. Maksukäsuud ja akseptid—Acceptations	113	135	134	141	0,1	0,1	0,4	0,4
7. Väljamaksmata % restant à payer	16 459	16 875	1 493	1 528	14,7	14,9	4,3	4,5
8. Väljamaksmata osakasu—Dividendes restant à payer	3 147	3 201	42	37	2,8	2,9	0,1	0,1
9. Saadud prots. ja muud tulud—Intérêts et commissions reçus	5 099	3 957	1 882	1 672	4,6	3,5	5,5	4,9
10. Jagamata puhaskasu—Bénéfice net.	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Üleminevad summad—Transitoires	1 031	1 037	241	233	0,9	0,9	0,7	0,7
12. Muud passivad—Passifs divers	1 958	1 984	2 944	3 021	1,7	1,7	8,6	8,8
a) Amortisatsioonkapital ²⁾	1 159	1 153	2 077	2 12	1,0	1,0	0,6	0,6
b) Liikmete lisakohustus ³⁾	—	—	2 387	2 363	—	—	7,0	6,9
Kokku—Total	112 199	113 194	34 257	34 251	100	100	100	100

¹⁾ Responsabilité des membres. ²⁾ Capital d'amortissement. ³⁾ Responsabilité supplémentaire des membres.

Tab. 11. Üksikute pankade äriseisu summad 1 augustil 1929 a. Montant des bilans des banques au 1 août 1929.

	I. VIII.		I. VII.	
	1000 kr.	%	1000 kr.	%
Erapangad—Banques privées				
Tallinna krediidipank a/s	30 999	30 502		
G. Scheel ja Ko	26 429	27 792		
Eesti kommertsbank	16 380	16 210		
Tartu pank	7 602	7 743		
Tallinna linnapank	5 175	5 091		
Tallinna aktsiapank	3 639	4 068		
Diskonto pank	4 452	4 219		
Eesti laenupank a/s	2 604	2 581		
Sakala pank	2 617	2 528		
Kaubapank a/s	2 266	2 368		
Pärnu pank	2 358	2 350		
Pärnu krediidipank	1 026	1 047		
Tartu tööstuspank	1 469	1 507		
Valga pank	1 203	1 191		
Viru pank	1 019	1 037		
Tartu linnapank	1 002	975		
Tartumaa pank	537	597		
Rosen ja Ko	395	509		
Võru pank	228	219		
Kokku—Total	112 199	113 194		

Tähtsamad ühispangad—Principales banques coopératives

Eesti rahvapank	4 972	5 409
Eesti laenu- ja hoiuühisus Tartus	3 558	3 944
Kolmas Tartu laenu- ja hoiuühisus	3 370	3 489
Tallinna majaomanikkude pank	3 280	3 073
Tartu majaomanikkude pank	3 004	2 964
Viljandi ühispank	2 288	2 291
Rakvere ühispank	1 289	1 253
Pärnu Eesti laenu- ja hoiuühisus	1 281	1 254
Tallinna laenu- ja hoiukassa	1 342	1 315
Tallinna juudi ühispank	1 067	1 060
Võru ühispank	1 211	1 172
Paide ühispank	882	859
Jõgeva ühispank	960	983
Põllupidajate ühispank	981	948
Põitsamaa ühispank	902	870
Narva ühispank	672	602
Saarde laenu- hoiuühisus	623	642
Põhja-Eesti ühispank	623	600
Võhma ühispank	508	509
Saarte ühispank	564	552
Petersi laenu- ja hoiuühisus	474	472
Kokku—Total	34 257	34 251

Arvestatud pankade üksikasjaline äriseis v. E. St. nr. 90(5) lhk. 312–313, (äriseis 1. juan. peale).

Données sur la situation séparément pour chaque banque v. Rec. nr. 90(5) page 312–313 (au 1 janvier 1929).

Tab. 12. RIIGI SISSETULEKUD JUULIS (1000 kr).

RECETTES DE L'ÉTAT en JUILLET (1000 kr).
Kr. - couronne d'Estonie, égale 100/248 gr. de l'or pur (100 mks. antér.).

	1929	1928
Korrallised tulud—Recettes ordinaires:	6 781	6 569
I. OTSEKOHESED MAKSDUD — CONTRIBUTIONS DIRECTES:	350	288
1. Tulumaks—Impôt sur le revenu	41	36
2. Äri- ja tööstusmaksud — Impôts sur bénéfices industriels et commerciaux	143	66
3. Maa- ja hoonetumaksud — Contributions foncières	27	19
4. Maks kapitali % pealt — Impôt sur les intérêts	42	33
5. Kinnistumaks — Mutations, immeubles et droits immobiliers	74	80
6. Pärandusmaks — Impôt sur les successions	23	52
II. LÕIVUD JA TASCMAKSUD — TIMBRES ET ENREGISTREMENTS:	480	536
7. Tempelmaks ja lõivud — Timbres	424	493
8. Patentid ja proovid — Contributions des patentes, droits de vérification	8	9
9. Mitmesugused tasumaksud — Enregistrements	48	34
III. KAUDSED MAKSDUD—IMPÔTS INDIRECTS:	2 424	2 128
10. Toolid — Douanes	1 883	1 696
11. Aktsiisid — Droits et taxes (accises)	541	432
IV. RIIGIMONOPOLID—MONOPOLES DE L'ÉTAT.	1 130	1 115
12. Piiritusemonopol — Monopole d'alcool	1 130	1 115
V. RIIGI ETTEVÕTTED JA VARANDUSED — ENTREPRISES ET PROPRIÉTÉS DE L'ÉTAT:	2 375	2 517
13. Riigi kapitalid — Fonds de l'État	26	24
14. Maad, hooned, metsad ja veed — Domaines, forêts et eaux de l'État	137	310
15. Raudteed — Chemins de fer	1 520	1 507
16. Sadamad ja laod — Ports et dépôts	147	132
17. Post, telegraaf, telefon — Postes, télégraphes, téléphones	530	518
18. Mitmesugused riigi ettevõtted — Entreprises diverses de l'État	4	3
19. Mitmesugused riigi varandused — Propriétés diverses de l'État	11	23
VI. SEGATULUD—RECETTES DIVERSES:	38	35
20. Segatulud—Recettes diverses	38	35
Kokku—Total	6 797	6 617
Eelmistel kuuldel p. 20 all saadud tuludest tagasi makstud— Reversement au compte des recettes désigné sous p. 20.	—	—
Sellest tagasi makstud eelmiste aastate maksu— Reversements des années précédentes	16	48
Erakorrallised tulud—Recettes extraordinaires	—	—
Operatsiooni fondide ja laenude tagasimaks— Encaissement des fonds de roulement	86	120
Rannasõiduliinide eksploateerimine— Exploitation de la ligne de cabotage	9	8
Üldse sissetulekuid—Total des recettes	6 876	6 697

Tab. 14. VABARIIGI PIIRIDEST ÜLESÕITNUTE ARV SEPTEMBRIS 1929 a.
NOMBRE DE PERSONNES PASSÉES LES CONFINS DE LA RÉPUBLIQUE EN SEPTEMBRE 1929.

	Sisse sõitnud Entrées			Välja sõitnud Sorties		
	M.	N.	K.	M.	N.	K.
Välispassidega Passeports pour l'étranger	Riikkonsuse järgi D'après la nationalité					
Eesti — Estonie	617	303	920	636	415	1651
Ameerika — États-Unis	32	10	42	33	17	50
Austria — Autriche	25	1	26	27	4	31
Belgia — Belgique	8	2	10	7	1	8
Helveetsia — Suisse	18	10	28	21	6	27
Hollandi — Pays-Bas	18	4	22	19	5	24
Inglise — Angleterre	72	18	90	77	32	109
Itaalia — Italie	8	5	13	12	9	21
Läti — Lettonie	34	4	38	44	11	55
N. S. V. L. (Vene) — U. R. S. S.	391	126	517	395	152	547
Poola — Pologne	98	9	107	91	17	108
Prantsuse — France	46	18	64	53	27	80
Rootsi — Suède	43	9	52	43	5	48
Saksa — Allemagne	87	15	102	98	39	137
Soome — Finlande	409	103	512	465	199	664
Taani — Danemark	293	143	436	338	187	525
Cehhoslovakkia — Tchécoslovaquie	32	14	46	40	11	51
Ungari — Hongrie	22	5	27	25	8	33
Muud riigid — Autres états	10	2	12	8	2	10
Riikkonsuseta — N'ayant auc. sujet	40	11	51	38	14	52
Riikkonsuseta—N'ayant auc. sujet	50	18	68	60	36	96
Reisikaartidega	268	378
Soome	904	1120
Sisepassidega—Passeports ordin.	10 212	10 437
Eesti — Estoniens	6 279	6 453

Välispassidega Passeports pour l'étranger	Piirpunktide järgi—D'après les cordons de la frontière.					
	1080	410	1490	1038	538	1570
Tallinn	979	329	1307	1152	530	1682
Valga	153	34	187	155	48	203
Narva	35	20	55	32	25	57
Mõisaküla	—	—	—	20	—	20
Haapsalu	—	—	—	10	13	14
Paldiski	—	—	—	—	—	—
Kuressaare	—	—	—	—	—	—
Koikküla	3	1	4	10	12	22
N-Jõesuu	—	—	—	8	5	13
Piirivalvepunktid — D'après les cordons de la garde-frontière	88	37	125	100	38	138
Kokku — Total	2348	830	3178	2523	1197	3725
Reisikaartidega	1160	1407
Teised punktid	2	1
Kokku — Total	1162	1498
Sisepassidega—Passeports ordinair.	14	6
Tallinn	1411	1694
Valga	290	275
Mõisaküla	13	27
Kuressaare	113	124
Koikküla	59	49
Mõniste	—	—
Piirivalvepunktid	14 591	14 715
Kokku — Total	16 491	16 890
Üldse — Gr. Total	20 831	22 113
1/1—30/XI 1929	205655	207127
August 1929	28 795	29 598
Septembris 1928	20 732	20 572

Tab. 25. TOIDUAINETE MAKSUMUS KALORILISE SISALDUSE JÄRGI
1925—1929 a. — COUT DES DENRÉES ALIMENTAIRES
À LA BASE DE LEUR VALEUR NUTRITIVE 1925—1929.

	1000 kalori maksumus (sentides) — Coût par 1000 calories (en cents)								
	Keskmiselt Moyenne				1929				
	1925	1926	1927	1928	VI	VII	VIII	IX	
	1925	1926	1927	1928					
1-2. Sealih — Viande de porc	54	54	44	51	59	59	62	64	
3. Sceppekk—Lard	22	21	16	19	22	22	23	23	
4-5. Loomaliha—Viande de boeuf	59	60	53	55	69	72	66	64	
6-7. Vaskaliha— " de veau	50	55	48	50	53	64	60	73	
8-9. Lambaliha— " de mouton	34	37	35	36	40	40	44	43	
10. Searasv sulatam.—Graissee de porc	22	21	16	19	21	21	21	21	
11. " sulat.—Saindour	22	19	18	20	21	21	21	21	
12. Loomarasv sulatam.—Graissee de boeuf non fondue	14	14	12	12	12	12	14	13	
14. Teevorst—Saucisson	77	83	80	80	82	82	89	92	
15. Sink—Jambon	43	43	38	40	44	44	47	49	
16. Riiimed, värsked—Petits harengs baltiques, frais	57	59	58	58	40	48	42	53	
17. Kilud, värsked—Esports frais	52	72	48	48	20	43	37	137	
18. Haugid —Brochets	142	118	118	128	140	169	154	179	
19. Ahvenad —Perches fraîches	102	104	96	107	78	124	125	91	
Tursad —Morues	89	66	53	61	41	—	—	108	
21. Riiimed, soolat.—Pet. har. bail. salés	48	50	52	56	58	58	58	58	
22. Kilud —Esports salés	35	43	36	30	29	29	29	29	
23. Heeringad —Harengs	36	37	37	37	38	38	38	38	
29. Rukkipäh —Farine de seigle	7	5	6	7	7	7	7	7	
Rukkipäh — " hülde	10	8	9	9	11	11	10	10	
30. Sepikujahu — " de froment	12	11	11	11	11	11	12	13	
Nisupäh — " hülde	16	17	16	16	14	14	15	16	
32. Odrajahu — " d'orge	9	9	9	9	9	11	11	11	
34. Odratangud—Gruau d'orge	11	11	10	11	11	11	11	11	
35. Kruubid—Orge perlé	12	12	12	12	13	13	13	13	
36. Rukkileib—Pain de seigle	9	8	9	9	9	9	9	9	
37. Peenleib — " demi-bl. de seigle	15	14	14	14	14	14	14	14	
31. Sepik — " de froment	10	16	15	15	15	15	16	16	
39. Naelasal — blanc	18	17	18	18	19	19	19	19	
40. Rõõskpim—Lait frais	22	22	21	23	26	26	24	24	
24. Hapukoer—Crème aigre	33	32	31	35	45	45	44	44	
43. Kohupiim—Caillebotte	37	38	41	44	55	48	44	43	
44. Või, melerel—Beurre de table	38	35	35	39	35	35	36	36	
45. " köögi — " de cuisine	32	31	31	34	28	28	31	32	
Täimevõi — " végétal	18	17	17	17	17	17	17	17	
Janust šveitsi—Promage suisse	54	54	54	54	55	55	55	55	
46. Kanamunad—Oeufs de poule	112	107	99	112	72	96	84	84	
47. Kartulid—Pommes de terre	10	8	12	10	10	11	—	—	
48. Porgandid—Carottes	37	47	39	48	278	212	42	42	
49. Peedid—Betteraves	41	52	58	54	—	—	44	44	
50. Kaniikad—Navets	43	62	69	65	90	90	54	36	
51. Hernalid—Pois séchés	13	13	15	14	14	14	14	14	
52. Oad —Fèves	12	14	11	12	17	17	—	—	
53. Kapsad, hapud—Choucroute	124	276	249	167	285	285	321	178	
54. Värsked—Choux frais	78	77	132	85	—	—	276	75	
55. Sibulad—Oignons	215	166	145	137	284	150	124	109	
56. Riis—Riz	14	14	14	14	14	14	14	14	
57. Manna—Manne	18	18	17	17	17	17	17	17	
58. Makaronid—Macaronis	25	24	21	20	19	19	19	19	
59. Kartulijahu—Fécule de pom. de terre	15	13	12	15	15	15	15	15	
60. Subkur, peenike—Sucre en poudre	12	11	12	11	9	9	9	9	
61. Mesi—Miel	65	70	65	64	89	89	85	65	

Tab. 13. VALUUTA JA VÄÄRTPABERITE HINNAD TALLINNA BÖRSIL SEPTEMBRIS 1929 a.
COURS DU CHANGE À TALLINN EN SEPTEMBRE 1929.

	Kõrgeim september 1929		Madalaim september 1929		Keskmine							
					sept. 1929 a.		aug. 1929 a.		1/1-30/IX 1929 a.		september 1928 a.	
	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.
1. New-York, 100 \$ (dollar)	374,90	375,90	374,20	375,20	374,73	375,73	374,70	375,70	374,48	375,48	373,06	374,06
2. London, 100 £ (inglis n.)	1817,00	1822,00	1816,00	1821,00	1816,72	1821,72	1816,96	1821,96	1816,54	1821,54	1810	1815
3. Berlin, 100 Saksa riigi marka	89,25	89,85	89,15	89,75	89,21	89,81	89,24	89,84	89,04	89,64	88,90	89,50
4. Helsingi, 100 Soome marka	9,40	9,45	9,40	9,45	9,40	9,45	9,40	9,45	9,40	9,45	9,38	9,43
5. Pariis, 100 Prantsuse franki	14,65	14,90	14,65	14,90	14,65	14,90	14,65	14,90	14,64	14,89	14,55	14,80
6. Bruxelles, 100 Belgia Belgia	52,10	52,60	52,05	52,55	52,09	52,59	52,08	52,58	52,03	52,53	51,85	52,35
7. Zürich, 100 Helveetsia franki	72,25	72,95	72,15	72,75	72,19	72,79	72,09	72,69	72,07	72,67	71,80	72,40
8. Milano, 100 Itaalia liiri	19,60	20,00	19,60	20,00	19,60	20,00	19,60	20,00	19,59	19,99	19,52	19,92
9. Stockholm, 100 Rootsi krooni	100,40	101,00	100,30	100,90	100,38	100,98	100,38	100,98	100,77	100,77	99,82	100,42
10. Kjöbenhavn, 100 Taani krooni	99,80	100,40	99,75	100,35	99,77	100,37	99,76	100,36	99,78	100,38	99,49	100,09
11. Oslo, 100 Norra krooni	99,75	100,40	99,65	100,35	99,70	100,39	99,70	100,40	99,71	100,41	99,39	100,09
12. Praha, 100 Tšehhoslovak. kr.	11,10	11,30	11,10	11,30	11,10	11,30	11,10	11,30	11,09	11,29	11,05	11,25
13. Amsterdam, 100 Hollandi kuldeni	150,80	151,10	150,15	150,45	150,24	151,04	150,12	150,92	150,22	151,02	149,58	150,38
14. Riga, 100 Läti latti	72,10	72,60	72,05	72,55	72,08	72,58	72,06	72,56	72,06	72,56	71,88	72,38
15. Moskva, 100 äerv. rubla	192,50	194,00	192,50	194,00	192,50	194,00	192,50	194,00	192,39	193,89	191,21	192,71
16. Wien, 100 Austria šillingit	72,80	73,40	72,65	73,25	72,74	73,34	72,77	73,37	72,65	73,25	72,56	73,16
17. Budapest, 100 Ungari pengöd	65,40	66,10	65,30	66,00	65,38	66,08	65,36	66,06	65,27	65,97	65,00	65,70
18. Warszawa, 100 Poola slotti	41,75	42,95	41,75	42,95	41,75	42,95	41,75	42,95	41,66	42,86	41,50	42,70
19. Kaunas, 100 Leedu liti	37,00	37,60	37,00	37,60	37,58	38,18	37,58	38,18	37,05	37,65	36,75	37,35
20. Danzig, 100 Danzigi kuldeni	72,70	73,30	72,65	73,25	72,69	73,29	72,69	73,29	72,67	73,27	72,40	73,00
21. E. V. võidulnen (nom. väärt. 1 kr.)	1,60	1,70	1,60	1,70	1,60	1,70	1,60	1,70	1,60	1,70	1,60	1,70
22. 80% E. hüpot. panga Pantl (nom.v.1kr.)	—	0,85	—	0,85	—	0,85	—	0,85	—	0,85	0,84	0,86
23. 1927 a. 7% välislaen (nom.väärt.\$500)	1594	1655	1596	1647	1592,40	1653,40	1592,07	1653,07	1637,26	1697,56	1686,04	1737,04

Tab. 15. Elanikkude arv linnades septembris 1929 a.
Mouvement de la population dans les villes en septembre 1929.

	Registreeritud elanikkude arv 1/IX 1929 a.			Sisse registreeritud Euresistrid						Välja registreeritud Rayés des listes						Registreeritud elanikkude arv 1/X 1929 a.				
	Nombre de la population au 1/IX 1929			Sündinud Naissances		Sissesõitnud Arrivés		Teise korteri sissekolijaid Changement du logement		Surnuid Décès		Väljasõitnud Départs		Teadmata kuhu Inconnu		Korteriist väljakolijaid Changement du logement		Nombre de la population au 1/X 1929		
	Kokku	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Kokku	M.	N.
Tallinn	123 155	54 648	68 508	48	39	3 316	4 103	1849	2977	60	65	1498	1520	499	548	1356	1734	127 608	56 456	71 152
Haapsalu	4 553	1 889	2 664	1	—	128	116	40	58	2	4	154	290	—	—	40	58	4 345	1 842	2 503
Kuressaare	4 213	1 816	2 397	5	2	187	117	51	75	5	3	185	249	—	—	51	75	4 082	1 818	2 264
Narva	25 984	10 848	14 516	8	5	609	619	243	306	14	21	207	220	39	40	199	315	26 150	11 249	14 901
Nõmme	13 107	5 755	7 352	5	7	339	358	189	219	4	7	355	644	79	87	139	192	12 719	5 713	7 006
Paide	3 826	1 509	1 817	1	3	154	100	41	47	1	1	119	58	—	—	41	47	3 405	1 544	1 861
Paldiski	1 097	537	560	1	—	32	33	3	2	—	—	10	17	—	—	3	2	1 186	560	576
Petseri	3 920	1 891	2 029	2	1	72	72	262	220	1	1	59	40	—	—	248	230	3 976	1 919	2 057
Pärnu	21 928	9 745	11 583	7	6	373	444	408	597	2	7	384	491	19	10	468	597	21 245	9 720	11 525
Põltsamaa	2 026	1 385	1 591	—	—	104	83	39	34	3	1	48	44	1	1	33	34	3 015	1 887	1 628
Rakvere	12 408	5 303	7 105	5	3	324	429	160	137	5	2	135	126	3	1	146	168	12 930	5 503	7 427
Tapa	3 872	1 879	1 993	3	3	73	62	43	36	1	3	48	37	8	5	41	34	3 915	1 900	2 015
Tartu	61 379	26 284	35 595	9	13	2 279	2 162	801	1034	28	22	495	402	192	183	609	809	65 267	27 989	37 298
Tõrva	2 225	934	1 291	1	1	75	49	19	22	1	—	45	26	—	—	16	24	2 279	988	1 320
Türi	3 179	1 461	1 718	1	2	61	89	19	20	—	—	38	39	—	—	19	20	3 210	1 490	1 720
Valga	13 398	6 076	7 322	8	12	347	245	163	180	7	2	214	197	2	1	162	177	13 591	6 209	7 382
Viljandi	12 221	5 573	6 648	2	1	230	200	145	247	6	5	142	156	—	—	145	247	12 345	5 657	6 688
Võru	5 451	2 848	2 848	2	2	235	195	49	61	3	5	59	49	11	6	45	62	5 753	2 789	2 984
Kokku -- Total	317 622	140 061	177 558	109	100	9 939	9 426	4 577	5 788	143	149	4181	4623	843	882	3851	4915	326 974	144 671	182 303
				209		18 365		10 365		292		8 804		1 725		8766				
Kesk. 1/1-30/IX 1929	326 578	144 215	182 363	103	89	5 433	5 631	3 544	4 489	191	193	4910	5477	1336	984	3127	3982	325 682	143 731	181 931
August 1929 a.	318 056	138 336	174 670	78	77	7 838	10 166	3 867	4 726	147	122	5728	6975	751	730	3534	4254	317 622	140 064	177 558
September 1928 a.	312 776	140 053	172 723	77	94	8 273	10 023	3 313	4 101	126	133	5502	6630	669	714	2870	3558	318 455	142 549	175 906

Tab. 16. Liikvel olev raha (kuu 1-ks)¹⁾
Billets en circulation (au 1-er du mois).

	(10 000 Ekr.) ²⁾		Circulation fiduciaire et monnaie et subsidiaire	
	Vahetusraha Monnaie et billets subsidiaires			
	Eesti panga tähed Billets de la banque d'Estonie	Kokku--Total ³⁾		
				Sellist: 1--2 krooni ¹⁾ Dont: 1--2 couronnes
Keskml. kuus 1921	...	2740		
Moy. mens. 1922	...	3437		
1923	...	3753		
1924	...	3358		
1925	...	3544		
1926	...	3563		
1927	...	3634		
1928	3798	377	237	4175
1928	3668	372	238	69 4040
August	3724	375	235	66 4099
September	3829	396	251	45 4225
Oktoober	3956	394	248	47 4350
November	3890	397	251	45 4287
Detsember	3771	387	243	54 4033
1929 a. Jaanuar	3643	390	248	52 4158
Veebruar	3518	365	225	75 3879
Märts	3576	399	230	72 3945
Aprill	3626	383	243	56 4004
Mai	3473	367	229	74 3640
Juuni	3159	365	227	76 3524
Juuli	3159	374	235	68 3535
August	3309	384	245	57 3693
Sept.	3434	394	249	48 3828

Tab. 20. Kapitali emissioonid — Émissions des capitaux. (1000 kr.)

	Aktsiasetse ja osatühisusi ¹⁾ — Nombre des sociétés par actions et anonymes							
	Asutatud Sociétés fondées		Kapitali suu- rendat. — Aug- mentat. de capitaux		Likvideeritud Liquidations		Kapitali vä- hendat. — Di- minut. de Fonds	
	Arv Nomb- re	Summa Montant	Arv Nomb- re	Summa Montant	Arv Nomb- re	Summa Montant	Arv Nomb- re	Summa Montant
Keskmine kuus
Moyenne mensuelle	2,3	152	0,7	170	0,7	55	0,1	3
1927	2,3	141	1	40	6	41	—	—
1926	2,3	147	1,7	147	0,8	86	0,3	155
1929 a. Aprill	3	818	1	25	—	—	—	—
Mai	2	80	1	50	—	—	—	—
Juuni	4	260	—	—	1	15	—	—
Juuli	3	115	—	—	—	—	—	—
August	1	120	—	—	—	—	1	90
September	1	75	1	250	—	—	1	40

Tab. 21. Tööstusloodang — Production de quelques industries.

	Virret (tuh. ltr.) Moût (milli- ers de litres)	Pärmi (kg) Lewure (kg)	Pabosse (tuh. tk.) Cigaret- tes (mille)	Tu- bakal (kg) Cigaret- tes (kg)	Tuletikke (tuh. toosi) Allumet- ters de boîtes	Hülssse (tuh. tk.) Liqui- cigarettes (mille)	Liköö- re (ltr.) Liqui- cigarettes (litr.)	Veini (litr.) Vin (litr.)	Polekvivi (tuh. kg.) ⁶⁾ Schiste combustib. (milliers de kg) ⁶⁾
1921	246	5 992	9 481	17 281	3 215	27 521	10 881	2 152	7 960
1922	725	10 260	26 708	31 852	5 213	44 752	13 190	6 479	11 577
1923	1 098	13 437	55 435	37 020	6 141	38 788	13 519	6 216	17 051
1924	1 202	14 593	55 659	35 022	10 244	38 267	10 959	8 376	19 693
Keskmine kuus	1 229	13 617	81 141	24 999	17 258	38 578	12 992	22 935	19 888
Moyenne mensuelle	894	13 950	69 119	24 293	13 959	38 350	15 573	11 752	27 844
1920	899	14 818	85 460	20 854	14 064	35 680	16 282	10 630	20 881
1927	957	10 690	91 129	19 922	10 920	32 388	21 545	15 581	26 529
1928	876	22 473	79 447	22 411	11 034	27 018	28 998	21 969	29 815
1929 a. Märts	1 156	12 984	81 611	19 636	10 912	27 266	22 364	15 270	30 935
Aprill	1 071	18 108	97 175	21 647	9 820	26 344	18 400	23 424	32 225
Mai	779	16 804	102 681	25 355	4 900	26 586	19 582	5 344	35 100
Juuni	1 332	13 964	117 875	28 143	12 576	32 936	15 088	12 281	34 380
Juuli	1 081	14 507	105 087	24 320	13 142	38 557	15 856	1 920	35 850

Tab. 22. Loomataund — Epizooties.
(Haigete loomad arv — Nombre des animaux malades)

	Fõrnataud Anthrax	Tõidand Maladies	Maruand Lysse	Kärnataud Scabies	Sigade puna- taud Erysipelas suis	Lahtimeetisikuss Corruca Puerperalosis	Veiste punah. viruulosis Ovarium	Veiste pah. peet. Corruca gang. bovum	Hobuste verepi. haigus Morbus macul.	Nõlg Adenitis equi orrum	Hobuste muuta- kusehaigus Huemaglobi- naemia par.
1921	9,3	3,7	6,8	114,5	12,8	...	31,2	8,3	0,4	1,4	10,8
1922	10,0	4,0	5,8	76,9	21,3	...	39,3	12,8	0,7	5,3	15,0
1923	9,1	0,7	8,2	24,6	32,6	...	39,1	12,4	2,4	2,4	21,2
1924	6,7	1,3	4,1	24,9	42,8	66,0	49,9	3,0	1,7	10,6	63,7
Keskmine kuus	6,6	0,3	15,0	17,6	35,7	20,8	61,2	12,7	2,4	21,7	31,4
Moyenne mensuelle	5,4	0,6	12,0	20,4	48,4	32,3	56,5	14,5	8,3	17,4	39,6
1927	10,8	0,7	10,5	12,9	92,1	36,3	60,3	12,9	8,3	28,6	17,2
1928	10,7	0,2	15,0	11,3	70,3	47,2	78,5	13,6	2,5	13,1	18,2
1929 a. Veebruar	12	—	13	13	13	49	—	10	—	—	38
Märts	20	—	23	7	18	68	—	10	1	—	6
Aprill	30	—	10	9	11	33	2	10	1	—	7
Mai	20	—	17	5	33	51	11	3	2	—	4
Juuni	26	—	16	2	80	86	331	13	—	—	1
Juuli	24	—	11	13	237	57	434	9	—	—	5
August	20	—	26	6	263	31	144	16	2	—	10

Tab. 23. Tapanaajade tegevus — Fonctionnement des abattoirs.

	Veised Gros bétail		Vasikad Veaux		Lambad Moutons		ead ores	
	a ¹⁾	b ²⁾	a	b	a	b	a	b
	1921	2 900	2 689	2 460	2 808	1 574	3 216	879
1922	4 370	2 781	2 599	3 442	1 824	2 934	1 902	5 356
1923	4 581	1 713	3 361	3 171	2 360	2 886	1 239	4 647
1924	3 949	1 488	3 365	3 452	2 779	2 144	1 331	5 035
Keskmine kuus	3 519	1 250	3 417	3 402	3 009	2 302	2 888	4 700
Moyenne mensuelle	3 188	1 187	3 609	3 942	3 058	2 222	4 975	4 945
1926	4 165	1 352	3 938	3 910	3 757	2 115	5 852	5 455
1927	5 097	1 511	3 847	4 612	3 649	2 434	4 588	5 693
1928	4 734	1 729	4 512	7 866	413	600	2 732	5 130
1929 a. Veebruar	3 066	2 264	7 842	15 459	346	425	3 224	5 874
Märts	3 544	1 684	7 621	12 317	550	302	3 342	4 828
Aprill	3 449	1 321	5 565	6 582	584	291	4 924	4 600
Mai	2 802	1 337	4 272	4 130	853	377	3 228	3 407
Juuni	3 590	1 290	2 747	2 331	2 215	824	2 400	2 692
Juuli	4 065	1 372	1 129	1 053	5 352	2 845	2 005	2 627

Tab. 18. Pankadevaheline arvekoda — Mou-
v. de la chambre de compensation.

	Čekkide arv Nombre de chèques	Summa Montant 1000 kr. ²⁾
Keskmine kuus 1925	4 447	8 553
1926	5 032	8 932
Moyenne mensuelle 1927	5 941	9 803
1928	6 584	15 872
1928 a. Oktoob.	7 585	18 853
Novemb.	7 044	16 291
Detsemb.	6 572	16 574
1929 a. Jaanuar	6 587	15 074
Veebruar	5 715	13 411
Märts	6 160	14 051
Aprill	6 274	17 067
Mai	6 430	17 932
Juuni	6 221	15 888
Juuli	7 064	20 343
August	6 679	17 837
Septemb.	6 350	16 750

Tab. 19. Protestitud vekslid — Effets protestés.

	Arv Nombre de chèques	Summa Montant 1000 kr. ²⁾
Keskmine kuus 1925	2 457	949
1926	3 400	855
Moyenne mensuelle 1927	3 930	862
1928	3 763	861
1928 a. Septemb.	3 499	655
Oktoober	4 302	817
Novemb.	4 679	915
Detsemb.	5 210	1 346
1929 a. Jaanuar	6 141	1 423
Veebr.	5 809	1 214
Märts	6 588	1 762
Aprill	7 097	1 643
Mai	7 951	1 892
Juuni	7 470	1 719
Juuli	7 229	1 580
August	6 726	2 038

¹⁾ 1 jaan. 1928 a. lõpetati riigikassafühete ja vahetusühete emissioon. Liikvele lastud viiesaja ja tuhandemargilised riigikassa-
tähed anti üle (vastutus kohustus) Eesti pangale ja arvati ühesugseks pangu oma tähtedega. Samamargilised riigikassatähed, kahekümne-
viemargilised vahetusühed ja metallvahetusraha läid liikvele riigikassa arvel vahetusrahana. 1 jaan. 1928 a. on Eesti rahakui-
seks Kroon=100 senti=100 end. marka. (R. T. Nr. 48, 18. V. 1927). ²⁾ Ilma Eesti pangas olnud vahetusrahana. ³⁾ Kr.—Couronne d'Estonie. Égale
100/243 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs). ⁴⁾ Tapanaajas teatud — Animaux abattus aux abattoirs. ⁵⁾ Tapetult järelevaatusele
toodud veise veerandid — résentes à l'inspection. ⁶⁾ Kliiklikud kaevandused — Carrières d'Élat. ⁷⁾ Andmed on seatud kokku Kaub.-tõustus-
ja Rahaministeeriumi poolt väljaantud aktiassetse ja osatühisuste registreerimise ja osakapitali summa muutmise lubade ning ministeeriumides
saadud ettevõtete likvideerimise teadaannete põhjal; arvestamata on kulbilansside seaduse põhjal ettevõtetud nominaal-kapitalilide muutmisel.

Tab. 26. Turuhinnad septembris 1929 a. — Prix de détail en septembre 1929.

	Mõõduüksus	Tallinn			Paldiski	Rakvere	Narva	Paide	Haapsalu	Tartu	Viljandi	Pärnu	Võru	Valga	Petseri	Kuresaare	
		Sept. 1929	Aug. 1929	Sept. 1928													
Hinnad sentides — Prix en cents. *)																	
Liha, lihased ja rasv Viandes et graisses	1. Sealiha, keeduliba—Viande de porc II s.	kg.	150	145	131	138	144	136	149	148	128	155	110	136	153	150	
	2. " praeliba " " I		164	158	146	155	153	161	156	159	163	160	161	174	178	—	
	3. Seapekk—Lard		170	168	152	170	164	173	168	168	182	189	174	178	198	175	—
	4. Loomaliha, supiliha—Viande de boeuf II s.		80	85	73	70	75	70	80	74	73	86	85	75	85	75	70
	5. " praeliha— I		125	125	102	—	103	89	90	93	86	108	118	88	101	90	80
	6. Vasikaliha, esim. veerand—Viande de veau II s.		95	80	90	—	83	81	65	80	83	65	80	—	63	—	50
	7. Vasikaliha, tagum. veerand—Viande de veau I s.		108	104	98	—	98	90	75	90	95	70	100	—	77	—	65
	8. Lambaliha, esim. veerand—Viande de mout. II s.		110	111	90	105	91	94	102	88	86	99	86	83	81	88	70
	9. Lambaliha, tagum. veerand—Viande de mout. I s.		124	124	98	112	100	99	108	103	102	105	110	110	96	95	100
	10. Searasv, sulatatud—Graisse de porc.		175	174	163	180	187	178	165	178	188	175	179	185	198	175	—
	11. Searasv, sulatatud—Saindoux		200	200	200	—	200	182	—	180	225	190	200	200	216	—	—
	12. Loomarasv, sulatatud—Graisse d. boeuf, n. fond.		100	110	98	—	100	100	—	—	100	—	130	—	100	—	113
	13. Loomarasv, sulatatud—Graisse de boeuf, fondue		—	—	—	—	—	110	—	—	138	—	140	—	150	—	160
	14. Teevorst—Savelsson		140	150	122	—	123	133	125	132	130	113	135	—	125	125	125
	15. Sink—Jambon		210	200	175	—	173	198	170	172	185	190	190	180	185	185	200
	16. Räämed, värsked—Petits harengs baltiques, frais		32	25	39	30	37	36	30	—	28	—	—	—	—	—	8
	17. Kilud värsked—Esprot frais		26	26	37	16	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	18. Haugid —Brochets frais		93	80	73	—	—	60	—	55	55	60	59	—	75	30	20
	19. Ahvenad —Pereles fraîches		50	69	59	—	—	85	55	—	34	45	35	—	45	30	20
	20. Särjed —Gardons frais		50	—	—	—	—	—	—	—	30	—	25	—	30	25	30
21. Räämed, soolatud—Petits harengs baltiq. salés		38	38	37	—	32	—	30	28	27	22	25	—	—	—	30	
22. Kilud soolatud—Esprats salés		38	38	—	—	18	50	40	25	48	—	—	—	—	—	35	
23. Heeringad soolatud—Harengs salés		58	58	56	53	55	47	46	—	59	50	58	55	54	37	30	
24. Kilud toosides—Esprats en boites	toos	50	50	50	—	50	—	—	48	50	50	50	50	43	43	45	
25. Rukis—Seigte	10 kg.	250	250	237	145	167	167	171	—	165	199	160	—	178	155	170	
26. Nisu—Froment		350	336	—	—	203	—	—	—	340	275	—	—	—	—	190	
27. Oder—Orge		185	200	253	170	173	190	150	223	180	215	183	185	178	150	160	
28. Kaer—Avoine		170	170	207	190	151	175	120	165	163	200	174	116	150	139	125	
29. Rukkijahu—Farine de seigte		250	250	237	183	171	184	278	195	170	210	174	176	190	—	210	
30. Nisujahu, liht—Farine de froment		450	433	391	—	385	—	—	383	403	371	383	459	—	—	350	
31. " sõela— blutée		—	—	—	—	—	411	—	—	435	420	455	—	—	—	400	
32. Odrajahu, inimtoiduks — Farine d'orge (pour attr. de l'homme)		380	385	329	350	240	309	220	220	285	220	300	—	240	—	250	
33. Odrajahu, loomatoid.—Farine d'orge (p. fourr.)		—	—	—	170	165	—	170	170	155	—	168	—	150	—	—	
34. Odratagud—Graun d'orge	kg.	40	40	39	34	38	34	35	—	30	38	30	34	—	39	37	
35. Kruubiä—Orge perlé		45	45	44	36	45	36	39	—	32	35	38	35	37	37	40	
36. Rukkileib—Pain de seigte		22	22	22	20	18	20	20	20	18	24	18	20	19	20	23	
37. Peenleib — demi-blanc de seigte		35	35	34	35	41	32	40	38	30	33	35	38	36	35	37	
38. Sepik—Pain de froment		40	40	37	42	45	40	42	40	40	43	38	—	42	36	45	
39. Sal—Pain blanc		50	50	49	45	60	49	67	54	55	66	55	63	60	61	55	
40. Piim, rõõsk—Lait, frais	ll.	77	77	15	14	12	13	13	14	13	14	15	11	12	10	13	
41. Koor, — Crème fraîche		115	115	115	—	178	—	—	100	80	100	80	98	90	—	75	
42. " hapu — aigre	kg.	158	158	122	—	155	—	—	125	126	100	132	95	90	—	65	
43. Kohupiim—Caillebotte		45	46	44	—	40	38	—	39	29	—	48	35	31	24	40	
44. Või, meierei, rõõsakoor—Beurre de ferme, frais		283	275	300	—	285	276	270	290	259	242	290	220	260	—	211	
45. " köögi—Beurre de cuisine		250	243	272	—	234	240	240	220	222	—	234	186	240	—	180	
46. Kanamunad—Oeufs de poule	paar ²⁾	15	14	17	14	15	16	17	15	14	15	15	15	15	14	12	
47. Kartulid—Pommes de terre	10 kg.	105.4	156.4	75	53	95.1	52	38	63	116	55	86	66	67	53	53	
48. Porgandid—Carottes		15	15	17	13	10	—	12	9	20	6	10	20	—	15		
49. Peedid—Betteraves		15	15	15	10	10	—	12	6	25	5	8	7	—	25		
50. Kaalikad—Navets		45	45	44	—	37	33	45	43	38	30	30	—	32	48	45	
51. Herned, kollased, kuivatatud—Pois secs		8	15	12	—	10	9	15	9	3	25	35	10	7	—	5	
52. Oad, kuivatatud—Fèves seches		25	45	34	—	23	23	20	37	9	39	10	15	10	—	30	
53. Kapsad, hapud—Choucroute		8	15	12	—	10	9	15	9	3	25	35	10	7	—	5	
54. " värsked—Chour frais		35	40	37	—	40	41	35	41	26	38	30	—	20	20	30	
55. Sibulad—Oignons		50	50	49	46	45	44	59	62	48	45	53	46	51	42	44	
56. Riis—Riz		60	60	61	59	59	59	60	65	58	60	59	65	58	60	60	
57. Manna—Manne		72	70	73	83	55	78	71	80	80	82	80	90	80	85	90	
58. Makaronid—Macarons		60	60	49	55	46	49	55	60	55	60	50	60	50	55	50	
59. Kartulijahu—Fécule de pommes de terre		30	37	41	38	38	38	38	39	37	38	38	37	36	38	40	
60. Suhkur, peenike—Sucre en poudre		213	213	208	—	190	—	—	200	208	175	214	185	—	150	165	
61. Mesi—Miel		5	5	5	—	6	—	4	5	5	—	—	—	5	5	4.5	
62. Köögisool—Sel de cuisine		100	100	98	—	—	73	85	70	75	100	70	85	85	—	—	
63. Viljakohv—Café de grains		44	44	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	—	
64. Sigurid, praad-ta—Chicoorée non torréfiée		60	60	60	—	69	69	61	—	58	64	65	65	65	—	62	
65. Pesuseep, siinene—Savon		20	20	20	—	29	29	23	—	22	20	21	20	18	18	20	
66. Petrooleum—Pétrole		28	28	30	29	30	28	28	—	30	27	30	28	30	28	30	
67. Tikud—Allumettes	pakki ³⁾	72	70	93	—	53	—	—	63	50	48	51	48	47	44	51	
68. Ristikhein—Tréfle	10 kg.	72	70	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
69. Timutihein—Féole		72	70	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
70. Nurmeheln—Autres herbages		56	59	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
71. Lühaheln—Foin des prés		48	37	70	—	35	27	—	—	30	—	—	—	38	—	—	
72. Soohein—Foin des marais		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
73. Rukkiõied—Paille de seigte		57	64	58	—	—	—	—	—	35	45	20	44	—	—	—	
74. Kaerapõhk — d'avoine		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
75. Odra— d'orge		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
76. Segaviljapõhk—Paille des cultures mixtes		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Kronides — Ekr. *)

77. Kasepuud—Bois de bouleau	2,13 X 0,71 m.	32,8	31,7	26	—	26	23,5	—	17 ⁴⁾	23,3	—	22	—	20,3	22	16
78. Männipuud — de pin	—	26	—	20	—	20	19	—	14 ⁵⁾	17,4	—	20	—	17,1	15	15
79. Künsepuud — de sapin	—	—	—	—	—											

Tab. 27—28. ELUMAKSUMUS- ja SUURMÜÜGIINDEKSID (geom. kesk.)
 Nombres-indices du coût de la vie et nombres-indices des prix de gros en valeur or (moyenne géom.)

	Keskmiselt aast. Moyenne annuel.			1929 a.				Sept. 1928
	1926	1927	1928	Juuni	Juuli	August	Sept.	
				1926	1927	1928	1926	

Tab. 27. ELUMAKSUMUSINDEKSID
 N-indices du coût de la vie
 A. (1913 = 100)

1. Toitus—Alimentation	118	112	120	130	134	127	122	119
2. Korter—Logement	31	40	52	52	52	52	52	52
3. Kütte ja valgustus—Chauffage et éclair.	76	80	83	97	97	97	100	84
Puud—Bois	81	83	83	107	107	107	112	86
Elekter—Électricité	43	43	43	43	43	43	43	43
Petrooleum—Pétrole	74	89	86	83	83	83	83	83
Tuletikud—Allumettes	55	53	109	130	130	130	130	130
4. Riieetus—Habillemeent	149	147	150	150	150	150	150	150
Riie—Étoffe	120	120	120	120	120	120	120	120
Õmblamine—Couture	150	150	150	150	150	150	150	150
Pesu—Linge	159	148	155	155	155	155	155	155
Jalatsid—Chaussures	181	181	187	187	187	187	187	187
5. Puhastus—Hygiène et nettoyage	99	95	100	100	100	100	100	100
Seep—Savon	146	123	111	109	109	109	109	109
Saun—Bain	52	52	71	73	73	73	73	72
Habemeajamine—Barbe	105	105	105	105	105	105	105	105
Juukseolõikus—Coupe de cheveux	121	121	121	121	121	121	121	121
6. Reisid, liikumine, post—Voyages etc.	77	78	78	78	78	78	78	78
Tall.—Nomme pil. hind—Chem. de fer	75	79	79	79	79	79	79	79
Tramm—Tramway	70	70	70	70	70	70	70	70
Postitaarit—Tarif postal	86	86	86	86	86	86	86	86
7. Haridus—Instruction	94	94	94	94	94	94	94	94
8. Löbustus—Divertissements	142	142	143	143	143	143	143	143
Teaater—Théâtre	56	56	56	56	56	56	56	56
Kino—Cinéma	46	46	46	46	46	46	46	46
Tubak—Tabac	174	174	174	174	174	174	174	174
Alkohol—Alcool	142	142	151	153	153	153	153	153
9. Muud kulud—Autres dépenses	90	92	97	100	101	100	100	98
Üldindeks—N.-ind. général du coût de la vie	106	105	112	119	121	117	115	112

B. (1922 = 100)

Toitus—Alimentation	122	117	125	136	139	132	127	124
Korter—Logement	136	175	227	227	227	227	227	227
Kütte ja valgustus—Chauffage et éclair.	84	89	93	109	109	109	112	94
Riieetus—Habillemeent	105	105	107	107	107	107	107	107
Puhastus—Hygiène et nettoyage	108	102	107	107	107	107	107	107
Reisid, liikumine, post—Voyages etc.	138	140	140	140	140	140	140	140
Haridus—Instruction	141	141	141	141	141	141	141	141
Löbustus—Divertissements	132	132	132	132	132	132	132	132
Muud kulud—Autres dépenses	119	122	129	133	134	133	133	130
Üldindeks—N.-ind. général	118	117	125	133	135	131	128	125

Tab. 28. a) SUURMÜÜGIINDEKSID (kaalumata kesk.)
 Nombres-indices des prix de gros (moyennes non pondérées).
 A. (1913 = 100).

Sisseveetavad ained—Articles d'importation								
Toiduained—Denrées aliment.	108	110	108	100	105	104	101	107
Sellest koloniaalkaubad—Dont denrées coloniales	83	84	82	81	84	83	81	82
Sõdaained—Denrées fourragères	154	156	185	163	158	160	153	174
Tööstussaadused—Matières premières et produits industriels	99	94	87	92	93	92	92	86
Kokku sisseveetav. ained—Gr. total	109	108	106	103	105	104	102	103
Väljaveetavad ained—Articles d'exportation								
Toiduained—Denrées aliment.	114	108	128	133	131	131	134	134
Tööstussaadused—Matières premières et produits industriels	121	127	139	133	133	132	131	141
Lina—Lin	143	184	228	173	173	173	173	...
Kokku väljaveetav. ained—Gr. total	120	122	141	137	136	135	136	145
Üldindeks—Nombre-indices général	114	114	121	117	118	117	117	121
Sellest toiduained—Dont denrées alimentaires	110	109	117	114	115	115	115	118
Tööstussaadused—Dont matières premières et prod. industr.	108	107	111	109	110	109	109	109

B. (1922 = 100).

Sisseveetavad ained—Articles d'imp.	100	99	98	95	97	96	95	96
Väljaveetavad — d'export.	101	103	119	115	114	114	115	122
Üldindeks—N.-ind. général	101	101	107	103	104	104	103	107

c) PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE HINDADE VÕRDKAALUSTATUD INDEKSID.
 Nombres-indices pondérés des prix des produits agricoles.

Sisseveetavad ained—Articles d'imp.	152	155	159	135	140	141	135	151
Väljaveetavad — d'export.	122	131	152	140	135	136	146	157
Üldindeks—N.-ind. général agricole	131	134	155	138	137	138	142	155

Hinnamuutused 1929 a. septembris eelmise kuuga võrreldes:

Elumaksumusindeksis		Kallinevud:	
Odavnenud:		Kallinevud:	
August	September	August	September
Kapsad	15	Sepikojahu	43 45 <i>mit. kg.</i>
värsked	8	Nisupüü	55 56 " "
hapud	25	Makaroid	70 72 " "
Kaalikad	15	Munad	7 7,5 " tk.
Sibulad	40	Või, meierei	275 283 " kg.
Kohupiim	46	" köögi	243 250 " "
Loomaliha	105	" Sealiha	152 157 " "
Lambaliha	119	" Pekk	168 170 " "
Teevorst	150	" Sink	200 210 " "
Suhkur	37	" Vaskaliha	92 102 " "
Kartulid	150	" 20 lt.	värsked 25 32 " "
Panvililane	66	" Haugid,	värsked 80 93 " "
riie, bjas	65	" Põletiepuud,	kused 31,5 32,8 <i>kr.</i> (2,13x)
			männid 24,8 26,0 " (0,71m)

Suurmüügindeksis

Odavnenud:		Kallinevud:		
August	September	August	September	
Rukis	15,40	14,35 <i>kr. kv.</i>	Riis	38,58 38,68 <i>kr. kv.</i>
Oder, õlle	18,07	16,95 " "	Või	2,70 3,03 " kg.
Kaer	15,40	14,35 " "	Juust.	1,84 1,85 " "
Rukkijahu	18,75	16,25 " "	Munad	31,80 36,56 " <i>kast</i>
Nisupüü,	49,00	48,00 " "	Heeringad,	45,00 46,00 " <i>tünn</i>
" pehme	50,50	46,50 " "	" Sool	35,00 41,40 " <i>kv.</i>
" sõre	39,66	39,00 " "		
Kartuli-	1,26	1,25 " <i>kg.</i>		
tärklis	33,88	34,22 " <i>kv.</i>		
Sealiha	4,00	3,55 " "		
Suhkur	29,00	28,50 " <i>mt.</i>		
Sool	30,00	29,82 " "		
Kivistisi,	16,53	16,12 " <i>kv.</i>		
" auru	68,66	65,25 " "		
" sepa	17,58	17,00 " "		
Raud, sordi	28,72	28,65 " "		
Seatina	0,66	0,55 " <i>mt.</i>		
Petrooleum,	3,20	3,15 " <i>kg.</i>		
" vene				
" Seebikivi				
" Pinvililane				
" riie, bjas				
" Tallanahk,				
" eesti				

Indeksi koostamisviis.

Indeksid on arvatud kullas, alusajaga aasta 1913 ja 1922. Kuna keskmised on tuletatud geomeetriliselt, võib baasi muuta otsekohe vastavate aegade indeksi alusel, arvatult algusest peale toetama.

Elumaksumusindeks on koostatud Tallinnas 1925 a. oktoobris büdžetilise uuringuga kindlasti tehtud tööliseleikonna keskmise tarvitamise kohaselt. Toitluskulude indeksid arvutatakse üksikute ainetega mineva tegeliku kogukulu alusel, kuna muude riieade indeksi väliarvamisel arvutatakse iga hinna kohta tema suhteline muutumine alusajaga võrreldes; need suhtelised arvud on rühmade indekseiks ja need omakorda üldindekseiks arvutatud, tarvitades sellejuures büdžetilisel uuringul selgunud võrdkaale. Toitluskulu arvestamisel esinevad üldse 51 iseseisva hinnaga ainet, millede tootlusväärtus võrdub 3820 kalorie. Korteritüüri iseloomustamiseks on kasutatud tüürieaduse norme korterite kohta põrand pinnaga mitte üle 12 sülla. Üksikute kulturühmade võrdkaalud on järgmised: toitus—58,5%, korter—7,5%, kütte ja valgustus—5,8%, riieetus—15,7%, puhastus—2,7%, reisid, liikumine, post—0,7%, haridus (ajalehed)—2,7%, löbustus—2,8% ja muud kulud 3,9%.

Suurmüügindeks kujutab võrdkaalustamata geomeetrilisi keskmisi. Üldindeksi arvutamiseks on tarvitatud 42 hinda.

Põllumajandussaaduste võrdkaalustatud indeksi 12 aine (6 sissevee ja 6 väljavee) hindade võrdkaalustatud keskmine. Võrdkaaludeks on võetud nende ainetega osatähtsus väliskaubanduses viimase 4 a. kestel. Võrdkaalule jne. kohta v. pikemalt E. St. 65 (4) lk. 220.

Üksikasjaltselt indeksi koostamisviisi kohta v. „E. St.“ Nr. 77 (4), lk. 261.

Tab. 31. TÖÖNNETUSED TÖÖTUSETTEVÕTTEIS AUGUSTIS 1929 a.
Accidents du travail dans les entreprises industrielles en août 1929.

Pour la nomenclature franç. s'adresser à la page précédente	Suurtööstus (20 ja üle tööt. ettevõtteid) Grand. entrep. (plus de 20 travailleurs)	Sellest—Dont		Keskööstus (5–19 töötaja- ga ettevõtteid) Entreprises moyennes (de 5–19 travail- leurs)	Kokku Total	Juulis Juillet 1929
		11le 50 töötaja- ga ettevõtteid Entr. ayant plus de 50 travail- leurs	20–49 töötaja- ga ettevõtteid Entr. ayant 20–49 tra- vailleurs			
I. Murrud ja kveevandus	141	130	2	—	141	184
II. Mineraalide ümbertöötamine	23	15	8	—	23	33
III. Metallitööstus	96	75	21	1	97	72
IV. Keemiatööstus	8	5	3	—	8	15
V. Nahatööstus	3	3	—	—	3	6
VI. Tekstiilitööstus	139	138	1	1	140	187
VII. Puitööstus	99	91	8	8	107	109
VIII. Paberitööstus	21	21	—	—	21	12
IX. Poligraafia- ja kirjandustööstus	3	2	2	—	3	2
X. Toidu, maitseain. ja jookide tööst.	19	17	1	—	19	22
XI. Kela- ja pudukaupade tööstus	4	4	—	—	4	—
XII. Ehitustööstus	13	8	5	5	18	14
XIII. Elektri- ja gaasi- ja veetar.	1	1	—	—	1	2
XIV. Puhastustööstus	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	570	519	51	15	585	658
Kokku—Total 1/1–31/VIII. 1929 a.	3843	3446	397	123	3966	—

Tab. 32. TÖÖTUSTÖÖLISTE ARVU LIIKUMISE INDEKSID (1-ks kuupäevaks).
Nombres-indices du mouvement du nombre de main-d'oeuvre dans les entreprises industrielles (au 1-er du mois).

	A. Liikuv al baasil (eelmine kuu = 100 järgmise kuu jaoks) A. Base mouvante (chaque mois précédent = 100 par rapport au mois suivant)										B. Indeksid baasil 1. I. 1927 = 100. B Base 1. I. 1927 = 100	
	Töötajad) — Travailleurs en général)					Töölised — Ouvriers					Töötajad)	Töölised
	Suur- ja kesk- tööstus	Suurtööstus	50 ja üle töötajaga	20–49 tööt.	Keskööstus (5–19 tööt.)	Entreprises grandes et mo- yennes	Grandes entreprises	50 et plus de travail.	20–49 travail.	Entreprises moyennes (5–19 ouv.)		
August	101,2	101,7	102,1	99,2	97,8	101,1	101,6	102,1	99,9	99,2	120,4	123,1
September	97,2	96,9	96,9	96,9	98,8	96,9	96,6	96,5	96,8	98,6	116,9	119,2
Oktoober	95,8	95,3	94,9	96,2	99,7	95,4	94,8	94,6	95,7	99,4	112,1	113,7
November	99,7	99,2	98,9	100,6	102,8	99,8	99,3	99,0	100,8	103,3	111,8	113,5
Detsember	98,7	98,5	99,2	94,0	99,7	98,6	98,4	99,3	98,9	99,6	110,3	111,9
1929 Jaanuar	97,5	97,2	97,8	93,5	99,7	97,1	96,8	97,5	93,0	98,8	107,5	108,7
Veebruar	104,3	104,1	102,9	111,0	105,3	104,6	104,4	104,1	112,4	105,6	112,1	113,7
Märts	101,8	101,9	101,1	106,0	101,5	102,1	102,2	101,8	106,6	101,5	114,2	116,0
Aprill	101,9	101,1	100,6	103,8	100,0	101,1	101,3	100,7	104,3	99,9	115,3	117,3
Mai	99,7	99,7	99,5	101,0	99,1	99,6	99,6	99,3	100,9	99,5	114,9	118,8
Juuni	106,8	107,9	108,5	105,0	100,4	107,7	108,8	109,5	105,4	101,0	123,8	125,8
Juuli	101,2	101,6	101,4	102,5	99,2	101,4	101,7	101,5	103,1	99,1	124,3	127,6
August	95,4	95,1	95,5	93,0	97,2	94,9	94,6	95,0	92,2	97,1	119,2	121,7
September	96,2	95,5	95,1	97,4	101,7	95,5	94,9	94,6	97,0	101,3	114,7	116,5

Tab. 33. NAKKÜSHAIGUSED AUGUSTIS 1929 a. — Maladies contagieuses en août 1929.

	Typhus ab- dominalis	Paratyphus	Typhus ex- anthematic.	Febriis recurrens	Malaria	Vartola	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Dysenteria	Lepra	Encephalit. tetanica	Meningitis cerebr. epid.	Trachoma	Tubercu- losis	Kokku Total
Linnad—Villes	26	4	—	—	—	—	26	41	7	—	—	—	—	1	58	176
Tallinn	10	2	—	—	—	—	25	8	4	—	—	—	—	—	29	78
Haapsalu	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Kuressaare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Narva	2	—	—	—	—	—	2	10	—	—	—	—	—	—	5	19
Nõmme	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	1	7
Paide	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Paldiski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Pärnu	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	7	11
Põltsamaa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Rakvere	—	—	—	—	—	—	4	2	1	—	—	—	—	—	1	8
Tapa	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	8
Tartu	10	2	—	—	—	—	3	8	1	—	—	—	—	—	1	6
Tõrva	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	8	32
Tõri	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Valga	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	4
Viljandi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4
Võru	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	2
Maad—Arrond.	22	13	—	—	—	—	31	37	16	—	1	—	—	25	69	214
Viru	7	1	—	—	—	—	4	18	1	—	—	—	—	1	3	35
Järva	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	5	10
Harju	1	1	—	—	—	—	18	2	1	—	—	—	—	1	10	34
Lääne	2	1	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	9	18
Saare	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5
Pärnu	1	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	3	8
Viljandi	4	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	9	15
Tartu	5	4	—	—	—	—	—	4	7	—	1	—	—	—	5	28
Valga	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	3	7
Võru	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	11	21
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	3	24
Kokku—Total	48	17	—	—	—	—	70	78	23	—	1	—	—	26	127	390

1) Töölised, tehniline personal, ametnikud ja teenijad. — Ouvriers, personnel technique, employés et service.

TÄHTSAMAD ARTIKLID JA ÜLEVAATED „EESTI STATISTIKAS“ 1922-29.

METODOLOOGIA.

Põllumajanduslik üleskirjutus 1929 a. Nr. 38(3), lhk. 133-141
 Rahvusvaheline majandusstatistika meetodite ühtlustamise konventsioon 87(2), " 69-75
 Rahvusvahelised mõjud statistika korraldamisel 76(3), " 161-170
 Statistika iseseisvuse ajal 75(2), " 65-72
 Rahva suhtumine statistikal Eestis 75(2), " 73-81
 I Eesti-Läti statistika konverentsi resolutsioonid 66(5), " 233-238
 Sama II Eesti-Läti statistika konverentsi Samoil Balfi riikide statistika konverentsi IV Eesti-Läti statistika konverentsi Väliskaubanduse arvestamise põhimõtted 27(0), " 1-24

RAHVUSVAHELISED ANDMED.

Välja ja sissearnd ilmas 1920-24 a. Nr. 57(12), lhk. 5-10
 Võrdlusandmed Balti riikidest 1920-26 a. Nr. 72(11), " 629-633
 Palgaolud välismaal 1914-25 a. Nr. 55(10), " 1-4

RAHVASTIK.

Eesti laste füüsilise arenemine 1926-27 a. Nr. 84(11), lhk. 621-629
 Vastsündinute pikkus, kaal ja peamõõdud Tallinnas 1926-27 a. Nr. 82(9), " 525-531
 Sündimus, surevus, abielluvus ja abielulahutus 1928 a. Nr. 94(9), " 486-491
 Sama 1927 a. Nr. 85(12), " 693-713
 Sama 1926 a. Nr. 74(1), " 1-18
 Sama 1925 a. Nr. 64(3), " 97-101
 Sama 1924 a. Nr. 47(2), " 1-69 L
 Abielulahutus 1923-28 Nr. 90(5), " 279-285
 Abielluvus 1922 a. Nr. 21(10), " 61-69
 Surevus 1922 a. Nr. 29(9), " 61-76
 Sündimus, surevus ja abielluvus 1921-22 a. Nr. 18(7), " 51-80
 Surmapõhjused 1927 a. Nr. 87(2), " 101-112
 Sama 1925 a. Nr. 64(3), " 102-104
 Rinnalaste surevus 1925 a. Nr. 65(4), " 209-219
 Rahvaarvu kasv Eestis 1921-25a. Nr. 55(10), " 5-8
 Linnade ja alevite rahvastik 1928 a. Nr. 89(4), " 211-215
 Sama 1927 a. Nr. 78(5), " 285-287
 Rahvaliklemine üle piiri Nr. 89(4), " 207-210
 Sama 1927 a. Nr. 78(5), " 288-291
 Rahvaliklemine üle piiri ja sisemaal 1925-26 a. Nr. 63(7), " 384-389
 Väljaränd 1928 a. Nr. 90(5), " 277-279
 Väljaränd 1927 a. Nr. 77(4), " 233-235
 Väljaränd 1926 a. Nr. 60(5), " 290-291
 Väljaränd Eestist 1924-25 a. Nr. 57(12), " 1-5
 Eesti sõdurite pikkus 1924 a. Nr. 69(8), " 431-445

HARIDUS.

Üldhariduslik rahvuskoolid 1927/28 õ/a. Nr. 92(7)-93(8) lhk. 407-419
 Õpilaste töökoormatus Nr. 83(10), " 565-577
 Õpetajate seminarid 1923-27 a. Nr. 78(5), " 298-302
 Õppeasutused 1922-27 a. Nr. 76(3), " 200-210
 Merikoolid 1923-27 Nr. 74(1), " 30-34
 Alg- ja keskkoolid 1927/28 õ/a. Nr. 88(3), " 142-162
 Sama 1926/27 õ/a. Nr. 79(0), " 341-361
 Sama 1925/26 õ/a. Nr. 72(11), " 611-628
 Sama 1924/25 õ/a. Nr. 60(15), " 1-20
 Sama 1923/24 õ/a. Nr. 43(10), " 1-54 L
 Lasteaedid 1923-27 a. Nr. 81(8), " 471-478
 Tartu ülikool 1926-28 a. Nr. 89(4), " 232-240
 Ülikooli õppeõud üliõpilaskond ja majandus 1922-20 a. Nr. 68(5), " 281-288
 Tallinna Tehnikum 1926-28 a. Nr. 89(4), " 240-242
 Sama Nr. 66(5), " 289-290
 Kirjastus, ajakirjandus ja kirjandusturg 1924-20 a. Nr. 63(7), " 393-401
 Avalikud raamatukogud 1926 ja 1927/28 a. Nr. 91(6), " 358-367

TÖRJA PÄLGAD.

Tööpäeva pikkus tööst. 1928a. II poolaastal Nr. 92(7)-93(8) lhk. 406
 Sama I poolaastal Nr. 88(1), " 38-41
 Tööpäeva pikkus tööstuses 1927 a. Nr. 82(9), " 541-545
 Tööolud 1922-27 a. Nr. 75(2), " 133-140
 Toodang ja tööjõud suurtööst. 1927 a. Nr. 87(2), " 84-100
 Suur- ja kesktööstus ettevõtete tööjõud 1. VII. 1927 a. Nr. 71(10), " 608-610
 Töötaolu ja tööõrdsuse tegevus 1927-28 a. Nr. 89(4), " 216-219
 Sama 1924-26 a. Nr. 70(9), " 524-528
 Töötaolu Tallinnas 8. IV. 1926 a. Nr. 62(1), " 9-20
 Sama Tartus 16. II. 1927 a. Nr. 69(8), " 464-466
 Sama üldseis 1922-27 a. Nr. 39(6), " 15-30 L
 Töökaits 1928 a. Nr. 92(7)-93(8) " 399-405
 Sama 1921-26 a. Nr. 73(12), " 696-704
 Kollektiivlepingud 1. VII. 1927 a. Nr. 71(10), " 589-590
 Streigid tööstuses 1928 a. Nr. 88(3), " 163-165
 Sama 1927 a. Nr. 78(5), " 294-295
 Sama 1926 a. Nr. 67(6), " 354-356
 Sama 1921-25 a. Nr. 54(9), " 7-13
 Sama 1922 a. Nr. 15(4), " 51-53
 Töötingimused suurtööstuses 1925 a. I poolal. Nr. 41(8), " 42-46
 Hädabittid 1928/29 a. talvel Nr. 94(9), " 503-508
 Sama 1927/28 a. talvel Nr. 83(10), " 600-604
 Sama 1924-26 a. Nr. 69(8), " 455-493
 Haigekassad ja nende liikmed 1921-27 a. Nr. 80(7), " 418-421
 Tööõnnetused 1927 a. Nr. 94(9), " 509-512
 Sama 1926 a. Nr. 81(8), " 435-438
 Sama 1924-25 a. Nr. 70(9), " 487-494
 Maa- ja linnatööstuste tootlusolud Nr. 87(2), " 76-80
 Palgaolud tööstuses 1928 a. Nr. 90(5), " 290-304
 Palgaolud tööstuses 1926-27 a. Nr. 80(7), " 402-417
 Tööstustööstuste palgad Tallinnas 1926-27a. Nr. 71(10), " 578-580
 Tööstustööstuste palgad Tallinnas 1926-27a. Nr. 67(6), " 349-350

Põllutööstuste palgad 1927 a. Nr. 71(10), lhk. 576-577
 Sama palgad 1926 a. Nr. 61(16), " 22-23
 Tööstustööstuste palgaolud 1914-26 a. Nr. 59(14), " 3-12
 Tööliste majanduslik seisukord Tallinnas ja Narvas (Büdzetiline uuring) Nr. 48(3), " 1-108

TERVISHOID.

Andmeid laste tervishoiust Nr. 87(2), lhk. 81-88
 Kaitsväe tervishoid 1925-27 a. Nr. 82(9), " 513-524
 Rahva tervislik seisukord 1919-27 a. Nr. 75(2), " 141-142
 Surmapõhjused 1927 a. Nr. 87(2), " 101-112
 Sama 1926 a. Nr. 77(4), " 236-247
 Sama 1925 a. Nr. 64(3), " 102-104
 Rinnalaste surevus 1926 a. Nr. 81(8), " 460-470
 Sama 1925 a. Nr. 65(4), " 209-219
 Nakkushaigused 1925-26 a. Nr. 67(6), " 351-353
 Leepra 1919-28 a. Nr. 34(11), " 630-632
 Väiktoibi 1919-25 a. Nr. 73(12), " 634-690
 Tuberkuloos 1925-26 a. Nr. 70(9), " 518-520

KURITEGEVUS JA ÕNNETUSED.

Tulekahjud 1938 a. Nr. 89(4), lhk. 201-206
 Sama 1927 a. Nr. 76(3), " 194-199
 Süüdimõistetute koosseis 1924-26 a. Nr. 74(1), " 19-28
 Vangide arv 1922-26 a. Nr. 74(1), " 29
 Enesetapp 1927 a. Nr. 81(8), " 438-490
 Sama 1925-26 a. Nr. 65(4), " 206-208
 Sama 1922 a. Nr. 19(3), " 57-80
 Kuri- ja süüteo ning seaduste ja määruste rikkumised 1924-26 a. Nr. 71(10), " 555-573
 Kuritegevus 1919-1924 a. Nr. 53(8), " 1-7
 Tulekahjud 1924-26 a. Nr. 70(9), " 512-517

TUUSTUS.

Ürgtootva tööstuse toodangu väärtus 1927 a. Nr. 91(6), lhk. 336-338
 Toodang ja tööjõud suurtööstuses 1927 a. Nr. 87(2), " 84-100
 Sama 1926 a. Nr. 75(2), " 110-125
 Sama tööstuses 1925 a. Nr. 63(2), " 37-56
 Kütteainete tarvitav tööstuses 1925 a. Nr. 67(6), " 347-349
 Jõumasinad ja mehaaniline jõud tööstuses 1925 a. Nr. 69(8), " 446-453
 Eesti tööstussaaduste turud 1923-26 a. Nr. 70(9), " 498-502

VALISKAUBANDUS.

Metsasaadused meie väliskaubanduses 1920-28 a. Nr. 88(3), lhk. 165-175
 Väliskaubandus 1919-27 a. Nr. 75(2), " 101-109
 Väliskaubandus 1927 a. I poolal Nr. 69(8), " 453-454
 Tollimaks ja väliskaubandus tollitarifi kohaselt 1927 a. Nr. 83(10), " 580-599
 Sama 1926 a. Nr. 70(9), " 503-511
 Eesti tööstussaaduste turud 1923-26 a. Nr. 70(9), " 498-502
 Põllumajandus- ja tööstussaaduste väliskaubandus 1924-28 a. Nr. 94(9), " 495-497

RINNAD.

Elumaksumus Eesti linnades 1922-29. Nr. 90(5), lhk. 295-289
 Elusloomade hinnad laatadel 1928 a. Nr. 89(4), " 229-231
 Sama 1927 a. Nr. 78(5), " 295-297
 Suurmüügi ja elumaksumuse indeksid 1913-28 Nr. 77(4), " 261-269
 Suurmüügihinnad 1922-26 a. ja Eesti suurmüügiindeksid Nr. 63(2), " 57-66
 Toiduainete võrdlev maksumus 1922-27 a. Nr. 63(7), " 389-392
 Põllumajandussaaduste hindade indeksid Nr. 65(4), " 219-220
 Elumaksumus (elukallidus) Nr. 30(3), " 1-98 L

TRANSPORT JA SIDE.

Tähtsamate kaup. vedu raudr. 1927/28 a. Nr. 86(1), lhk. 1-27
 Tähtsamate kaupade vedu lalaroopalisel raudteel 1926 a. Nr. 76(3), " 176-186
 Raudteede tegevus 1927/28 a. Nr. 85(12), " 714-742
 Sama 1926/27 a. Nr. 73(12), " 705-724
 Sama 1925 a. Nr. 65(4), " 182-199
 Sama 1921-23 a. Nr. 17(6), " 67-96
 Välis- ja rannasõit ja kauba- ning reisijate vedu 1928 a. Nr. 92(7)-93(8), " 429-445
 Sama 1927 a. Nr. 80(7), " 421-437
 Sama 1926 a. Nr. 67(6), " 331-346
 Kaubalaevastik 1. I. 1929 a. Nr. 94(9), " 516-521
 Sama 1. I. 1928 a. Nr. 82(6), " 532-537
 Sama 1. I. 1927 a. Nr. 65(7), " 404-408
 Siseveeteede tegevus 1928 a. Nr. 94(9), " 513-515
 Sama 1927 a. Nr. 82(9), " 538-540
 Sama 1926 a. Nr. 68(7), " 409-411
 Laevasõit ja kaubavedu veeteel 1925 a. Nr. 56(11), " 1-18
 Post, telegraaf, telefon, raadio 1927/28 a. Nr. 84(11), " 650-672
 Sama 1926 ja 1927 a. I veerandil Nr. 72(11), " 637-656
 Mootorsõidukite arv 1. I. 1929 a. Nr. 91(6), " 339-340
 Mootorsõidukite arv 1922-26 a. Nr. 68(7), " 402-403
 Maanteede pikkus Nr. 69(8), " 467
 Era lennuasjandus 1924-26 a. Nr. 65(4), " 200-203

KINDLUSTUS.

Kindlustusseltsid 1927 a. Nr. 91(6), lhk. 341-353
 Kindlustusseltside tegevus 1926 a. Nr. 74(1), " 85-48
 Sama 1924-25 a. Nr. 64(3), " 134-148
 Sama 1923 a. Nr. 42(9), " 1-16 L
 Sama 1920-22 a. Nr. 29(8), " 1-15
 Haiguskindlustus 1926 a. Nr. 83(10), " 578-589
 Sama 1919-25 a. Nr. 68(7), " 375-383

KREDIIT JA KAPITAL.

Asunikudede antud riiklikud laenuid ja toetused 1921-1928 a. Nr. 94(9) lhk. 524-525
 Pikkalaenu pank 1928 a. Nr. 89(4), " 243
 Aktiiaseltside ja osahäistuste äriselgud 1927 ja 1928 a. Nr. 88(3), " 176-185
 Pankade tulud ja kulud 1927 a. Nr. 86(1), " 28-35
 Pankade tulud ja kulud 1921-26 a. Nr. 71(10), " 580-585
 Maapanga tegevus 1926-27 a. Nr. 71(10), " 586-587
 Pandimajade tegevus 1927-28 a. Nr. 89(4), " 225-229

Sama 1922-26 a.	Nr. 73(12), lhk. 690-695
Eesti rahaasutuste arenemine, 1920-21a.	" 1-2, " 203-205
RAHJANDUS.	
Meie riigimajandus nettoarvudes ja üldi- ne maksukoormatus	Nr. 86(1), lhk. 42-50
Riigi tulud ja kulud 1918-27	" 79(6), " 362-366
Maavalitsuste tulud ja kulud 1923-26 a.	" 79(6), " 367-373
Linnade ja alevite tulud ja kulud 1. I. 1927-31. Iii. 1928	" 91(6), " 325-335
Linnade ja alevite tulud ja kulud 1926 a.	" 78(6), " 311-322
Linnade ja alevite tulud ja kulud 1925 a.	" 66(5), " 257-266
Sama 1924 a.	" 52(7), " 1-13
Sama 1923 a.	" 40(7), " 40-7
Omavalitsuste kulud tervishoiu ja hoo- lekandele peale 1925 a.	Nr. 65(4), lhk. 203-205
Maksuallans 1928 a.	" 92(7)-93(8), " 420-426
Sama 1927 a.	" 78(5), " 303-310
Eesti maksuallans 1924-26	" 66(5), " 239-256
Puhaskasumaks 1927 a.	" 81(8), " 479-484
Tulumaks 1923 a.	" 80(5), " 261-276
Tulumaks 1927 a.	" 77(4), " 249-260

ÜHISTEGEVUS.

Tarvitajate ja majandusühingud 1928 a., Nr. 73(12), lhk. 725-727	
Tarvitajateühisused 1. I. 1924	" 33(12), " 1-31

VARIA.

Korteriolud Tallinnas ja Tartus	Nr. 92(7)-93(8) lhk. 385-398
Leitudes 1922-28 a.	" 94(9), " 492-494
Alkoholi toodang ja tarvitamine 1920-27 a.	" 78(5), " 291-293
Riigiteenijate palgaolud 1927/28 a.	" 84(11), " 633-649
Riigiteenijate arv ja selle vähendamis- probleem	" 76(3), " 211-216
Ühingud ja seisid 1928-28	" 91(6), " 354-358
Ühingud ja seisid Eestis 1921-26 a.	" 61(16), " 18-21
Esimene rahvahäädetus Eestis 17.-19. veebruaril 1923 a.	" 14(3), " 58-74
Eesti Vabariigi piirjoone pikkus	" 3-4, " 9-16

PÖLÜSAAGLID JA KASVUPIND.

Riigimaa suurus ja kruntide arv 1. I. 29 a. Nr. 89(4), lhk. 220-224	
Viljade kasvupind ja saak 1927 a.	" 76(3), " 187-193
Viljade kasvupind 1927 a.	" 70(9), " 495-497
1927 a. viljasaagi eelteated	" 72(11), " 634-636
Viljade kasvupind ja saak 1926 a.	" 62(1), " 1-8

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO ERIVÄLJAANDED

Lhk A. EESTI DEMOGRAAFIA

Vihk I. Haridus Eestis I	Lhk. 288+186, 1924.	Kr. 6.-
" II. Haridus Eestis (lüh. väljaanne)	" 300, 1924.	" 3.50
" III. Sündimus, surevus, abieluluv. ja rahva liikum. 1921-1928 a.	" 52+54, 1925.	" 3.-
" IV. Tervishoid Eestis	" 182+80, 1925.	" 5.-
" V. Rahvastik ja tervishoid	" Valmistusel.	"

EESTI MAJANDUS

Vihk I. Väliskaubandus 1923 a.	Lhk. 20+72, 1924.	Kr. 2.-
" II. Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevasõit	" 102, 1925.	" 2.50
" III. Raudtee, post, telegraaf ja telefon Eestis	" 64, 1925.	" 2.-
" IV. Väliskaubandus 1924 a.	" 22+92, 1925.	" 3.-
" V. Tööstus Eestis	" 80, 1926.	" 2.50
" VI. Riigiraudteed 1924 a.	" 38, 1926.	" 2.-
" VII. Väliskaubandus 1925 a.	" 109, 1926.	" 3.25
" VIII. Väliskaubandus 1926 a.	" IV+106, 1927.	" 3.25
" IX. Aktiiaseltside, osühisuste ja ühisteg. asut. Ariselsud 1. I. 1926 (kuuldibilansid)	" 32+31, 1927.	" 2.-
" X. Väliskaubandus 1927 a.	" 106, 1928.	" 3.25
" XI. Väliskaubandus 1928 a.	" 120, 1928.	" 3.50

EESTI PÖLÜMAJANDUS

Vihk I. Eesti põllumajandus I	Lhk. 290, 1923.	Kr. 5.-
" II. Eesti põllumajandus II. a.	" 132, 1924.	" 2.25
" III. Loomapidamine Eestis 1924	" 17+105, 1925.	" 1.50
" IV. Eesti põllumajandus 1925 a.	" 3+201, 1926.	" 3.-
" V. Eesti Põllumajandus 1926 a.	" VIII+254, 1927.	" 3.-
" VI. Eesti Põllumajandus 1927 a.	" VIII+207, 1928.	" 2.75
" VII. Eesti Põllumajandus 1928 a.	" Trükkis.	"

Lhk B.

1. Üldrahvalugemise eelkõrvõtted	" 78, 1923.	Kr. 2.-
2. Sugemed vigaste laste kohta Eestis	" 164, 1923.	" 3.75
3. II. Riigikogu valimised	" 78, 1923.	" 3.-
4. Eesti väliskaubandus 1921-1922	" 60+38, 1923.	" 2.50
5. 1922 a. Üldrahvalugemise andmed		
Vihk I. Rahva demograafiline koosseis ja korteriolud Eestis	Lhk. 88, 1925.	Kr. 2.-
" II. Üleriikiline kokkuvõte (tab.)	" 8+188, 1924.	" 4.-
" III. Rahva (õhala ja ühiskondline kihitus	" 88+84, 1925.	" 3.-
" IV. Viru maakond	" 24+52, 1924.	" 2.-
" V. Järva maakond	" 52+60, 1923.	" 3.-
" VI. Harju maakond ja Tallinn	" 40+66, 1924.	" 3.-
" VII. a) Lääne maakond	" 20+56, 1924.	" 2.-
" b) Saare maakond	" 20+50, 1924.	" 2.-
" VIII. Pärnu maakond	" 40+84, 1924.	" 3.50
" IX. Viljandi maakond	" 36+84, 1924.	" 3.50
" X. Tartu ja Valga maakonnad	" 40+92, 1924.	" 3.-
" XI. Võru ja Põlva maakonnad	" 30+48, 1927.	" 3.-
6. 1922 a. Üldrahvalug. andmete läbitöötam. plaan ja tabelitesisu	" 48, 1923.	" 1.-
7. Asumaa majapidamised Eestis 1919-20 a.	" 46+80, 1924.	" 3.50
8. 1925 a. Põllumajandusliku üleskirjutuse andmed	" 4+219, 1926.	" 3.75
9. Statistiline album, v. I. Maa ja rahv. (38 dia- ja kart. värv.)	" 1925.	" 6.-
" II. Majandus. (24)	" 1926.	" 6.-
" III. Põllumajandus.	" 112 lhk. (joonised, fotod ja tekst)	" 7.50
10. III. Riigikogu valimised	" 48, 1927.	" 1.75
11. Karjamajandus ja karjasaaduste turg välismaal ja Eestis	" 72, 1928.	"
12. IV. Riigikogu valimised	" Valmistusel.	"

Lhk F. EESTI STATISTIKA KUKKIRI.

1922 a. Nr. Nr. 1-11 hind kokku	1928 Nr. 74(1) 15 jaan. 64	Kr. 1.50	1928 Nr. 84(11) 15 nov. 72	Kr. 1.50
1923 " " 12-21 " " " "	" " 75(2) 15 veebr. 39	" 1.50	" " 85(12) 15 det. 72	" 1.50
1924 " " 22-33 " " " "	" " 76(3) 15 märts 72	" 1.50	" " 86(1) 15 jaan. 68	" 1.50
1925 " " 34-45 " " " "	" " 77(4) 15 apr. 82	" 1.50	" " 87(2) 15 veeb. 64	" 1.50
1926 " " 46-61 " " " "	" " 78(5) 15 mai. 56	" 1.50	" " 88(3) 15 märts. 68	" 1.50
1927 " " 62-73 " " " "	" " 79(6) 15 juuni 56	" 1.50	" " 89(4) 15 aprill. 60	" 1.50
	" " 80(7) 15 juuli 56	" 1.50	" " 90(5) 15 mai. 64	" 1.50
	" " 81(8) 15 aug. 60	" 1.50	" " 91(6) 15 juuni 60	" 1.50
	" " 82(9) 15 sept. 52	" 1.50	" " 92(7) 93(8) juuli-aug. 96	" 3.-
	" " 83(10) 15 okt. 56	" 1.50	" " 94(9) 15 sept. 64	" 1.50

Viljade kasvupinnad ja saagid 1925 a.	Nr. 49(4), lhk. 9-14
Talivilja külvil tingimused ning oraste seisukord 1 novembriks 1924	" 32, " 69-60
Põllukultuuride külvipinnad 1922 a.	" 6-8, " 69-73
Viljakasvatuse valdkonnad Eestis	" 06(5), " 270-280
Maaviljakuse valdkonnad Eestis	" 06(4), " 165-179
Võrdlevad andmed külvipinna kohta Põhja-Eestis 1895-1920	" 1-2, " 66-85
Põllupinna suurus ja tema kasutamine 1920	" 1-2, " 56-65

KARJAPIDAMINE.

Loomade arv 1927 a.	Nr. 71(10) lhk. 574-575
Lambapidamine 1926 a.	" 64(3), " 149-150
Sulgloomapidamine 1926 a.	" 65(4), " 180-181
Loomade arv 1926 a.	" 58(13), " 1-2
Loomade arv ja koosseis 1920-25	" 51(6), " 1-11
Kontrollkarjade aastatoodang 1925 a.	" 54(9), " 5-7
Sulgloomapidamine 1925 a.	" 51(6), " 12-16
Loomade toitmisolud 1923/24 a. talvel	" 26 " 8 1.

AIANDUS JA MESINDUS.

Mesilastepidamine ja meetodang 1926 a. Nr. 61(16) lhk. 24-26	
Sama 1925-26 a.	" 61(16) " 26-28
Sama 1924 a.	" 35(2) " 1-17 1.
Aiandus 1925 a.	" 54(9) " 1-5

PÖLÜMAJANDUSE TASUVUS.

Talumaajanduse tasuvus 1927/28 a.	Nr. 85(12), lhk. 743-748
Sama 1926-27 a.	" 73(12), " 679-683
Sama 1925-26 a. (eelkõrvõtte)	" 61(16), " 1-5

MAAREFORM.

Maakorraldus 1927 ja 1928 a.	Nr. 94(9), lhk. 522-524
Maareformi teostamine 1919-26 a.	" 76(3), " 171-175
Maareformi teostamine	" 6-8, " 49-68
Talundite arv ja koosseis 1925 a.	" 50(5), " 1-5
Rend. talunaa peal asuv. pöpskohad 1919 a.	" 1-2, " 98-117

MUUD PÖLÜMAJANDUSE ALAD.

Riigi metsamajandus 1927/28 m/a.	Nr. 94(9), lhk. 498-502
Põllumajandustoodangu väärtus 1922-26 a.	" 67(6), " 319-321
Põllumajandus- ja tööstusainete välis- kaubandus 1923-26	" 67(6), " 322-330
Põllumajandussaaduste hindade indeksid	" 65(4), " 219-220
Põllutöõriistade ja masinate arv ning väärtus talundelis 1925 a.	" 61(16), " 6-10

EESTI RAHVASTATISTIKAKOJU AR